

HRVATSKI SABOR

Klasa: 021-12/09-09/22

Urbroj: 65-09-02

Zagreb, 10. lipnja 2009.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 32. stavak 1. podstavak 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Godišnje izvješće o radu Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2008. godinu*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, aktom od 5. lipnja 2009. godine.

PREDSJEDNIK

Luka Bebić

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA
Klasa: 001-02/09-03/1
Ur. broj: 326-01-09-3
Zagreb, 5. lipnja 2009.

REPUBLIKA HRVATSKA
61 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primaljeno: 10-06-2009		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
021-12/09-09/22	65	
Urudžbeni broj:	Pril.	Vrij.
56-09-01	248	

HRVATSKI SABOR
N/p gosp. Luka Bebić, predsjednik

Trg sv. Marka 6
10 000 Zagreb

Predmet: Godišnje izvješće za 2008. Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga
- dostavlja se

Poštovani,

U skladu s odredbom članka 21. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga („Narodne novine“ br. 140/05), Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga dužna je jedanput godišnje podnijeti Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru izvješće o svom radu i stanju financijskih institucija koje ulaze u njen djelokrug i nadležnost.

Postupajući po citiranoj odredbi, u privitku Vam dostavljamo Godišnje izvješće za 2008. godinu. Istodobno, izvješće se dostavlja i Hrvatskom saboru.

S poštovanjem,

Predsjednik Uprave

Ante Samodol

Privitci:

1. Sažetak Godišnjeg izvješća Agencije za 2008.
2. Godišnje izvješće Agencije za 2008.
3. CD sa Godišnjim izvješćem Agencije za 2008.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

HRVATSKA
AGENCIJA
ZA NADZOR
FINANCIJSKIH
USLUGA

HANF

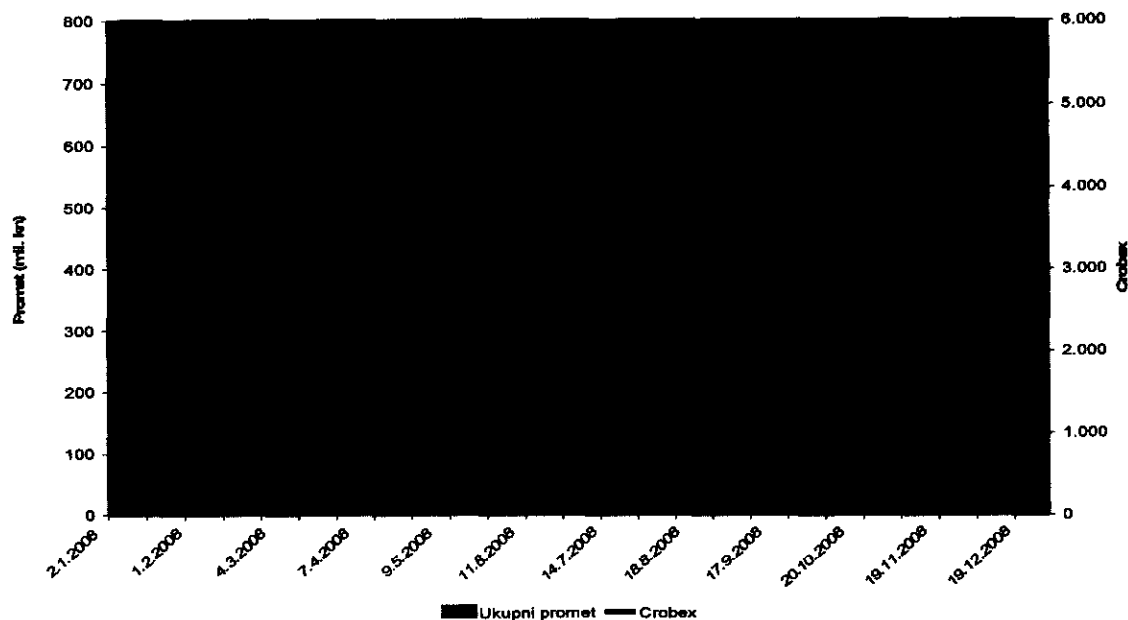
Sadržaj	1
Tržište kapitala	3
Ovlaštena društva	6
Prihodi od naknada i provizija za 2008. godinu	6
Bilanca brokerskih društava na dan 31.12.2008. godine	7
Regulatorne aktivnosti	9
Licenciranje	10
Izdavanje dionica	11
Izdavanje obveznica	11
Izdavanje komercijalnih zapisa	11
Preuzimanje dioničkih društava	11
Ponuda za preuzimanje društva INA d.d.	12
Nadzor nad tržištem kapitala	13
Investicijski fondovi	15
Rizici ulaganja u investicijske fondove	15
Otvoreni investicijski fondovi	17
Zatvoreni investicijski fondovi	19
Društva za upravljanje investicijskim fondovima	21
Investicijski fondovi osnovani posebnim zakonima	23
Regulatorne aktivnosti	25
Licenciranje	25
Nadzor nad investicijskim fondovima	26
Mirovinski fondovi	29
Obvezni mirovinski fondovi	29
Društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondom	35
Dobrovoljni mirovinski fondovi	37
Društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima	43
Nadzor nad mirovinskim fondovima	46
Tržište osiguranja	48
Opis tržišta	49
Zaračunata bruto premija	52
Struktura aktive	56
Struktura pasive	58
Financijski rezultat poslovanja	59
Tehničke pričuve	60
Ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve	61
Ulaganja imovine za pokriće matematičke pričuve	61
Pokazatelji u djelatnosti osiguranja	63
Licenciranje	64
Nadzor nad poslovanjem tržišta osiguranja	64
Hrvatski ured za osiguranje	65
Nadzor nad Hrvatskim uredom za osiguranje	66
Hrvatski nuklearni POOL GIU	67
Bilanca na dan 31.12.2008. godine	67
Račun dobiti i gubitka za razdoblje 01.01-31.12.2008. godine	69
Mirovinska osiguravajuća društva	70
Opis tržišta	70

Leasing	73
Opis tržišta	73
Struktura portfelja djelatnosti leasinga po razdobljima	74
Struktura portfelja djelatnosti leasinga u 2008. godini	77
Struktura portfelja djelatnosti leasinga prema objektima leasinga/zajma u 2008. godini	79
Struktura aktive	81
Struktura pasive	83
Kapital i rezerve	83
Obveze	84
Financijski rezultat poslovanja	84
Indeksi koncentracije u djelatnosti leasinga u RH	88
Statički pokazatelji poslovanja djelatnosti leasinga	90
Pokazatelji likvidnosti	90
Pokazatelji financijske stabilnosti	90
Pokazatelji zaduženosti	90
Pokazatelji aktivnosti	90
Pokazatelji rentabilnosti (profitabilnosti)	90
Regulatorne aktivnosti	91
Licenciranje	92
Neposredni nadzor nad poslovanjem leasing društava	92
Metodološke napomene i točnost podataka	94
Factoring	95
Struktura aktive	96
Struktura pasive	97
Financijski rezultat poslovanja	98
Volumen transakcija	100
Pokazatelji poslovanja djelatnosti factoringa	100
Suradnja i zaštita potrošača	101
Suradnja s domaćim i stranim nadzornim i regulatornim tijelima i međunarodnim organizacijama	101
Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma	101
Djelatnosti Agencije vezane uz proces pregovora o pristupanju EU	102
Edukativni program	102
Zaštita potrošača	103
Edukacija zaposlenika Agencije	103
Financijski izvještaj Agencije	105
Dodaci	106

Tržište kapitala

Ukupni ostvareni promet na Zagrebačkoj burzi u 2008. godini dosegao je 31.064 mil. kuna, što predstavlja smanjenje od 53,3% u odnosu na ukupan promet u 2007. godini. Aktivno se trgovalo s 372 izdanja vrijednosnih papira, što je 1,07% manje u odnosu na godinu ranije. Redovan promet dionicama iznosio je 16.842,3 mil. kuna, odnosno 23,4% manje nego u prethodnoj godini. Dionički indeks Crobex na kraju godine je bio 67,1% manji nego na njezinu početku. Tržišna kapitalizacija manja je 55,1% u odnosu na 2007. godinu.

Grafikon 1.1. Kretanje vrijednosti CROBEX i prometa na Zagrebačkoj burzi u 2008. godini

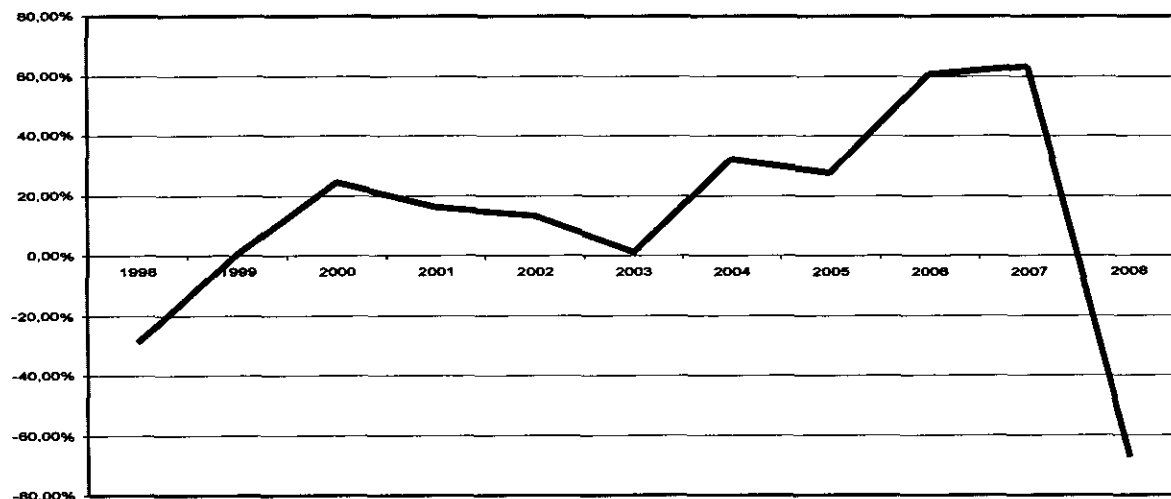

Izvor: ZSE

Trgovina obveznicama u 2008. između institucionalnih ulagatelja iznosila je 11.686,6 mil. kuna, što predstavlja smanjenje od 70,1% u odnosu na 2007. godinu. Redovan promet obveznicama na Zagrebačkoj burzi ostvaren je u iznosu od 398,1 mil. kuna, što je 47,5% manje nego u 2007. godini.

Pod utjecajem financijske krize koja je jednim djelom zahvatila i RH, došlo je do izrazito velikog pada trgovanja vrijednosnim papirima. Povlačenje kapitala iz investicijskih fondova u manje rizične vrste imovine malog a time i manje likvidnog tržišta, preokrenulo je izrazito pozitivne prinose dionica iz 2007. u izrazito negativne promjene vrijednosti Crobexa u 2008. godini.

Grafikon 1.2. Godišnji prinos indeksa Crobex 1998-2008. godine

Izvor: ZSE

Usporedimo li rezultate koje bi postigli ulaganjem iznosa od 10.000 kuna u dionice koje čine indeks CROBEX, vidimo da se ostvarena zarada znatno razlikuje ovisno o godini ulaganja, što je posljedica velikih razlika u ostvarenim prinosima

Tablica 1.1. Usporedba vrijednosti uloga od 10.000 kuna u CROBEX od 1997. do 2008. godine

dovod	02.09.97.	31.12.97.	31.12.98.	31.12.99.	31.12.00.	31.12.01.	31.12.02.	31.12.03.	31.12.04.	31.12.05.	31.12.06.	31.12.07.
31.12.97.	10020,90											
31.12.98.	7157,70	7142,77										
31.12.99.	7153,10	7138,18	9993,57									
31.12.00.	8900,10	8881,54	12434,30	12442,30								
30.12.01.	10347,20	10325,62	14456,04	14465,34	11625,94							
31.12.02.	11725,80	11701,34	16382,08	16392,61	13174,91	11332,34						
31.12.03.	11851,30	11826,58	16557,41	16568,06	13315,92	11453,63	10107,03					
31.12.04.	15658,10	15625,44	21875,88	21889,95	17593,17	15132,69	13353,55	13212,14				
31.12.05.	19975,30	19933,64	27907,43	27925,38	22443,91	19305,03	17035,34	16854,94	12757,17			
31.12.06.	32094,80	32027,86	44839,54	44868,38	36061,17	31017,86	27371,10	27081,25	20497,25	16067,24		
31.12.07.	52390,30	52281,03	73194,32	73241,39	58864,84	50632,34	44679,51	44206,37	33458,91	26227,54	16323,61	
31.12.08.	17222,50	17186,58	24061,50	24076,97	19350,91	16644,60	14687,70	14532,16	10999,10	8621,90	5366,13	3287,35

Izvor: ZSE

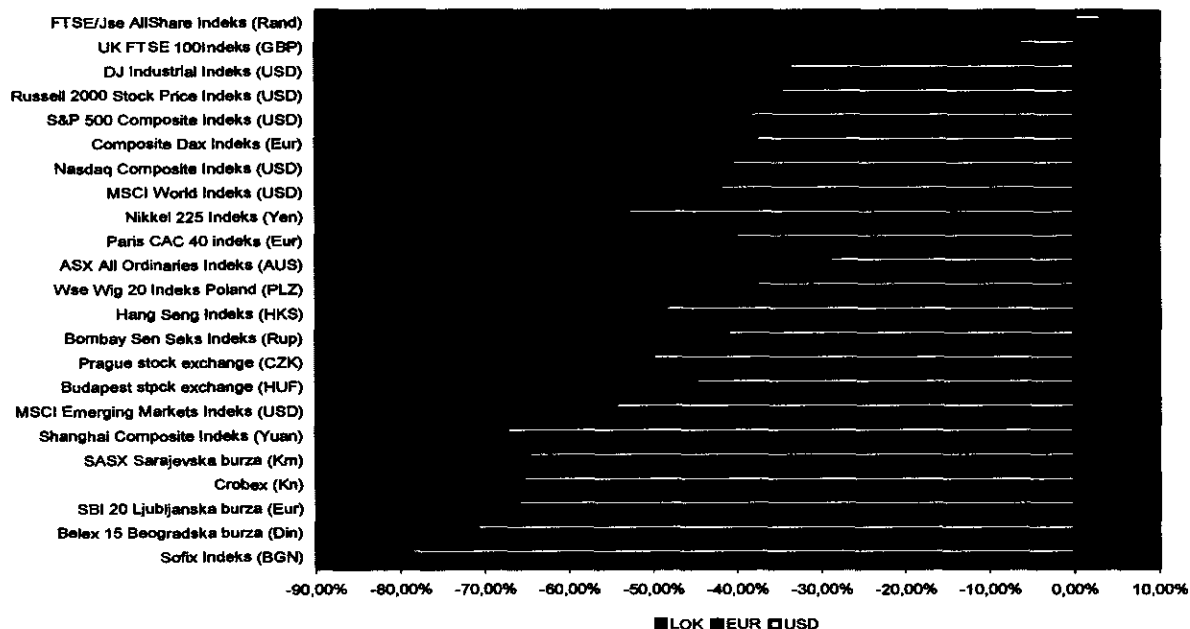
Tablica 1.2. Kretanje vrijednosti burzovnih indeksa u svijetu u 2008. godini

Indeks (Valuta)	Vrijednost indeksa u 2008. godini				% promjena vrijednosti indeksa u 2008. godini		
	Početna	Najviša	Najniža	Završna	LOKALNA VALUTA	EURO	USD
Crobex	5239,0	5279,1	1515,2	1722,3	-67,13%	-66,94%	-65,47%
DJ Industrial Indeks	13264,8	13264,8	7552,3	8776,4	-33,84%	-36,64%	-33,84%
S&P 500 Composite Indeks	1468,4	1468,4	752,4	903,3	-38,49%	-41,10%	-38,49%
Nasdaq Composite Indeks	2652,3	2652,3	1316,1	1577,0	-40,54%	-43,06%	-40,54%
Russell 2000 Stock Price Indeks	766,0	766,0	385,3	499,5	-34,80%	-37,57%	-34,80%
Dax Indeks	8067,3	8067,3	4127,4	4810,2	-40,37%	-40,37%	-37,75%
CAC 40	5614,1	5614,1	2881,3	3218,0	-42,68%	-42,68%	-40,15%
FTSE 100	6454,9	6456,9	3781,0	4434,2	-31,33%	-10,78%	-6,64%
ASX All Ordinaries Indeks	6423,7	6434,1	3332,6	3659,3	-43,01%	-32,03%	-29,03%
Nikkei 225	15307,8	15307,8	7162,9	8859,6	-42,12%	-55,01%	-53,04%
Hang Seng Indeks	27812,7	27812,7	11015,8	14387,5	-48,27%	-50,78%	-48,60%
Shanghai Composite Indeks	5272,8	5272,8	1706,7	1820,8	-65,16%	-68,80%	-67,41%
BombaySenSex	20287,0	20287,0	8451,0	9647,3	-52,45%	-43,76%	-41,12%
FTSE/Jse AllShare Indeks (Rand)	28958,0	33232,9	17814,4	21509,2	-25,72%	-1,30%	3,09%
Slovenian Total Market	11388,2	11388,2	3460,3	3659,7	-67,61%	-67,61%	-66,19%
Belex 15	2318,4	2346,2	474,6	565,2	-75,62%	-72,22%	-70,99%
SOFIX	1767,9	1767,9	332,6	360,8	-79,71%	-79,71%	-78,67%
PX INDEKS	1808,6	1808,6	699,8	870,1	-52,72%	-52,14%	-50,08%
BUX - BUDAPEST STOCK EXCHANGE INDEKS	25889,9	26111,4	10751,2	12241,7	-53,17%	-47,21%	-44,88%
WIG 20	3431,7	3431,7	1789,7	1547,2	-48,21%	-40,39%	-37,76%
SAX	3685,2	3685,2	1164,4	1233,7	-19,40%	-18,70%	-15,22%
MSCI Emerging Markets Indeks (USD)	1245,6	1245,6	527,0	567,0	-54,48%	-56,41%	-54,48%
MSCI World Indeks (USD)	1588,2	1588,2	771,5	920,2	-42,06%	-44,52%	-42,06%

Izvor: Bloomberg

Za većinu dioničkih tržišta, 2008. je bila najgora godina još od velike depresije iz 1929. godine. Pod teretom globalne recesije i s nizom šokova u financijskom sustavu, prinosi su za 2008. završili duboko u negativnom području, kao što se može vidjeti na grafikonu 1.3. Kontinuirani negativni prinosi imali su najveće padove početkom godine i u listopadu 2008. godine.

Grafikon 1.3. Prinos svjetskih indeksa u 2008. godini

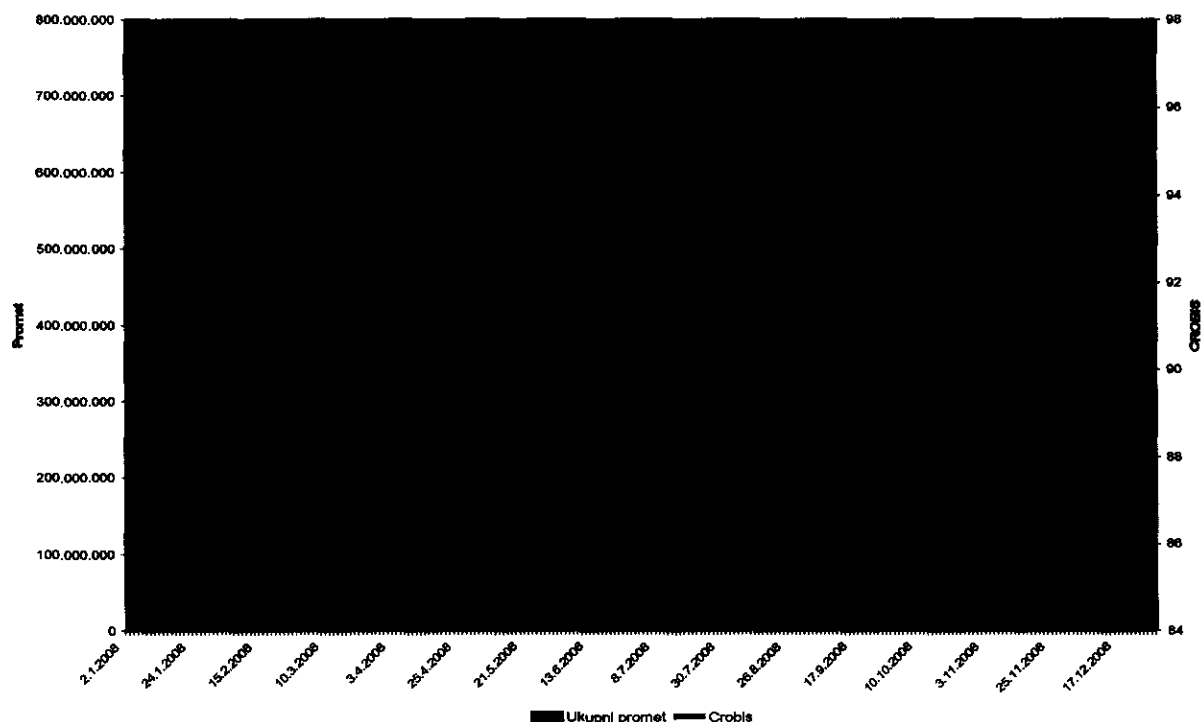
Izvor: Bloomberg

Službeni obveznički indeks Zagrebačke burze CROBIS počeo se objavljivati 01.10.2002. godine. Kao bazni datum utvrđen je 30.09.2002, s baznom vrijednošću postavljenom na 100 bodova.

U početni sastav indeksa CROBIS ulazi 8 obveznica koje moraju zadovoljiti uvjete da se radi o državnim obveznicama i obveznicama državnih agencija koje su uvrštene na Zagrebačku burzu, s nominalnom vrijednošću izdanja većom ili jednakom 75 mil. eura i dospijecem obveznica najmanje 18 mjeseci. Obveznice imaju fiksnu kamatnu stopu uz isplatu glavnice jednom po dospijecu.

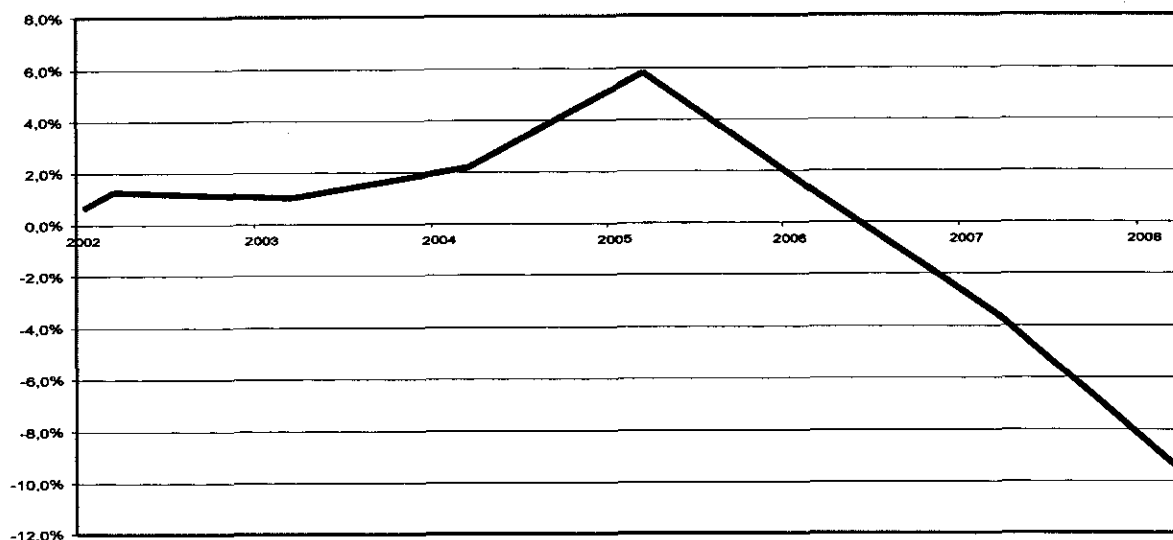
Kao što se može vidjeti iz grafikona 1.4, indeks CROBIS izgubio je na vrijednosti gotovo 7% u 2008. uz veliko smanjenje prometa obveznicama.

Grafikon 1.4. Kretanje vrijednosti indeksa CROBIS i prometa na Zagrebačkoj burzi u 2008. godini

Izvor: ZSE

Grafikon 1.5. Godišnji prinos indeksa CROBIS 2002-2008. godine

Izvor: ZSE

Ovlaštena društva

Prihodi od naknada i provizija za 2008. godinu

U 2008. godini ovlaštena društva ostvarila su prihode od naknada i provizija u iznosu od 330,4 mil. kuna, od čega su brokerska društva ostvarila 131,8 mil. kuna (39,9%), a banke 198,6 mil. kuna (60,1%) prihoda. U strukturi prihoda od provizija i naknada, najveći udjel od 52,8% pripada prihodima od kupnje i prodaje vrijednosnih papira po nalogu nalagodavca. Od toga su brokerska društva ostvarila 111,2 mil. kuna (63,7%), a banke 63,4 mil. kuna (36,3%). Prihod od kupnje i prodaje vrijednosnih papira po nalogu nalagodavca ujedno predstavlja 84,4% udjela u ukupnim prihodima od naknada i provizija brokerskih društava. Istovremeno, najveći udjel u prihodima od naknada i provizija bankama predstavljaju prihodi od poslova skrbništva 50,6%. Najveći prihod od provizija i naknada ostvarile su Zagrebačka banka d.d. i Privredna banka Zagreb d.d., a od brokerskih društava Auctor d.o.o. i Fima-vrijednosnice d.o.o.

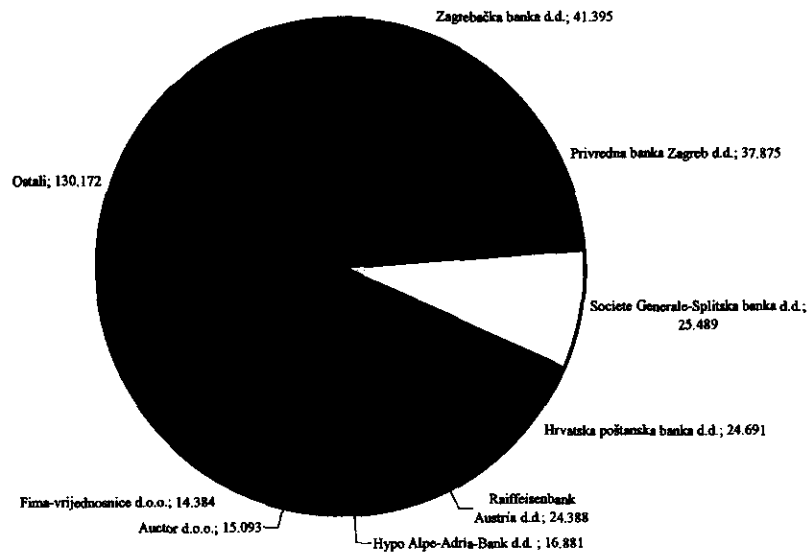
Uspoređujući podatke s prethodnom godinom, ovlaštena društva ostvarila su 253,9 mil. kuna manje prihoda od provizija i naknada ili 43,5%. Najveći pad zabilježili su prihodi od poslova agenata izdanja, u iznosu od 67,6 mil. kuna (74,2%) i prihodi od upravljanja portfeljem vrijednosnih papira za račun nalagodavca, u iznosu od 53,9 mil. kuna (69,6%). Jedino su prihodi od poslova skrbništva zabilježili rast u iznosu od 17,0 mil. kuna (20,4%).

Tablica 1.3. Ukupni prihod od naknada i provizija za 2007. i 2008. godinu (u tis. kn)

Prihodi od naknada i provizija	2007.			2008.		
	Brokersko društvo	Banka	Ukupno	Brokersko društvo	Banka	Ukupno
Prihod od kupnje i prodaje vrijednosnih papira po nalogu nalagodavca	185.084	99.482	284.566	111.189	63.362	174.551
Prihod od kupnje i prodaje vrijednosnih papira u svoje ime i za svoj račun	4.036	0	4.036	575	0	575
Prihod od upravljanja portfeljem vrijednosnih papira za račun nalagodavca	30.812	46.699	77.511	12.735	10.851	23.586
Prihod od posebne burzovne trgovine	0	0	0	0	0	0
Prihod od poslova agenata izdanja	2.999	88.211	91.210	230	23.331	23.561
Prihod od poslova pokrovitelja izdanja	4.461	14.804	19.265	366	493	859
Prihod od investicijskog savjetovanja	23.425	787	24.212	6.712	0	6.712
Prihod od poslova skrbništva nad vrijednosnim papirima	0	83.508	83.508	0	100.525	100.525
Ukupno	250.817	333.491	584.308	131.807	198.562	330.369

Izvor: HANFA

Grafikon 1.6. Ostvareni prihodi od provizija i naknada za 2008. po ovlaštenim društvima (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Bilanca brokerskih društava

Ukupna vrijednost imovine brokerskih društava 31.12.2008. iznosila je 2.230,8 mil. kuna. Najveći udjel imovine u iznosu od 2.051,2 mil. kuna odnosi se na financijsku imovinu (92,0%) i potraživanja 94,9 mil. kuna (4,3%). Imovina brokerskih društava uglavnom se financira iz vlastitih sredstava, odnosno kapital i rezerve iznose 1.538,8 mil. kuna ili 69,0% pasive. Najveći dio pripada revalorizacijskim rezervama u iznosu od 1.300,0 mil. kuna ili 58,3% (promjena vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju). Imovina brokerskog društva Investco vrijednosnice d.o.o. iznosi 1.862,3 mil. kuna, što čini 83,5% ukupne imovine brokerskih društava.

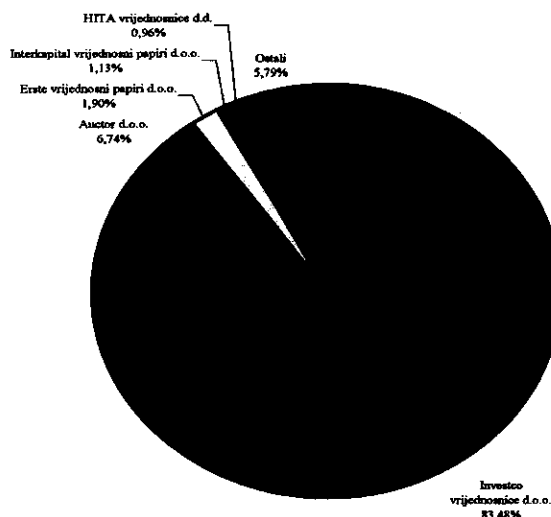
Imovina brokerskih društava smanjila se za 421,0 mil. kuna ili 15,9% u odnosu na 2007. godinu. Isto tako, udjel vlastitog financiranja smanjio se na 69,0%, odnosno kapital i rezerve smanjili su se za 598,9 mil. kuna (28%), a obveze su se povećale 179,7 mil. kuna ili 35,4%.

Tablica 1.4. Bilanca brokerskih društava na dan 31.12.2007. i 31.12.2008. godine (u tis. kn)

AKTIVA	2007.	2008.
A. Imovina	2.651.445	2.227.744
I. Nekretnine, postrojenja i oprema	20.846	36.380
II. Ulaganje u nekretnine	3.008	2.050
III. Nematerijalna imovina	7.680	7.459
IV. Ulaganja obračunata metodom udjela	4.983	14.862
V. Financijska imovina	2.398.524	2.051.196
VI. Potraživanja	131.459	94.858
VII. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	904	1.060
VIII. Ostala imovina	49.316	5.302
IX. Novac i novčani ekvivalenti	34.725	14.577
B. Gubitak iznad visine kapitala	0	3.016
Ukupna aktiva	2.651.445	2.230.760

Izvor: HANFA

Grafikon 1.7. Udjel imovine brokerskog društva u ukupnoj imovini brokerskih društava na dan 31.12.2008. godine (u tis. kn)

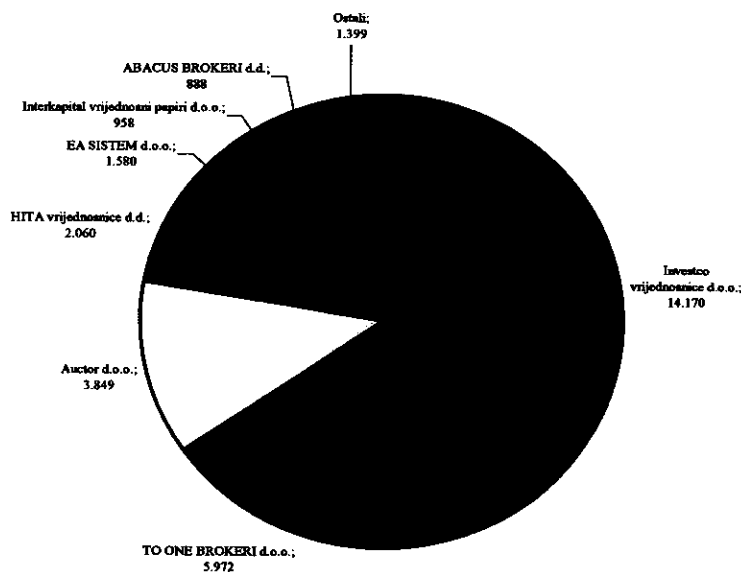

Izvor: HANFA

U 2008. brokerska su društva ostvarila ukupni gubitak u iznosu od 9.672,5 mil. kuna, što je rezultat dobiti u iznosu od 30.876,4 mil. kuna koju je ostvarilo 14 društava, i gubitka u iznosu od 40.548,9 mil. kuna koji je ostvarilo 16 društava¹. Najveću dobit ostvarila su brokerska društva Investco vrijednosnice d.o.o., TO ONE BROKERI d.o.o., Auctor d.o.o. i HIT A vrijednosnice d.d.

Rezultat od osnovne poslovne djelatnosti iznosio je 88,0 mili. kuna, što čini neto rezultat od provizija i naknada u iznosu od 104,6 mil. kuna, negativni neto rezultat od kamata u iznosu od 8,5 mil. kuna i negativnog neto rezultata od ulaganja i trgovanja s vrijednosnim papirima u iznosu od 8,1 mil. kuna. Ukupni poslovni troškovi brokerskih društava ostvareni u 2008. iznose 119,7 mil. kuna.

Grafikon 1.8. Dobit brokerskih društava ostvarena u 2008. godini (u tis. kn)

Izvor: HANFA

¹ Ovlašteno društvo APEX VRIJEDNOSNICE d.o.o. nije dostavilo financijske izvještaje za 2008. godinu i stoga nije obuhvaćeno u Godišnjem izvješću.

Regulatorne aktivnosti

Godinu 2008. obilježio je velik broj aktivnosti Agencije usmjerenih na izradu nacrtu ključnih propisa koji uređuju prava i obveze sudionika na domaćem tržištu kapitala. Zakon o tržištu kapitala i brojni podzakonski akti kojima je izvršen proces prilagodbe i usklađivanja zakonodavstva u ovom području s Pravnim stečevinom EZ, objavljen je u Narodnim novinama br. 88 od 28.07.2008, a stupio je na snagu 01.01.2009. godine. Danom njegova stupanja na snagu prestao je važiti Zakon o tržištu vrijednosnih papira (NN br. 84/02 i 138/06).

Iznimno velik broj podzakonskih propisa, kao i velik obim Zakona o tržištu kapitala, uvjetovani su brojnim direktivama EZ koje je bilo potrebno implementirati u hrvatsko zakonodavstvo.

Direktiva o tržištima financijskih instrumenata (poznatija pod nazivom „MiFID“ – Markets in Financial Instruments Directive), odnosno zakonske i podzakonske odredbe kojima se ova direktiva implementira, predstavljaju okosnicu Zakona o tržištu kapitala i podzakonskih propisa. Radi se o odredbama kojima se uređuje poslovanje tržišta (uređeno tržište, multilateralna trgovinska platforma, sistematski internalizator), poslovanje investicijskih društava (licenciranje, usluge i aktivnosti, organizacija rada, sukobi interesa), zaštita ulagatelja (dobro poslovno ponašanje, najpovoljnije izvršenje naloga), ovlasti i međunarodna suradnja Agencije. Posebno su detaljno razrađene odredbe kojima se regulira adekvatnost kapitala investicijskih društava.

Zakonom o tržištu kapitala uvodi se i sustav zaštite ulagatelja i ustrojavanje Fonda za zaštitu ulagatelja u koji će članovi tog Fonda uplaćivati novčana sredstva za osiguranje zaštite tražbina klijenata članova Fonda, a koje član Fonda u određenim slučajevima nije u mogućnosti isplatiti i/ili vratiti klijentu. Članovi Fonda su investicijska društva koja su ovlaštena držati novčana sredstva i/ili financijske instrumente klijenata te kreditne institucije koje pružaju investicijske usluge i/ili obavljaju investicijske aktivnosti, pa i društva za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima kad pružaju određene investicijske usluge. Iznos do kojeg će tražbine klijenata članova ovog Fonda biti osigurane ograničen je na najviše 150.000,00 kuna.

Zakon o tržištu kapitala osigurava veću transparentnost trgovačkih društava čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište. Zakonom se detaljno propisuje godišnje, polugodišnje i tromjesečno izvješćivanje izdavatelja vrijednosnih papira, rokovi i načini takvog izvješćivanja, kao i dodatne obveze izdavatelja u vezi s objavljivanjem svih promjena u pravima iz izdanih vrijednosnih papira i promjena uvjeta koje mogu utjecati na promjenu u pravima iz izdanih vrijednosnih papira, kao i o svakom novom izdanju vrijednosnih papira. Isto tako, uvode se dodatni pragovi izvješćivanja o promjenama vlasničke strukture (5%, 15%), detaljno se navode obveznici takvog izvješćivanja te se propisuje postupak obavješćivanja i sadržaj obavijesti o promjenama vlasničke strukture. Sve obavijesti koje se obvezno moraju objavljivati, objaviti će se putem medija za koje se razumno može pretpostaviti da će obavijesti, koliko god je to moguće, učiniti istovremeno dostupnima najširoj javnosti. Sve obavijesti pohranjivat će se i biti dostupne na jednom mjestu – u središnjem registru propisanih informacija, kao centralnom mjestu svih obavijesti vezanih s izdavateljem čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište.

Na drukčiji način propisana je i detaljno regulirana obveza izrade prospekta kod javne ponude vrijednosnih papira te prilikom uvrštenja vrijednosnih papira na uređeno tržište. Poštujući činjenicu kako je informacija ključni čimbenik zaštite ulagatelja, istovremeno se samim društvima, odnosno izdavateljima vrijednosnih papira, Zakonom o tržištu kapitala olakšava prikupljanje sredstava na tržištu kapitala liberalnijim režimom provođenja javne ponude vrijednosnih papira.

Zakonom o tržištu kapitala uvedeni su europski standardi i u pogledu zlouporabe tržišta. Odredbe ovog dijela Zakona o tržištu kapitala odnose se isključivo na financijske instrumente na uređenom tržištu. Uvodi se nova definicija povlaštenih informacija (dosadašnjih materijalnih činjenica) i zlouporabe tržišta (dosadašnje manipulacije tržišta). Za izdavatelje na koje se primjenjuju odredbe ovog dijela Zakona uvodi se obveza vođenja popisa osoba koje imaju pristup povlaštenim informacijama. Posebno se reguliraju preporuke - istraživanja, analize ili slični izvještaji kojima se izričito ili prešutno preporučuje ili predlaže strategija ulaganja u pogledu jednog ili više financijskih instrumenata ili izdavatelja financijskih instrumenata, opća pravila za prikaz preporuka, dodatni zahtjevi vezani s prikazom preporuka, opća

pravila za objavu interesa i sukoba interesa vezana s izradom preporuka, distribucija preporuka koju je izradila treća strana, dodatne obveze za investicijska društva i kreditne institucije vezane s distribucijom preporuka.

Licenciranje

Tijekom 2008. izdano je 80 dozvola za obavljanje poslova brokera, 43 dozvole za obavljanje poslova investicijskog savjetnika te 9 dozvola ovlaštenim društvima za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima. U istom razdoblju oduzeto je 25 dozvola za obavljanje poslova brokera, 14 dozvola za obavljanje poslova investicijskog savjetnika te 6 dozvola ovlaštenim društvima. Brokerima i investicijskim savjetnicima dozvole su oduzimane zbog tzv. administrativnih razloga, odnosno zbog toga što su prestali biti zaposlenici u ovlaštenim društvima. U svih 6 slučajeva oduzimanja dozvole ovlaštenim društvima za pojedine poslove s vrijednosnim papirima, dozvola je trajno oduzeta.

Tablica 1.5. Usporedba izdavanja i oduzimanja dozvola u 2007. i 2008. godini

PREDMETI	2007.	2008.
IZDAVANJE DOZVOLA		
brokери	91	80
investicijski savjetnici	52	43
ovlaštena društva	9	9
ODUZIMANJE DOZVOLA		
brokери	21	25
investicijski savjetnici	8	14
ovlaštena društva	7 (od čega 3 uvjetno)	6

Izvor: HANFA

Tijekom 2008. Agencija je donijela 6 rješenja kojima se društvima odobrava objavljivanje podataka pri uvrštenju vrijednosnih papira u prvu kotaciju Zagrebačke burze, od čega se 5 odnosi na obveznice, a 1 rješenje se odnosi na objavljivanje podataka pri uvrštenju dionica društva u prvu kotaciju Zagrebačke burze. Agencija je također donijela 6 rješenja kojima se društvima odobrava objavljivanje podataka pri uvrštenju vrijednosnih papira u kotaciju javnih dioničkih društava i 2 rješenja kojima se društvima odobrava objavljivanje podataka pri uvrštenju vrijednosnih papira u kotaciju zatvorenih investicijskih fondova (dalje: ZIF kotacija).

Tablica 1.6. Prospekti i uvrštenja tijekom 2007. i 2008. godine

PROSPEKTI i UVRŠTENJA	2007.	2008.
I-kotacija	11	6
JDD-kotacija	15	6
ZIF-kotacija	5	2

Izvor: HANFA

Tijekom 2008. Agencija je donijela 2 rješenja kojima je, na temelju članka 82. Zakona o tržištu vrijednosnih papira, odobrila interne akte Zagrebačke burze i 2 rješenja kojim je odobrena izmjena internog akta Središnje depozitarne agencije u skladu sa člankom 137. Zakona o tržištu vrijednosnih papira.

Tablica 1.7. Odobrenje internih akata u 2007. i 2008. godini

ODOBRENJE AKATA	2007.	2008.
burze	6	2
SDA	1	2

Izvor: HANFA

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira iz prosinca 2006, uvedena je obveza licenciranja članova uprave i rukovoditelja u brokerskom društvu, odnosno rukovoditelja u banci

kao ovlaštenom društvu. Agencija je svojim rješenjima izdala odobrenje 41 članu uprave i rukovoditelju brokerskih društava. Odbijen je 1 zahtjev za imenovanje člana uprave.

Istim izmjenama propisana je obveza stjecatelja, odnosno imatelja kvalificiranog udjela u brokerskom društvu, burzi ili Središnjoj depozitarnoj agenciji da zatraži prethodno odobrenje Agencije za stjecanje dionica ili poslovnog udjela kojim stječe ili prelazi 20,0%, 33,0%, 50,0% ili 75,0% udjela u glasačkim pravima ili kapitalu društva. Agencija je odobrila 6 ovakvih stjecanja. Ako osoba, koja je dobila odobrenje za stjecanje kvalificiranog udjela, namjerava otuđiti svoje dionice ili poslovni udjel, na način da se zbog toga udjel smanji ispod granice za koju je dobila odobrenje, mora o tome prethodno obavijestiti Agenciju.

Zbog povreda odredbi Zakona o tržištu vrijednosnih papira i Zakona o preuzimanju dioničkih društava, podneseno je i 6 zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka pred nadležnim prekršajnim sudovima. Isto tako, vezano s rješenjima Agencije pokrenuto je 5 upravnih sporova, a na podnesene tužbe Upravnom sudu RH, Agencija je dala odgovor.

Tijekom 2008. izdano je 29 mišljenja vezanih s primjenom odredbi Zakona o tržištu vrijednosnih papira i Zakona o preuzimanju dioničkih društava.

Izdavanje dionica

Agencija je u 2008. zaprimila 21 zahtjev za odobrenje prospekta o izdavanju dionica privatnom ponudom, te su svi zahtjevi odobreni rješenjima Agencije. Isto tako, Agencija je u 2008. zaprimila 2 zahtjeva za odobrenje prospekta o izdavanju dionica javnom ponudom i oba su odobrena rješenjima Agencije. Provedeni postupci javne ponude dionica društava VELEBIT OSIGURANJE, Zagreb, Savska 144/a i VELEBIT ŽIVOTNO OSIGURANJE d.d., Zagreb, Savska 144/a.

U 2008. Agencija je zaprimila 42 informacije o provedenom izdavanju dionica privatnom ponudom za koja su izdavatelji, prema odredbama Zakona o tržištu vrijednosnih papira, bili oslobođeni izraditi prospekt.

Izdavanje obveznica

U 2008. rješenjima Agencije odobrena su 4 izdanja obveznica javnom ponudom, ukupne vrijednosti 25.991.505,00 eura i 100.000.000,00 kuna. Izdavatelji obveznica, osim trgovačkih društava Plodine d.d. i ŠC Višnjik d.o.o. bili su i gradovi Rijeka i Split s izdanjima municipalnih obveznica za financiranje kapitalnih i razvojnih gradskih projekata.

Izdanja obveznica domaćih izdavatelja izvan RH nije bilo.

Izdavanje komercijalnih zapisa

Komercijalne zapise u RH, u 2008. izdalo je 18 trgovačkih društava. Ukupna vrijednost izdanih komercijalnih zapisa je 1.568.672.000,00 kuna. Najveći iznos izdanih komercijalnih zapisa upisala je Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb.

Preuzimanje dioničkih društava

Tijekom 2008. Agencija je odobrila ukupno 15 zahtjeva za odobrenje objavljivanja ponude za preuzimanje, 3 zahtjeva odbačena su rješenjem Agencije jer podnositelji zahtjeva nisu postupili po traženju Agencije i u roku uredili svoj zahtjev i dostavili dokumentaciju koja je nedostajala, dok su 2 zahtjeva odbijena zbog neusklađenosti sa svim zakonom propisanim uvjetima.

Na temelju objavljenih ponuda za preuzimanje u 2008, dioničarima koji su svoje dionice uredno pohranili u ponudama za preuzimanje isplaćeno je ukupno 6.549.982.241,84 kune. Najveći isplaćeni iznos dioničarima isplaćen je u postupku preuzimanje društva INA d.d., Zagreb od 6.203.503.600,00 kuna.

Agencija je u protekloj godini, u okviru svojih ovlasti za izricanje nadzornih mjera, donijela 3 rješenja kojima je utvrdila nastanak obveze objavljivanja ponude za preuzimanje te naložila njezino objavljivanje, budući da osobe koje su bile obvezne objaviti ponudu to nisu učinile u zakonom propisanom roku. Tako je jednim rješenjem Borisu Vidiću iz Zagreba i Sandiju Šoli iz Zagreba naloženo objavljivanje ponude za preuzimanje društva Lola Ribar d.d., Zagreb, drugim rješenjem je društvima Negotiator d.o.o., Zagreb i Aglaia B.V., Amsterdam naloženo objavljivanje ponude za preuzimanje društva Industrogradnja d.d., Zagreb. Trećim rješenjem Agencija je naložila društvima Planidal ulaganja d.o.o., Dugo Selo, Oportunitas ulaganje d.o.o., Zagreb i Industrogradnja nekretnine d.o.o., Zagreb objavljivanje ponude za preuzimanje društva TOZ Penkala d.d.

Ponuda za preuzimanje društva INA d.d.

Rješenjem Agencije od 01.09.2008. društvu MOL Hungarian Oil and Gas Public Limited Company, Oktober huszonnarmadika u. 18. 1117 Budimpešta, Mađarska, (dalje: MOL) odobreno je objavljivanje ponude za preuzimanje javnog dioničkog društva INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. Zagreb, Većeslava Holjevca 10 (dalje: INA).

U skladu s odredbama Zakona o preuzimanju dioničkih društava, društvo MOL nije bilo obvezno objaviti ponudu za preuzimanje, već je istu objavilo dobrovoljno, a u trenutku objavljivanja ponude držalo je 2.500.001 redovnu dionicu na ime društva INA d.d., odnosno 25,00001% ukupnog temeljnog kapitala toga društva. U navedenoj ponudi društvo MOL djelovalo je zajednički s RH koju je zastupala Vlada RH, a na temelju Dioničarskog ugovora koji su društvo MOL i RH sklopili 17.07.2003. godine. Društvo MOL i RH, u trenutku objavljivanja ponude za preuzimanje, držali su ukupno 6.983.553 redovne dionice na ime, odnosno 69,83553% ukupnog temeljnog kapitala društva INA.

Objavljenom ponudom za preuzimanje, dioničarima društva INA ponudena je cijena od 2.800,00 kuna za svaku uredno pohranjenu dionicu. Navedena cijena bila je viša za 266,66 kuna od ponderiranog prosjeka svih cijena ostvarenih na burzi u zadnja tri mjeseca prije dana obavijesti društva MOL o namjeri objavljivanja dobrovoljne ponude za preuzimanje.

Nakon provedene ponude za preuzimanje i isplate pohranjenih dionica, društvo MOL preuzelo je 2.215.537 redovnih dionica na ime, koje čine 22,15537% ukupnog temeljnog kapitala društva INA, nakon čega samostalno drži 47,15538% ukupnog temeljnog kapitala, odnosno zajedno s RH ukupno 91,99090% temeljnog kapitala društva INA. Iako se na temelju određenih istupanja i najava drugih zainteresiranih osoba, očekivala i objava konkurentske ponude za preuzimanje društva INA, takva ponuda nije objavljena.

U razdoblju prije objavljivanja navedene ponude za preuzimanje i tijekom trajanja postupka preuzimanja, Agencija je u okviru svoje nadležnosti nadzirala primjenu odredbi Zakona o preuzimanju dioničkih društava. Tako je Agencija, s obzirom na javne istupe i komuniciranje s dioničarima društva, zatražila očitovanje društva OMV Aktiengesellschaft, Otto Wagner Platz 5, 1090 Vienna, Austria, o namjeri stjecanja dionica društva INA i namjeri provođenja postupka preuzimanja društva te zatražila od društva da se suzdrži od dalje komunikacije s javnošću u pogledu namjere objavljivanja ponude za preuzimanje, a posebno navođenja eventualne cijene za dionica u takvoj ponudi.

Nadzor nad tržištem kapitala

U okviru svojih nadležnosti Agencija je tijekom 2008. provodila posredni i neposredni nadzor nad ovlaštenim društvima i izdavateljima vrijednosnih papira.

Posredni nadzor

Agencija obavlja posredni nadzor na temelju analize izvještaja koje su subjekti nadzora dužni u propisanim rokovima dostaviti Agenciji, te praćenjem, prikupljanjem i provjerom dokumentacije, obavijesti i podataka dobivenih na poseban zahtjev Agencije, kao i praćenjem, prikupljanjem i provjerom podataka i saznanja iz drugih izvora. U sklopu obavljanja posrednog nadzora Agencija prikuplja, analizira i obrađuje mjesečna izvješća brokerskih društava o pokazatelju neto likvidnih sredstava. Brokerska društva također su obvezna tromjesečno dostavljati financijske izvještaje (Bilancu, Račun dobiti i gubitka, Izvješće o novčanom toku i Izvješće o promjeni glavnice), dok su banke koje obavljaju poslove s vrijednosnim papirima obvezne dostavljati poslovne izvještaje, odnosno Izvješće o prihodima i rashodima od poslova s vrijednosnim papirima.

U sklopu posrednog nadzora Agencija vodi evidenciju o zaprimljenim obavijestima javnih dioničkih društava o stjecanju vlastitih dionica te obavijestima koje su članovi uprave i nadzornog odbora obvezni dostavljati prilikom stjecanja ili otpuštanja vrijednosnih papira izdavatelja.

Agencija svakodnevno vrši nadzor nad trgovanjem na Zagrebačkoj burzi d.d. putem nadzornih stanica, te prati usklađenost trgovanja vrijednosnim papirima sa slijedećim zakonskim propisima:

- Pravilnik o obustavi trgovanja dionicama na burzama u Republici Hrvatskoj (NN br. 146/06, 55/07),
- Pravilnik o dodatnim mjerama za sprječavanje manipulacije tržištem (NN br. 46/07),
- Pravilnik o posebnim uvjetima za izvršenje blok transakcija dionicama (NN br. 38/07 i 123/07),
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja knjige naloga i knjige transakcija (NN br. 81/07).

Svakodnevno prateći trgovanje na Zagrebačkoj burzi d.d., Agencija obavlja provjeru naloga za kupnju i prodaju vrijednosnih papira, obavljenih transakcija, knjige naloga i računa sredstava nalogodavaca te nadzire izdavatelje vrijednosnih papira, a sve u cilju zaštite investitora i izgradnje povjerenja među sudionicima na tržištu kapitala, uspostave sustava transparentnosti trgovanja te sprječavanja nastanka poremećaja na tržištu u cjelini.

Nakon obavljenog dnevnog nadzora nad trgovanjem vrijednosnim papirima, u slučaju sumnje na manipulaciju tržištem ili korištenje povlaštenih informacija, Agencija otvara predmet te se obavlja dalji postupak utvrđivanja činjeničnog stanja.

Predmet za obavljanje nadzora Agencija otvara i po prijavi ovlaštenih društava ili burze vezano za sumnju na manipulaciju tržištem.

Neposredni nadzor

Osim opisanog posrednog nadzora, Agencija obavlja i neposredne nadzore nad subjektima nadzora. Neposredni nadzor obuhvaća uvid i analizu u financijske i poslovne izvještaje, poslovnu dokumentaciju i ostale podatke koje nadzirane osobe vode. U slučaju da djelatnici Agencije iz raspoložive dokumentacije nisu u mogućnosti utvrditi sve činjenice koje su bitne za provođenje postupka nadzora, uzimaju se izjave i očitovanja odgovornih osoba i ostalih zaposlenika nadziranih osoba te fizičkih osoba koje raspoložu podacima važnim za provođenje nadzora.

Postupci neposrednog nadzora nad poslovanjem ovlaštenih društava pokrenuti su na temelju Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (NN br. 140/05) te Zakona o tržištu vrijednosnih papira (NN br. 84/02 i 138/06).

Neposredni nadzori nad ovlaštenim društvima u 2008. odnosili su se na slijedeće:

- nadzor nad obavljanjem poslova s vrijednosnima papirima u skladu sa Zakonom o tržištu vrijednosnih papira (NN br. 84/02 i 138/06),
- provjera usklađenosti poslovanja ovlaštenih društava sa slijedećim Pravilnicima: Pravilnik o uvjetima za obavljanje poslova ovlaštenog društva (NN br. 14/07),

Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja knjige naloga i knjige transakcija (NN br. 81/07),
Pravilnik o razvrstavanju klijenata (NN br. 84/07),
Pravilnik o načinima sprječavanja sukoba interesa (NN br. 81/07),
Pravilnik o minimalnoj likvidnosti brokerskih društava (NN br. 11/07).

Agencija je u 2008. otvorila ukupno 103 predmeta, od toga 21 upravni i 82 neupravna predmeta.
Tijekom 2008. pokrenuto je ukupno 16 postupaka neposrednog nadzora nad ovlaštenim društvima i to:

- EA Sistem d.o.o.
- Investco vrijednosnice d.o.o.
- Prva generacija d.o.o.
- Raiffeisenbank Austria d.d.
- Krentschker vrijednosnice d.o.o.
- Hita vrijednosnice d.d.
- Abacus d.d.
- KD Upravljanje imovinom d.o.o.
- Utilis d.o.o.
- Credos d.o.o.
- Argus vrijednosnice d.o.o.
- Era kapital d.o.o.
- Erste vrijednosni papiri d.o.o.
- Momentum brokeri d.o.o.
- Fima vrijednosnice d.o.o.
- Dionica brod d.o.o.

Nadzori nad poslovanjem 12 ovlaštenih društava završeni su u 2008, dok su nadzori nad poslovanjem 4 ovlaštena društva (Erste vrijednosni papiri d.o.o., Momentum brokeri d.o.o., Fima vrijednosnice d.o.o., Dionica brod d.o.o.) završeni tijekom 2009. godine.

U 2008. završena su 2 postupka nadzora koja su pokrenuta u 2007. i to nad ovlaštenim društvima Centar banka d.d. i Hypo Alpe-Adria-Bank d.d..

O provedenim postupcima neposrednih nadzora nad ovlaštenim društvima Agencija je sastavila Zapisnike te je na osnovu nalaza provedenih postupaka nadzora nad poslovanjem ovlaštenih društava, zbog utvrđenih postupanja suprotno odredbama Zakona o tržištu vrijednosnih papira, podnijela odgovarajuće mjere.

Agencija je u 2008. podnijela državnom odvjetništvu 4 kaznene prijave koje se odnose na: neovlašteno korištenje i odavanje povlaštenih informacija, manipuliranje tržištem i širenje neistinitih informacija, usklađeno djelovanje radi stjecanja protupravne materijalne i financijske koristi.

Osim toga, Agencija je u 2008. podnijela 14 optužnih prijedloga, pri čemu se mogu istaknuti oni koji se odnose na slijedeće nepravilnosti ili nezakovitosti: manipuliranje tržištem, nepoštivanje uvjeta za vođenje knjige naloga u skladu sa Zakonom o tržištu vrijednosnih papira i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja knjige naloga i knjige transakcija², neobjavljivanje ponude za preuzimanje javnog dioničkog društva, odavanje i korištenje povlaštenih informacija, stjecanja vlastitih dionica iznad dozvoljenog praga.

Tijekom 2008. Agencija je također donijela 14 rješenja kojima je naložila poduzimanje radnji u cilju uspostavljanja zakonitosti i usklađivanja rada sa zakonima i drugim propisima koji reguliraju predmetnu materiju, pri čemu se mogu istaknuti rješenja kojima se: utvrđuje nastanak obveze objavljivanja ponude za preuzimanje, zabranjuje raspolaganje dionicama, obustavlja sve radnje prijenosa vlasništva s računa prenositelja na račun stjecatelja, poništavaju transakcije sklopljene na burzi, brokerima oduzimaju dozvole za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima, ovlaštenim društvima oduzimaju dozvole za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima.

² Narodne novine br. 81/07

INVESTICIJSKI FONDOVI

Zaključno s 31.12.2008. godine u RH je registrirano 126 otvorenih investicijskih fondova, 11 zatvorenih i 2 fonda osnovana posebnim zakonima: Fond hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Umirovljenički fond. Također je na kraju 2008.godine registrirano 39 društava za upravljanje investicijskim fondovima (7 više u odnosu na prethodnu godinu).

Tablica 2.1. Usporedba broja investicijskih fondova u 2007. i 2008. godini

Godina	2007.	2008.	promjena
OTVORENI INVESTICIJSKI FONDOVI	100	126	26,0%
s javnom ponudom	83	98	18,1%
novčani	15	17	13,3%
obveznički	14	14	0,0%
mješoviti	18	19	5,6%
dionički	36	48	33,3%
s privatnom ponudom	16	26	62,5%
novčani		1	100,0%
obveznički	1	1	-
mješoviti	6	9	50,0%
dionički	9	15	66,7%
otvoreni investicijski fondovi rizičnog kapitala	1	2	100,0%
ZATVORENI INVESTICIJSKI FONDOVI	9	11	22,2%
s javnom ponudom	4	4	-
s privatnom ponudom	5	7	40,0%

Izvor: HANFA

Otvoreni investicijski fondovi

Tijekom 2008. odobreno je osnivanje 26 novih otvorenih investicijskih fondova i to 15 u javnoj ponudi (2 novčana, 1 mješoviti i 12 dioničkih) i 11 u privatnoj ponudi (1 novčani, 3 mješovita, 6 dioničkih i 1 fond rizičnog kapitala). Kao i u 2007, najveći porast broja fondova zabilježen je kod dioničkih fondova (33 % u javnoj i 67 % u privatnoj ponudi), dok je broj obvezničkih fondova ostao nepromijenjen.

Za razliku od prethodne 2007, porast broja investicijskih fondova nije rezultirao povećanjem ukupne imovine otvorenih investicijskih fondova. Došlo je do velikog pada ukupne neto imovine otvorenih investicijskih fondova s 30,1 mlrd. kuna u 2007. na 9,9 mlrd. kuna na kraju 2008.godine. Razlog je nesumnjivo i poremećaj na svim velikim financijskim tržištima, a posebno na američkom, odakle je taj val promjena s negativnim predznakom i krenuo.

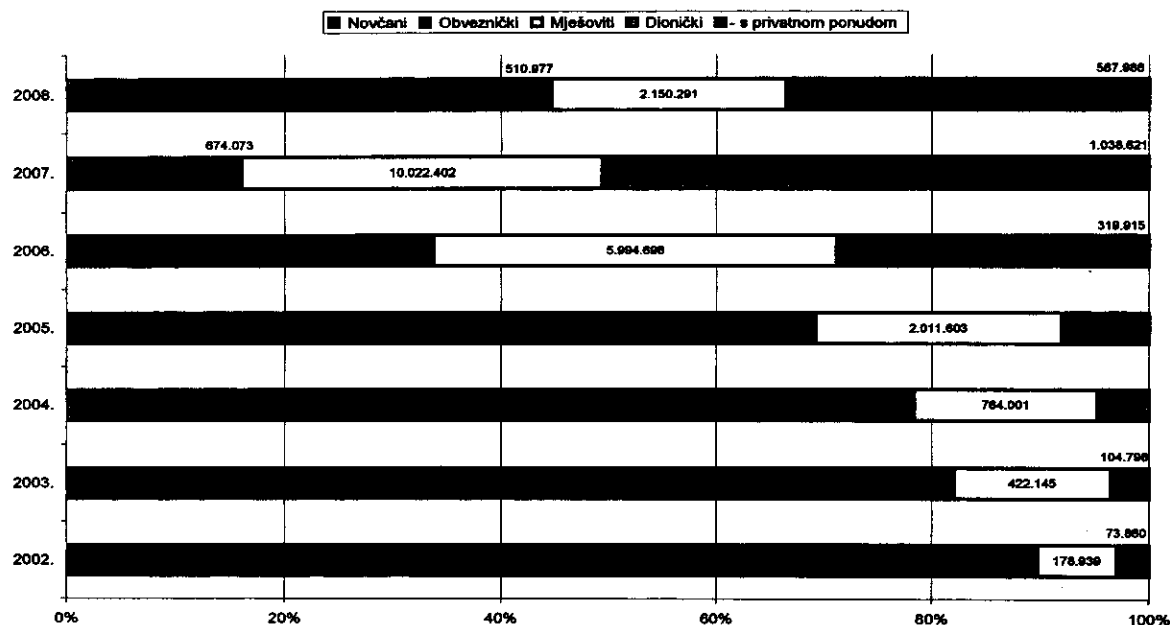
Tablica 2.2. Neto imovina otvorenih investicijskih fondova (u tis.kn)

Godina	2007.	2008.
OTVORENI INVESTICIJSKI FONDOVI	30.056.247	9.890.231
s javnom ponudom	29.017.625	9.322.245
novčani	4.140.206	3.907.382
obveznički	674.073	510.977
mješoviti	10.022.402	2.150.291
dionički	14.180.944	2.753.595
s privatnom ponudom	1.038.622	567.986
novčani		8.398
obveznički	103.466	78.269
mješoviti	276.994	150.697
dionički	658.162	330.623

Izvor: HANFA

Najveći pad ukupne neto imovine zabilježili su dionički fondovi (80,6%), zatim mješoviti (78,5%), obveznički (24,2%), a najmanji pad bilježe novčani fondovi (5,6%). U privatnoj ponudi situacija je slična, dionički fondovi bilježe pad od 49,8%, mješoviti 45,6%, a obveznički 24,4%. Posljedica toga bilo je svojevrsno „prelijevanje“ imovine iz najrizičnijih fondova: dioničkih i mješovitih u novčane koji su najduže zadržali prinose s pozitivnim predznakom. Takva reakcija od strane ulagača može se shvatiti kao izbjegavanje još većih gubitaka i traženje sigurnijeg prostora za ulaganje, makar uz manje prinose.

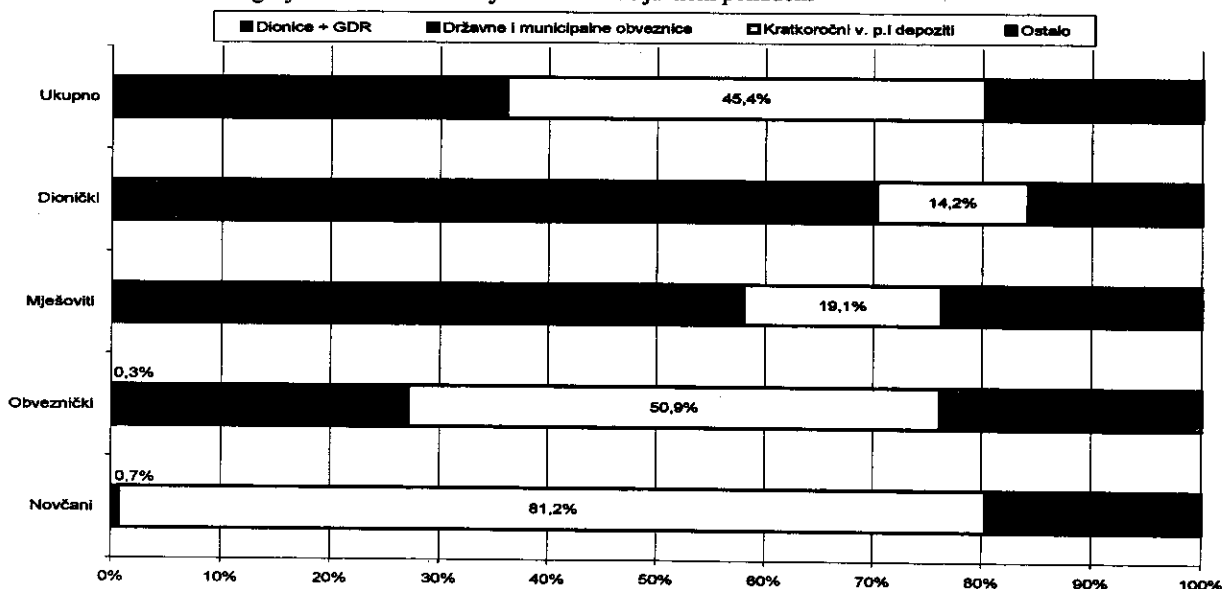
Grafikon 2.1. Udjel u ukupnoj neto imovini otvorenih investicijskih fondova (u tis.kn)

Izvor: HANFA

U odnosu na 2007, struktura ulaganja dosta se promijenila. Tako se na primjer kod dioničkih fondova, imovina u dionicama povećala s 55 % u 2007. na 67 % u 2008, dok im se istovremeno smanjila imovina u kratkoročnim vrijednosnim papirima s 30 % u 2007. na 14 % u 2008. godini. Mješoviti fondovi bilježe smanjenje ulaganja u dionice s 53 % na 44 % i kratkoročne vrijednosne papire s 27 % na 19 % imovine u 2008. godini. Kod obvezničkih i novčanih fondova i dalje je dominantno ulaganje u kratkoročne vrijednosne papire: obveznički 51 % imovine, novčani 81 % imovine.

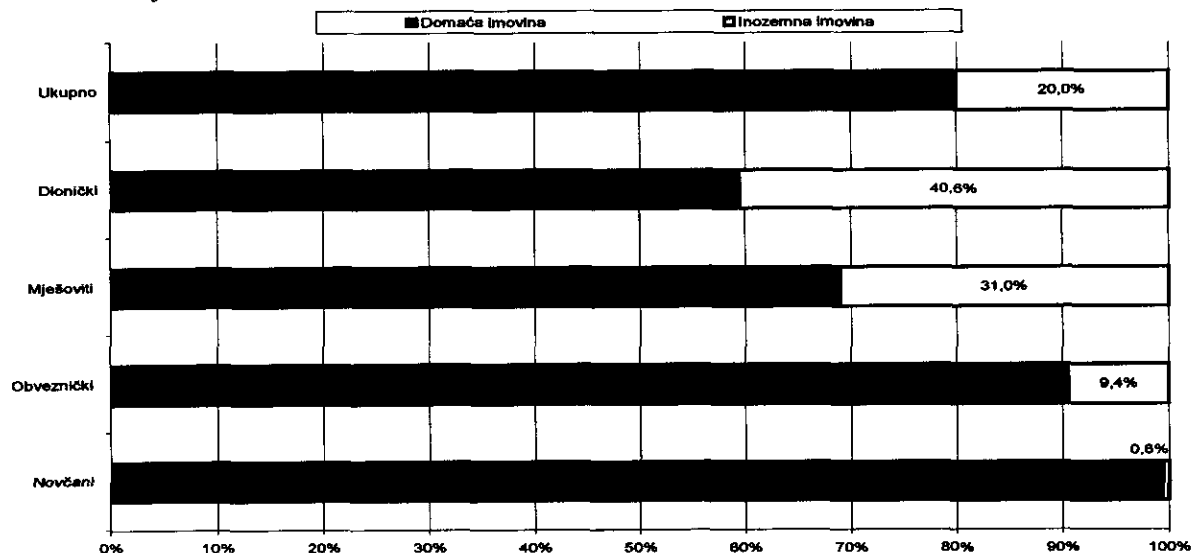
Grafikon 2.2. Struktura ulaganja otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom

Izvor: HANFA

Otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom su i u 2008. najveći dio svoje imovine (80 %) ulagali na domaćem tržištu. Jedinu iznimku među njima čine mješoviti fondovi kod kojih je primjetan lagani rast od 31% imovine uložene na stranim tržištima (27,5% u 2007. godini).

Grafikon 2.3. Udjel domaće i inozemne imovine u imovini otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom

Izvor: HANFA

Tijekom 2008. nije došlo do značajnijih promjena ukupnog udjela 5 najvećih društava za upravljanje u ukupnoj imovini investicijskih fondova. Njihov udjel je i dalje visok (78,5%), iako neznatno manji nego u 2007. godini (81,4%). Pod upravljanjem ostalih društava je ostatak ukupne imovine od 2,1 mlrd. kuna.

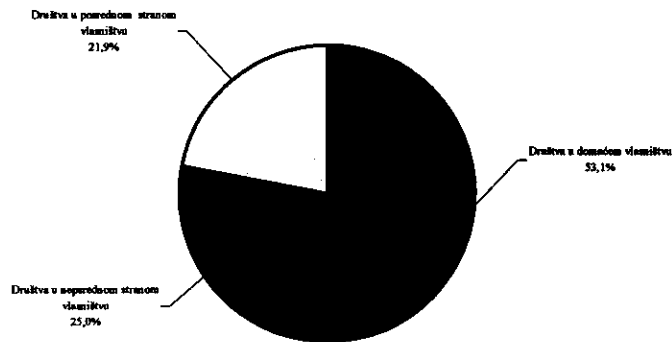
Tablica 2.3. Neto imovina pod upravljanjem društava koja upravljaju otvorenim investicijskim fondovima

Društvo	2007.		2008.	
	Neto imovina	Udjel u ukupnoj imovini OIF - ova	Neto imovina	Udjel u ukupnoj imovini OIF - ova
ZB INVEST d.o.o.	9.530.883.363	31,7%	3.525.148.265	35,6%
PBZ INVEST d.o.o.	6.336.800.007	21,1%	1.549.883.972	15,7%
ERSTE - INVEST d.o.o.	3.241.503.133	10,8%	1.157.638.773	11,7%
RAIFFEISEN INVEST d.o.o.	4.064.637.803	13,5%	904.543.523	9,1%
HPB-INVEST d.o.o.	1.288.520.264	4,3%	630.214.535	6,4%
Ostali	5.593.902.033	18,6%	2.122.801.467	21,5%
Ukupno	30.056.246.603	100,0%	9.890.230.534	100,0%

Izvor: HANFA

Od ukupno 32 društva za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima, koliko ih je evidentirano u 2008. godini, 17 ih je u domaćem vlasništvu, 8 u neposrednom stranom vlasništvu i 7 u posrednom stranom vlasništvu. Jedno društvo je promijenilo vlasničku strukturu.

Grafikon 2.4. Udjel u imovini otvorenih investicijskih fondova prema vlasničkoj strukturi društava za upravljanje

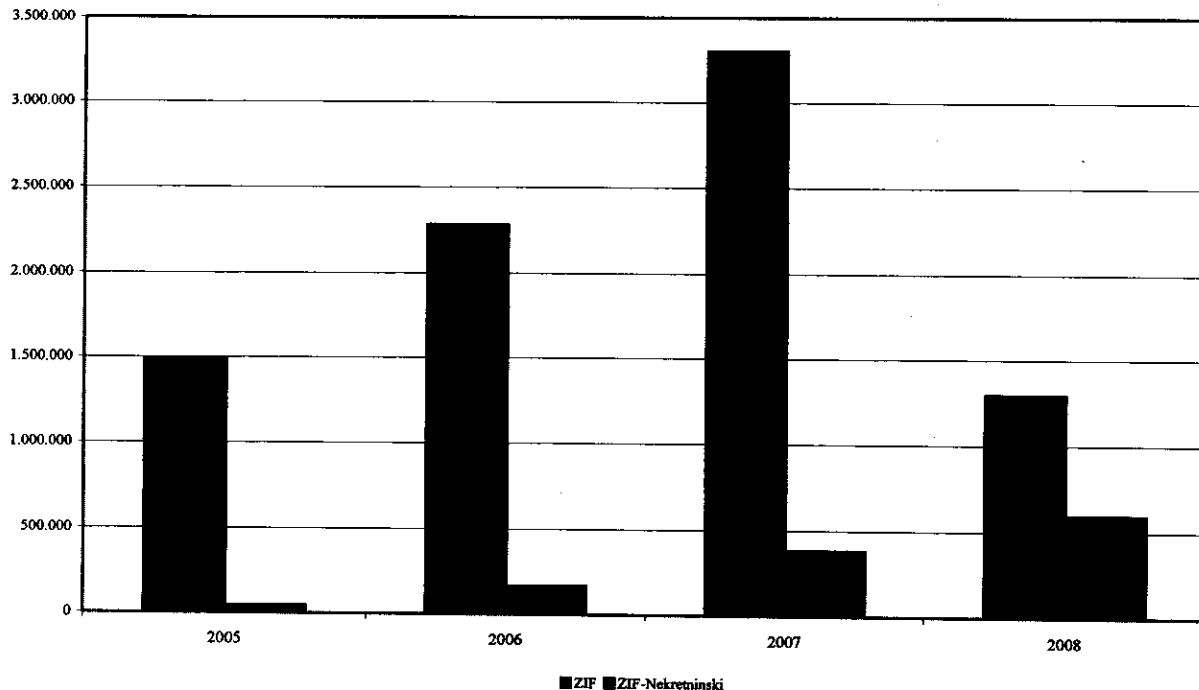

Izvor: HANFA

Zatvoreni investicijski fondovi

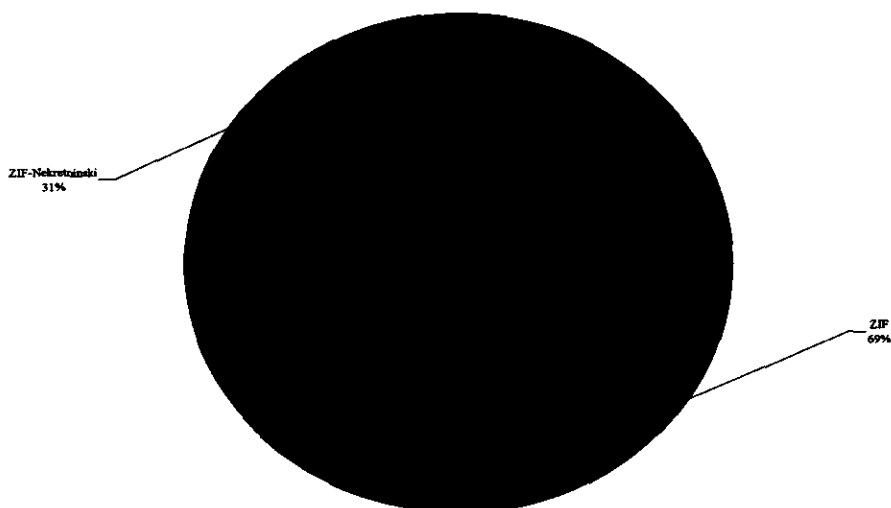
U 2008. poslovalo je ukupno 11 zatvorenih investicijskih fondova, od kojih je 7 registrirano za ulaganje u nekretnine. Ukupna imovina svih zatvorenih investicijskih fondova iznosila je 1,9 mlrd. kuna, a nekretninski fondovi sudjeluju u njoj s 31%. Tijekom 2008. osnovana su 2 nova fonda za ulaganje u nekretnine.

Grafikon 2.5. Neto imovina zatvorenih investicijskih fondova u 2005, 2006, 2007. i 2008. godini (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Grafikon 2.6. Udjel nekretninskih fondova u ukupnoj imovini zatvorenih investicijskih fondova u 2008. godini

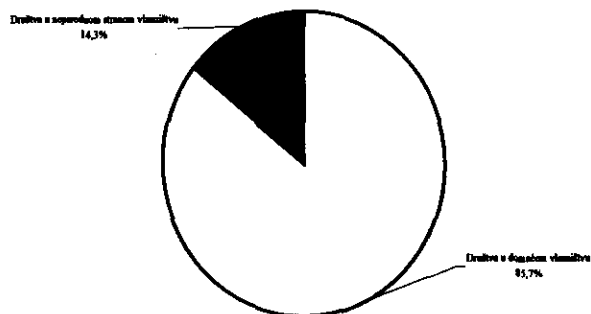

Izvor: HANFA

Napomena: U zadnjem mjesecu 2008, jedan zatvoreni investicijski fond (nekretninski) prestao je s radom, ali nije brisan iz registra do konačnog mišljenja revizije.

U 2008. godini, 7 društava upravlja zatvorenim investicijskim fondovima. Od toga ih je 6 u domaćem vlasništvu, a 1 u neposrednom stranom vlasništvu.

Grafikon 2.7. Udjel u imovini zatvorenih investicijskih fondova prema vlasničkoj strukturi društava za upravljanje

Izvor: HANFA

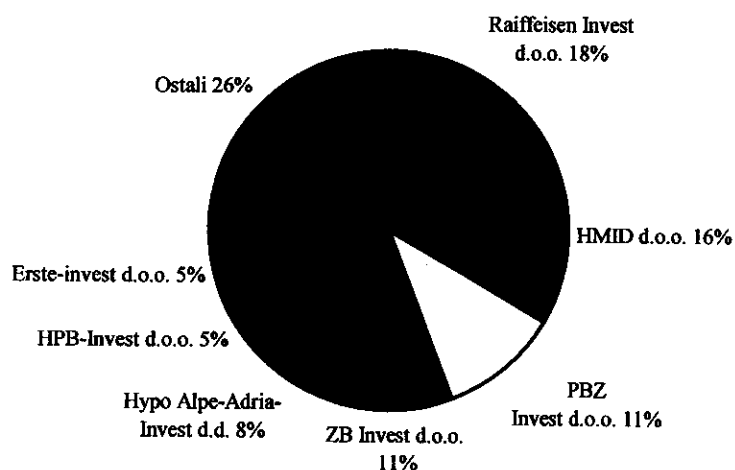
Društva za upravljanje investicijskim fondovima

Tablica 2.4. Bilanca društava za upravljanje na dan 31.12.2007. i 31.12.2008. godine (u tis. kn.)

AKTIVA		2007.	2008.
A	Dugotrajna imovina	68.203	34.295
I	Nematerijalna imovina	6.506	8.427
II	Materijalna imovina	17.143	20.264
III	Financijska imovina	43.360	5.604
IV	Potraživanja	1.194	0
B	Kratkotrajna imovina	559.653	425.402
I	Zalihe	106	0
II	Potraživanja	208.307	140.208
III	Financijska imovina	126.292	145.494
IV	Novac na računu i u blagajni	224.948	139.700
C	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	1.171	2.004
	Ukupno aktiva	629.027	461.701
PASIVA			
A	Kapital i rezerve	448.132	333.684
I	Upisani kapital	96.709	113.969
II	Revalorizacijska rezerva	2.975	320
III	Rezerve	3.196	3.384
IV	Zadržana dobit (preneseni gubitak)	56.188	82.407
V	Dobit (gubitak) tekuće godine	289.064	133.604
B	Obveze	174.838	122.201
C	Odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućih razdoblja	6.057	5.816
	Ukupno pasiva	629.027	461.701

Izvor: HANFA

Grafikon 2.8. Udjel imovine društava za upravljanje na dan 31.12.2008. godine

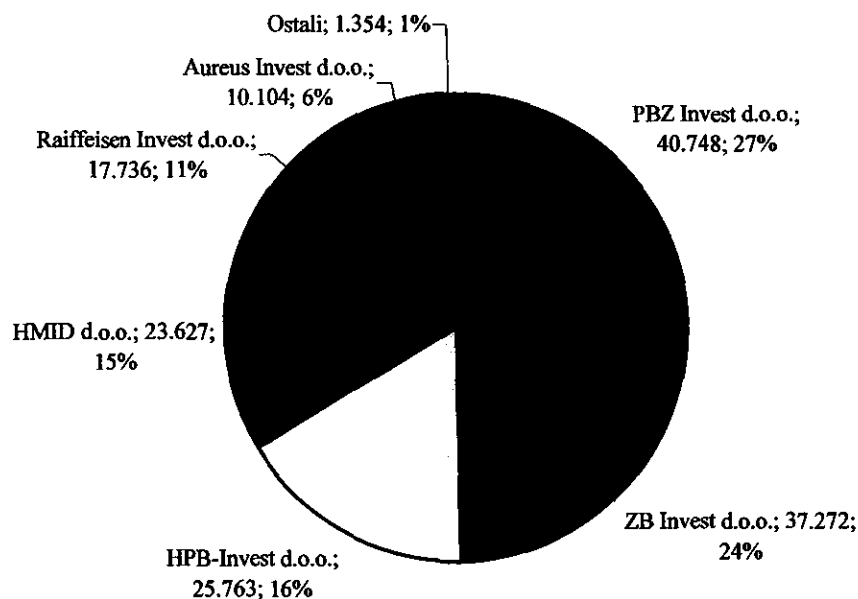
Izvor: HANFA

Tablica 2.5. Račun dobiti i gubitka društava za upravljanje u 2008. godini (u tis.kn)

	POZICIJA	2007.	2008.
A	Poslovni prihodi	749.584	510.283
B.	Poslovni rashodi	337.920	352.433
C.	Financijski prihodi	13.122	21.976
D.	Financijski rashodi	3.347	4.980
E.	Ostali prihodi	4.534	26.286
F.	Ostali rashodi	61.890	0
G.	Ukupni prihodi	767.240	558.545
H.	Ukupni rashodi	403.157	357.413
I.	Dobit (gubitak) prije oporezivanja	364.083	201.132
J.	Porez na dobit	75.019	44.528
K.	Dobit (gubitak) nakon oporezivanja	289.064	156.604

Izvor: HANFA

Grafikon 2.9. Ostvarena dobit društava za upravljanje nakon oporezivanja u 2008. godini

Izvor: HANFA

Investicijski fondovi osnovani posebnim zakonima

Kao i prethodne godine, i u 2008. su poslovala 2 fonda osnovana posebnim zakonima: Fond hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te Umirovljenički fond.

Zaključno s 31.12.2008, neto imovina Fonda branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji iznosila je 2,4 mlrd. kuna, što je smanjenje za 43,3% u odnosu na prethodnu godinu. Neto imovina Umirovljeničkog fonda iznosila je 3,5 mlrd. kuna.

Tablica 2.6. Investicijski fondovi osnovani posebnim zakonom na dan 31.12.2008. godine (neto imovina u tis. kn)

INVESTICIJSKI FOND	DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE	NETO IMOVINA
Fond hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji	ERSTE INVEST d.o.o.	2.400.416
Umirovljenički fond	HPB INVEST d.o.o.	3.474.013

Izvor: HANFA

Tablica 2.7. Struktura ulaganja Fonda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji na dan 31.12.2008. godine (u tis. kn)

Vrsta imovine	31.12.2007.		31.12.2008.	
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
DOMAĆA IMOVINA	4.299.154	100,0%	2.427.904	100,0%
Vrijednosni papiri i depoziti	4.295.835	99,9%	2.391.967	98,5%
Dionice + GDR	3.991.437	92,8%	1.145.298	47,2%
Državne obveznice	108.059	2,5%	0	0,0%
Depoziti	196.339	4,6%	845.640	34,8%
Novčana sredstva	3.319	0,1%	35.800	1,5%
INOZEMNA IMOVINA	0	0,0%	0	0,0%
UKUPNA IMOVINA	4.299.154	100,0%	2.427.904	100,0%
Neto imovina	4.236.282		2.400.416	

Izvor: HANFA

Tablica 2.8. Struktura ulaganja Umirovljeničkog fonda na dan 31.12.2008. godine (u tis. kn)

Vrsta imovine	31.12.2007.		31.12.2008.	
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
DOMAĆA IMOVINA	4.506.670	100,0%	3.525.204	100,0%
Vrijednosni papiri i depoziti	1.734.757	38,5%	725.670	20,6%
Dionice + GDR	9.260	0,2%	5.942	0,2%
Kratkoročni v.p.	1.227.754	27,2%	719.728	20,4%
Depoziti	497.744	11,0%	0	0,0%
Novčana sredstva	67.421	1,5%	89.112	2,5%
Potraživanja	2.704.692	60,0%	2.704.178	76,7%
INOZEMNA IMOVINA	0	0,0%	0	0,0%
UKUPNA IMOVINA	4.506.670	100,0%	3.525.204	100,0%
Neto imovina	4.491.421		3.474.013	

Izvor: HANFA

Regulatorne aktivnosti

Zakonski okvir kojim je regulirano poslovanje investicijskih fondova dan je u Zakonu o investicijskim fondovima (Narodne novine br. 150/05) koji je stupio na snagu 01.01.2006. godine. Stoga su tijekom 2008. na temelju Zakona o investicijskim fondovima doneseni slijedeći podzakonski akti:

Tablica 2.9. Podzakonski akti doneseni na temelju Zakona o investicijskim fondovima u 2008. godini

1	Pravilnik o osobama ovlaštenim za prodaju i promicanje prodaje udjela investicijskih fondova s privatnom ponudom (NN 22/08)
2	Pravilnik o vrstama i podvrstama investicijskih fondova s javnom i privatnom ponudom (NN 22/08)
3	Pravilnik o poslovima depozitne banke (NN 26/08)
4	Pravilnik o izmjenama pravilnika o sadržaju dokumenata koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad društva za upravljanje investicijskim fondovima (NN 26/08)
5	Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o dozvoljenim ulaganjima i ograničenjima ulaganja otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom (NN 32/08)
6	Pravilnik o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za obavljanje poslova upravljanja imovinom i investicijskog savjetovanja (NN 44/08)
7	Pravilnik o dopunama pravilnika o utvrđivanju vrijednosti imovine investicijskog fonda i izračunu neto vrijednosti imovine po udjelu ili po dionici investicijskog fonda (NN 59/08)
8	Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika kojim se uređuju izmjene prospekata otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom (NN 71/08)
9	Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o dozvoljenim ulaganjima i ograničenjima ulaganja otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom (NN 78/08)
10	Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o utvrđivanju vrijednosti imovine investicijskog fonda i izračunu neto vrijednosti imovine po udjelu ili po dionici investicijskog fonda (NN 112/08)
11	Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o dozvoljenim ulaganjima i ograničenjima ulaganja otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom (NN 112/08)
12	Pravilnik o dopuni pravilnika o uvjetima za obavljanje poslova članova uprave društva za upravljanje investicijskim fondovima (NN 130/08)
13	Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o utvrđivanju vrijednosti imovine investicijskog fonda i izračunu neto vrijednosti imovine po udjelu ili po dionici investicijskog fonda (NN 134/08)

Izvor: HANFA

Licenciranje

DRUŠTVA ZA UPRAVLJANJE INVESTICIJSKIM FONDOVIMA

Tijekom 2008. zabilježen je porast broja društava za upravljanje te je osnovano 7 novih društava za upravljanje investicijskim fondovima: ALTERNATIVE INVEST d.o.o., NEXUS PRIVATE EQUITY PARTNERI d.o.o., AGRAM INVEST d.o.o., LOCUSTA INVEST d.o.o., ZAGREBAČKO INVESTICIJSKO DRUŠTVO d.o.o., CERTUS INVEST d.o.o., ALLIANZ INVEST d.o.o. S obzirom na vlasničku strukturu, od 7 novih društava, sva su u domaćem vlasništvu, a od toga jedno društvo (Allianz Invest d.o.o.) je u posrednom stranom vlasništvu, budući da je osnivač društvo za osiguranje.

Također, tijekom 2008. jedno društvo je promijenilo tvrtku (Apex Kapital d.o.o. u NFD Kapital d.o.o.), kao i vlasničku strukturu, tako da je 60% poslovnih udjela steklo društvo Nacionalna finansijska družba za upravljanje investicijskih skladov iz Slovenije, dok je 40% poslovnih udjela u vlasništvu hrvatskih državljana.

Zaključno s 31.12.2008. u RH ukupno je registrirano 39 društava za upravljanje investicijskim fondovima, od toga 2 društva za upravljanje investicijskim fondovima rizičnog kapitala.

INVESTICIJSKI FONDOVI

Na dan 31.12.2008. registrirano je ukupno 126 otvorenih investicijskih fondova, od čega je 98 otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom (7 je neaktivno), 26 otvorenih investicijskih fondova s privatnom ponudom, 2 otvorena fonda rizičnog kapitala s privatnom ponudom, 11 zatvorenih investicijskih fondova, 1 Fond hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te 1 Umirovljenički fond.

Tijekom 2008. odobreno je osnivanje 15 otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom i 10 otvorenih investicijskih fondova s privatnom ponudom te 1 fond rizičnog kapitala s privatnom ponudom. Tijekom 2008. godine, 7 otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom nije počelo s radom. Ukupna imovina s kojom na dan 31.12. 2008. upravljaju svi otvoreni investicijski fondovi koji uključuju javnu i privatnu ponudu, iznosi 9.890.230.534,34 kune. Također, u 2008. osnovan je i otvoreni investicijski fond s privatnom ponudom Fond za stabilnost kojim upravlja društvo za upravljanje ICAM d.o.o., s kvalificiranim ulagateljima s tržišta kapitala, a kojem je svrha iskup nelikvidne i niskolikvidne imovine otvorenih investicijskih fondova.

U RH je s 30.11.2008. godine³ registrirano 11 zatvorenih investicijskih fondova. Na dan 31.11.2008, ukupna imovina svih zatvorenih investicijskih fondova u RH iznosila je 598.674.221,58 kuna. Tijekom 2008. osnovana su 2 zatvorena investicijska fonda s javnom ponudom za ulaganje u nekretnine.

Rješenjem Trgovačkog suda u Bjelovaru od 08.12.2008, a na temelju Odluke Izvanredne glavne skupštine društva Učka-Marijan d.d. iz Bjelovara, zatvoreni investicijski fond s javnom ponudom za ulaganje u nekretnine, u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima, promijenio je djelatnost i tvrtku te od navedenog datuma ne posluje kao zatvoreni investicijski fond s javnom ponudom za ulaganje u nekretnine i nije u nadležnosti Agencije. Nakon što se dostave revidirana izvješća, fond će biti brisan iz registra fondova koji se vodi kod Agencije.

Tablica 2.10. Broj okončanih predmeta u 2007. i 2008. godini

VRSTA PREDMETA	2007.	2008.
Odobrenje poslovanja društva za upravljanje	6	7
Odobrenje i prijava upisa u registar fondova, odobrenje za izbor depozitne banke	33	40
Odobrenje novih, izmijenjenih i dopunjenih prospekata i statuta	60	120
Promidžba investicijskih fondova	69	37
Odobrenje pravilnika o sukobu interesa	13	5
Odobrenja članova uprave	51	78
Odobrenje društvima za upravljanje a za poslove upravljanja imovinom i investicijskog savjetovanja	0	5

Izvor: HANFA

Nadzor nad investicijskim fondovima

U skladu s odredbama Zakona o investicijskim fondovima i podzakonskim aktima definirani su metodologija vrednovanja imovine fondova, načini i rokovi izvješćivanja o izračunu neto vrijednosti imovine po udjelu ili po dionici fonda putem propisanog obrasca kojim depozitna banka obavještava Agenciju svakog dana vrednovanja za investicijske fondove. Osim navedenih izvješća, društva za upravljanje investicijskim fondovima obvezna su Agenciji dostavljati vlastita, kao i za fondove kojima upravlja, godišnja izvješća o poslovanju i revidirane financijske izvještaje u roku od 4 mjeseca od završetka poslovne godine. Isto tako, dužni su dostaviti polugodišnja izvješća u roku od 2 mjeseca od

³ Stanje na 30. 11. 2008. navedeno je zbog toga što zatvoreni investicijski fondovi imaju obvezu dostave izvješća kvartalno.

završetka šestomjesečnoga obračunskog razdoblja. Za statističke potrebe, društva za upravljanje izrađuju i dostavljaju Agenciji tromjesečna izvješća za fondove kojima upravljaju.

U sklopu posrednog nadzora nad investicijskim fondovima, Agencija na dnevnoj razini obavlja analizu i obradu dnevnih i periodičnih izvješća, što obuhvaća poštivanje načina vrednovanja imovine, ograničenja ulaganja, računovodstvenih politika, odredbi propisanih statutom i prospektom pojedinih investicijskih fondova, te procjenu kvantitativnih i kvalitativnih rizika poslovanja navedenih subjekata.

Neposrednim nadzornim postupkom obuhvaćeno je poslovanje društava za upravljanje i pripadnih investicijskih fondova kojima upravljaju. Nadzor se provodi neposrednim uvidom u dokumentaciju i razgovorima s odgovornim osobama društva i zaposlenicima u vezi sa značajnijim pitanjima za poslovanje i rezultate investicijskih fondova.

Tijekom nadzora se analizira pripadna dokumentacija i podaci iz izvora dostupnih Agenciji radi utvrđivanja stvarnog stanja i usklađenosti poslovanja sa zakonskim i podzakonskim aktima, te odredbama pripadnih prospekata i statutom investicijskih fondova, kako bi se uočili mogući rizici u poslovanju navedenih subjekata, a u svrhu zaštite imatelja udjela u otvorenim investicijskim fondovima, odnosno dioničara zatvorenih investicijskih fondova.

Neposredni nadzor obuhvaća uvid u institucionalne akte društava za upravljanje i investicijskih fondova, ugovore o delegiranju poslova upravljanja imovinom investicijskih fondova na treće osobe, ugovore s partnerima za poslove od značaja za poslovanje investicijskih fondova, interne procedure i politike te organizaciju poslova upravljanja investicijskim fondovima, organizacijsku strukturu društva za upravljanje i povezanih osoba društva za upravljanje te fondova. Tijekom neposrednog nadzora provjerava se proces donošenja investicijskih odluka, poslovi trgovanja i izvršenja namire, vrednovanje imovine i izračun vrijednosti udjela fondova, poštivanje dozvoljenih ulaganja i ograničenja ulaganja, te ustrojavanje, vođenje i objavljivanje podataka iz registra imatelja udjela. Također se provjerava ustroj i vođenje računovodstva i izrada financijskih izvještaja društva za upravljanje i investicijskih fondova, s posebnim naglaskom na troškove kojima je dozvoljeno neposredno teretiti ulagača ili investicijski fond.

Tijekom 2008. proveden je neposredni nadzor na redovitoj osnovi nad ovim subjektima:

TERRA INVEST d.o.o. (Terra Firma d.d. i Terra Mediterranea d.d. zatvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom za ulaganje u nekretnine), INTERINVEST d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom Interinvest Balanced i Interinvest Cash), JADRAN INVEST d.o.o. (Jadran Kapital d.d. zatvoreni investicijski fond s javnom ponudom za ulaganje u nekretnine), ALFA INVEST d.o.o. (Alfa Emerging otvoreni investicijski fond s javnom ponudom), ADRIATICA CAPITAL d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom AC Balkan, AC Rusija, AD Excel i AC Sigma), FIMA GLOBAL INVEST d.o.o. (Fima Proprius d.d. zatvoreni investicijski fond s javnom ponudom za ulaganje u nekretnine), INTERINVEST d.o.o. (Velebit d.d. zatvoreni investicijski fond s javnom ponudom), CEBA Invest d.o.o. (C-Premium i C-Zenit otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom), PBZ INVEST d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom PBZ Equity, PBZ Global, PBZ Bond, PBZ Dollar, PBZ Novčani, PBZ Euro novčani i PBZ I-Stock), ZB INVEST d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom ZB plus, ZB europlus, ZB global, ZB bond, ZB trend, ZB euroaktiv i ZB aktiv), SL-INVEST d.o.o. (Slavonski zatvoreni investicijski fond d.d.), HRVATSKO MIROVINSKO INVESTICIJSKO DRUŠTVO d.o.o. (Kapitalni zatvoreni investicijski fond d.d. s javnom ponudom).

ICF INVEST d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom ICF Balanced, ICF Fixed Income i ICF Money Market), ERSTE INVEST d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom Erste Adriatic Equity, Erste Agressive, Erste Balanced, Erste Bond, Erste Conservative, Erste Moderate, Erste Money i Erste Total East), PLATINUM INVEST d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom Platinum Blue Chip, Platinum cash i Platinum jugoistočna Europa).

U istom razdoblju proveden je i neposredni nadzor na izvanrednoj osnovi nad slijedećim subjektima:

PROSPECTUS INVEST d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom Prospectus Global Equity i Prospectus Jugoistočna Europa).

Tablica 2.11. Provedeni neposredni nadzori nad društvima za upravljanje investicijskim fondovima u 2008. godini

Nadzori	Društva za upravljanje	Investicijski fondovi			
		Javna ponuda		Privatna ponuda	
		Otvoreni	Zatvoreni	Otvoreni	Otvoreni investicijski fond rizičnog kapitala
Redovni	12	29	7	-	-
Izvanredni	1	2	-	-	-
Ukupno	13	31	7	-	-

Izvor: HANFA

Na osnovu nalaza provedenih postupaka neposrednih nadzora nad poslovanjem društava za upravljanje i investicijskih fondova kojima upravljaju, zbog utvrđenih postupanja suprotno odredbama Zakona o investicijskim fondovima, Agencija je protiv 2 društva za upravljanje pokrenula Optužni prijedlog protiv društva i odgovornih osoba u društvu, te 1 društvu dala nalog za usklađenje portfelja zatvorenog investicijskog fonda za ulaganje u nekretnine.

Mirovinski fondovi

Mirovinski fondovi, kao posebna vrsta investicijskih fondova, utemeljeni su mirovinskom reformom 2002, a započeli su s radom 30.04.2002. godine. Zakonom¹ su definirane dvije vrste mirovinskih fondova:

- obvezni mirovinski fondovi, odnosno fondovi u kojima je članstvo obvezno za sve zaposlene osobe (koje su, u trenutku kada su fondovi započeli s radom, odnosno u vrijeme prvog zaposlenja, bile mlađe od 40 godina, s time da su osobe između 40 i 50 godina starosti mogle birati hoće li postati članovi obveznih mirovinskih fondova) i
- dobrovoljni mirovinski fondovi u kojima je članstvo dobrovoljno, a mogu biti fondovi otvorenoga tipa, odnosno fondovi čiji članovi mogu biti svi građane RH, ili zatvorenoga tipa, gdje je pokrovitelj fonda poslodavac, sindikat ili udruga samostalnih djelatnosti.

Obvezni mirovinski fondovi

U 2008. poslovala su četiri obvezna mirovinska fonda:

- o Az obvezni mirovinski fond (pod upravljanjem Allianz ZB Obvezno mirovinsko društvo),
- o Erste Plavi obvezni mirovinski fond (pod upravljanjem Erste Obvezno mirovinsko društvo),
- o PBZ Croatia osiguranje obvezni mirovinski fond (pod upravljanjem PBZ Croatia osiguranje Obvezno mirovinsko društvo) i
- o Raiffeisen obvezni mirovinski fond (pod upravljanjem Raiffeisen obvezno mirovinsko društvo).

Tijekom 2008. u obvezne mirovinske fondove učlanilo se ukupno 81.384 osobe, dok je za 1.348 osoba prestalo članstvo. S 31.12.2008. sva četiri obvezna mirovinska fonda ukupno imaju 1.475.729 članova. Nezainteresiranost osiguranika za vlastiti odabir fonda ogleda se u podatku da je čak 75,51% osiguranika rasporedio Regos nakon isteka roka za odabir mirovinskog fonda. Također, uočava se povećani broj migracija osiguranika iz jednog fonda u drugi. Tijekom 2008. godine, 95.590 osoba mijenjalo je mirovinski fond, ili 48,47% više nego prethodne godine.

Tablica 3.1. Članstvo u obveznim mirovinskim fondovima

OBVEZNI MIROVINSKI FOND	AZ OMF	Erste Plavi OMF	PBZ/CO OMF	Raiffeisen OMF	Ukupno
Stanje na 31.12.2007.	510.098	211.886	231.070	442.639	1.395.693
Prve prijave	3.174	2.044	3.785	2.550	11.553
Naknadno dovršene prijave	2.495	1.858	1.734	2.291	8.378
Raspored Regosa	22.214	9.355	10.691	19.193	61.453
Ukupno novih članova	27.883	13.257	16.210	24.034	81.384
Prelasci u drugi OMF	30.710	21.667	15.469	27.744	95.590
Prelasci iz drugih fondova	24.442	23.538	30.695	16.915	95.590
Neto promjena	-6.268	1.871	15.226	-10.829	0
Ukupan prestanak članstva	507	199	229	413	1.348
Stanje na 31.12.2008.	531.206	226.815	262.277	455.431	1.475.729

Izvor: HANFA

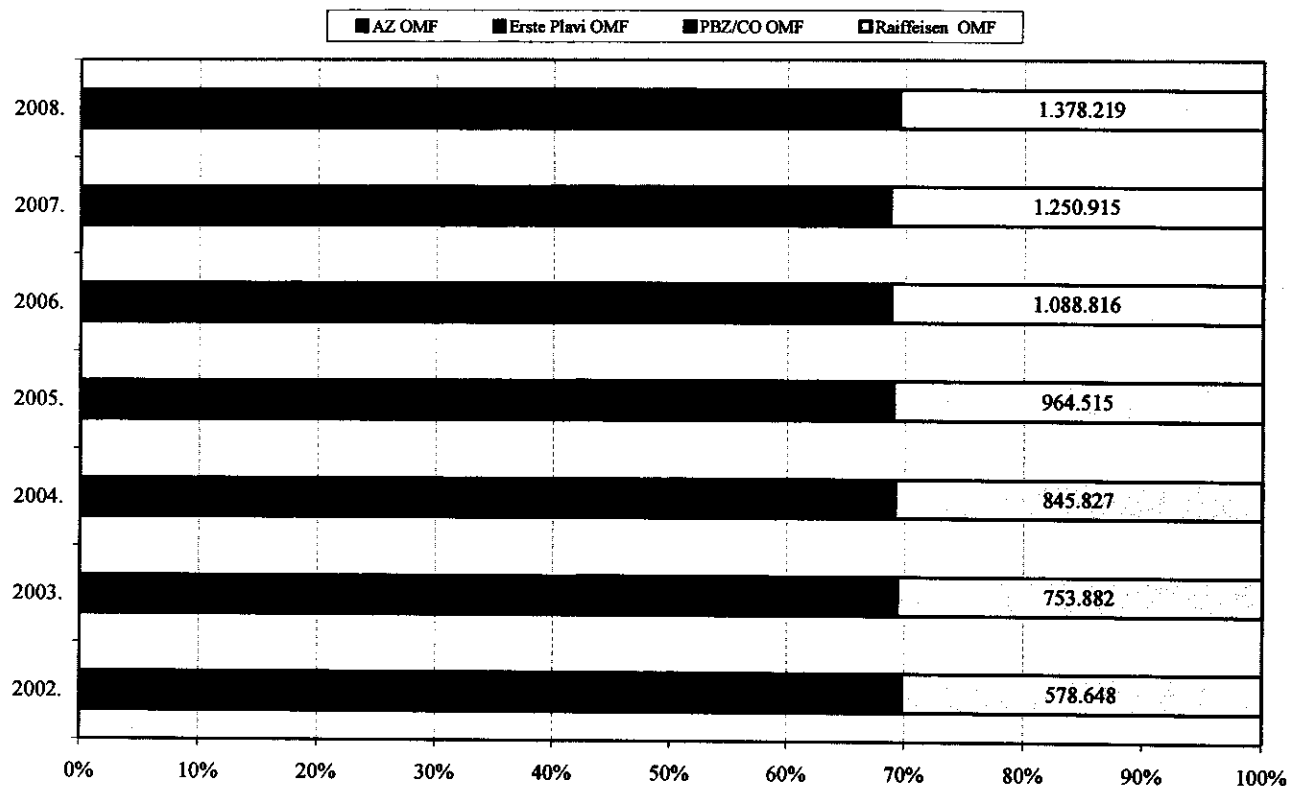
U 2008. u obvezne mirovinske fondove ukupno je uplaćeno 4,51 mlrd. kuna neto doprinosa, dok su isplate iz fondova zbog zatvaranja osobnog računa iznosile 22,20 mil. kuna. Za očekivati je da će se isplate u narednom razdoblju postepeno povećavati, ali se isto tako može očekivati i nastavak rasta uplata u obvezne mirovinske fondove.

Tablica 3.2. Neto doprinosi obveznih mirovinskih fondova u 2008. godini (u tis.kn)

OBVEZNI MIROVINSKI FOND	AZ OMF	Erste Plavi OMF	PBZ/CO OMF	Raiffeisen OMF	Ukupno
Neto doprinosi	1.742.871	605.146	786.759	1.378.219	4.512.996
Uplate iz drugih OMF-ova	226.925	230.110	270.558	175.792	903.385
Isplate u druge OMF-ove	315.825	186.030	133.135	265.085	900.075
Isplate sredstava po ispravicima	962	329	364	830	2.485
Isplate sredstava po zatvaranju OR	8.874	3.313	3.792	6.216	22.195

Izvor: HANFA

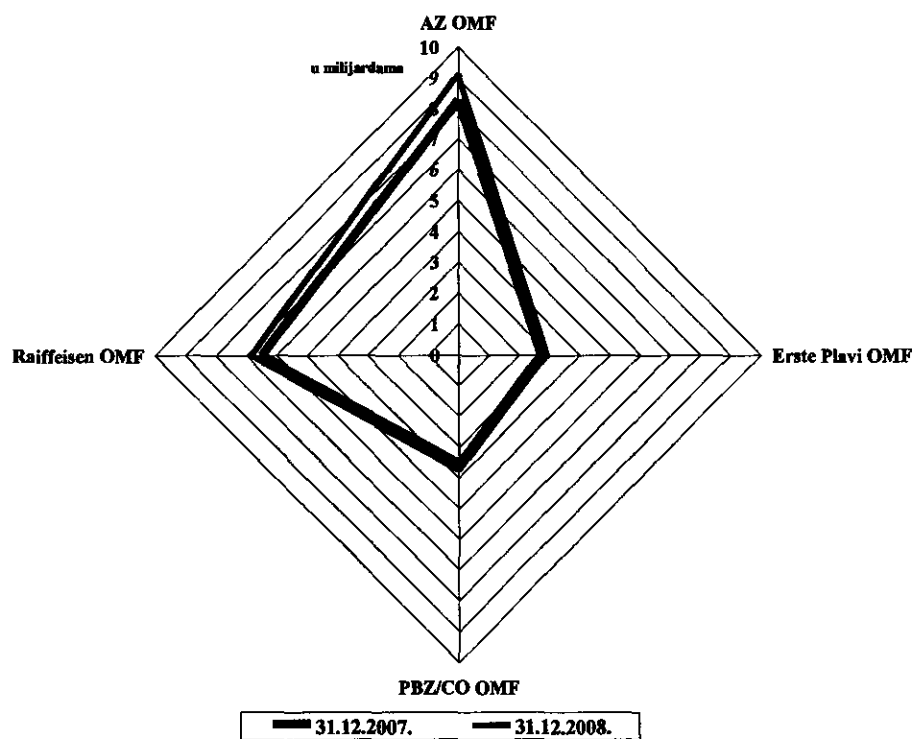
Grafikon 3.1. Neto doprinosi obveznih mirovinskih fondova 2002-2008. godine (u tis.kn)

Izvor: HANFA

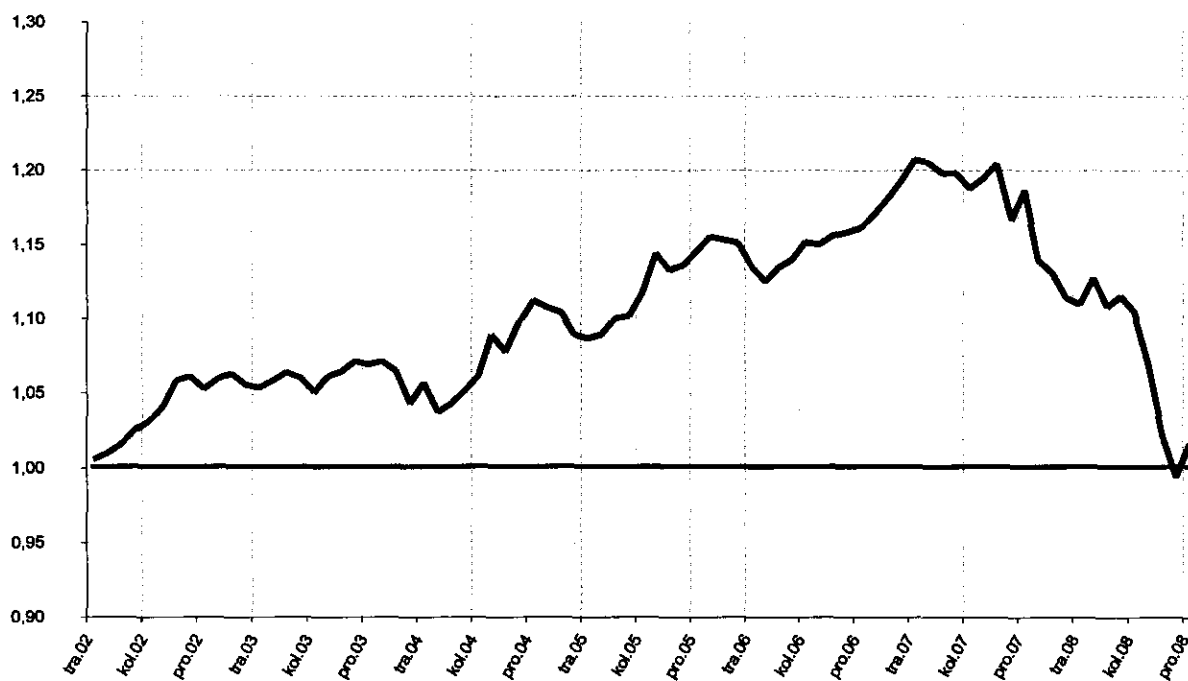
Ukupna neto imovina OMF-ova na kraju 2008. iznosila je 22,59 mlrd. kuna, ili 7,57% više u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, promatrano prema članovima fonda, u 2008. na jednog člana odnosilo se 15.308,32 kune, što je za 1,73% više nego u 2007. godini. Prosječni godišnji neto doprinos po članu fonda u 2008. iznosio je 3.058,15 kuna, što je za 6,84% više nego u 2007. godini.

Grafikon 3.2. Neto imovina obveznih mirovinskih fondova u 2008. godini

Izvor: HANFA

Grafikon 3.3. Omjer neto imovine i neto doprinosa obveznih mirovinskih fondova u razdoblju od 30.04.2002. do 31.12.2008. godine

Izvor: HANFA

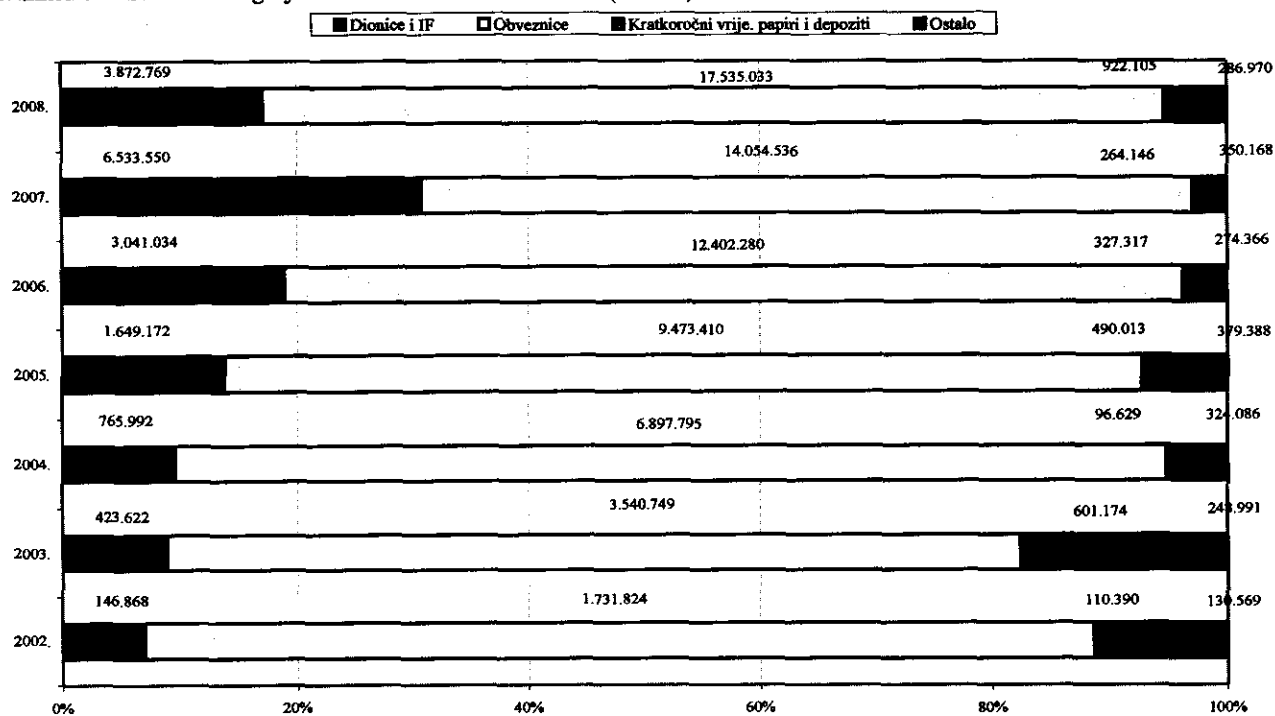
Obvezni mirovinski fondovi i dalje najviše ulažu u državne obveznice (domaće i strane), odnosno 71,83% ukupne imovine. Tijekom 2008. smanjila su se ulaganja obveznih mirovinskih fondova u domaće i strane dionice, jednako kao i ulaganja u domaće otvorene investicijske fondove, dok su započela ulaganja u domaće zatvorene investicijske fondove i povećana su ulaganja u domaće i strane korporativne obveznice.

Tablica 3.3. Struktura ulaganja obveznih mirovinskih fondova (u tis.kn)

Vrsta imovine	31.12.2007.		31.12.2008.	
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
DOMAĆA IMOVINA	20.297.532	95,73%	20.920.792	92,50%
Vrijednosni papiri i depoziti	19.947.365	94,08%	20.633.823	91,23%
Dionice + GDR	3.127.776	14,75%	2.529.825	11,19%
Državne obveznice	13.484.885	63,60%	15.937.982	70,47%
Municipalne obveznice	76.277	0,36%	81.448	0,36%
Korporativne obveznice	451.259	2,13%	732.269	3,24%
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0,00%	56.909	0,25%
Otvoreni investicijski fondovi	2.543.021	11,99%	373.285	1,65%
Kratkoročni vrijednosni papiri	21.792	0,10%	290.562	1,28%
Depoziti	242.354	1,14%	631.543	2,79%
Novčana sredstva	232.527	1,10%	265.500	1,17%
Potraživanja	117.641	0,55%	21.470	0,09%
INOZEMNA IMOVINA	904.867	4,27%	1.696.084	7,50%
Dionice	689.226	3,25%	481.446	2,13%
Državne obveznice	0	0,00%	307.489	1,36%
Municipalne obveznice	0	0,00%	0	0,00%
Korporativne obveznice	42.114	0,20%	475.845	2,10%
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0,00%	0	0,00%
Otvoreni investicijski fondovi	173.527	0,82%	431.303	1,91%
Kratkoročni vrijednosni papiri	0	0,00%	0	0,00%
Depoziti	0	0,00%	0	0,00%
UKUPNA IMOVINA	21.202.399	100,00%	22.616.876	100,00%
Ukupna neto imovina	21.001.886		22.590.933	

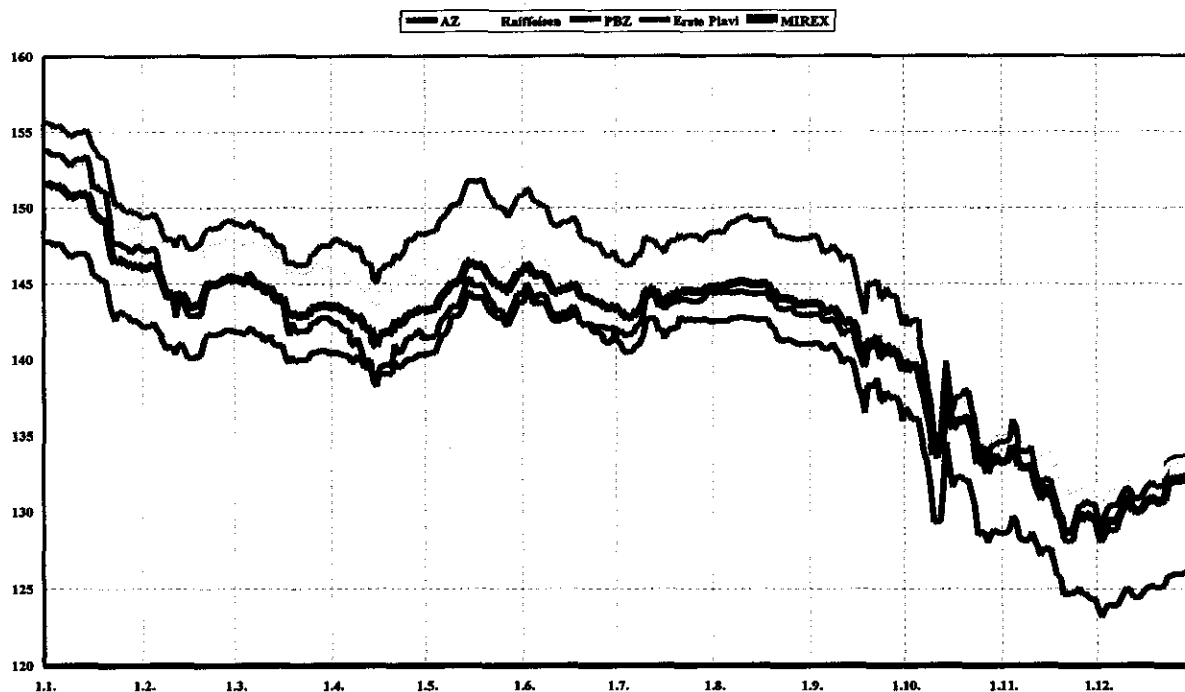
Izvor: HANFA

Grafikon 3.4. Struktura ulaganja obveznih mirovinskih fondova (u tis.kn)

Izvor: HANFA

Grafikon 3.5. Kretanje vrijednosti obračunskih jedinica i indexa Mirex tijekom 2008. godine

Izvor: HANFA

Za razliku od prethodnih godina, prinosi fondova pojedinačno, pa time i indeksa Mirex, bili su negativni tijekom 2008. godine. Pad prinosa posebno je bio naglašen u prvom tromjesečju, da bi se na kraju godine kretao u rasponu od -17,85% do -9,06%.

Ukupni prihodi društava u 2008. iznosili su 242,8 mil. kuna, što je povećanje od 6,9% u odnosu na 2007. godinu. Prihod od upravljanja fondom (prihod od naknada članova fonda) iznosio je 215,8 mil. kuna (porast od 5,3%), a najznačajniji izvor prihoda bila je naknada za upravljanje na temelju koje su društva prošle godine ukupno prihodovala 185,5 mil. kuna. Prihodi od ukupnih naknada po članu obveznog mirovinskog fonda zabilježili su lagani pad od samo 0,4% i iznosili su 146,3 kune.

Ukupna neto dobit društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondom u 2008. iznosila je 107,5 mil. kuna, što čini pad od 1,4% u odnosu na 2007. godinu. Povrat na uloženu imovinu (ROA) u 2008. povećao se 3,3% u odnosu na 2007. te je iznosio 22,0%. Povrat na uloženi vlastiti kapital (ROE) povećao se 1,3% te je u 2008. iznosio 23,0%.

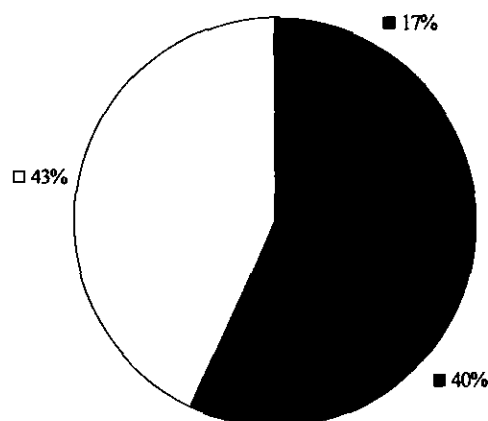
Tablica 3.6. Račun dobiti i gubitka društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondom u 2007. i 2008. godini (u tis.kn)

Pozicije	2007.	2008.
Prihod od upravljanja fondom	205.002	215.847
Naknada od uplaćenih doprinosa	25.258	29.449
Naknada od ukupne imovine mirovinskog fonda	179.479	185.454
Naknada za izlaz	265	944
Nagrada za uspješnost	0	0
Rashodi od upravljanja fondom	39.261	48.686
Transakcijski troškovi	8	11
Troškovi marketinga	12.740	8.699
Troškovi agenta prodaje	23.809	28.516
Ostali troškovi upravljanja mirovinskim fondom	2.704	11.460
Dobit ili gubitak od upravljanja fondom	165.741	167.161
Ostali prihodi društva	858	3.293
Rashodi od poslovanja društva	48.591	54.004
Materijalni troškovi	1.430	1.485
Troškovi osoblja	24.948	26.517
Amortizacija i vrijednost usklađenja dugotrajne imovine	2.350	3.874
Vrijednost usklađenja kratkotrajne imovine	0	0
Rezerviranja za troškove i rizike	0	0
Ostali troškovi poslovanja	19.863	22.128
Financijski prihodi	21.220	23.698
Financijski rashodi	4.374	5.666
Dobit ili gubitak od redovnog poslovanja	134.854	134.482
Izvanredni prihodi	0	0
Izvanredni rashodi	0	0
Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja prije oporezivanja	134.854	134.482
Porez na dobit	25.843	27.032
Neto dobit ili gubitak	109.011	107.450

Izvor: HANFA

Od 4 društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondom koja su poslovala u 2008. godini, 2 su u neposrednom vlasništvu stranih financijskih institucija, 1 je u posrednom stranom vlasništvu, dok u 1 podjednak vlasnički udjel imaju domaći i strani osnivač.

Grafikon 3.6. Udjel u imovini pod upravljanjem prema vlasničkoj strukturi

■ Društva u domaćem vlasništvu ■ Društva u neposrednom stranom vlasništvu □ Društva u posrednom stranom vlasništvu

Izvor: HANFA

Dobrovoljni mirovinski fondovi

U 2008. poslovalo je 6 otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova (ODMF) kojima upravljaju četiri dobrovoljna mirovinska društva:

- AZ benefit ODMF (AZ DMD)
- AZ profit ODMF (AZ DMD)
- Croatia osiguranje ODMF (CO DMD)
- Erste Plavi Expert ODMF (Erste DMD)
- Erste Plavi Protect ODMF (Erste DMD)
- Raiffeisen ODMF (Raiffeisen DMD).

Broj članova otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova, iako je daleko manji od broja članova obveznih mirovinskih fondova, i dalje bilježi znatan porast. S 31.12. 2008, ODMF-ovi su brojali ukupno 127.738 osoba, što je 22,92% više nego godinu dana ranije.

Tablica 3.7. Članstvo u otvorenim dobrovoljnim mirovinskim fondovima

Naziv fonda	31.12.2007.	31.12.2008.	Promjena
AZ benefit ODMF	6.429	7.790	1.361
AZ profit ODMF	39.532	51.604	12.072
Croatia osiguranje ODMF	13.207	14.626	1.419
Erste Plavi Expert ODMF	9.594	12.442	2.848
Erste Plavi Protect ODMF	2.414	3.403	989
Raiffeisen ODMF	32.747	37.873	5.126
Ukupno	103.923	127.738	23.815

Izvor: HANFA

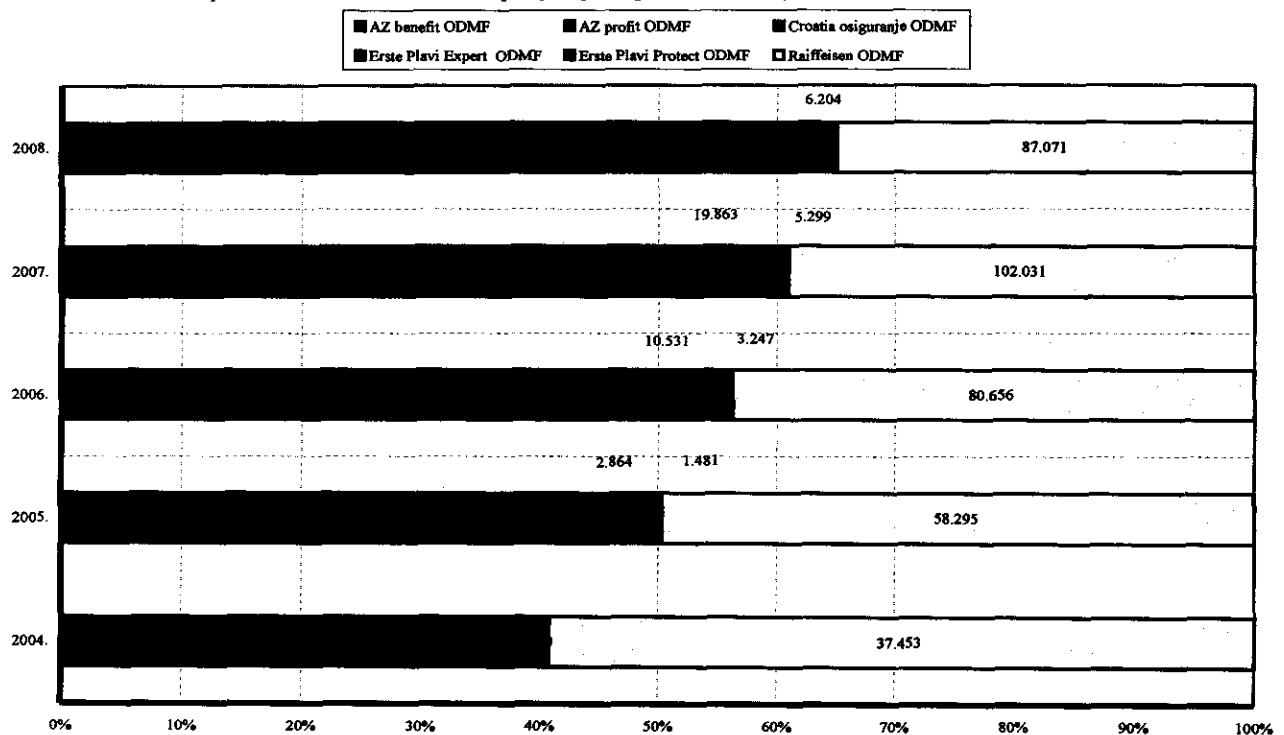
Međutim, povećanje broja članova u 2008. nije rezultiralo rastom uplata bruto doprinosa koje su iznosile 249,46 mil. kuna, što je 4,6% manje nego u 2007. godini.

Tablica 3.8. Bruto doprinosi članova ODMF-ova (u tis.kn)

Naziv fonda	Bruto doprinosi u 2007.	Bruto doprinosi u 2008.	Promjena u %
AZ benefit ODMF	19.417	18.407	-5,2%
AZ profit ODMF	94.136	98.647	4,8%
Croatia osiguranje ODMF	20.787	19.164	-7,8%
Erste Plavi Expert ODMF	19.863	19.963	0,5%
Erste Plavi Protect ODMF	5.299	6.204	17,1%
Raiffeisen ODMF	102.031	87.071	-14,7%
Ukupno	261.533	249.457	-4,6%

Izvor: HANFA

Grafikon 3.7. Bruto doprinosi članova ODMF-ova u posljednjih 5 godina (u tis.kn)

Izvor: HANFA

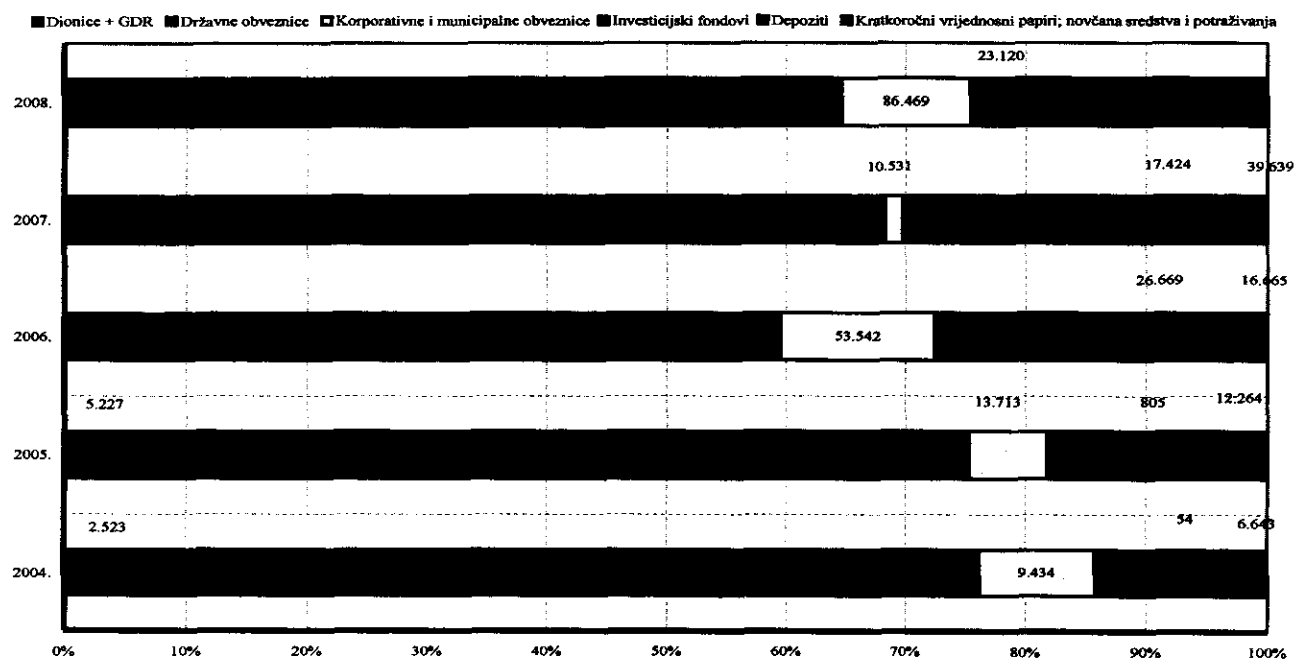
Ukupna neto imovina ODMF-ova na kraju 2008. iznosila je 799,67 mil. kuna, odnosno 6.260,20 kuna po članu fonda, što predstavlja smanjenje od 6,09% u odnosu na 2007. godinu. Prosječni godišnji bruto doprinos po članu fonda u 2008. iznosio je 1.952,88 kuna, što je 22,40% manje nego u 2007. godini. Ukupna imovina ODMF-ova u 2008. u odnosu na prethodnu godinu povećala se 12,33%. U strukturi imovine došlo je do promjene, pri čemu su ulaganja u domaću imovinu smanjena a povećana ulaganja u inozemnu imovinu. Također su se ulaganja u državne obveznice kod domaće imovine povećala s 43,8% na 45,0%, a kod inozemne imovine s 0,1% na 4,1%. Došlo je do znatnog pada ulaganja u domaće dionice i to s 22,6% na 13,5%, dok je udjel domaćih otvorenih investicijskih fondova s 20,2% smanjen na 1,1%.

Tablica 3.9. Struktura ulaganja otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova (u tis.kn)

Vrsta imovine	31.12.2007.		31.12.2008.	
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
DOMAĆA IMOVINA	687.823	96,0%	744.502	92,5%
Vrijednosni papiri i depoziti	648.184	90,5%	727.049	90,4%
Dionice + GDR	161.645	22,6%	108.508	13,5%
Državne obveznice	313.900	43,8%	362.484	45,0%
Municipalne obveznice	553	0,1%	4.213	0,5%
Korporativne obveznice	9.978	1,4%	82.256	10,2%
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0,0%	3.061	0,4%
Otvoreni investicijski fondovi	144.684	20,2%	9.031	1,1%
Kratkoročni v. p.	0	0,0%	66.323	8,2%
Depoziti	17.424	2,4%	91.172	11,3%
Novčana sredstva	38.956	5,4%	17.290	2,1%
Potraživanja	683	0,1%	164	0,0%
INOZEMNA IMOVINA	28.501	4,0%	60.173	7,5%
Dionice	12.886	1,8%	16.359	2,0%
Državne obveznice	699	0,1%	32.786	4,1%
Municipalne obveznice	0	0,0%	0	0,0%
Korporativne obveznice	0	0,0%	0	0,0%
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0,0%	0	0,0%
Otvoreni investicijski fondovi	14.916	2,1%	11.027	1,4%
Kratkoročni v. p.	0	0,0%	0	0,0%
Depoziti	0	0,0%	0	0,0%
UKUPNA IMOVINA	716.324	100,0%	804.675	100,0%
Neto imovina	692.810		799.665	

Izvor: HANFA

Grafikon 3.8. Struktura ulaganja ODMF-ova u posljednjih 5 godina (u tis.kn)

Izvor: HANFA

U 2008. ODMF-ovi su pojedinačno ostvarili prinose između 5,30% i -23,21% i prinose na godišnjoj razini koje su fondovi ostvarili od početka poslovanja između 0,94% i 8,17%. Rezultat smanjenih, odnosno negativnih prinosa posljedica su kretanja dionica na tržištu kapitala s obzirom na značajna ulaganja mirovinskih fondova u domaće dionice i u domaće investicijske fondove.

Tablica 3.10. Anualizirani prinosi ODMF-ova

Anualizirani prinosi vrijednosti obračunske jedinice AZ Benefit ODMF							
	od	03.12.2003.	31.12.2003.	31.12.2004.	31.12.2005.	31.12.2006.	31.12.2007.
do	Vrijednost OJ	100	100,5228	110,6070	117,5851	124,9274	130,1425
31.12.03.	100,5228	7,03%					
31.12.04.	110,6070	9,82%	10,03%				
31.12.05.	117,5851	8,11%	8,15%	6,31%			
31.12.06.	124,9274	7,50%	7,51%	6,28%	6,24%		
31.12.07.	130,1425	6,68%	6,67%	5,57%	5,20%	4,17%	
31.12.08.	137,0393	6,40%	6,39%	5,50%	5,24%	4,74%	5,30%
Anualizirani prinosi vrijednosti obračunske jedinice AZ Profit ODMF							
	od	30.09.2003.	31.12.2003.	31.12.2004.	31.12.2005.	31.12.2006.	31.12.2007.
do	Vrijednost OJ	100	102,2404	112,3833	124,8151	140,7790	162,5783
31.12.03.	102,2404	9,19%					
31.12.04.	112,3833	9,77%	9,92%				
31.12.05.	124,8151	10,34%	10,49%	11,06%			
31.12.06.	140,7790	11,09%	11,25%	11,92%	12,79%		
31.12.07.	162,5783	12,11%	12,29%	13,10%	14,13%	15,48%	
31.12.08.	151,0721	8,17%	8,12%	7,68%	6,57%	3,59%	-7,08%
Anualizirani prinosi vrijednosti obračunske jedinice CO ODMF							
	od	29.10.2003.	31.12.2003.	31.12.2004.	31.12.2005.	31.12.2006.	31.12.2007.
do	Vrijednost OJ	100	100,4406	106,8197	112,8280	121,2594	136,7056
31.12.03.	100,4406	2,58%					
31.12.04.	106,8197	5,79%	6,35%				
31.12.05.	112,8280	5,71%	5,99%	5,62%			
31.12.06.	121,2594	6,26%	6,48%	6,54%	7,47%		
31.12.07.	136,7056	7,78%	8,01%	8,57%	10,07%	12,74%	
31.12.08.	104,9786	0,94%	0,89%	-0,43%	-2,37%	-6,96%	-23,21%
Anualizirani prinosi vrijednosti obračunske jedinice Raiffeisen ODMF							
	od	06.08.2002.	31.12.2003.	31.12.2004.	31.12.2005.	31.12.2006.	31.12.2007.
do	Vrijednost OJ	100	112,3541	121,9055	130,7163	140,4768	159,7848
31.12.03.	112,3541	8,66%					
31.12.04.	121,9055	8,59%	8,50%				
31.12.05.	130,7163	8,19%	7,86%	7,23%			
31.12.06.	140,4768	8,03%	7,73%	7,35%	7,47%		
31.12.07.	159,7848	9,06%	9,20%	9,44%	10,56%	13,74%	
31.12.08.	127,9079	3,92%	2,63%	1,21%	-0,72%	-4,58%	-19,95%
Anualizirani prinosi vrijednosti obračunske jedinice EP Expert ODMF							
	od			15.3.2005.	31.12.2005.	31.12.2006.	31.12.2007.
do	Vrijednost OJ			100	109,9721	128,0476	141,4317
31.12.05.	109,9721			12,66%			
31.12.06.	128,0476			14,75%	16,44%		
31.12.07.	141,4317			13,19%	13,40%	10,45%	
31.12.08.	108,8732			2,26%	-0,33%	-7,79%	-23,02%
Anualizirani prinosi vrijednosti obračunske jedinice EP Protect ODMF							
	od			15.3.2005.	31.12.2005.	31.12.2006.	31.12.2007.
do	Vrijednost OJ			100	105,1318	110,7152	112,4339
31.12.05.	105,1318			6,48%			
31.12.06.	110,7152			5,83%	5,31%		
31.12.07.	112,4339			4,28%	3,41%	1,55%	
31.12.08.	115,4303			3,85%	3,16%	2,11%	2,67%

Izvor: HANFA

Uz otvorene dobrovoljne mirovinske fondove, društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima upravljaju i zatvorenim dobrovoljnim mirovinskim fondovima (ZDMF), čiji članovi mogu postati zaposlenici određenog poslodavca, članovi sindikata ili članovi udruga samostalnih djelatnosti. U 2008. osnovana su 3 nova ZDMF-a, čime je ukupan broj tih fondova porastao na 15.

Tablica 3.11. Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi

Dobrovoljno mirovinsko društvo	Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond	Datum početka poslovanja
Allianz ZB DMD	AZ VIP ZDMF	08.03.2004.
	AZ Dalekovod ZDMF	14.12.2004.
	AZ Hrvatska kontrola zračne plovidbe ZDMF	14.03.2005.
	AZ Zagreb ZDMF	09.10.2008.
Erste DMD	Cestarski ZDMF	30.12.2008.
Croatia osiguranje DMD	Sindikata pomoraca Hrvatske ZDMF	21.10.2004.
	CROATIA OSIGURANJE ZDMF	20.09.2005.
	ZDMF HEP grupe	09.05.2006.
	ZDMF HAC	03.06.2008.
Raiffeisen DMD	Hrvatski lječnički sindikat ZDMF	01.07.2004.
	Ericsson Nikola Tesla ZDMF	21.02.2005.
	Novinar ZDMF	14.10.2005.
	T-HT ZDMF	20.12.2006.
	T-Mobile ZDMF	29.10.2007.
	ZDMF Sindikat hrvatskih željezničara	15.11.2007.

Izvor: HANFA

Broj članova ZDMF-ova u 2008. se povećao 44,73% u odnosu na prethodnu godinu, odnosno ukupno broji 17.285 članova, a ukupna neto imovina je 148,38 mil. kuna ili 24,60% više u odnosu na 2007. godinu. Prosječna neto imovina po članu ZDMF-a na kraju 2008. iznosila je 8.584,21 kunu ili 13,91% manje nego godinu dana ranije. Prosječni godišnji doprinos u ZDMF-ove u 2008. bio je znatno veći u odnosu na obvezne i otvorene dobrovoljne mirovinske fondove i iznosio je 9.052,41 kunu. Trend povećanja broja ZDMF-ova iz godine u godinu pokazuje dalji rast, budući da sve veći broj velikih poslodavaca iskazuje zainteresiranost za osnivanje ove vrste mirovinskog fonda.

Tablica 3.12. Osnovni pokazatelji za ZDMF-ove

Podaci	31.12.2007.	31.12.2008.
Ukupno članova ZDMF-ova	11.943	17.285
Ukupno doprinosi ZDMF-ova (u tis. kn)	106.664	156.471
Ukupna neto imovina ZDMF-ova (u tis.kn)	119.082	148.378

Izvor: HANFA

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi su u 2008. ostvarili prinose u rasponu od 1,04% do -23,49%, dok su se prinosi, koji su od početka poslovanja svedeni na godišnju razinu, kretali u rasponu od 8,45% do -2,68%.

Tablica 3.13. Vrijednost obračunskih jedinica i prinosi ZDMF-ova

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond	Vrijednost obračunskih jedinica		Prinosi ZDMF-ova	
	31.12.2007.	31.12.2008.	2008.	Anualizirani prinosi od početka poslovanja
AZ VIP ZDMF	155,3429	145,2103	-6,52%	8,05%
AZ Dalekovod ZDMF	150,5689	138,8948	-7,75%	8,45%
AZ Hrvatska kontrola zračne plovidbe	146,6015	135,9320	-7,28%	8,41%
CROATIA OSIGURANJE ZDMF	118,3692	91,4800	-22,72%	-2,68%
Ericsson Nikola Tesla ZDMF	142,0713	128,2214	-9,75%	6,65%
Hrvatski liječnički sindikat ZDMF	151,2302	135,2738	-10,55%	6,94%
Sindikata pomoraca Hrvatske ZDMF	119,6327	91,5325	-23,49%	-2,09%
Novinar ZDMF	133,6145	118,6217	-11,22%	5,45%
ZDMF HEP grupe	113,5238	95,1662	-16,17%	-1,85%
T-HT ZDMF	108,2571	105,4520	-2,59%	2,65%
T-Mobile ZDMF	100,8183	97,4237	-3,37%	-2,20%
ZDMF Sindikat hrvatskih željezničara	100,2200	101,2643	1,04%	1,12%
ZDMF HAC	-	103,7325	-	-
AZ Zagreb	-	104,2369	-	-
Cestarski ZDMF	-	100,0204	-	-

Izvor: HANFA

Društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima

Imovina društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom u 2008. porasla je u odnosu na prethodnu godinu 0,1% i iznosila je 56,4 mil. kuna. Ukupni kapital društava u istom razdoblju smanjio se 1,2% te je na kraju 2008. iznosio 46,5 mil. kuna. S obzirom na rast članstva u dobrovoljnim mirovinskim fondovima u 2008. od 25%, ukupni kapital društva po članu fonda smanjio se 21,1% te je na kraju razdoblja iznosio 320,8 kuna. U istom razdoblju omjer ukupnog kapitala društava i ukupne neto imovine pod upravljanjem smanjio se 15,4%.

Tablica 3.14. Bilanca društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima s 31.12.2007. i 31.12.2008. godine (u tis.kn)

Pozicije	2007.	2008.
AKTIVA		
A. Dugotrajna imovina	6.350	5.705
I. Nematerijalna imovina	692	451
II. Materijalna imovina	835	794
III. Financijska imovina	4.823	4.460
B. Kratkotrajna imovina	45.601	49.466
I. Zalihe materijala, sitnog inventara i druge zalihe	66	67
II. Potraživanja	4.812	5.951
III. Financijska imovina	38.164	32.666
IV. Novac u banci i blagajni	2.559	10.782
C. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	91	46
D. Nedospjela naplata prihoda	208	144
E. Porezna imovina	4.055	1.001
F. UKUPNA AKTIVA	56.305	56.362
PASIVA		
A. Kapital	47.081	46.519
I. Upisani kapital	93.445	93.445
II. Premije za emitirane dionice	0	0
III. Revalorizacijska rezerva	-42	-344
IV. Rezerve	0	0
V. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	-48.041	-46.323
VI. Dobit ili gubitak tekuće godine	1.719	-259
B. Dugoročne obveze	66	0
C. Kratkoročne obveze	4.633	4.525
D. Odgođeno plaćanje troškova	388	834
E. Prihodi budućih razdoblja	4.137	4.484
F. UKUPNA PASIVA	56.305	56.362

Izvor: HANFA

Tijekom 2008. došlo je do porasta ukupnih rashoda 2,6% te su iznosili 31,7 mil. kuna. Najveći udjel od 60,0% u ukupnim rashodima društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima imaju rashodi od upravljanja fondom, koji su iznosili 19,0 mil. kuna, odnosno zabilježili su pad od 3,6%, na što je najviše utjecalo smanjenje troškova agenata prodaje za 11,0% u odnosu na 2007. godinu. Rashodi od poslovanja društava porasli su 13,7% i iznosili su 12,3 mil. kuna.

Ukupni rashodi društava u 2008. po članu dobrovoljnog mirovinskog fonda iznosili su 218,7 kuna, što je 18,0% manje nego prethodne godine. U 2008. društva su po članu fonda u prosjeku izdvojila 33,0 kune za troškove osoblja (pad za 16,3%), 101,2 kune za troškove agenata prodaje (pad za 28,9%) i 16,3 kune za marketinške troškove (pad za 4,1%).

Ukupni prihodi društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom u 2008. iznosili su 32,9 mil. kuna, što je povećanje 8,8% u odnosu na 2007. godinu. Prihod od upravljanja fondom (prihod od naknada članovima fonda) iznosio je 29,3 mil. kuna (porast od 6,4%), a najznačajniji izvor prihoda bila je ulazna

naknada na temelju koje su društva prošle godine ukupno prihodovala 14,9 mil. kuna i naknada za upravljanje 14,4 mil. kuna.

Društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima u 2008. ostvarila su ukupni gubitak od 0,3 mil. kuna, dok su prethodne godine ostvarili ukupni dobitak od 1,7 mil. kuna.

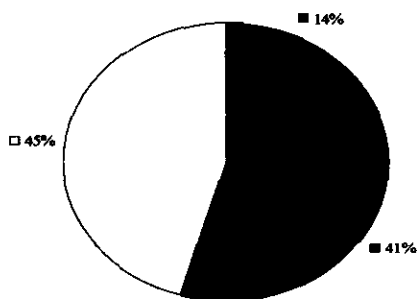
Tablica 3.15. Račun dobiti i gubitka društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima u 2007. i 2008. godini (u tis.kn)

Pozicije	2007.	2008.
Prihod od upravljanja fondom	27.529	29.288
Naknada od uplaćenih doprinosa	17.577	14.897
Naknada od ukupne imovine mirovinskog fonda	9.950	14.388
Naknada za izlaz	2	3
Nagrada za uspješnost	0	0
Rashodi od upravljanja fondom	19.745	19.038
Transakcijski troškovi	196	183
Troškovi marketinga	1.972	2.363
Troškovi agenta prodaje	16.480	14.671
Ostali troškovi upravljanja mirovinskim fondom	1.097	1.821
Dobit ili gubitak od upravljanja fondom	7.784	10.250
Ostali prihodi društva	333	661
Rashodi od poslovanja društva	10.814	12.298
Materijalni troškovi	275	299
Troškovi osoblja	4.568	4.787
Amortizacija i vrijednost usklađenja dugotrajne imovine	1.125	791
Vrijednost usklađenja kratkotrajne imovine	0	0
Rezerviranja za troškove i rizike	0	0
Ostali troškovi poslovanja	4.846	6.421
Financijski prihodi	2.321	2.905
Financijski rashodi	346	375
Dobit ili gubitak od redovnog poslovanja	-722	1.143
Izvanredni prihodi	0	0
Izvanredni rashodi	0	0
Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja prije oporezivanja	-722	1.143
Porez na dobit (efekt priznavanja porezne imovine)	2.441	1.402
Neto dobit ili gubitak	1.719	-259

Izvor: HANFA

Od 4 društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima koja su poslovala u 2008. godini, 1 je u neposrednom vlasništvu stranih financijskih institucija, 2 su u posrednom stranom vlasništvu preko društava osnovanih u RH, dok je 1 društvo u domaćem vlasništvu.

Grafikon 3.9. Udjel u imovini pod upravljanjem prema vlasničkoj strukturi

■ Društva u domaćem vlasništvu ■ Društva u neposrednom stranom vlasništvu □ Društva u posrednom stranom vlasništvu

Izvor: HANFA

Nadzor nad mirovinskim fondovima

Agencija je tijekom 2008. kontinuirano nadzirala poslovanje mirovinskih društava i mirovinskih fondova te njihovu usklađenost sa zakonskim i podzakonskim aktima u svrhu zaštite interesa članova obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova. Izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima od srpnja 2007, izvršena je liberalizacija ulaganja imovine mirovinskih fondova.

U sklopu nadzora nad mirovinskim fondovima, Agencija je svoje djelovanje usmjerila na posredni nadzor uredno dostavljenih dnevnih i periodičnih izvješća u smislu kontrole vrednovanja imovine, dozvoljenih ulaganja i ograničenja ulaganja te drugih zakonskih i podzakonskih odredbi koje reguliraju djelokrug financijskoga i investicijskoga poslovanja mirovinskih fondova. Na temelju dostavljenih podataka dnevno se izračunavaju prinosi fondova i vrijednost indeksa MIREX, a periodično se provode analize uspješnosti poslovanja mirovinskih društava i fondova, te procjena kvantitativnih i kvalitativnih rizika poslovanja navedenih subjekata. Analizom su obuhvaćene promjene u kapitalu, praćenje broja članova, usklađenost jamstvenog pologa, praćenje potencijalne obveze za isplatu zajamčenoga prinosa, izračun likvidnosti i profitabilnosti te praćenje strukture i odnosa troškova i prihoda te točnost izračuna naknada.

Agencija je tijekom 2008. provela neposredni nadzor nad slijedećim subjektima:

- ALLIANZ ZB d.o.o. društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom (AZ obvezni mirovinski fond),
- PBZ CROATIA OSIGURANJE d.d. za upravljanje obveznim mirovinskim fondom (PBZ CROATIA osiguranje obvezni mirovinski fond),
- ERSTE d.o.o. društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom (Erste Plavi obvezni mirovinski fond),
- CROATIA OSIGURANJE mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom d.o.o. (CROATIA osiguranje otvoreni dobrovoljni mirovinski fond, CROATIA osiguranje zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond, HEP zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond i zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Sindikata pomoraca),
- ALLIANZ ZB d.o.o. društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima (AZ Benefit, AZ Profit, AZ VIP, AZ Dalekovod i AZ HKZP),
- RAIFFEISEN mirovinsko društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom (Raiffeisen obvezni mirovinski fond),
- Središnji registar osiguranika (REGOS).

Neposrednim nadzornim postupkom obuhvaćeno je poslovanje mirovinskih društava i mirovinskih fondova. Nadzor se provodi neposrednim uvidom u dokumentaciju i razgovorima s odgovornim osobama društva i zaposlenicima u vezi sa značajnim pitanjima za poslovanje i rezultate mirovinskih fondova.

Neposredni nadzor obuhvaća uvid u institucionalne akte mirovinskih društava i mirovinskih fondova, sam proces realizacije investicijskih odluka, praćenje zabrane prodaje i kupnje imovine, te davanja kredita i jamstava osobama povezanim s mirovinskim društvom, provjeru količine novca pozajmljenog od strane mirovinskog društva, provjeru vođenja računovodstva i izrade financijskih izvještaja mirovinskog društva i fonda, te provjeru stanja računa jamstvenog pologa i sve njegove promjene.

Dokumentacija prikupljena tijekom postupka neposrednog nadzora i podaci iz izvora dostupnih Agenciji se analiziraju radi utvrđivanja usklađenosti poslovanja sa zakonskim, podzakonskim aktima i odredbama pripadnih informativnih prospekata mirovinskih fondova, kako bi se uočili mogući rizici u poslovanju navedenih subjekata, a u svrhu najveće moguće zaštite članova obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova.

Ako se izuzmu nepravilnosti u poslovanju uočene tijekom neposrednog i posrednog nadzora, primjerice prekoračenje ograničenja ulaganja i održavanje visine jamstvenog pologa, za koje su društvima propisani konkretni rokovi ispravaka, što su ona i poštovala, tijekom 2008. nije bilo većih povreda zakonskih odredbi.

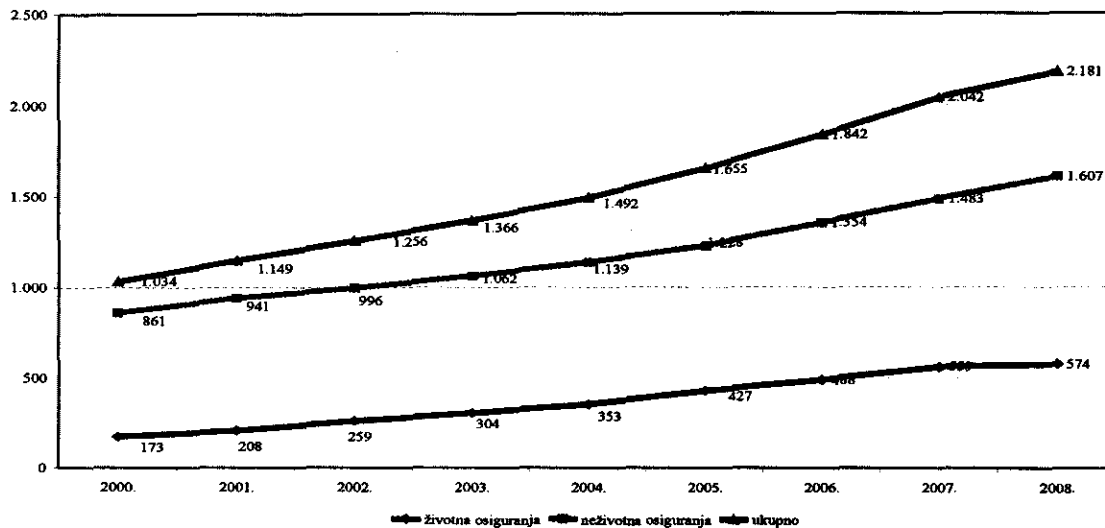
Agencija je u 2008. obavila izravan neposredan nadzor nad Središnjim registrom osiguranika (REGOS), odnosno poslova transferiranja doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje i poslove vođenja evidencija o osiguranicima, članovima obveznih mirovinskih fondova. Kontinuirani nadzor nad poslovanjem REGOS-a Agencija također provodi analizom standardiziranih izvješća REGOS-a. U 2008. nisu uočeni podaci i kretanja koji bi ukazivali na propuste REGOS-a.

Tržište osiguranja

Prikaz stanja na tržištu osiguranja u 2008. izrađen je na temelju analize financijskih izvještaja i statističkih podataka dostavljenih Agenciji⁴ te provedenog nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje i društava za reosiguranje, društava za zastupanje u osiguranju, obrta za zastupanje u osiguranju i društava za posredovanje u osiguranju, zastupnika u osiguranju i posrednika u osiguranju, Hrvatskog nuklearnog POOL-a GIU i Hrvatskog ureda za osiguranje.

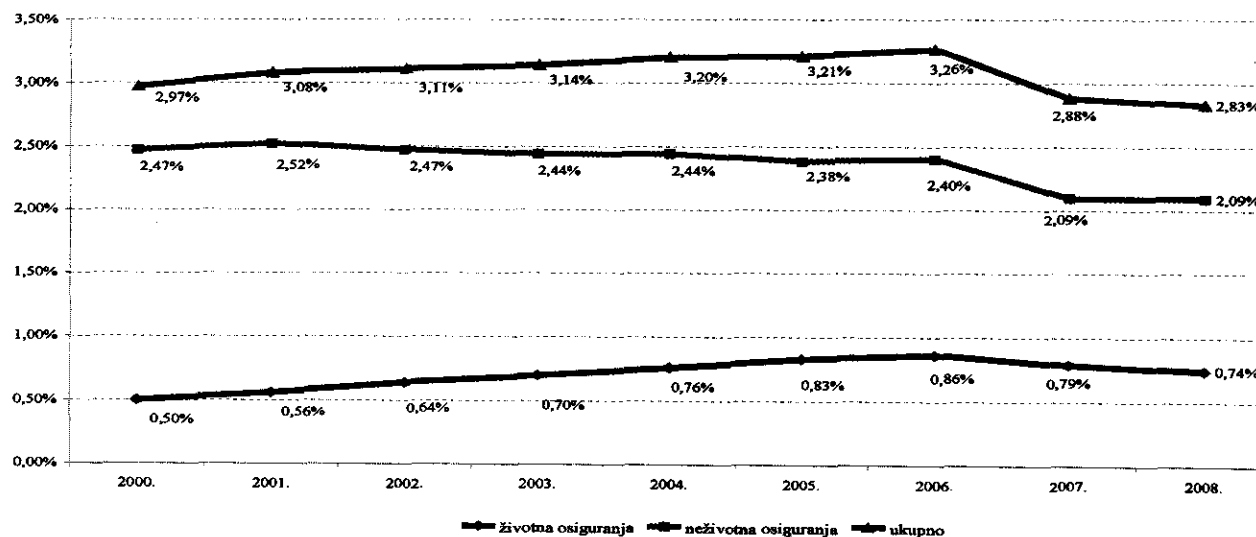
Osnovni pokazatelji koji se koriste za ocjenu stanja na tržištu osiguranja su gustoća premije osiguranja⁵ i udjel zaračunate bruto premije osiguranja u BDP-u⁶. U grafikonima koji slijede dan je prikaz njihova kretanja za razdoblje 2000-2008. godina.

Grafikon 4.1. Premija po stanovniku za razdoblje 2000–2008. godine (u kn)

Izvor: HANFA

Grafikon 4.2. Udjel zaračunate bruto premije u BDP-u za razdoblje 2000–2008. godine (u %)

Izvor: HANFA

⁴ Svi financijski i statistički podaci korišteni u ovom izvješću, prikazani su na temelju nerevidiranih financijskih izvještaja koja društva za osiguranje i društva za reosiguranje Agenciji dostavljaju u zakonski propisanim rokovima.

⁵ Gustoća premije osiguranja računa se kao omjer zaračunate bruto premije i broja stanovnika.

⁶ Bruto društveni proizvod - podaci preuzeti s web stranice Hrvatske narodne banke (www.hnb.hr/statistika).

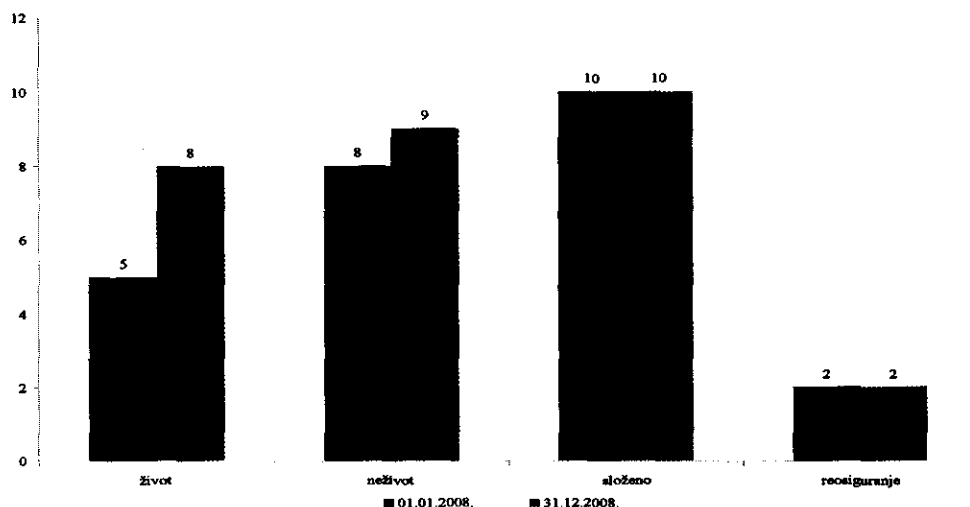
Prema podacima za 2008. nastavio se trend pada udjela zaračunate bruto premije u BDP-u kod skupina životnih osiguranja i to s 0,79% u 2007. na 0,74% u 2008. godini. Time udjel u 2008. ne doseže udjel zaračunate bruto premije u BDP-u u 2004, dok kod skupina neživotnih osiguranja ostaje na istoj razini kao i 2007. kada je iznosio 2,09%, što je slično razini udjela zabilježenog u godinama prije 2000. godine. Unatoč smanjenju udjela premije u BDP-u, iznos premije po stanovniku i u 2008. bilježi stabilan rast, ali po stopi nižoj od one u 2007. godini. U 2008. udjel iznosi 2.181 kunu, odnosno 298 eura⁷, što je i dalje znatno ispod prosjeka europskih zemalja.

Opis tržišta

Na početku 2008. na tržištu osiguranja poslovala su 2 društva za reosiguranje i 23 društava za osiguranje, od kojih je 5 društava obavljalo isključivo poslove životnih osiguranja, 8 društava isključivo poslove neživotnih osiguranja, dok je preostalih 10 društava za osiguranje obavljalo poslove životnih i neživotnih osiguranja.

Tijekom 2008. dozvolu za obavljanje djelatnosti osiguranja dobila su 4 nova društva za osiguranje. Naime, Agencija je društvima KD životno osiguranje d.d., Victoria životno osiguranje d.d. i Societe Generale osiguranje d.d. izdala dozvolu za sklapanje i ispunjavanje ugovora u skupini životnih osiguranja te društvu Victoria osiguranje d.d. dozvolu za sklapanje i ispunjavanje ugovora u skupini neživotnih osiguranja.

Grafikon 4.3. Broj društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 01.01.2008. i 31.12.2008. godine

Izvor: HANFA

Iako je u 2008. dozvolu za obavljanje djelatnosti osiguranja imalo 27 društava za osiguranje i 2 društva za reosiguranje, što je prikazano u Grafikonu 4.3, napominjemo kako društva Victoria osiguranje d.d. i Societe Generale osiguranje d.d. u 2008. nisu započela s obavljanjem djelatnosti osiguranja, s obzirom na to da su dozvole Agencije ishodile tek krajem iste. Slijedom opisanih promjena na tržištu osiguranja, na dan 31.12.2008. poslove osiguranja aktivno je obavljalo 25 društava za osiguranje i 2 društva za reosiguranje. U nastavku slijedi popis društava za osiguranje s obzirom na poslove koje obavljaju.

⁷ Izračunato prema srednjem tečaju HNB-a na dan 31.12.2008. godine.

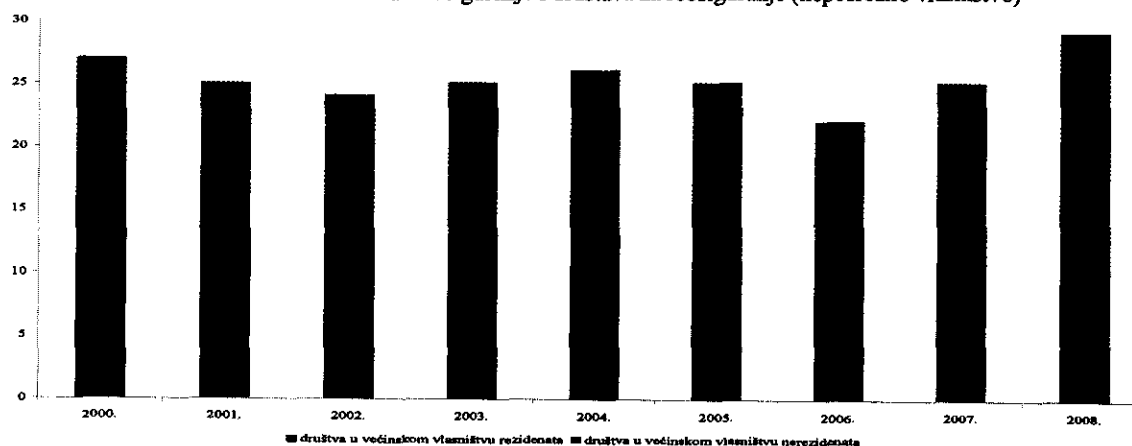
Tablica 4.1. Poslovi osiguranja koje su društva za osiguranje i društva za reosiguranje aktivno obavljala tijekom 2008. godine

	Društvo za osiguranje	Poslovi osiguranja
1	Agram životno osiguranje d.d.	život
2	Allianz Zagreb d.d.	složeno (život i neživot)
3	Allianz reosiguranje d.d.	reosiguranje
4	Basler osiguranje d.d.	neživot
5	Basler životno osiguranje d.d.	život
6	Cardif osiguranje d.d.	neživot
7	Cosmopolitan Life Vienna Insurance Group d.d.	život
8	Croatia Lloyd d.d.	reosiguranje
9	Croatia osiguranje d.d.	složeno (život i neživot)
10	Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	neživot
11	Erste Sparkassen osiguranje d.d.	život
12	Euroherc osiguranje d.d.	neživot
13	Generali osiguranje d.d.	složeno (život i neživot)
14	Grawe Hrvatska d.d.	složeno (život i neživot)
15	Helios Vienna Insurance Group osiguranje d.d.	složeno (život i neživot)
16	HOK osiguranje d.d.	neživot
17	Jadransko osiguranje d.d.	neživot
18	KD životno osiguranje d.d.	život
19	Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	složeno (život i neživot)
20	Merkur osiguranje d.d.	složeno (život i neživot)
21	Sunce osiguranje d.d.	neživot
22	Triglav osiguranje d.d.	složeno (život i neživot)
23	Uniqa osiguranje d.d.	složeno (život i neživot)
24	Velebit osiguranje d.d.	neživot
25	Velebit životno osiguranje d.d.	život
26	Victoria životno osiguranje d.d.	život
27	Osiguranje Zagreb d.d.	složeno (život i neživot)

Izvor: HANFA

Od ukupno 27 društava koja su na dan 31.12.2008. obavljala djelatnost osiguranja i reosiguranja na hrvatskom tržištu osiguranja, 18 društava je u neposrednom ili posrednom većinskom vlasništvu nerezidenata. Tržište osiguranja u RH i dalje karakterizira dominacija „složenih“ društava za osiguranje⁸ s obzirom na skupinu osiguranja koju društva obavljaju. U skladu sa zakonskom odredbom prema kojoj društvo za osiguranje može obavljati poslove osiguranja isključivo u skupini životnih osiguranja, odnosno isključivo u skupini neživotnih osiguranja (članak 16. stavak 2. Zakona o osiguranju⁹), njihov se broj ne može povećavati.

Grafikon 4.4. Vlasnička struktura društava za osiguranje i društava za reosiguranje (neposredno vlasništvo)

Izvor: HANFA

⁸ „Složena“ društva za osiguranje su društva koja obavljaju poslove iz skupina životnih i neživotnih osiguranja.

⁹ Narodne novine br. 151/05 i 87/08.

Od ukupno 1,8 mlrd. kuna registriranog temeljnog kapitala društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 31.12.2008, iznos od 968,6 mil. kuna (52,9%) u vlasništvu je domaćih fizičkih i pravnih osoba (rezidenata), a iznos od 863,2 mil. kuna (47,1%) u vlasništvu je stranih pravnih osoba (nerezidenata).

Tablica 4.2. Udjel većinskog vlasništva rezidenata i nerezidenata po skupinama osiguranja u ukupnom temeljnom kapitalu društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 31.12.2008. godine (u %)

Skupine osiguranja	Udjel većinskog domaćeg vlasništva	Udjel većinskog stranog vlasništva	Ukupno
život	5,0%	6,7%	11,8%
neživot	14,8%	3,5%	18,2%
složeno	25,6%	36,9%	62,4%
reosiguranje	7,5%	0,1%	7,6%
UKUPNO	52,9%	47,1%	100,0%

Izvor: HANFA

Tijekom 2008. izvršena je dokapitalizacija 11 društava za osiguranje u ukupnom iznosu od 498,1 mil. kuna, od čega je 190,9 mil. kuna uplaćeno na ime temeljnog kapitala, te 307,2 mil. kuna na ime rezervi.

Zaračunata bruto premija

Tijekom 2008, društva za osiguranje ostvarila su zaračunatu bruto premiju u iznosu od 9,7 mlrd. kuna, što je za 615,2 mil. kuna, odnosno 6,8% više u odnosu na 2007. godinu. Od navedenog iznosa povećanja zaračunate bruto premije, na segment neživotnih osiguranja odnosi se iznos od 552,2 mil. kuna, dok se na segment životnih osiguranja odnosi iznos od svega 63,0 mil. kuna.

Zaračunata bruto premija društava za osiguranje i društava za reosiguranje kod neživotnih osiguranja uključuje sve iznose premija koje su ugovorene (policirane) u tekućem obračunskom razdoblju na razdoblje najdulje do godinu dana, bez obzira odnose li se ti iznosi, u cijelosti ili djelomično, na kasnije obračunsko razdoblje, dok kod životnih osiguranja uključuju sve iznose premija koji su naplaćeni do kraja obračunskog razdoblja.

Tablica 4.3. Zaračunata bruto premija društava za osiguranje u 2007. i 2008. godini (u kn)

R. br.	Društvo za osiguranje	Zaračunata bruto premija (ZBP)		Indeks 2008/2007	Udjel u ukupnoj ZBP	
		2007.	2008.		2007.	2008.
1	Agram životno osiguranje d.d.	214.579.108	235.856.335	109,9	2,4%	2,4%
2	Allianz Zagreb d.d.	1.063.499.445	1.121.069.823	105,4	11,7%	11,6%
3	Basler osiguranje d.d.	24.014.719	27.326.399	113,8	0,3%	0,3%
4	Basler životno osiguranje d.d.	61.117.305	64.702.361	105,9	0,7%	0,7%
5	Cardif osiguranje d.d.	843.587	25.204.675	2.987,8	0,0%	0,3%
6	Cosmopolitan Life VIG d.d.	72.111.942	82.190.086	114,0	0,8%	0,8%
7	Croatia osiguranje d.d.	3.095.917.322	3.243.961.360	104,8	34,2%	33,5%
8	Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	78.213.427	88.600.149	113,3	0,9%	0,9%
9	Erste Sparkassen osiguranje d.d.	65.549.730	75.267.425	114,8	0,7%	0,8%
10	Euroherc osiguranje d.d.	1.001.295.727	1.086.568.152	108,5	11,0%	11,2%
11	Generali osiguranje d.d.	276.822.641	266.443.411	96,3	3,1%	2,8%
12	Grawe Hrvatska d.d.	422.972.379	432.857.269	102,3	4,7%	4,5%
13	Helios VIG osiguranje d.d.	135.649.061	114.823.328	84,6	1,5%	1,2%
14	HOK osiguranje d.d.	30.032.766	105.057.571	349,8	0,3%	1,1%
15	Jadransko osiguranje d.d.	637.539.068	680.209.240	106,7	7,0%	7,0%
16	KD životno osiguranje d.d.		812.435			0,0%
17	Kvarner VIG d.d.	478.390.861	540.479.304	113,0	5,3%	5,6%
18	Merkur osiguranje d.d.	297.606.531	296.705.953	99,7	3,3%	3,1%
19	Sunce osiguranje d.d.	155.232.541	186.307.489	120,0	1,7%	1,9%
20	Triglav osiguranje d.d.	376.579.236	377.860.251	100,3	4,2%	3,9%
21	Uniq osiguranje d.d.	138.625.170	183.566.696	132,4	1,5%	1,9%
22	Velebit osiguranje d.d.		38.468.335			0,4%
23	Velebit životno osiguranje d.d.	2.850.950	7.948.046	278,8	0,0%	0,1%
24	Victoria životno osiguranje d.d.		979.319			0,0%
25	Osiguranje Zagreb d.d.	435.488.714	396.875.284	91,1	4,8%	4,1%
	UKUPNO	9.064.932.231	9.680.140.694	106,8	100,0%	100,0%

Izvor: HANFA

Porast zaračunate bruto premije u 2008. u odnosu na 2007. iznosi 6,8%, što predstavlja najmanji godišnji porast premije još od 2001. godine. U odnosu na prethodnu 2007. godinu, porast premije u 2008. ostvarilo je 18 od ukupno 23 društva za osiguranje koja su poslovala i u 2007. godini. Razinu premije iz 2007. nisu dosegla 4 društva za osiguranje (Generali osiguranje d.d., Helios VIG d.d., Merkur osiguranje d.d. i Osiguranje Zagreb d.d.).

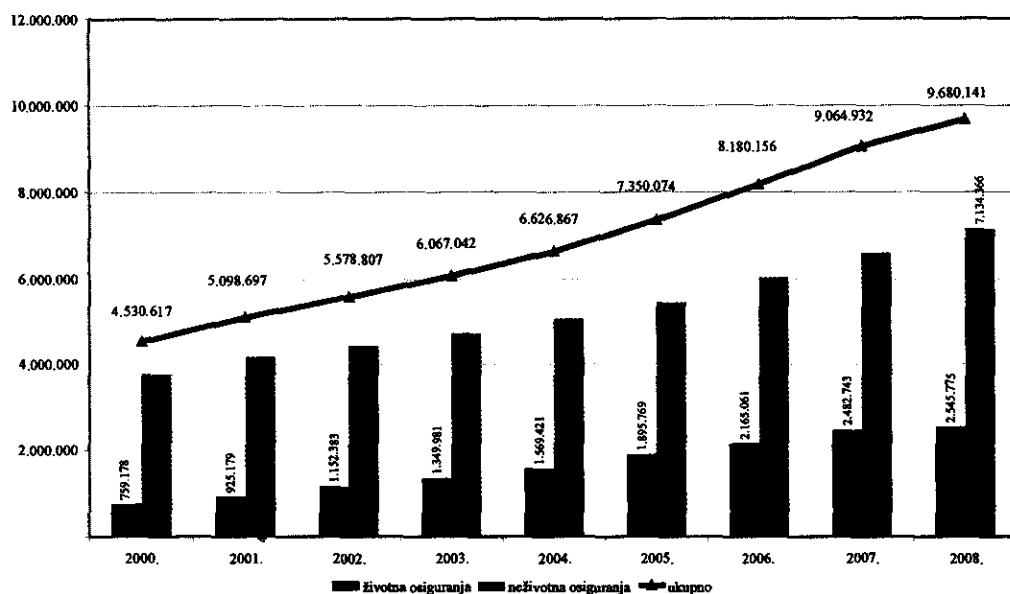
Croatia osiguranje d.d., kao najveće društvo za osiguranje na tržištu osiguranja u RH, ostvarilo je i najveći apsolutni porast premije u iznosu od 148,0 mil. kuna. Međutim, to nije bilo dovoljno da društvo održi

razinu udjela u ukupno zaračunatoj premiji na razini djelatnosti iz 2007. (34,2%), već se taj udjel smanjio na 33,5%.

Promatrano po segmentima osiguranja, Croatia osiguranje d.d. i dalje čvrsto drži vodeću poziciju u poslovima neživotnih osiguranja, s udjelom od 40,4% (u 2007. godini 41,8%), zatim slijedi Euroherc osiguranje d.d. s udjelom od 15,2%, dok ostala društva za osiguranje pojedinačno ne prelaze 10,0% udjela u premiji neživotnih osiguranja. U segmentu životnih osiguranja, tržišni lider već treću godinu zaredom je Allianz Zagreb d.d. s udjelom od 16,7% (u 2007. godini 17,2%), a slijede ga Croatia osiguranje d.d. s 14,3%, te Merkur osiguranje d.d. i Grawe Hrvatska d.d., svaki s 10,5% udjela u premiji životnog osiguranja.

Prema zaračunatoj bruto premiji na dan 31.12.2008, koncentracija osigurateljnog portfelja u 5 najvećih društava za osiguranje¹⁰, smanjena je sa 69,2% na 68,9% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok je koncentracija osigurateljnog portfelja u 10 najvećih društava¹¹ smanjena s 89,2% na 87,2%. U segmentu neživotnih osiguranja prisutna je veća koncentracija, pa je tako 5 društava za osiguranje ostvarilo 79,6% ukupne premije, dok je u segmentu životnih osiguranja 61,2% ukupne premije koncentrirano u 5 društava za osiguranje. Postupno smanjenje koncentracije osigurateljnog portfelja, s jedne strane rezultat je povećane produkcije pojedinih društava za osiguranje, dok je s druge strane rezultat osnivanja novih društava za osiguranje koja su započela s radom u 2008. godini.

Grafikon 4.5. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja društava za osiguranje za razdoblje 2000–2008. godine (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Trend kontinuiranog dvoznamenkastog porasta premije životnog osiguranja u ukupnom portfelju tržišta osiguranja prekinut je u 2008. godini. Od 2001. prosječni godišnji porast premije životnog osiguranja iznosio je 16,5%, dok je porast premije u 2008. iznosio 2,5% u odnosu na 2007. godinu.

Premija neživotnih osiguranja bilježi porast od 8,4% u odnosu na 2007, što je 0,1% više od prosječne godišnje stope rasta ove skupine osiguranja u posljednjih osam godina.

¹⁰ Croatia osiguranje d.d., Allianz Zagreb d.d., Euroherc osiguranje d.d., Jadransko osiguranje d.d. i Kvarner VIG d.d.

¹¹ Croatia osiguranje d.d., Allianz Zagreb d.d., Euroherc osiguranje d.d., Jadransko osiguranje d.d., Kvarner VIG d.d., Grawe Hrvatska d.d., Osiguranje Zagreb d.d., Triglav osiguranje d.d., Merkur osiguranje d.d. i Generali osiguranje d.d.

Osiguranjem motornih vozila (obveznim osiguranjem od automobilske odgovornosti, odnosno osiguranjem automobilske kaska) u RH bavi se 14 društava za osiguranje. Glede obveznog osiguranja vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete nanese trećim osobama, poznatog kao osiguranje od automobilske odgovornosti, u 2008. kao i u 2007. godini, 3 društva za osiguranje ostvarila su čak 70,3% ukupne premije. Najveću zaračunatu bruto premiju, u iznosu od 873,6 mil. kuna ostvarilo je Croatia osiguranje d.d., koje u ukupnoj premiji osiguranja od automobilske odgovornosti sudjeluje s 30,29%, zatim slijedi Euroherc osiguranje d.d. s premijom od 692,0 mil. kuna i udjelom od 24,0%, te Jadransko osiguranje d.d. s premijom od 461,9 mil. kuna i udjelom od 16,0%. Ukupan tehnički rezultat u ovoj vrsti osiguranja iznosi 87,7 mil. kuna, što je gotovo dvostruko više u odnosu na 2007. kada je iznosio 47,2 mil. kuna. Od ukupnog broja društava za osiguranje koja provode osiguranje od automobilske odgovornosti, 5 društava je ostvarilo smanjenje rezultata tehničkog računa u 2008. u odnosu na 2007. godinu, 6 društava je ostvarilo povećanje rezultata tehničkog računa, 2 društva su ostvarila negativan rezultat tehničkog računa i u 2007. i u 2008., a 1 društvo koje je ostvarilo pozitivan rezultat tehničkog računa u 2008. u prethodnom razdoblju nije obavljalo poslove osiguranja. Croatia osiguranje d.d. ostvarilo je najveći pozitivan rezultat u ovoj vrsti osiguranja u iznosu od 87,0 mil. kuna (u 2007. godini 50,8 mil. kuna), slijedi ga društvo Velebit osiguranje d.d. s rezultatom tehničkog računa u iznosu od 10,5 mil. kuna (u 2007. nije obavljalo poslove osiguranja). Negativan rezultat tehničkog računa osiguranja od automobilske odgovornosti ostvarila su 4 društva za osiguranje.

Struktura aktive

Vrijednost ukupne imovine društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 31.12.2008. iznosi 26,6 mlrd. kuna i veća je za 2,3 mlrd. kuna ili 9,3% u odnosu na vrijednost ukupne imovine iskazane na razini djelatnosti osiguranja u 2007. godini¹². Od ukupno iskazane aktive, čak 72,7% odnosi se na ulaganja, 9,5% na potraživanja, 8,1% na materijalnu imovinu te na udjel reosiguranja u tehničkim pričuvama 4,1%. Ostale stavke aktive (nematerijalna imovina, ulaganja za račun i rizik vlasnika polica životnog osiguranja, odgođena i tekuća porezna imovina, ostala imovina i plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda) čine 5,6% ukupne aktive.

Tablica 4.5. Struktura aktive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2007. i 2008. godini (u kn)

	31.12.2007.	Udjel	31.12.2008.	Udjel	Indeks 2008/2007
Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital					
Nematerijalna imovina	98.947.843	0,4%	105.336.978	0,4%	106,5
Materijalna imovina	2.006.935.829	8,2%	2.144.388.089	8,1%	106,8
Ulaganja	17.897.489.308	73,5%	19.344.665.540	72,7%	108,1
Ulaganja za račun i rizik vlasnika polica životnog osiguranja	345.641.056	1,4%	426.656.549	1,6%	123,4
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	1.079.864.894	4,4%	1.094.829.067	4,1%	101,4
Odgođena i tekuća porezna imovina	45.881.297	0,2%	132.398.119	0,5%	288,6
Potraživanja	2.111.546.233	8,7%	2.525.689.552	9,5%	119,6
Ostala imovina	471.144.589	1,9%	457.005.138	1,7%	97,0
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	276.674.585	1,1%	359.792.052	1,4%	130,0
UKUPNO AKTIVA	24.334.125.635	100,0%	26.590.761.084	100,0%	109,3

Izvor: HANFA

Ulaganja na dan 31.12.2008. iskazana su u iznosu od 19,3 mlrd. kuna i veća su 8,1% u odnosu na 2007. godinu. Unatoč relativnom godišnjem porastu stavke ulaganja, njezin udjel u ukupnoj aktivni društava za osiguranje i društava za reosiguranje smanjio se sa 73,5% u 2007. na 72,7% u 2008. godini. Iako su

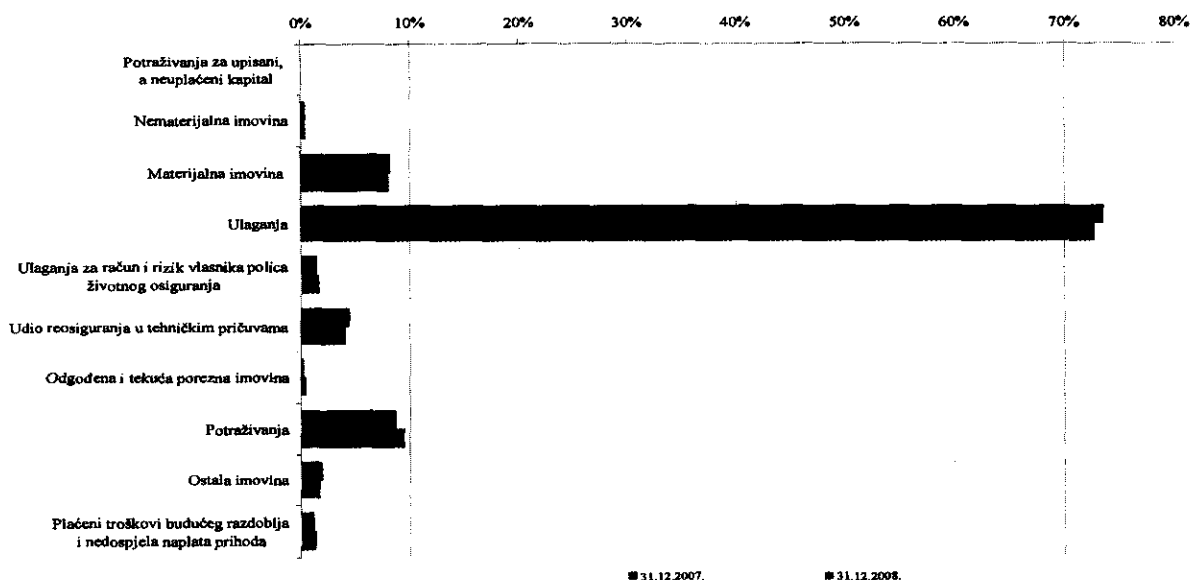
¹² Podaci o ukupnoj, kao i pojedinim stavkama aktive i pasive na dan 31.12.2007. razlikuju se u odnosu na podatke prikazane u Godišnjem izvješću Agencije za 2007. radi promjene oblika financijskih izvještaja u skladu s Pravilnikom o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društava za osiguranje (Narodne novine br. 31/08).

financijska ulaganja koja društva klasificiraju u neki od slijedećih portfelja: do dospijeća, raspoloživo za prodaju, po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka te depozite, zajmove i potraživanja, u odnosu na 2007. nominalno porasla za 1,2 mlrd. kuna (7,7%) i čine 88,0% ukupnih ulaganja, njihov je udjel niži nego prethodne godine kada su navedena ulaganja imala udjel od 88,3%.

Ukupna potraživanja na dan 31.12.2008. u iznosu od 2,5 mlrd. kuna bilježe porast od 414,1 mil. kuna ili 19,6% u odnosu na 2007. godinu. Njihov udjel u aktivi povećan je s 8,7% u 2007. na 9,5% u 2008, u čemu najveći udjel (57,8%) čine potraživanja od osiguranika.

Odgodena i tekuća porezna imovina koja je u odnosu na 2007. porasla 188,6%, bilježi najznačajniji relativni godišnji porast, no kako navedena stavka čini svega 0,5% aktive, njezin porast nije ostvario veći utjecaj na ukupno iskazanu visinu ukupne aktive.

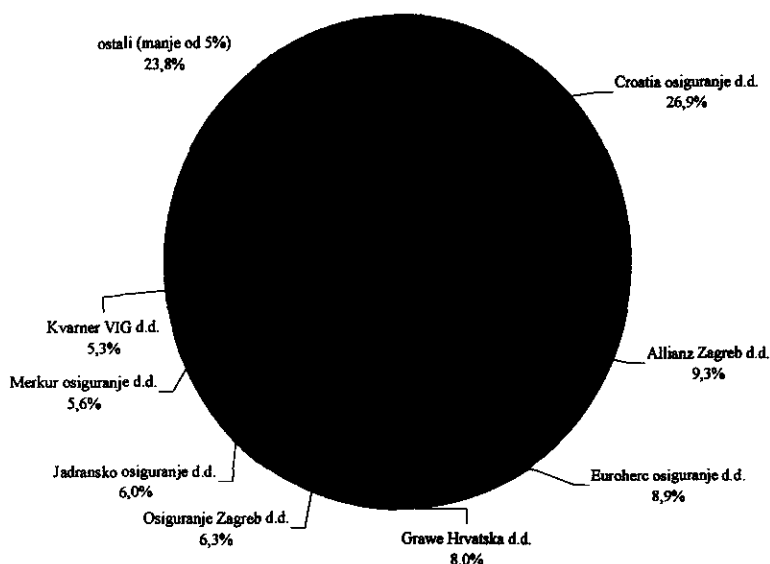
Grafikon 4.9. Struktura aktive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2007. i 2008. godini (u %)

Izvor: HANFA

Udjel najvećeg pojedinačnog društva prema visini aktive, Croatia osiguranja d.d., u ukupnoj aktivi na razini djelatnosti osiguranja iznosi 26,9%, što je manje nego na dan 31.12.2007. kada je navedeni udjel iznosio 30,9%. Istovremeno dolazi do povećanja udjela društva Allianz Zagreb d.d. s 8,5% u 2007. na 9,3% u 2008, kao i udjela društva Euroherc osiguranje d.d. s 8,1% na 8,9%. Slijede ih Grawe Hrvatska d.d. koje u ukupnoj aktivi djelatnosti osiguranja sudjeluje s 8,0%, zatim Osiguranje Zagreb d.d. sa 6,3%, Jadransko osiguranje d.d. čiji udjel iznosi 6,0%, Merkur osiguranje d.d. s udjelom od 5,6% te Kvarner VIG d.d. s 5,3%. Ostalih 19 društava za osiguranje i društava za reosiguranje s udjelom nižim od 5,0% čine ukupno 23,8% aktive djelatnosti osiguranja.

Grafikon 4.10. Udjel aktive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u ukupnoj aktivnoj djelatnosti osiguranja u 2008. godini (u %)

Izvor: HANFA

Struktura pasive

U ukupnim obvezama djelatnosti osiguranja u 2008, na tehničke pričuve odnosi se 72,4%, 17,6% na kapital i pričuve, 4,4% na ostale obveze, dok se na ostale stavke (financijske obveze, tehničke pričuve životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja, depozite zadržane iz posla predanog u reosiguranje, ostale obveze, odgođenu i tekuću poreznu obvezu i odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja) odnosi 5,7% pasive djelatnosti osiguranja.

Tablica 4.6. Struktura pasive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2007. i 2008. godini (u kn)

	31.12.2007.	Udjel	31.12.2008.	Udjel	Indeks 2008./2007.
Kapital i rezerve	4.849.818.880	19,9%	4.668.194.985	17,6%	96,3
Obveze drugog reda (podređene obveze)					
Tehničke pričuve	17.284.781.530	71,0%	19.251.037.810	72,4%	111,4
Tehničke pričuve životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja, bruto iznos	344.426.006	1,4%	407.306.342	1,5%	118,3
Ostale pričuve	107.271.673	0,4%	43.356.458	0,2%	40,4
Odgođena i tekuća porezna obveza	49.546.525	0,2%	53.258.163	0,2%	107,5
Depoziti zadržani iz poslova predanog u reosiguranje	306.424.083	1,3%	233.061.818	0,9%	76,1
Financijske obveze	97.025.250	0,4%	531.049.167	2,0%	547,3
Ostale obveze	1.121.709.066	4,6%	1.166.015.014	4,4%	103,9
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	173.122.623	0,7%	237.481.329	0,9%	137,2
UKUPNO PASIVA	24.334.125.635	100,0%	26.590.761.084	100,0%	109,3

Izvor: HANFA

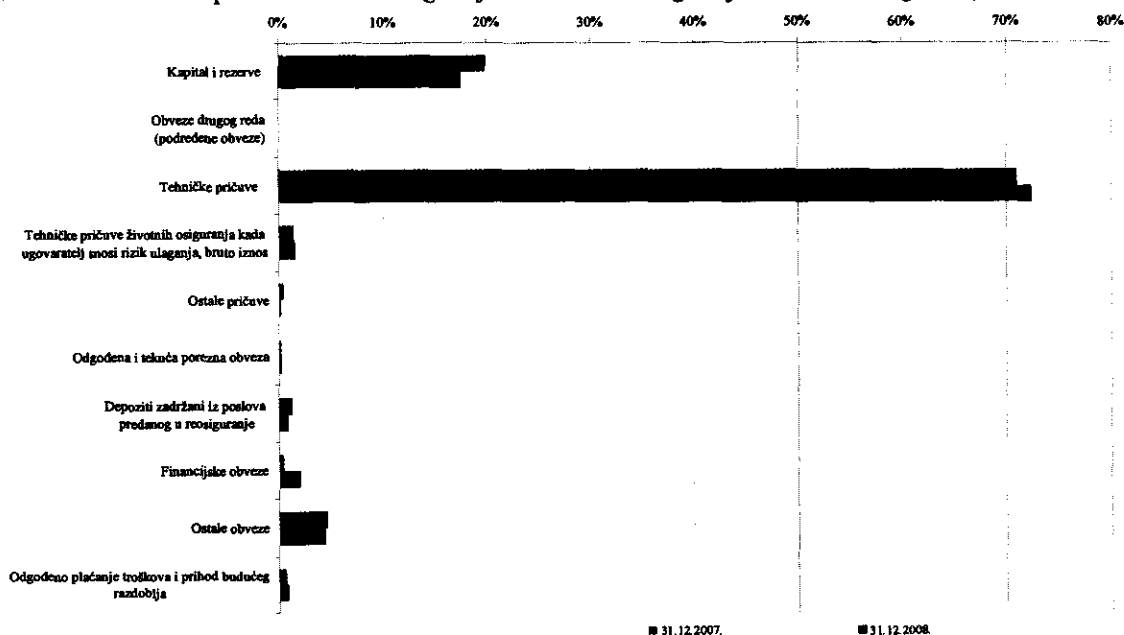
U strukturi pasive najveći udjel (72,4%) zauzimaju tehničke pričuve, bruto iznos u visini od 19,3 mlrd. kuna, koje su u odnosu na 2007. porasle 2,0 mlrd. kuna ili 11,4%. Time je njihov udjel u ukupnoj pasivi povećan sa 71,0% u 2007. na 72,4% u 2008. godini. Na porast tehničkih pričuva najviše je utjecalo

izdvajanje sredstava u matematičku pričuvu osiguranja u iznosu od 9,4 mlrd. kuna sa stopom rasta od 14,4% u odnosu na 2007. godinu.

U odnosu na 2007, kapital i rezerve bilježe smanjenje od 181,6 mil. kuna ili 3,7%, na što je najvećim dijelom utjecalo smanjenje revalorizacijskih rezervi u dijelu financijskih ulaganja za 906,2 mil. kuna (u 2007. iznosile su 678,1 mil. kuna, a u 2008. (-)228,1 mil. kuna) kao posljedica kretanja na tržištu kapitala. Istovremeno, revalorizacijske rezerve zemljišta i građevinskih objekata bilježe porast od 26,6%, odnosno 258,9 mil. kuna.

Relativni porast veći od 10% zabilježile su tehničke pričuve životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja (18,3%), zatim financijske obveze (447,3%), te odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja (37,2%). Međutim, budući da je njihov udjel u ukupnoj pasivi manji od 5,0%, njihovo povećanje nije značajno utjecalo na visinu ukupne pasive u 2008. godini.

Grafikon 4.11. Struktura pasive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2007. i 2008. godini (u %)

Izvor: HANFA

Financijski rezultat poslovanja

U razdoblju 01.01-31.12.2008. kao rezultat poslovanja na razini djelatnosti osiguranja ostvarena je neto dobit od 10,2 mil. kuna, što predstavlja smanjenje neto dobiti za 334,3 mil. kuna u odnosu na 2007. kada je ostvareno 344,5 mil. kuna neto dobiti.

U skupini životnih osiguranja neto dobit od 82,0 mil. kuna ostvarilo je 8 društava za osiguranje, dok je gubitak od 192,7 mil. kuna iskazalo 9 društava za osiguranje. U ovoj skupini, gubitak su ostvarila slijedeća društva za osiguranje: Cosmopolitan Life VIG d.d., Generali osiguranje d.d., Helios VIG d.d., KD životno d.d., Kvarner VIG d.d., Triglav osiguranje d.d., Velebit životno osiguranje d.d., Victoria životno osiguranje d.d. te Osiguranje Zagreb d.d., dok su dobit iskazala: Agram životno osiguranje d.d., Allianz Zagreb d.d., Basler životno osiguranje d.d., Croatia osiguranje d.d., Erste Sparkassen osiguranje d.d., Grawe Hrvatska d.d., Merkur osiguranje d.d., Uniqa osiguranje d.d.

U skupini neživotnih osiguranja neto dobit od 243,5 mil. kuna ostvarilo je 11 društava za osiguranje i društava za reosiguranje, dok je gubitak od 122,6 mil. kuna iskazalo 9 društava za osiguranje. Gubitak u skupini neživotnih osiguranja ostvarila su slijedeća društva za osiguranje: Basler osiguranje d.d., Cardif osiguranje d.d., Generali osiguranje d.d., Helios VIG d.d., Kvarner VIG d.d., Merkur osiguranje d.d., Triglav osiguranje d.d., Velebit osiguranje d.d. te Osiguranje Zagreb d.d., dok su dobit iskazala: Allianz Zagreb d.d., Croatia osiguranje d.d., Croatia zdravstveno osiguranje d.d., Euroherc osiguranje d.d., Grawe

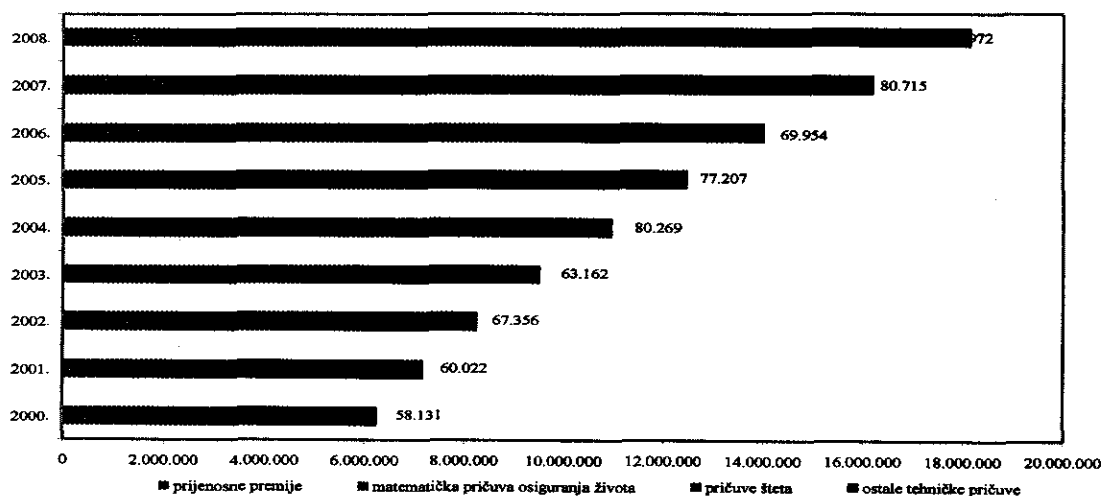
Hrvatska d.d., HOK osiguranje d.d., Jadransko osiguranje d.d., Sunce osiguranje d.d., Uniqa osiguranje d.d., Allianz reosiguranje d.d. te Croatia Lloyd d.d.

Od 25 društava za osiguranje i 2 društva za reosiguranje koja su na dan 31.12.2008. obavljala poslove osiguranja, neto dobit u visini od 324,8 mil. kuna ostvarilo je 13 društava za osiguranje i 2 društva za reosiguranje, dok je gubitak u visini od 314,5 mil. kuna ostvarilo 12 društava za osiguranje. U ostvarenoj dobiti od 324,8 mil. kuna, Croatia osiguranje d.d. sudjeluje s 20,0%, Euroherc osiguranje d.d. sa 16,7%, dok udjel društva Agram životno osiguranje d.d. iznosi 16,0%. Istovremeno, u ostvarenom gubitku od 314,5 mil. kuna, društvo Osiguranje Zagreb d.d. sudjeluje s 25,7%, slijedi Generali osiguranje d.d. s udjelom od 18,0% te Triglav osiguranje sa 16,4%.

Tehničke pričuve

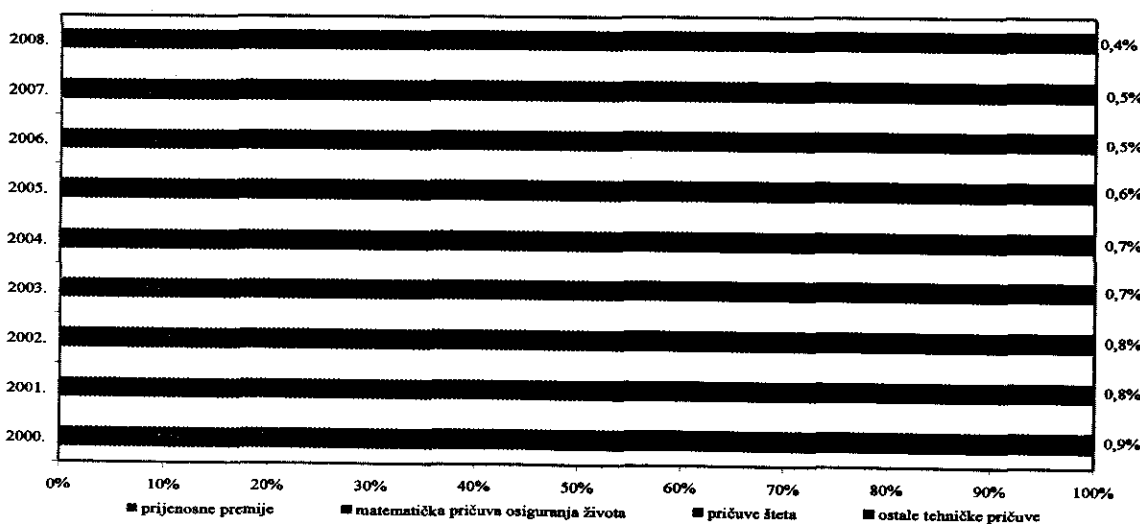
Visina neto tehničkih pričuva u 2008. iskazana je s 18,2 mlrd. kuna i veća je 12,0% u odnosu na 2007, što je skoro dvostruko više od stope rasta zaračunate bruto premije koja se u istom vremenskom razdoblju povećala 6,8%. Kao i prethodne godine, društva su najviše sredstava premije izdvojila u matematičku pričuvu osiguranja života koja čini 50,7% ukupnih tehničkih pričuva, te je u odnosu na 2007. zabilježila porast od 15,5%.

Grafikon 4.12. Izdvajanja u tehničke pričuve za razdoblje 2000–2008. godine (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Grafikon 4.13. Struktura tehničkih pričuva za razdoblje 2000–2008. godine (u %)

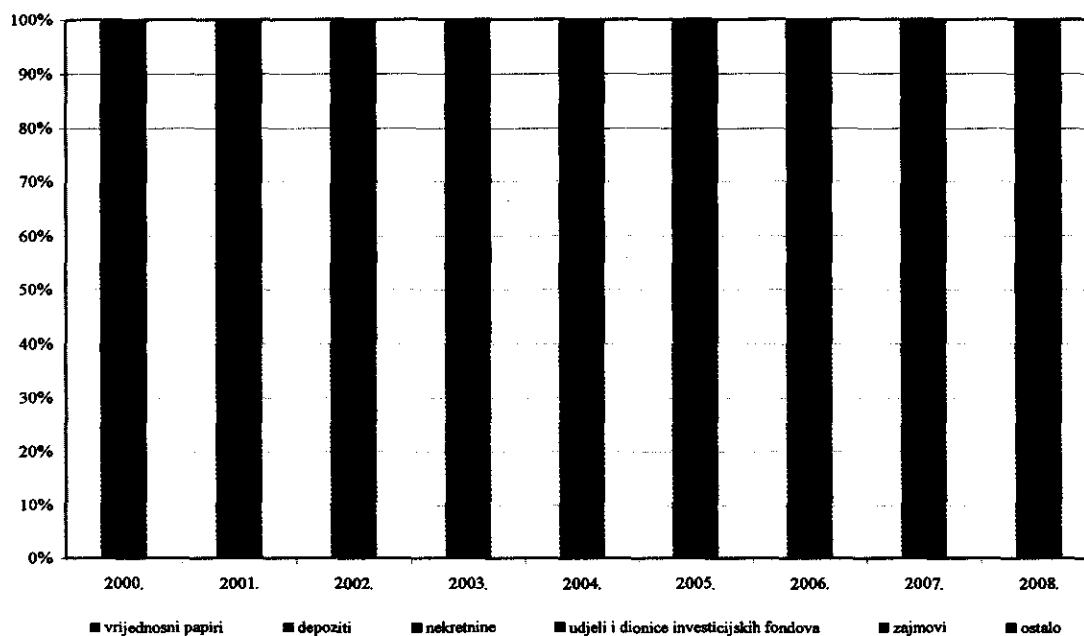
Izvor: HANFA

Ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve

Imovinu za pokriće tehničke pričuve, društva za osiguranje i društva za reosiguranje dužna su oblikovati u skladu s odredbama članaka 115. i 116. Zakona o osiguranju¹³. Na dan 31.12.2008. društva za osiguranje i društva za reosiguranje iskazala su ukupne tehničke pričuve u visini od 8,9 mlrd. kuna. Od ukupnog iznosa tehničkih pričuva, društva su uložila 7,7 mlrd. kuna, odnosno 1,2 mlrd. kuna ili 13,5% manje od ukupnih tehničkih pričuva, što ukazuje na nedostatak imovine za pokriće tehničkih pričuva. Na povećanje razlike između imovine za pokriće tehničkih pričuva i ukupnih tehničkih pričuva u odnosu na 2007, kada je bilo uloženo samo 0,7% manje sredstava, utjecalo je između ostalog i povećanje ukupnih tehničkih pričuva te smanjenje visine ukupno uložene imovine oblikovane za pokriće navedenih tehničkih pričuva (jedan od uzroka smanjenja vrijednosti ulaganja je pad cijena financijskih instrumenata, npr. dionica, udjela u investicijskim fondovima koje društva drže u svojim portfeljima itd.).

Najveći udjel od 27,9% u strukturi ulaganja na razini djelatnosti osiguranja odnosi se na ulaganja u vrijednosne papire. Udjel ulaganja u vrijednosne papire u ukupnim ulaganjima niži je u odnosu na 2007. kada je taj udjel iznosio 34,5%, za razliku od razdoblja 2000-2007. kada su ulaganja u vrijednosni papire kontinuirano bilježila porast udjela u ukupnim ulaganjima iz tehničke pričuve. Smanjenje udjela u ukupnim ulaganjima bilježi i udjel ulaganja u investicijske fondove koji se s 11,2% u 2007. smanjio na 6,1% u 2008, dok se udjel ulaganja u depozite povećao s 18,0% u 2007. na 20,9%, a udjel zajmova sa 7,8% u 2007. na 14,3% u 2008. godini. Udjel ulaganja u nekretnine iznosi 16,4%, dok je u 2007. iznosio 14,4%.

Grafikon 4.14. Struktura ulaganja iz sredstava tehničke pričuve za razdoblje 2000–2008. godine (u %)

Izvor: HANFA

Ulaganja imovine za pokriće matematičke pričuve

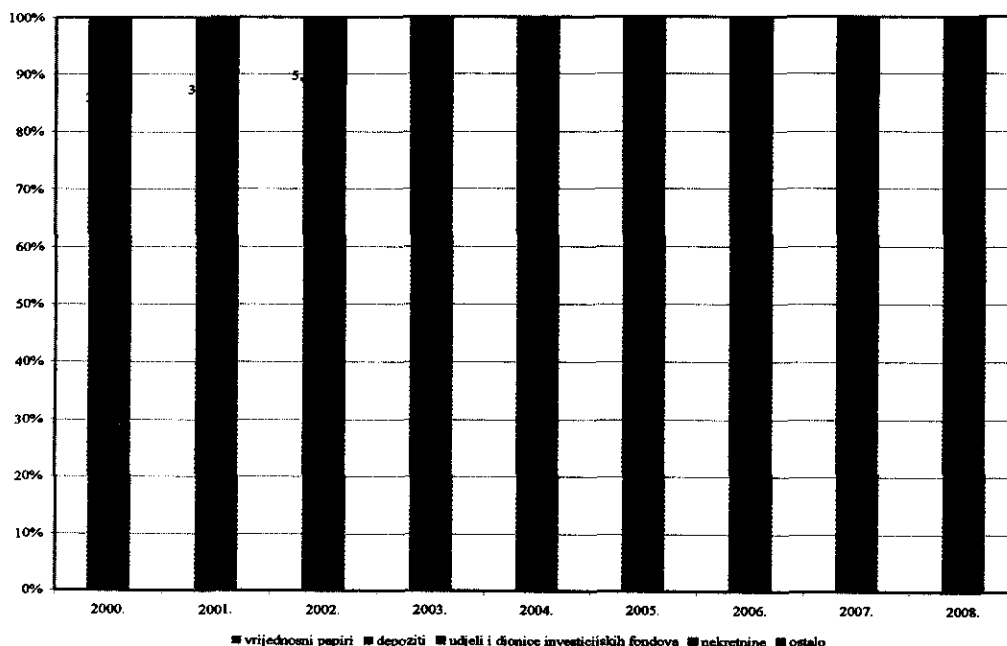
Društva za osiguranje oblikuju matematičku pričuvu osiguranja života u visini sadašnje vrijednosti svih budućih obveza društva za osiguranje, izračunatu na temelju zaključenih ugovora o osiguranju te umanjenu za sadašnju procijenjenu vrijednost budućih premija, koje će biti uplaćene na temelju tih osiguranja, i to iz sredstava osiguranja života. Dalje, društvo za osiguranje koje provodi osiguranja u vrstama osiguranja za koje je nužno oblikovati matematičke pričuve, dužno je oblikovati imovinu za pokriće matematičke pričuve i njome upravljati odvojeno od druge imovine. Pritom, vrijednost imovine za pokriće matematičke pričuve mora u svakom trenutku biti najmanje jednaka visini traženoga pokrića koje

¹³ Narodne novine br. 151/05 i 87/08

obuhvaća matematičke pričuve. Imovinu za pokriće matematičke pričuve, društva za osiguranje dužna su ulagati u skladu s odredbama članaka 122. i 123. Zakona o osiguranju¹⁴, uzimajući u obzir vrste poslova osiguranja koje obavljaju, s time da je zajamčena sigurnost, isplativost te odgovarajuća raznovrsnost ulaganja. Slobodna novčana sredstva moraju biti kvalitetno uložena kako bi se većom disperzijom i preciznijim definiranjem namjene ulaganja na najmanju mjeru smanjio rizik ulaganja, što se posebno odnosi na ulaganje sredstava životnih osiguranja, s obzirom na to da ta sredstva imaju karakter dugoročne štednje. Matematička pričuva životnih osiguranja iskazana u bilanci na dan 31.12.2008. iznosila je 9,2 mlrd. kuna i 15,5% je veća u odnosu na prethodnu godinu te čini 50,7% ukupnih tehničkih pričuva. Na dan 31.12.2008, društva za osiguranje su iskazala traženo pokriće matematičke pričuve u visini od 9,3 mlrd. kuna, dok je imovina za pokriće matematičke pričuve iznosila 9,4 mlrd. kuna, što znači da su društva za osiguranje uložila 56,2 mil. kuna, odnosno 0,6% više sredstava od traženog pokrića.

U strukturi ulaganja najveći dio sredstava uloženo je u vrijednosne papire izdavatelja RH i HBOR-a (68,5%), što je i zakonska obveza društava za osiguranje. Naime, društva za osiguranje obvezna su, u skladu sa Zakonom o osiguranju¹⁵, najmanje 50% sredstava matematičke pričuve uložiti u vrijednosne papire čiji je izdavatelj RH, HNB, HBOR, te u obveznice i druge dužničke vrijednosne papire za koje je RH izdala jamstvo, što znatno pridonosi sigurnosti ulaganja.

Grafikon 4.15. Struktura ulaganja iz sredstava matematičke pričuve za razdoblje 2000–2008. godine (u %)

Izvor: HANFA

Pokazatelji u djelatnosti osiguranja

Pokazatelji u djelatnosti osiguranja koriste se za praćenje poslovanja društva za osiguranje. Posljedica promjena u strukturi financijskih izvještaja u 2008. u odnosu na prethodne godine, bila je manja razlika u izračunu vrijednosti pokazatelja za 2008. godinu. Navedene razlike bitno ne utječu na vrijednost samih pokazatelja u 2008, zbog čega su pokazatelji u 2008. usporedivi s pokazateljima prethodnih godina.

Razmjer šteta u 2008. iznosi 68,42% i računa se kao odnos zbroja iznosa likvidiranih šteta, promjena pričuva za štete i promjena ostalih tehničkih pričuva (uključujući i promjene tehničkih pričuva životnih

¹⁴ Narodne novine br. 151/05 i 87/08

¹⁵ Narodne novine br. 151/05 i 87/08

osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja) i zarađene premije osiguranja (pomnoženo sa 100) tako da su uzete u izračun neto vrijednosti od reosiguranja.

Razmjer troškova u 2008. iznosi 39,38% i računa se kao odnos zbroja iznosa poslovnih rashoda (troškovi pribave i troškovi uprave), ostalih tehničkih troškova, prihoda od provizija i naknada i zarađunate bruto premije, tako da su vrijednosti uzete u izračun umanjene za dio koji je predan u reosiguranje (pomnoženo sa 100).

Kombinirani razmjer u 2008. iznosi 107,80% i računa se kao zbroj razmjera šteta i razmjera troškova, a pokazuje rezultat poslovanja prije uključivanja prihoda od ulaganja.

Rezultat ulaganja računa se kao odnos prihoda od ulaganja umanjenih za troškove ulaganja i stanje ulaganja (pomnoženo sa 100). Rezultat ulaganja u 2008. iznosi 1,88%, dok je u 2007. iznosio 5,65%. Pad od 3,8% u 2008. posljedica je pada vrijednosti ulaganja na financijskom tržištu.

Koeficijent zaduženosti računa se kao odnos ukupnih obveza i ukupne imovine. Ovaj koeficijent pokazuje koliko je imovine financirano iz obveza koje ne uključuju kapital i rezerve. U 2008. koeficijent zaduženosti iznosi 82%, dok je u 2007. iznosio 79%.

Rentabilnost vlastitih sredstava ili povrat na uloženi vlastiti kapital (ROE) predstavlja odnos između dobiti ili gubitka obračunskog razdoblja poslije poreza i vlastitih sredstava (upisani kapital, premija na emitirane dionice, revalorizacijske rezerve, rezerve i prenesena (zadržana) dobit ili gubitak). Izražen je u postotku, a pokazuje koliko dobiti ili gubitka obračunskog razdoblja poslije poreza donosi 100 kuna vlastitih sredstava. Ukupna rentabilnost vlastitih sredstava u 2008. iznosila je 0,22%, što je 7,4% manje nego u 2007. godini.

Rentabilnost imovine ili povrat na uloženu imovinu (ROA) računa se kao odnos dobiti ili gubitka obračunskog razdoblja poslije poreza i ukupne aktive. Ovaj pokazatelj na razini svih društava za osiguranje u 2008. iznosio je 0,04% i smanjio se u odnosu na 2007. kada je iznosio 1,48%. Navedeno je također posljedica pada vrijednosti na tržištu kapitala u 2008. godini.

Licenciranje

U 2008. godini Agenciji je izdala 4 dozvole za obavljanje poslova osiguranja, od kojih su 3 dozvole izdane novim društvima za osiguranje, a 1 dozvola je izdana društvu za osiguranje, u skladu sa člankom 295. stavkom 6. Zakona o osiguranju, nakon usklađenja poslovanja tog društva za osiguranje s odredbama Zakona o osiguranju. Na temelju zaprimljenih zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, odnosno posredovanja u osiguranju, izdane su dozvole za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju za 22 društva za zastupanje u osiguranju i 16 obrta za zastupanje u osiguranju. Agencija je izdala dozvole za obavljanje posredovanja u osiguranju za 2 društva za posredovanje u osiguranju, a na temelju zaprimljenih zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju na stanicama za tehnički pregled vozila izdane su dozvole za 7 društava za zastupanje u osiguranju i za 5 obrta za zastupanje u osiguranju za obavljanje poslovanja zastupanja u osiguranju na stanicama za tehnički pregled vozila. Suglasnost Agencije za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, u skladu sa člankom 250. stavkom 4. Zakona o osiguranju, dobile su 3 banke.

Na temelju provedenog nadzora donesena su rješenja kojima su oduzete dozvole za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju za 3 društva za zastupanje u osiguranju. Na temelju primljenih obavijesti društava za zastupanje u osiguranju i obrta za zastupanje u osiguranju o prestanku poslovanja, donesena su rješenja kojima se utvrđuje prestanak važenja dozvole za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju za 7 društava za zastupanje u osiguranju i 7 obrta za zastupanje u osiguranju.

Tijekom 2008. održano je 10 ispitnih rokova za polaganje ispita za stjecanje ovlaštenja za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, odnosno posredovanja u osiguranju, a izdano je 1888 ovlaštenja za

obavljanje poslova zastupanja u osiguranju i 24 ovlaštenja za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju.

U 2008. godini izdano je 16 odobrenja za stjecanje kvalificiranog udjela u društvima za osiguranje, 15 odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave društva za osiguranje i 2 odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave društva za reosiguranje.

Na zahtjev društava za osiguranje izdane su suglasnosti za angažiranje unutarnjeg revizora bez zasnivanja radnog odnosa za 3 društva za osiguranje.

Tijekom 2008. Agencija je podnijela 31 optužni prijedlog, 1 kaznenu prijavu i donijela 9 rješenja s mjerama za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju subjekata nadzora.

U 2008. izdano je 1 odobrenje za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora mirovinskog osiguravajućeg društva, a izdana su 3 rješenja kojim se obnavlja licenca za ovlaštenog upravitelja mirovinskim osiguravajućim društvom.

Nadzor nad poslovanjem tržišta osiguranja

Agencija je u okviru svoje nadležnosti tijekom 2008. provodila posredni i neposredni nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje, društava za reosiguranje, posrednika u osiguranju, zastupnika u osiguranju, mirovinskog osiguravajućeg društva i Hrvatskog ureda za osiguranje. U skladu s odredbama Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga¹⁶, Zakona o osiguranju¹⁷ i Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje¹⁸, a na temelju dostavljenih financijskih i statističkih izvještaja, mišljenja aktuaru i revizorskih izvješća, sustavno je obavljena analiza i provjera poslovanja subjekata nadzora.

Neposredni nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje

Tijekom 2008. pokrenuto je 20 postupaka neposrednog nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje, uključujući i nadzor nad poslovanjem Hrvatskog ureda za osiguranje, 2 postupka nadzora nad poslovanjem društava za posredovanje u osiguranju, 12 postupaka nadzora nad poslovanjem društava za zastupanje u osiguranju te 1 postupak nadzora nad poslovanjem mirovinskog osiguravajućeg društva. Neposredni nadzor nad dijelom poslovanja društava za osiguranje obuhvatio je:

- ulaganja iz sredstava matematičke i tehničke pričuve (Helios Vienna Insurance Group d.d., Erste osiguranje d.d., Grawe Hrvatska d.d., Croatia osiguranje d.d., Cosmopolitan Life Vienna Insurance Group d.d., Jadransko osiguranje d.d., Sunce osiguranje d.d., Kvarner Vienna Insurance Group d.d. i Generali osiguranje d.d.),
- iskazivanje potraživanja za premiju od osiguranika i ispravak vrijednosti istih (Kvarner Vienna Insurance Group d.d.),
- upravljanje rizicima (Grawe Hrvatska d.d.),
- provjeru podloga i izračun tehničkih pričuva i matematičke pričuve životnih osiguranja, te izračun granica solventnosti i adekvatnosti kapitala (Helios Vienna Insurance Group d.d., Grawe Hrvatska d.d.),
- primjenu Premijskog sustava i Uvjeta za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti (Allianz Zagreb d.d., Jadransko osiguranje d.d., Helios Vienna Insurance Group d.d., Kvarner Vienna Insurance Group d.d., Triglav Osiguranje d.d., Osiguranje Zagreb d.d., Generali osiguranje d.d. i Euroherc osiguranje d.d.).

Na osnovu obavljenih nadzora Agencija je sastavila Zapisnike na temelju kojih je donijela 5 Odluka i 2 Naloga za otklanjanje uočenih nepravilnosti i nezakonitosti, te 1 Zaključak o odbacivanju podneska. Provedenim nadzorima nad poslovanjem društava za osiguranje utvrđene su nepravilnosti u dijelu ulaganja sredstava matematičke i tehničke pričuve, nedostatnosti ulaganja u imovinu za pokriće matematičke i tehničke pričuve, nepridržavanje odredbi Zakona o računovodstvu¹⁹, odnosno

¹⁶ Narodne novine br. 140/05

¹⁷ Narodne novine br. 151/05, 87/08

¹⁸ Narodne novine br. 106/99, 63/00, 107/07

¹⁹ Narodne novine br. 109/07

nepridržavanje odredbi Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja, nepravilnosti pri izračunu tehničkih pričuva i matematičke pričuve životnih i neživotnih osiguranja te nepridržavanje odredbi Zakona o obveznim osiguranjima u prometu²⁰ u vezi s primjenom Premijskog sustava i Uvjeta za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti.

Neposredni nadzor nad poslovanjem društava za posredovanje u osiguranju te društava za zastupanje u osiguranju

Tijekom 2008. obavljani su nadzori nad poslovanjem 2 društava za posredovanje u osiguranju (UCL Partner d.o.o., Marsh d.o.o.) i 11 društava za zastupanje u osiguranju (SAM OS d.o.o., PLIMA d.o.o., Zastupanje u osiguranju SIGET d.o.o., AWD zastupanje d.o.o., VB Victoria zastupanje d.o.o., STP Auto moto klub, Capa d.o.o., Capa commerce d.o.o., Auto-Agram zastupstvo d.o.o., NIR d.o.o. i A.A.R. d.o.o.). Nadzor kod PLIMA d.o.o. obavljen je u dva navrata.

Provedenim neposrednim nadzorima utvrđene su određene nepravilnosti (obavljanje poslova zastupanja od strane neovlaštenih osoba, zastupanje više društava za osiguranje u jednoj vrsti osiguranja, neposjedovanje odgovarajućeg osiguranja od odgovornosti za obavljanje djelatnosti zastupanja kod obavljanja poslova zastupanja za više društava za osiguranje).

Hrvatski ured za osiguranje

Hrvatski ured za osiguranje (dalje: Ured) udruženje je društava za osiguranje sa sjedištem u RH. Članstvo u Uredu je obvezno za društava za osiguranje koja se bave obveznim osiguranjima u prometu, dok je za društava za osiguranje koja obavljaju ostala osiguranja članstvo dobrovoljno. Djelatnost Ureda financiraju društva za osiguranje kao članovi Ureda. Od ukupno 29 društava za osiguranje i društava za reosiguranje²¹, 19 društava su članovi Ureda, od kojih se 5 društava ne bavi obveznim osiguranjem od automobilske odgovornosti.

Poslovi Ureda, obveze prema Agenciji te obveze društava za osiguranje koja obavljaju poslove obveznih osiguranja u prometu prema Uredu, definirani su Zakonom o osiguranju²² i Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu²³. Sredstva za pokriće troškova financiranja Ureda društva za osiguranje izdvajaju kroz doprinose za Garancijski fond, razmjerno premiji ostvarenoj u određenoj vrsti obveznog osiguranja u prometu u prethodnoj godini, a način obračuna i rokove uplate doprinosa propisuje Agencija. U skladu sa Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu Ured je dužan voditi statističke podatke o osiguranicima, štetnim događajima, procjeni i likvidaciji šteta te ih na zahtjev dostavljati Agenciji. Imovinu namijenjenu za obveze Garancijskog fonda, Ured je dužan u skladu sa Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu voditi odvojeno od ostale imovine Ureda, a što je propisano Pravilnikom o načinu obračuna i rokovima uplate doprinosa te načinu vođenja i uporabi imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda²⁴.

Ured vodi računovodstvo u skladu s Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija²⁵, dok je nadzor nad poslovanjem Ureda u nadležnosti Agencije.

Nadzor nad Hrvatskim uredom za osiguranje

Prema bilanci na dan 31.12.2008. vrijednost ukupne imovine iznosila je 31,4 mil. kuna, što je 31,0% manje nego u 2007. od čega se na financijsku imovinu odnosilo 23,9 mil. kuna, a na nefinancijsku imovinu 7,5 mil. kuna. Smanjenje ukupne imovine rezultat je smanjenja financijske imovine za 37%, a koja je manja za 14,1 mil. kuna, prvenstveno kao rezultat 80%-tnog smanjenja potraživanja za prihode poslovanja (6,8 mil. kuna), kao i stavke dionice i udjeli u glavnici koja je u 2008. iskazana u iznosu manjem za 6,8 mil. kuna, odnosno 40,5% manje u odnosu na 2007. godinu. Ukupne obveze Ureda na dan 31.12.2008. iznosile su 3,7 mil. kuna, što je 74,4% manje nego prethodne godine. Vlastiti izvori

²⁰ Narodne novine br. 151/05

²¹ Broj društava na dan 31.12.2008. godine.

²² Narodne novine br. 151/05 i 87/08

²³ Narodne novine br. 151/05 i 36/09

²⁴ Narodne novine br. 139/06

²⁵ Narodne novine br. 10/08 i 7/09

financiranja iznosili su 27,7 mil. kuna, a sastoje se od iznosa financiranja od osnivača u iznosu od 68 tisuća kuna, te viška prihoda nad rashodima u iznosu od 27,6 mil. kuna.

Tablica 4.7. Skraćena bilanca za 2007. i 2008. godinu (u kn)

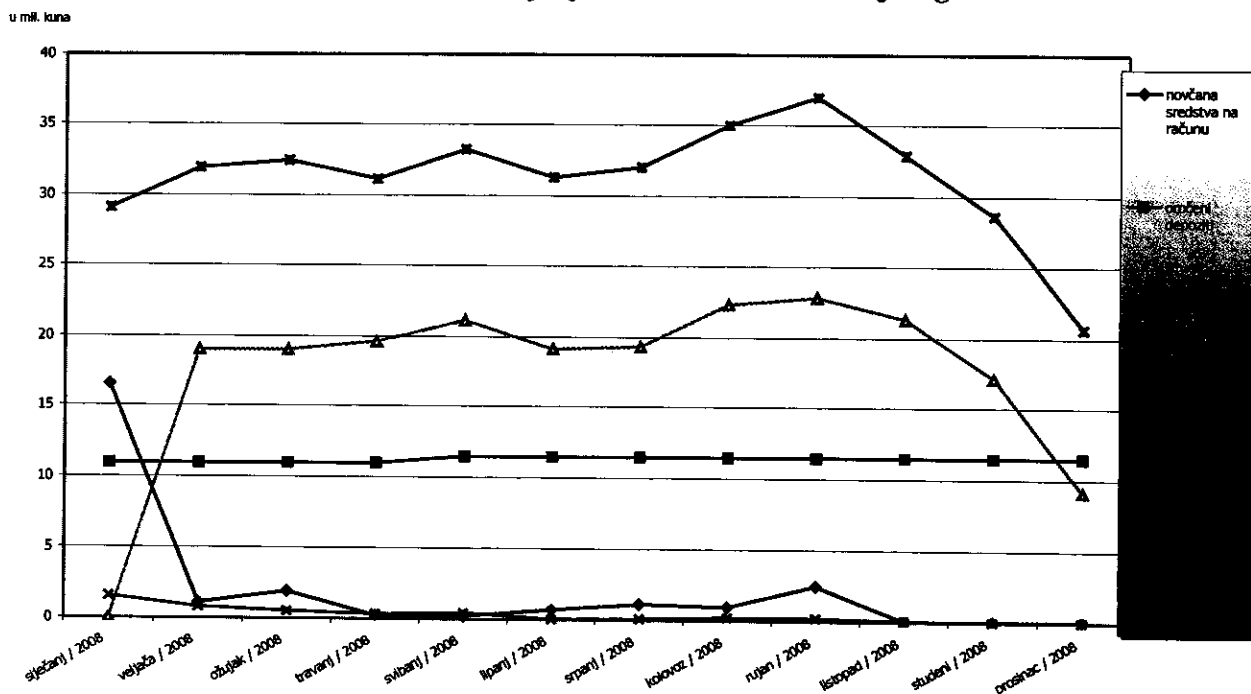
Redni broj	Opis pozicije	2007.	2008.	Udjel (%)		Indeks 2008./2007.
				2007.	2008.	
Aktiva						
	Imovina	45.561.144	31.443.471	100,0	100,0	69,0
1	Nefinancijska imovina	7.608.656	7.546.655	16,7	24,0	99,2
2	Financijska imovina	37.952.488	23.896.816	83,3	76,0	63,0
Pasiva						
	Obveze i vlastiti izvori	45.561.144	31.441.471	100,0	100,0	69,0
3	Obveze	14.538.010	3.722.550	31,9	11,8	25,6
4	Vlastiti izvori	31.023.134	27.718.921	68,1	88,2	89,3

Izvor: HANFA

Ukupni prihodi Ureda u razdoblju siječanj-prosinac 2008. iskazani su u iznosu od 64,1 mil. kuna, u čemu prihodi po posebnim propisima (41,3 mil. kuna) i prihodi od naknade šteta (6,3 mil. kuna), te naplaćena otpisana potraživanja (5,8 mil. kuna) čine najveće stavke. Ukupne rashode iskazane u iznosu od 67,0 mil. kuna najvećim dijelom generirali su rashodi s osnova naknade šteta pravnim i fizičkim osobama (52,3 mil. kuna). Manjak prihoda nad rashodima iznosio je 2,9 mil. kuna, što je pokriveno prenesenim viškom prihoda iz prethodnih razdoblja u iznosu od 30,5 mil. kuna, tako da na kraju obračunskog razdoblja višak prihoda i primitaka raspoloživ u slijedećem razdoblju iznosi 27,6 mil. kuna.

Grafikon 4.16. Stanje imovine Garancijskog fonda 01.01-31.12.2008. godine (u mil. kn)

Pregled stanja imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda HUO-a

Izvor: HANFA

Hrvatski nuklearni POOL gospodarsko interesno udruženje²⁶

Hrvatski nuklearni POOL za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika (dalje: HN POOL) predstavlja udruhu²⁷ trenutačno 6 društava za osiguranje i društava za reosiguranje (Allianz Zagreb d.d., Croatia Lloyd d.d., Croatia osiguranje d.d., Generali osiguranje d.d., Helios Vienna Insurance Group d.d. i Triglav osiguranje d.d.). Članovi HN POOL-a zajednički preuzimaju izvanredne rizike koji se odnose na osiguranje, suosiguranje i reosiguranje nuklearnih postrojenja u vezi s uporabom nuklearne energije u mirnodopske svrhe. Pored te osnovne djelatnosti, HN POOL se bavi i nuklearnom prevencijom te deponiranjem i oročavanjem novčanih sredstava koja ostvaruje svojim poslovanjem, kao i ostalim sporednim poslovima u vezi s osnovnom djelatnošću. Poslovanje HN POOL-a obuhvaća osiguranje rizika „u zemlji“ i reosiguranje inozemnih rizika. Osiguranje rizika „u zemlji“ odnosi se na osiguranje imovine te nuklearne i opće odgovornosti za štete trećim osobama NE Krško, dok se reosiguranje rizika iz inozemstva odnosi na reosiguranje rizika iz 23 države.

Bilanca na dan 31.12.2008. godine

Ukupna vrijednost aktive HN POOL-a na dan 31.12.2008. iznosi 59,4 mil. kuna i 11,4% je veća u odnosu na vrijednost aktive iskazane na isti dan prethodne godine. U ukupnoj strukturi aktive dominira stavka novac u banci u iznosu od 57,6 mil. kuna, što čini 97,0% ukupne aktive, a najvećim dijelom se odnosi na sredstva na deviznom računu u iznosu od 33,3 mil. kuna i sredstva na žiro-računu u iznosu od 24,3 mil. kuna. Navedeni iznos čine sredstva koja POOL ostvaruje svojim poslovanjem zajedno s rezerviranjima. Najznačajnija stavka pasive su rezerviranja u iznosu od 54,7 mil. kuna, odnosno 92,1% ukupnog iznosa pasive, koja su u odnosu na promatrani dan prethodne godine veća za 5,1 mil. kuna ili 10,2%.

Tablica 4.8. Skraćeni prikaz bilance stanja za 2007. i 2008. godinu (u kn)

Redni broj	Opis pozicije	2007.	Udjeli 2007.	2008.	Udjeli 2008.	Indeks 2008/2007
1.	Dugotrajna imovina	105.584	0,2	0	0,0	0,0
2.	Financijska imovina	3.500.590	6,6	306.189	0,5	8,7
3.	Potraživanja iz poslova osiguranja					
4.	Potraživanja iz poslova reosiguranja	13.451	0,0	15.724	0,0	116,9
5.	Ostala potraživanja	737.882	1,4	1.450.530	2,4	196,6
6.	Novac u banci	48.980.044	91,8	57.621.702	97,0	117,6
7.	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	5.994	0,0	7.349	0,0	122,6
	UKUPNO AKTIVA	53.343.545	100,0	59.401.493	100,0	111,4
1.	Kapital					
2.	Revalorizacijske rezerve i rezerve POOL-a	19.471	0,0	19.471	0,0	100,0
3.	Zadržana dobit	37.137	0,1	48.018	0,1	129,3
4.	Dobit ili gubitak tekuće godine	10.881	0,0	16.117	0,0	148,1
5.	Rezerviranja	49.647.541	93,1	54.721.612	92,1	110,2
6.	Kratkoročne obveze	3.192.926	6,0	4.160.687	7,0	130,3
7.	Odgodeno plaćanje troškova					
8.	Odgodeno priznavanje prihoda	379.630	0,7	379.630	0,6	100,0
9.	Pasivni računi - obveze	55.958	0,1	55.958	0,1	100,0
	UKUPNO PASIVA	53.343.545	100,0	59.401.493	100,0	111,4

Izvor: HANFA

²⁶ Gospodarsko interesno udruženje (GIU), u skladu sa čl. 583. Zakona o trgovačkim društvima (NN br. 111/93, 107/07, 146/08), predstavlja pravnu osobu koju osnivaju dvije ili više fizičkih i pravnih osoba kako bi olakšale i promicale obavljanje gospodarskih djelatnosti koje čine predmete njihova poslovanja i poboljšale ili povećale njihov učinak, ali tako da ta pravna osoba za sebe ne stječe dobit.

²⁷ U skladu sa člankom 270. stavkom 1. Zakona o osiguranju (NN br. 151/05, 87/08), dva ili više društava za osiguranje, odnosno reosiguranje mogu osnovati udruhu (pool) osiguranja, odnosno reosiguranja za pokrivanje rizika velikih šteta od odgovornosti za atomske štete, odnosno drugih velikih šteta

Račun dobiti i gubitka za razdoblje 01.01-31.12.2008. godine

HN POOL je za razdoblje 01.01-31.12.2008. iskazao dobit u iznosu od 32,9 tisuća kuna, što je 18,6% više od dobiti ostvarene u 2007. godini. U 2008. HN POOL je ostvario ukupne prihode u iznosu od 17,3 mil. kuna, što je povećanje od 15,4% u odnosu na promatrano razdoblje prethodne godine. U strukturi ukupnih prihoda najznačajniju stavku čine premije reosiguranja u iznosu od 11,2 mil. kuna, odnosno 64,7% ukupnih prihoda. Ukupni rashodi iznosili su 17,3 mil. kuna, što je 15,4% više u odnosu na promatrano razdoblje prethodne godine kada su iznosili 15,0 mil. kuna.

Najveći dio poslovanja generiraju poslovi aktivnog reosiguranja rizika u inozemstvu, a od ukupnih prihoda koji su u 2008. iznosili 17,3 mil. kuna, 11,2 mil. kuna ili 64,7% odnosi se na poslove aktivnog reosiguranja rizika u inozemstvu. Prihodi ostvareni u inozemstvu su 15,7% veći u odnosu na prethodnu godinu. I u 2008. nastavljen je trend gubitaka poslova u inozemstvu zbog gubitka poslova reosiguranja svih MD (Material Damage – osiguranje imovine) polica njemačkog i oko 1/3 portfelja švedskog pool-a, te povećanja kapaciteta i samoprdržaja pojedinih pool-ova, što smanjuje udjel reosiguravajućih pool-ova. Međutim, HN POOL bilježi stabilan priljev prihoda iz inozemstva na temelju obračuna i prihoda od kamata na zadržane rezerve kod inozemnih pool-ova za ranije ugovorene godine. Premija osiguranja poslova osiguranja rizika u zemlji u 2008. iznosila je 6,1 mil. kuna, što je 128,6 tisuća kuna, odnosno 2,1% manje nego u promatranom razdoblju prethodne godine i gotovo se u cijelosti prenosi u reosiguranje (5,5 mil. kuna).

Tablica 4.9. Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka za 2007. i 2008. godinu (u kn)

Redni broj	Opis pozicije	2007.	Udjeli 2007.	2008.	Udjeli 2008.	Indeks 2008/2007
I.	Prihodi	15.015.639	100,0	17.321.836	100,0	115,4
1	Premija osiguranja	6.183.470	41,2	6.054.871	35,0	97,9
2	Premija osiguranja - preventiva (1%)	62.459	0,4	61.160	0,4	97,9
3	Premija reosiguranja	9.900.284	65,9	11.215.568	64,7	113,3
4	Prijenosna premija osig. i reosig.	500.000	3,3	330.000	1,9	66,0
5	Udjeli u štetama					
6	Premije predane u reosiguranje (-)	-5.610.587	-37,4	-5.489.560	-31,7	97,8
7	Prihodi od kamata	2.885.535	19,2	3.657.861	21,1	126,8
8	Tečajne razlike	49.556	0,3	199.187	1,1	401,9
9	Ostali prihodi	1.044.923	7,0	1.292.750	7,5	123,7
II.	Rashodi	14.987.911	100,0	17.288.942	100,0	115,4
1	Vatrogasni doprinos	2.037	0,0	2.108	0,0	103,5
2	Premija suosiguranja	53.327	0,4	52.464	0,3	98,4
3	Premija sureosiguranja	2.742.001	18,3	3.662.213	21,2	133,6
4	Štete - isplaćene	479.228	3,2	171.343	1,0	35,8
5	Pričuve šteta i pričuve za kolebanje šteta	3.117.723	20,8	4.029.650	23,3	129,2
6	Pričuve za povrat premija	100.000	0,7	200.000	1,2	200,0
7	Prijenosne premije	330.000	2,2	500.000	2,9	151,5
8	Ostala osigur.-tehn. i reosig.-tehn. pričuva	100.000	0,7	700.000	4,0	700,0
9	Provizije i troškovi	1.022.026	6,8	1.145.620	6,6	112,1
10	Izdvojeno za preventivne namjene	62.459	0,4	61.160	0,4	97,9
11	Tečajne razlike	3.610.373	24,1	3.415.880	19,8	94,6
12	Troškovi provođenja poslova POOL-a	2.930.210	19,6	3.092.974	17,9	105,6
13	Ostali rashodi	438.526	2,9	255.531	1,5	58,3
III.	Dobit	27.728		32.894		118,6

Izvor: HANFA

I

Mirovinska osiguravajuća društva

Osnivanje i poslovanje mirovinskih osiguravajućih društava uređeno je Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje²⁸ (dalje: Zakon) koji je na snazi od 01. siječnja 2000. godine. Zakonom je uređena i isplata mirovina koju obavljaju isključivo mirovinska osiguravajuća društva koja isplaćuju mirovine u sklopu obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualizirane kapitalizirane štednje (II. Stup mirovinskog osiguranja) kao i druga mirovinska davanja u okviru dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualizirane kapitalizirane štednje (III. Stup mirovinskog osiguranja) te mirovine i njihova isplata u sklopu obveznog dobrovoljnog mirovinskog osiguranja.

Ostvarenjem prava iz mirovinskog osiguranja, članovi mirovinskih fondova zaključuju ugovor s odabranim mirovinskim osiguravajućim društvom, nakon čega se kapitalizirana sredstva člana fonda, prikupljena u mirovinskom fondu (obveznom ili dobrovoljnom), prenose u mirovinsko osiguravajuće društvo koje vrši isplatu mirovina.

Od početka primjene Zakona, u Republici Hrvatskoj osnovano je i djeluje samo jedno mirovinsko osiguravajuće društvo - Raiffeisen mirovinsko osiguravajuće društvo d.o.o. koje je osnovano 2002, dok je prve mirovine počeo isplaćivati 2003. godine. Republika Hrvatska jamči isplatu mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja, te je s tom svrhom osnovan tzv. „račun mirovinskog jamstva“. Račun mirovinskog jamstva poseban je račun u Hrvatskoj narodnoj banci, koji služi za isplatu mirovina u slučajevima kada mirovinsko osiguravajuće društvo nije u stanju isplaćivati ugovorene mirovine.

Opis tržišta

Prema bilanci sa stanjem na 31.12.2008. vrijednost ukupne imovine jedinog mirovinskog osiguravajućeg društva - Raiffeisen mirovinskog osiguravajućeg društva d.o.o. (dalje: Društvo) iskazana je u iznosu od 69,3 mil. kuna, što je 33,8% više u odnosu na imovinu iskazanu na dan 31.12.2007. godine. Navedeni porast imovine prvenstveno je rezultat 40,0%-tnog porasta vrijednosti ukupnih ulaganja koja su 19,3 mil. kuna veća u odnosu na vrijednost ulaganja iskazanu na dan 31.12.2007. godine. U ulaganja koja se drže do dospjeća, Društvo je iz portfelja raspoloživo za prodaju reklasificiralo dužničke vrijednosne papire s fiksnim prihodom, čija ukupna fer vrijednost na datum reklasifikacije iznosi 19,4 mil. kuna (državne obveznice 10,8 mil. kuna, korporativne obveznice 4,2 mil. kuna, dok na municipalne obveznice otpada dio od 4,4 mil. kuna). Reklasifikacija je provedena po fer vrijednosti na datum reklasifikacije.

U ukupnoj pasivi na dan 31.12.2008. tehničke pričuve iskazane su u iznosu od 59.191.191 kuna i čine 85,4% pasive. Tehničke pričuve dobrovoljnog mirovinskog osiguranja iznose 56,0 mil. kuna, dok se dio od 3,2 mil. kuna odnosi na tehničke pričuve obveznog mirovinskog osiguranja.

²⁸ Narodne novine br. 106/99, 63/00 i 107/07

Tablica 5.1. Bilanca sa stanjem na 31.12.2007. i 31.12.2008. (u kn)

Redni broj	Opis pozicije	2007.	2008.	Udjel (%)		Indeks 2007/2008.
				2007.	2008.	
Aktiva						
1	Nematerijalna imovina	228.394	3.792	0,4	0,0	1,7
2	Materijalna imovina	38.502	21.339	0,1	0,0	55,4
3	Ulaganja	48.228.403	67.506.874	93,1	97,4	140,0
4	Odgođena i tekuća porezna imovina	899.108	814.557	1,7	1,2	90,6
5	Ostala imovina	2.055.091	106.043	4,0	0,2	5,2
6	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	376.097	869.181	0,7	1,3	231,1
	Ukupno aktiva	51.825.596	69.321.786	100,0	100,0	133,8
Pasiva						
7	Kapital i rezerve	6.465.129	6.607.203	12,5	9,5	102,2
8	Tehničke pričuve	43.769.469	59.191.191	84,5	85,4	135,2
9	Ostale obveze	170.914	156.832	0,3	0,2	91,8
10	Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	1.420.084	3.366.560	2,7	4,9	237,1
	Ukupno pasiva	51.825.596	69.321.786	100,0	100,0	133,8

Izvor: HANFA

U razdoblju siječanj – prosinac 2008. Društvo je ostvarilo ukupne prihode u iznosu od 30,3 mil. kuna ili 28,6% više u odnosu na isto razdoblje 2007. godine. U strukturi prihoda najveći udjel od 75,6% i u iznosu od 22,9 mil. kuna čine prihodi s temelja doznaka mirovinskih društava i izravnih jednokratnih uplata dobrovoljnog mirovinskog osiguranja.

Ukupni rashodi iskazani su u iznosu od 30,2 mil. kuna, što je 26,6% više u odnosu na rashode ostvarene u 2007. godini. Najveći dio rashoda u iznosu od 24,0 mil. kuna odnosi se na rashode s temelja ugovora o mirovini dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, od čega se 11,0 mil. kuna odnosi na isplate iz dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, a 13,0 mil. kuna na promjenu tehničkih pričuva. Porast ukupnih rashoda rezultat je porasta rashoda s temelja ugovora o mirovini obveznog mirovinskog osiguranja za 226,7% (sa 782.100 kuna na 2,6 mil. kuna) i rashoda s temelja ugovora o mirovini dobrovoljnog mirovinskog osiguranja za 15,9% (s 20,7 mil. kuna na 24,0 mil. kuna).

Društvo je ostvarilo dobit tekućeg obračunskog razdoblja prije oporezivanja u iznosu od 139.200 kuna, a nakon odbitka poreza, u iznosu 54.700 kuna.

Leasing

Zakonom o leasingu²⁹ koji je stupio na snagu 21.12.2006. regulirano je osnivanje, poslovanje, nadzor kao i sam posao leasinga u Republici Hrvatskoj. Iako se statistički podaci o tržištu leasinga sustavno prikupljaju i objavljuju od 2003. godine u organizaciji Hrvatske narodne banke, tek donošenjem i stupanjem na snagu Zakona o leasingu dobiva se pravi uvid u broj leasing društava na tržištu Republike Hrvatske.

Tako je broj društava registriranih za obavljanje poslova leasinga u razdoblju 2003- 2006. kontinuirano rastao, da bi 2006. dosegao brojku od 57, dok se tijekom 2007. njihov broj, kao posljedica obveze usklađenja leasing društava s odredbama Zakona o leasingu, više nego prepolovio.

Tablica 6.1. Broj leasing društava u razdoblju 2003-2008. godine

Godina	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Broj obuhvaćenih leasing društava	35	37	52	57	25	26

Izvor: HNB (2003, 2004. i 2005), HANFA (2006, 2007. i 2008)

Opis tržišta

Na dan 31.12.2007. djelatnost leasinga obavlja 25 leasing društava. Tijekom 2008, odobrenje Agencije za obavljanje poslova leasinga ishodila su 3 društva (i4next Leasing Croatia d.o.o., SG Leasing d.o.o. i Immoconsult leasing d.o.o.) dok su 2 društva (Locat leasing d.o.o. i RL Eta d.o.o.) odustala od podnesenog Zahtjeva za odobrenje za obavljanje poslova leasinga i time odustala od nastavka obavljanja poslova leasinga. Slijedom navedenog, na dan 31.12.2008. poslovima leasinga bavi se 26 društava koja su Agenciji dostavila izvješće na propisanim obrascima TMSI-LD (Tromjesečno izvješće leasing društva) koje se sastoji od Izvješća o općim podacima, Balance stanja imovine i obveza, Računa dobiti i gubitka te Izvješća o strukturi portfelja operativnog leasinga, financijskog leasinga i zajmova.

Unatoč smanjenju broja leasing društava u 2007, njihova aktiva, odnosno broj i vrijednost³⁰ novozaključenih³¹ i aktivnih³² ugovora i dalje su u kontinuiranom porastu. Tako na dan 31.12.2008. ukupna aktiva djelatnosti leasinga iznosi 35,1 mlrd. kuna, vrijednost novozaključenih ugovora 15,5 mlrd. kuna, a vrijednost aktivnih ugovora 46,8 mlrd. kuna. U 26 leasing društava na dan 31.12.2008. zaposleno je 1.007 djelatnika, što je gotovo jednako podatku od 31.12.2007. gdje je 25 leasing društava iskazalo broj od 997 zaposlenika.

Tablica 6.2. Pregled stanja u djelatnosti leasinga u razdoblju 31.12.2006-31.12.2008. godine³³

Datum	Ukupna aktiva	Vrijednost zaključenih ugovora	Vrijednost aktivnih ugovora	Broj zaposlenih
31.12.2006.	27,0	13,3	32,4	868
31.12.2007.	30,3	13,8	39,2	997
31.12.2008.	35,1	15,5	46,8	1.007

Izvor: HANFA

²⁹ Narodne novine br. 135/06

³⁰ Izraz „vrijednost“ u operativnom leasingu odnosi se na ugovorenu vrijednost ugovora (zbroj svih obroka u razdoblju trajanja najma), dok se u financijskom leasingu i zajmovima odnosi na financiranu vrijednost ugovora (ugovoreni iznos s kojim leasing društvo financira primatelja leasinga/zajma).

³¹ Novozaključenim ugovorima smatraju se ugovori koje je leasing društvo sklopilo u određenom vremenskom razdoblju, odnosno u ovom izvješću tijekom poslovne godine.

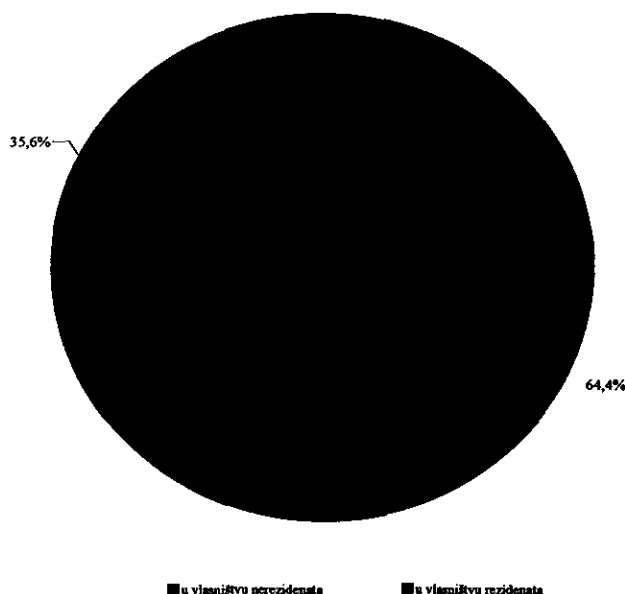
³² Aktivni ugovori su svi ugovori o leasingu/zajmu na temelju kojih leasing društva imaju potraživanja u poslovnim knjigama.

³³ Leasing društva koja su dostavila obrazac „Tromjesečno izvješće leasing društava“ (TMSI-LD) u Agenciju.

Od 26 leasing društava, samo se 5 nalazi se u neposrednom vlasništvu rezidenata³⁴, dok je čak 21 društvo u vlasništvu nerezidenata³⁵. Ukoliko se vlasništvo temeljnog kapitala promatra i posredno³⁶, samo su 2 leasing društava u vlasništvu rezidenata (Croatia Leasing d.o.o. i Euroleasing d.o.o.), dok su sva ostala leasing društva u vlasništvu nerezidenata i to u pretežitom većinskom vlasništvu inozemnih banaka, odnosno s njima povezanih društava.

Prema podacima iz agregirane bilance djelatnosti leasinga, ukupno iskazani temeljni kapital djelatnosti leasinga na dan 31.12.2008. iznosi 401,7 mil. kuna, od čega udjel kapitala nerezidenata iznosi 64,4% ili 258,8 mil. kuna, dok se 35,6% ili 142,8 mil. kuna odnosi na temeljni kapital u vlasništvu rezidenata.

Grafikon 6.1. Temeljni kapital djelatnosti leasinga po podrijetlu kapitala na dan 31.12.2008. godine (u %)

Izvor: HANFA

Struktura portfelja djelatnosti leasinga po razdobljima

U razdoblju 01.01-31.12.2008. zaključeno je ukupno 59.410 novih ugovora o leasingu, što je 3.575 ili 6,4% više novih ugovora nego što ih je zaključeno u istom razdoblju 2007. godine. Ukupna vrijednost novozaključenih ugovora iznosi 15,5 mlrd. Kuna, što predstavlja porast od 1,6 mlrd. kuna ili 11,9% u odnosu na vrijednost novozaključenih ugovora u 2007. godini.

Na dan 31.12.2008. ukupno je aktivnih 177.572 ugovora, što je 19.165 ugovora ili 12,1% više nego na isti dan prethodne godine. Financirana vrijednost aktivnih ugovora djelatnosti leasinga na dan 31.12.2008. iznosi 46,8 mlrd. kuna i u odnosu na dan 31.12.2007. povećala se za 7,5 mlrd. kuna ili 19,2%.

³⁴ Prema odredbama stavka 1. članka 3. Zakona o porezu na dobit (Narodne novine br. 177/04, 90/05 i 57/06) rezidenti su pravne i fizičke osobe čije je sjedište upisano u sudski ili drugi registar ili upisnik u RH, ili kojima se mjesto stvarne uprave i nadzor poslovanja nalazi u RH; rezidenti su i poduzetnici fizičke osobe s prebivalištem ili uobičajenim boravištem u RH čija je djelatnost upisana u registar ili upisnik.

³⁵ Prema odredbama Zakona o porezu na dobit (Narodne novine br. 177/04, 90/05 i 57/06) nerezident je osoba koja ne ispunjava jedan od uvjeta iz stavka 1. članka 3. Zakona o porezu na dobit.

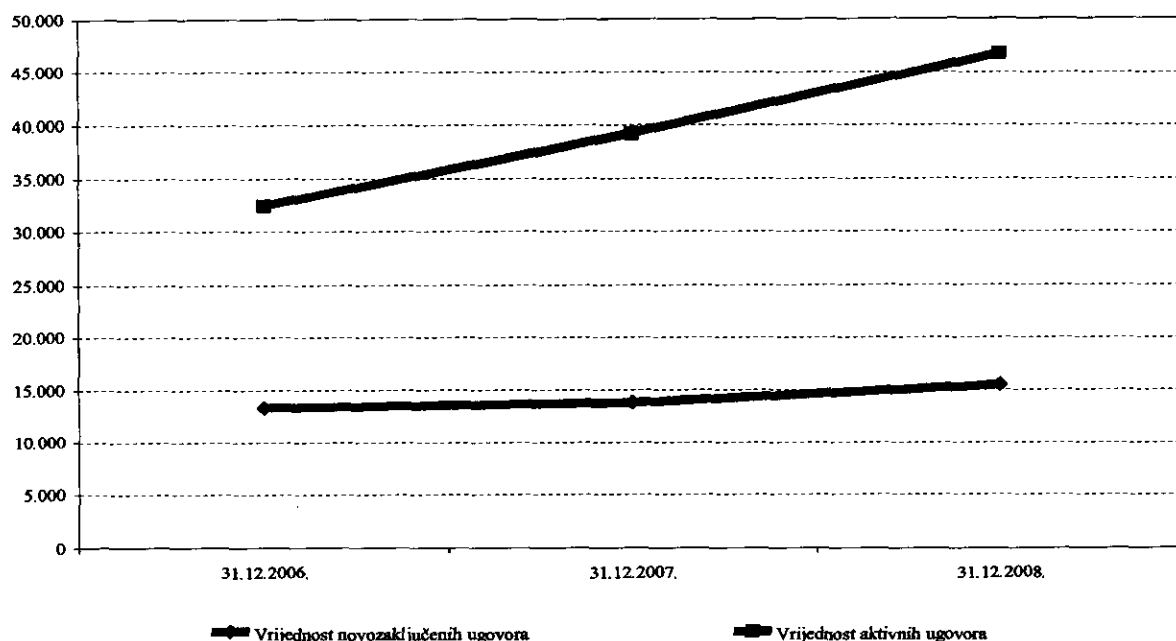
³⁶ Posredno vlasništvo nad leasing društvima podrazumijeva podrijetlo temeljnog kapitala matičnog društva.

Tablica 6.3. Struktura portfelja cjelokupne djelatnosti leasinga u razdoblju 31.12.2006-31.12.2008. godine³⁷

Datum/ razdoblje od 01.01. do	Novi ugovori zaključeni u razdoblju			Portfelj na dan		
	Broj novozaključenih ugovora u izvještajnom razdoblju	Vrijednost novozaključenih ugovora (u kn)	Prosječna vrijednost novozaključenih ugovora (u kn)	Broj aktivnih ugovora na dan	Vrijednost aktivnih ugovora (u kn)	Prosječna vrijednost aktivnih ugovora (u kn)
31.12.2006.	54.344	13.344.148.966	245.550	134.102	32.455.918.910	242.024
31.12.2007.	55.835	13.816.969.667	247.461	158.407	39.221.948.873	247.602
31.12.2008.	59.410	15.464.016.902	260.293	177.572	46.770.570.648	263.389

Izvor: HANFA

Grafikon 6.2. Vrijednost novozaključenih i aktivnih ugovora u razdoblju 31.12.2006-31.12.2008. godine (u mil. kn)

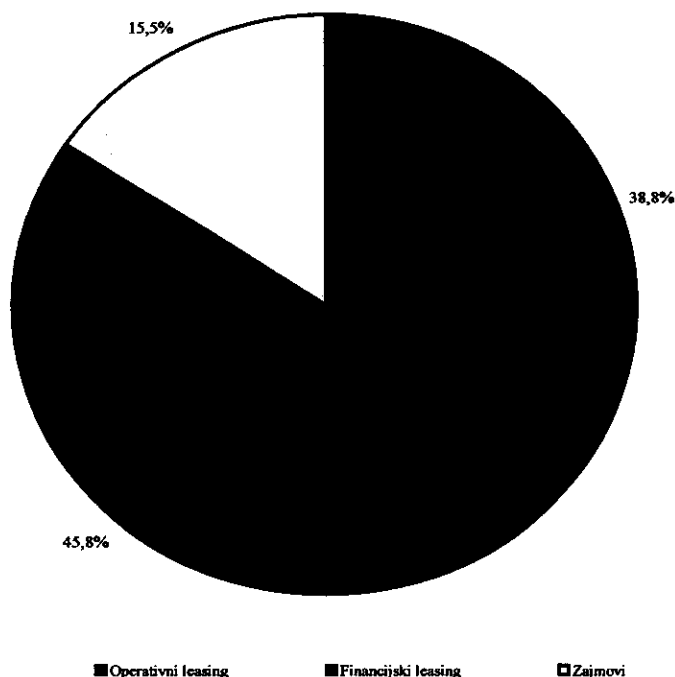

Izvor: HANFA

Ukupna financirana vrijednost aktivnih ugovora o zajmu na dan 31.12.2008. iznosi 7,2 mlrd. kuna, što je 566,7 mil. kuna, odnosno 7,3% manje nego na dan 31.12.2007. godine. Neovisno o tome što na temelju odredbi Zakona o leasingu leasing društva više ne mogu odobravati zajmove, njihov udjel u ukupnoj vrijednosti svih aktivnih ugovora je značajan. Struktura portfelja zajmova prikazana je u slijedećoj tablici.

³⁷ Podaci po razdobljima odnose se na broj društava koji je naveden u tablici u uvodnom dijelu Izvješća. Broj i vrijednost ugovora na dan 31.12.2007. u Godišnjim izvješćima Agencije za 2007. i 2008. razlikuje se zbog primjene odredbi Zakona o računovodstvu (Narodne novine br. 109/07), Zakona o leasingu (Narodne novine br. 135/06), Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja te postupanja po nalogima na temelju zapisnika o provedenim nadzorima.

Grafikon 6.8. Struktura vrijednosti aktivnih ugovora na dan 31.12.2008. godine (u %)

Izvor: HANFA

Tijekom 2008. zaključeno je 59.410 novih ugovora o leasingu, što je 3.575 ili 6,4% ugovora više nego u istom razdoblju 2007. godine. Vrijednost novozaključenih ugovora iznosi 15,5 mlrd. kuna, što je 1,6 mlrd. kuna ili 11,9% više u odnosu na vrijednost zaključenih ugovora tijekom istog razdoblja prethodne godine.

Tablica 6.6. Usporedni prikaz broja, strukture vrijednosti zaključenih ugovora djelatnosti leasinga (u kn)

	Broj novozaključenih ugovora u razdoblju			Vrijednost novozaključenih ugovora u razdoblju		
	01.01.-31.12.2007.	01.01.-31.12.2008.	Indeks 2008/2007	01.01.-31.12.2007.	01.01.-31.12.2008.	Indeks 2008/2007
Operativni leasing	31.010	31.451	101,4	6.286.393.211	6.661.610.884	106,0
Financijski leasing	24.825	27.959	112,6	7.530.576.455	8.802.406.018	116,9
Zajmovi	0	0	0,0	0	0	0,0
UKUPNO	55.835	59.410	106,4	13.816.969.667	15.464.016.902	111,9

Izvor: HANFA

Struktura portfelja djelatnosti leasinga prema objektima leasinga/zajma u 2008. godini

Aktivni ugovori bilježe porast u broju i vrijednosti prema svim objektima leasinga/zajma. Na dan 31.12.2008. najveći broj ugovora odnosi se na osobne automobile. Aktivnih je 125.048 ugovora o leasingu osobnih automobila, što je 14,1% više nego u 2007. godini. Broj aktivnih ugovora o leasingu gospodarskih vozila iznosi 30.856 i 4,7% je veći nego u 2007, dok se na leasing strojeva i opreme odnosi 16.540 aktivnih ugovora, odnosno 11,7% više nego prethodne godine.

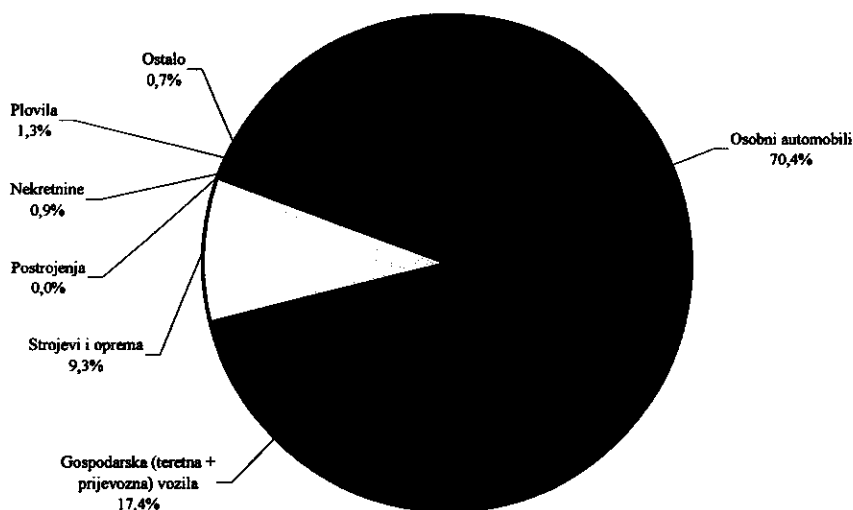
Tablica 6.7. Broj aktivnih ugovora djelatnosti leasinga prema objektima leasinga/zajma

Objekt leasinga / zajma	Broj aktivnih ugovora na dan				
	31.12.2007.	Udjel	31.12.2008.	Udjel	Indeks 2008/2007
Osobni automobili	109.586	69,2%	125.048	70,4%	114,1
Gospodarska (teretna + prijevozna) vozila	29.462	18,6%	30.856	17,4%	104,7
Strojevi i oprema	14.805	9,3%	16.540	9,3%	111,7
Postrojenja	64	0,0%	69	0,0%	107,8
Nekretnine	1.533	1,0%	1.622	0,9%	105,8
Plovila	2.029	1,3%	2.238	1,3%	110,3
Ostalo	928	0,6%	1.199	0,7%	129,2
UKUPNO	158.407	100,0%	177.572	100,0%	112,1

Izvor: HANFA

U odnosu na vrstu objekta leasinga, najveći udjel u broju aktivnih ugovora (70,4%) odnosi se na osobne automobile. Slijede ugovori o leasingu gospodarskih vozila s udjelom od 17,4% te strojevi i oprema koji čine 9,3% ukupnog broja aktivnih ugovora.

Grafikon 6.9. Struktura broja aktivnih ugovora prema objektima leasinga/zajma na dan 31.12.2008. godine (u %)

Izvor: HANFA

Ukupna vrijednost aktivnih ugovora o leasingu osobnih automobila iznosi 16,6 mlrd. kuna i u odnosu na 2007. porasla je 20,2%. Najveći postotni porast vrijednosti aktivnih ugovora u odnosu na 2007. bilježe ugovori o leasingu plovila čija je vrijednost 37,1% veća i iznosi 3,0 mlrd. kuna. Značajno je i povećanje vrijednosti ugovora o leasingu gospodarskih vozila za 21,5% na 9,1 mlrd. kuna kao i povećanje vrijednosti ugovora o leasingu nekretnina 17,7% na 8,9 mlrd. kuna.

Tablica 6.9. Usporedni prikaz aktive 5 leasing društava s najvećim udjelima u ukupnoj aktivi (u kn)

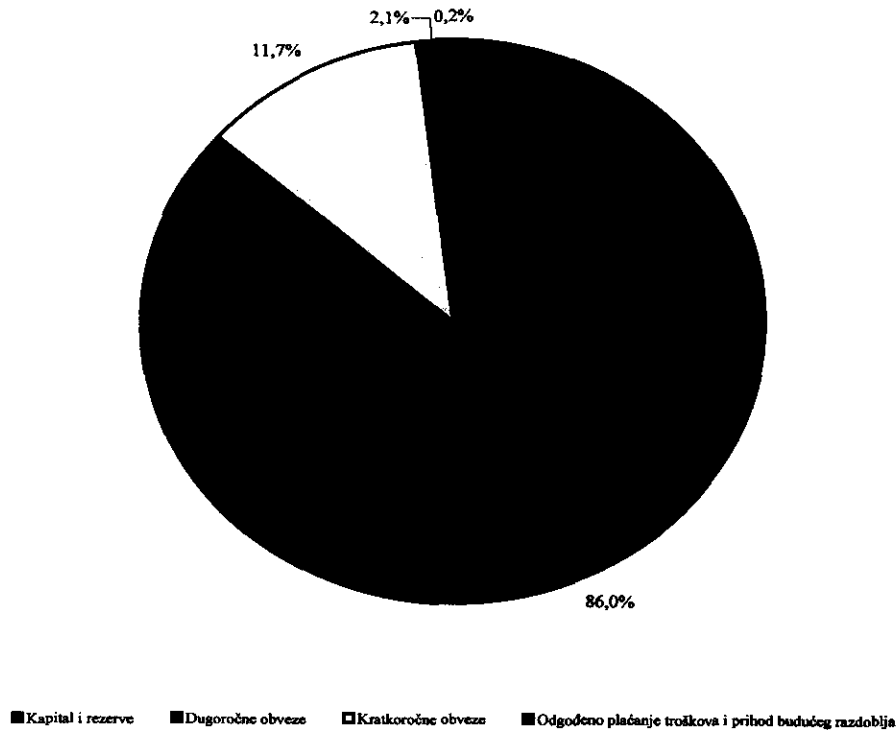
Redni broj	Naziv društva	31.12.2007.	Udjel	Redni broj	Naziv društva	31.12.2008.	Udjel
1	HYPO-LEASING KROATIEN d.o.o.	10.328.949.892	34,1%	1	Hypo-Leasing Kroatien d.o.o.	10.712.793.418	30,5%
2	Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.	3.023.112.387	10,0%	2	UniCredit Leasing Croatia d.o.o.	4.749.722.482	13,5%
3	UniCredit Leasing Croatia d.o.o.	2.757.671.367	9,1%	3	Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.	3.600.684.529	10,3%
4	Raiffeisen Leasing d.o.o.	2.377.376.870	7,8%	4	Raiffeisen Leasing d.o.o.	2.680.206.945	7,6%
5	VB LEASING d.o.o.	1.977.943.391	6,5%	5	VB Leasing d.o.o.	2.189.521.402	6,2%
6	Ostali	9.838.811.450	32,5%	6	Ostali	11.135.005.981	31,8%
	UKUPNO	30.303.865.356	100,0%		UKUPNO	35.067.934.757	100,0%

Izvor: HANFA

Struktura pasive

U strukturi ukupno iskazane pasive 26 leasing društava na dan 31.12.2008, najveći udjel od 86,0% odnosi se na dugoročne obveze. Kratkoročne obveze čine 11,7%, kapital i rezerve sudjeluju s 0,2%, a 2,1% odnosi se na odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja.

Grafikon 6.12. Struktura ukupne pasive leasing društava na dan 31.12.2008. godine (u %)

Izvor: HANFA

Kapital i rezerve

Kapital i rezerve djelatnosti leasinga na dan 31.12.2008. iznose 72,1 mil. kuna i 90,6% su manje u odnosu na 2007. godinu. Smanjenje kapitala i rezervi posljedica je prenesenog gubitka od 61,1 mil. kuna te gubitka tekuće godine od 455,2 mil. kuna. Upisani kapital iznosi 401,7 mil. kuna i u odnosu na 2007. smanjio se 6,3%. Najveći iznos kapitala i rezervi od 164,5 mil. kuna iskazalo je društvo Raiffeisen Leasing d.o.o.

Tablica 6.10. Usporedni prikaz kapitala i rezervi 5 leasing društava s najvećim udjelima (u kn)

Redni broj	Naziv društva	31.12.2007.	Udjel	Redni broj	Naziv društva	31.12.2008.	Udjel
1	Raiffeisen Leasing d.o.o.	145.939.287	19,0%	1	Raiffeisen Leasing d.o.o.	164.519.214	228,3%
2	Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.	137.317.048	17,9%	2	Mercedes-Benz Leasing Hrvatska d.o.o.	98.785.907	137,1%
3	LOCAT LEASING CROATIA d.o.o.	113.978.224	14,9%	3	PBZ-Leasing d.o.o.	57.992.249	80,5%
4	VB LEASING d.o.o.	105.671.617	13,8%	4	Porsche Leasing d.o.o.	50.891.023	70,6%
5	PORSCHE LEASING d.o.o.	100.955.470	13,2%	5	VB Leasing d.o.o.	48.256.532	67,0%
6	Ostali	162.910.056	21,2%	6	Ostali	-348.383.591	-483,5%
	UKUPNO	766.771.702	100,0%		UKUPNO	72.061.333	100,0%

Izvor: HANFA

Obveze

Ukupne obveze iskazane su u visini od 34,3 mlrd. kuna i u odnosu na 2007. veće su 18,5%. Imovina djelatnosti leasinga u najvećoj mjeri financirana je kreditima inozemnih banaka i kreditnih institucija, u ukupnoj vrijednosti od 15,7 mlrd. Kuna, što je 35,1% više u odnosu na 2007. godinu. Značajan izvor financiranja predstavljaju i povezana poduzeća prema kojim leasing društva imaju obveze u visini od 15,0 mlrd. Kuna, što je povećanje 11,9% u odnosu na 2007. godinu. Udjel 5 najvećih leasing društava prema visini ukupnih obveza u ukupno iskazanim obvezama na kraju 2008, iznosio je 24,0 mlrd. kuna ili 68,7%. Društvo Hypo-Leasing Kroatien d.o.o. iskazalo je ukupne obveze u iznosu od 10,9 mlrd. kuna, što čini 31,0% ukupnih obveza svih aktivnih leasing društava.

Tablica 6.11. Usporedni prikaz 5 leasing društava s najvećim udjelima u ukupnim obvezama leasing društava (u kn)

Redni broj	Naziv društva	31.12.2007.	Udjel	Redni broj	Naziv društva	31.12.2008.	Udjel
1	Hypo-Leasing Kroatien d.o.o.	10.288.800.604	34,8%	1	Hypo-Leasing Kroatien d.o.o.	10.852.543.036	31,0%
2	Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.	2.885.795.339	9,8%	2	UniCredit Leasing Croatia d.o.o.	4.859.191.268	13,9%
3	UniCredit Leasing Croatia d.o.o.	2.836.850.324	9,6%	3	Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.	3.671.498.418	10,5%
4	Raiffeisen Leasing d.o.o.	2.231.437.583	7,6%	4	Raiffeisen Leasing d.o.o.	2.515.687.731	7,2%
5	VB LEASING d.o.o.	1.872.271.774	6,3%	5	VB Leasing d.o.o.	2.141.264.870	6,1%
6	Ostali	9.421.938.031	31,9%	6	Ostali	10.955.688.100	31,3%
	UKUPNO	29.537.093.654	100,0%		UKUPNO	34.995.873.423	100,0%

Izvor: HANFA

Financijski rezultat poslovanja

Prema podacima dostavljenim Agenciji, u 2008. u djelatnosti leasinga, kao rezultat poslovanja ostvaren je gubitak u visini od 455,2 mil. kuna, što u odnosu na 2007. kada je gubitak iznosio 85,6 mil. kuna, predstavlja povećanje gubitka za 369,5 mil. kuna. Struktura prihoda i rashoda u 2008. razlikuje se u odnosu na prethodnu godinu. U 2008. iskazan je gubitak od kamata u visini 112,6 mil. kuna, dok je s navedene osnove u 2007. iskazana dobit u iznosu od 11,5 mil. kuna. Iskazana dobit od provizija i naknada od 28,1 mil. kuna veća je za 12,0 mil. kuna u odnosu na 2007. godinu. Međutim, dobit iz ostalih prihoda i rashoda u visini 15,1 mil. kuna manja je za 279,4 mil. kuna.

Na negativni rezultat djelatnosti leasinga u 2008. u najvećoj mjeri utjecala su rezerviranja za sumnjiva i sporna potraživanja koja iznose 352,1 mil. Kuna, što je 33,7 mil. kuna više nego u 2007, kao i neto gubitak od tečajnih razlika u iznosu od 255,6 mil. kuna, dok je u prethodnoj godini iskazana neto dobit od tečajnih razlika u iznosu od 51,9 mil. kuna.

Od ukupno 26 leasing društava, dobit u visini od 61,7 mil. kuna iskazalo je 8 društava, dok je gubitak od 516,9 mil. kuna iskazalo 18 društava. Najveći iznos dobiti nakon oporezivanja od 27,4 mil. kuna iskazao je Raiffeisen Leasing d.o.o., dok gubitak društva Hypo-Leasing Kroatien d.o.o. iznosi 176,0 mil. kuna.

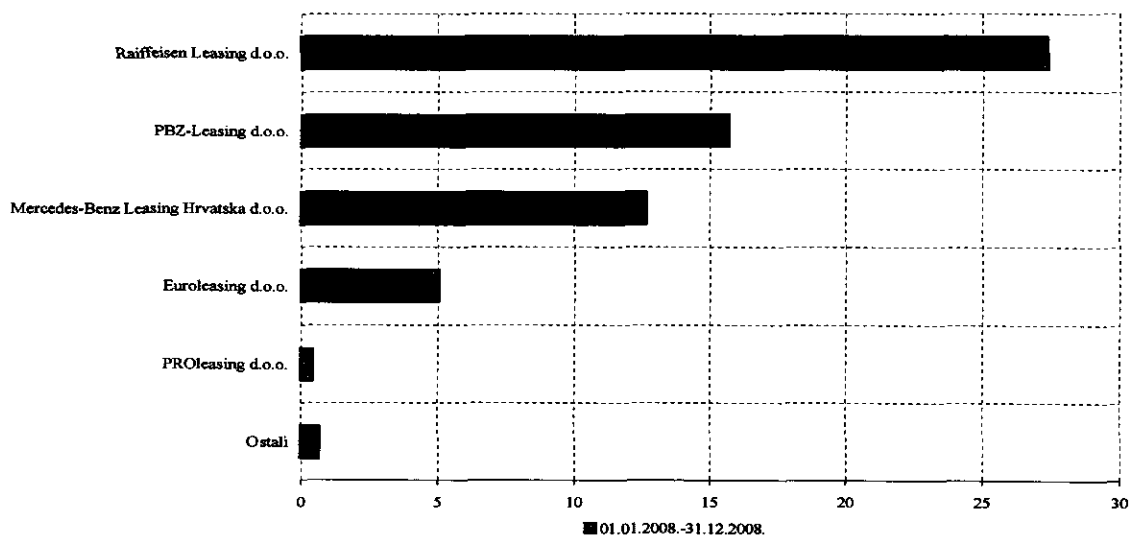
Najveću dobit nakon oporezivanja u 2008. ostvarilo je društvo Raiffeisen Leasing d.o.o. (27,4 mil. kuna ili 44,3% ostvarene dobiti nakon oporezivanja djelatnosti leasinga), dok je najveći gubitak iskazalo je društvo Hypo-Leasing Kroatien d.o.o. (176,0 mil. kuna, odnosno 34,0% gubitka svih leasing društava). Pet najvećih leasing društava prema visini iskazane dobiti u ukupno iskazanoj dobiti nakon oporezivanja sudjeluju s 98,9%, dok je zastupljenost 5 najvećih leasing društava u ukupno iskazanom gubitku nakon oporezivanja 76,0% vrijednosti iskazanog gubitka cjelokupne djelatnosti leasinga.

Tablica 6.12. Usporedni prikaz 5 najvećih leasing društava prema visini iskazane dobiti nakon oporezivanja u 2007. i 2008. godini (u kn)

Redni broj	Naziv društva	01.01.-31.12.2007.	Udjel	Redni broj	Naziv društva	01.01.-31.12.2008.	Udjel
1	LOCAT LEASING CROATIA d.o.o.	35.888.445	30,3%	1	Raiffeisen Leasing d.o.o.	27.365.736	44,3%
2	Raiffeisen Leasing d.o.o.	33.637.291	28,4%	2	PBZ-Leasing d.o.o.	15.650.511	25,3%
3	DaimlerChrysler Leasing Hrvatska d.o.o.	15.902.313	13,4%	3	Mercedes-Benz Leasing Hrvatska d.o.o.	12.643.318	20,5%
4	Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.	12.059.511	10,2%	4	Euroleasing d.o.o.	5.009.156	8,1%
5	PBZ-Leasing d.o.o.	10.839.410	9,2%	5	PROleasing d.o.o.	411.398	0,7%
6	Ostali	9.923.880	8,4%	6	Ostali	666.198	1,1%

Izvor: HANFA

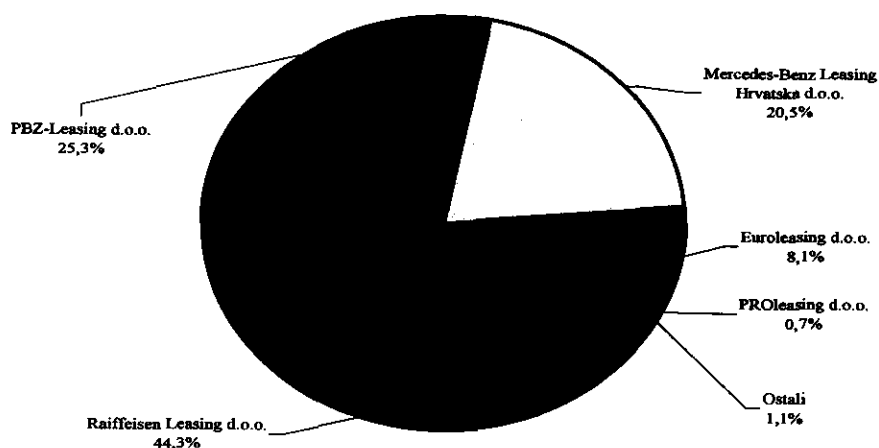
Grafikon 6.13. Prikaz 5 najvećih leasing društava prema visini iskazane dobiti nakon oporezivanja u 2008. godini (u mil. kn)

Izvor: HANFA

Datum na donjoj margini napisati 01.01-31.12.2008.

Grafikon 6.14. Struktura iskazane dobiti nakon oporezivanja leasing društava u 2008. godini (u %)

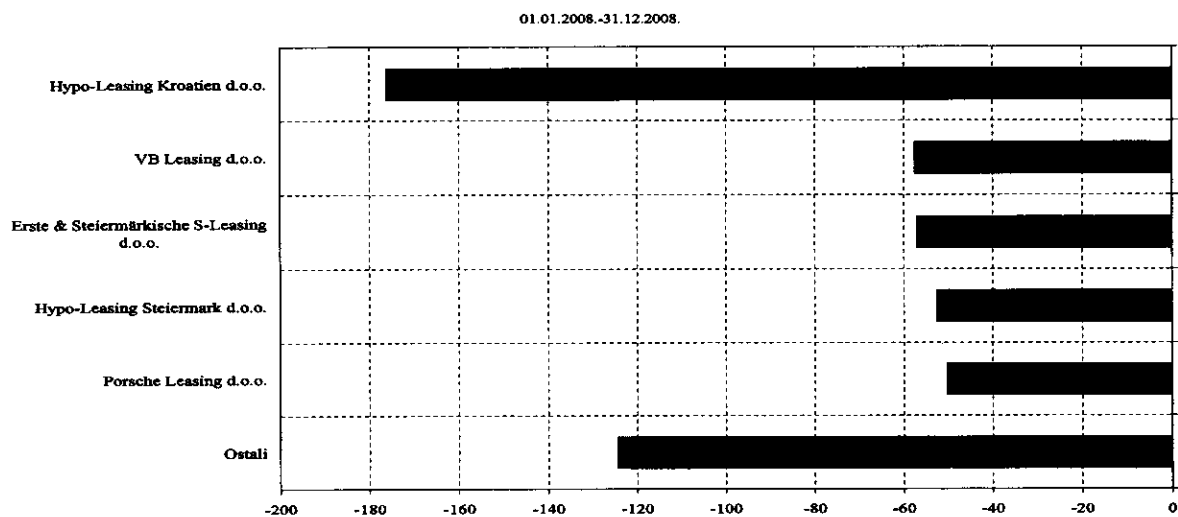
Izvor: HANFA

Tablica 6.13. Usporedni prikaz 5 najvećih leasing društava prema visini iskazanog gubitka nakon oporezivanja u 2007. i 2008. godini (u kn)

Redni broj	Naziv društva	01.01.-31.12.2007.	Udjel	Redni broj	Naziv društva	01.01.-31.12.2008.	Udj
1	VB LEASING d.o.o.	-58.391.496	28,6%	1	Hypo-Leasing Kroatien d.o.o.	-175.994.100	34,
2	UniCredit Leasing Croatia d.o.o.	-53.158.590	26,1%	2	VB Leasing d.o.o.	-57.415.085	11,
3	HYPO - LEASING STEIERMARK d.o.o.	-30.297.928	14,9%	3	Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.	-56.813.388	11,
4	CROATIA LEASING d.o.o.	-18.166.103	8,9%	4	Hypo-Leasing Steiermark d.o.o.	-52.319.286	10,
5	IMPULS-LEASING d.o.o.	-8.824.216	4,3%	5	Porsche Leasing d.o.o.	-50.064.447	9,
6	Ostali	-35.044.488	17,2%	6	Ostali	-124.293.004	24,

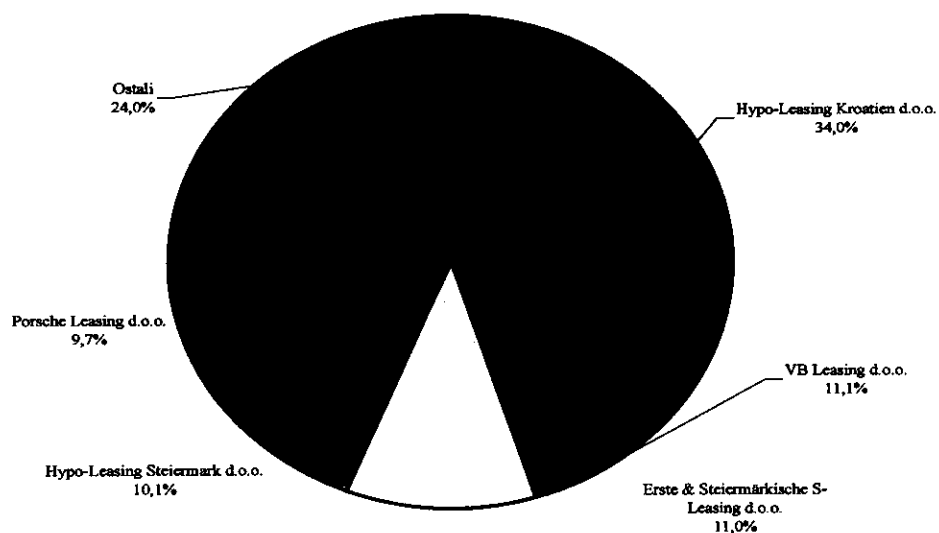
Izvor: HANFA

Grafikon 6.15. Prikaz 5 najvećih leasing društava prema visini iskazanog gubitka nakon oporezivanja u 2008. godini (u mil. kn)

Izvor: HANFA

Grafikon 6.16. Struktura iskazanog gubitka nakon oporezivanja leasing društava u 2008. godini (u%)

Izvor: HANFA

Indeksi koncentracije u djelatnosti leasinga u RH

Za mjerenje strukture u pojedinoj djelatnosti najčešće se koriste 2 pokazatelja i to:

- Indeks koncentracije (CR)
- Herfindahl-Hirschmanov indeks (HH indeks).

HH indeks je suma kvadrata tržišnih udjela pojedinačnih leasing društava. Složeniji je, ali i točniji pokazatelj tržišne moći od koeficijenta koncentracije. Maksimalna visina HH indeksa je 10.000 u slučaju prirodnog monopola.

Tablica 6.14. Procjena koncentriranosti tržišta primjenom mjerila HHI

Vrijednost HH indeksa	koncentriranost tržišta
od 0 do 1.000	nisko koncentrirano tržište
preko 1.000 do 1.800	značajno koncentrirano tržište
preko 1.800 do 10.000	visoko koncentrirano tržište

Izvor: A. Griffiths i S. Wall, "Intermediate Microeconomics", Longman, London and New York, 1996, str. 325.

Ispraviti Koncentriranost (s velikim slovom

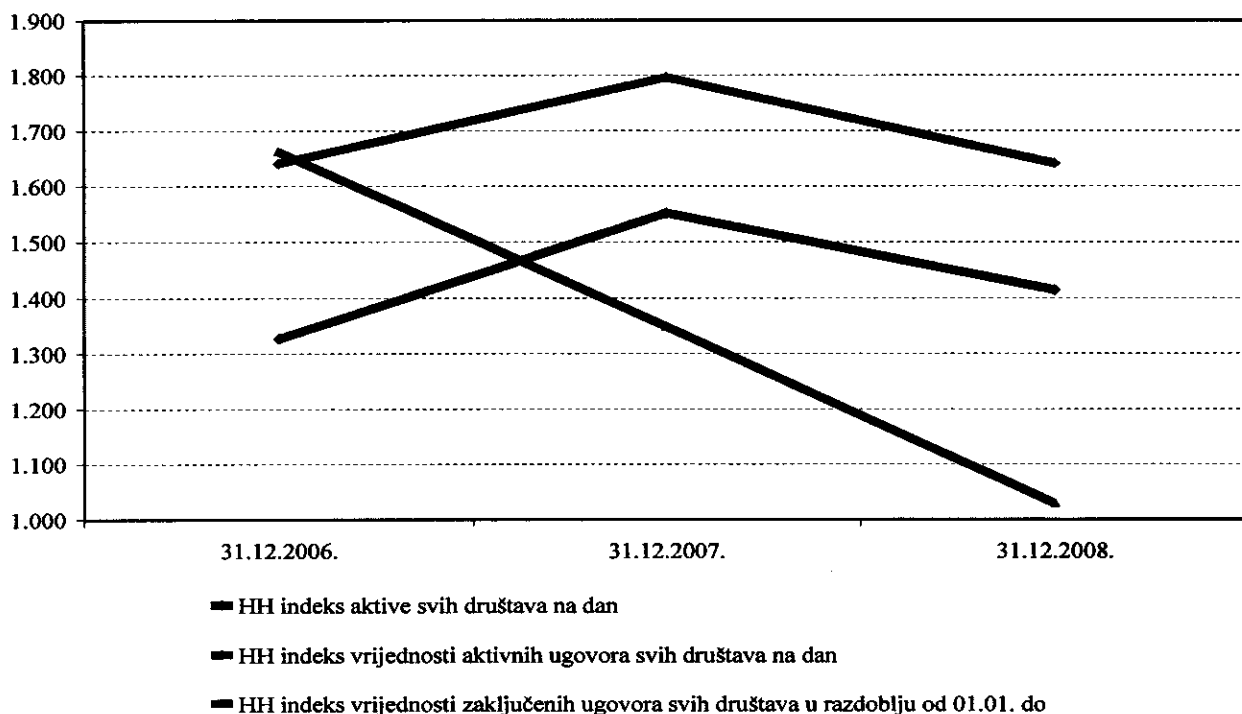
HH indeksi koncentracije djelatnosti leasinga u RH prikazani su u slijedećoj tablici i grafikonu, a predstavljaju omjer aktive, vrijednosti aktivnih te zaključenih ugovora po razdobljima.

Tablica 6.15. HH indeksi djelatnosti leasinga po razdobljima

Vrsta HH indeksa/ datum	31.12.2006.	31.12.2007.	31.12.2008.
HH indeks aktive svih leasing društava na dan	1.325,6	1.551,2	1.414,0
HH indeks aktivnih ugovora svih leasing društava na dan	1.641,2	1.795,7	1.642,2
HH indeks zaključenih ugovora svih leasing društava u razdoblju od 01.01. do	1.662,2	1.347,2	1.028,7

Izvor: HANFA

Grafikon 6.17. HH indeksi djelatnosti leasinga po razdobljima

Izvor: HANFA

Koncentriranost tržišta leasinga mjerena HH indeksima pokazuje lagani trend smanjenja tijekom 2008. godine. Jedan od razloga smanjenja HH indeksa u 2008. je povećanje udjela društava Unicredit leasing Croatia d.o.o. te Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o. u ukupnom volumenu financiranja zaključenih i aktivnih ugovora, a nastavno i na povećanja udjela navedenih društava u ukupnoj aktivni djelatnosti leasinga tijekom 2008. godine. Navedeno je uzrokovalo smanjenje relativnog udjela najvećeg pojedinačnog društva Hypo-Leasing Kroatien d.o.o. u ukupnom volumenu financiranja zaključenih i aktivnih ugovora, odnosno ukupne aktive na razini djelatnosti leasinga.

Statički pokazatelji poslovanja djelatnosti leasinga

Pokazatelji likvidnosti

Koeficijent tekuće likvidnosti ocjena je likvidnosti i solventnosti te prikazuje raspoloživost obrtnih sredstava (kratkotrajne aktive) u odnosu na tekuće (kratkoročne) obveze. Pokazatelj tekuće likvidnosti na dan 31.12.2008. na razini djelatnosti je 1,58, što znači da je vrijednost kratkotrajne aktive 58,0% veća od iznosa kratkoročnih obveza. Navedeni pokazatelj na dan 31.12.2007. iznosio je 1,49, što ukazuje na poboljšanje tekuće likvidnosti u 2008. godini.

Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom aktivom, odnosno novčanim sredstvima. Taj je pokazatelj na razini djelatnosti leasinga na dan 31.12.2008. iznosio 0,07, a na dan 31.12.2007. iznosio je 0,11, što ukazuje na pogoršanje trenutne likvidnosti u 2008. godini.

Pokazatelji financijske stabilnosti

Stupanj pokrića I prikazuje stupanj samofinanciranja dugotrajne aktive, tj. financiranja dugotrajne aktive iz vlastitih izvora. S gledišta stabilnosti poslovanja, poželjnim se smatra što veći udjel dugotrajne aktive financiran vlastitim sredstvima. Iznos pokazatelja od 0,00 na dan 31.12.2008. znači da je dugotrajna aktiva djelatnosti leasinga gotovo u cijelosti financirana iz tuđih izvora, odnosno govori o izrazito niskom stupnju samofinanciranja djelatnosti leasinga. Taj je pokazatelj na dan 31.12.2007. iznosio 0,02.

Stupanj pokrića II prikazuje stupanj financiranja dugotrajne aktive iz dugoročnih izvora³⁸. Iznos pokazatelja za djelatnost leasinga na dan 31.12.2008. iznosi 1,07 i pokazuje da je na razini djelatnosti leasinga vrijednost vlastitoga kapitala i dugoročnih obveza 7,0% veća od dugotrajne aktive. Na dan 31.12.2007. taj je pokazatelj iznosio 1,05, što upućuje da je tijekom 2008. došlo do dodatnog poboljšanja stanja financiranja dugotrajne aktive leasing društava iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji zaduženosti

Koeficijent (stupanj) samofinanciranja pokazuje koliki je dio aktive financiran iz vlastitih sredstava, odnosno koliki je udjel vlastitih sredstava u ukupnoj imovini. S gledišta zaduženosti, poželjna je što viša vrijednost tog pokazatelja. Iznos pokazatelja od 0,00 na dan 31.12.2008. na razini djelatnosti leasinga znači da je udjel vlastitog kapitala u financiranju aktive zanemariv, te pokazuje dodatno pogoršanje u odnosu na isti dan prethodne godine, kada je navedeni koeficijent iznosio 0,02 (vlastitim kapitalom bilo je financirano 2,0% imovine).

Koeficijent (stupanj) zaduženosti pokazuje koliki je dio aktive financiran iz tuđih sredstava, odnosno koliki je udjel tuđih sredstava u ukupnoj imovini. Iznos pokazatelja od 1,00 na dan 31.12.2008. znači da je aktiva gotovo u cijelosti financirana tuđim sredstvima (obveze na razini djelatnosti leasinga čine gotovo cjelokupnu pasivu), što je pogoršanje u odnosu na isti dan prethodne godine kad je koeficijent zaduženosti iznosio 0,98.

Pokazatelji aktivnosti

Koeficijent obrtaja ukupne aktive prikazuje učinkovitost upotrebe ukupne aktive u ostvarivanju prihoda, odnosno koliko se puta u jednoj godini aktiva pretvori u prihode. Poželjno je da koeficijent bude što veći. Iznos pokazatelja od 0,43 na dan 31.12.2008. znači da je iznos jednogodišnjih prihoda u djelatnosti leasinga bio 57,0% manji od ukupne aktive, što je približno jednako vrijednosti navedenog koeficijenta na dan 31.12.2007. kad je isti iznosio 0,42.

Pokazatelji rentabilnosti (profitabilnosti)

Stopa povrata na ukupnu aktivu (ROA) izračunava se kao omjer bruto dobiti s ukupnim sredstvima (aktivom) društava. Poželjno je da pokazatelj bude što veći. Vrijednost pokazatelja od -1,2% na dan 31.12.2008. uvjetovana je iskazanim gubitkom na razini djelatnosti leasinga u 2008. godini. Navedeni pokazatelj na dan 31.12.2007. iznosio je -0,6%. Negativna vrijednost pokazatelja ukazuje na negativnu stopu povrata na ukupnu imovinu, odnosno na neprofitabilnost na razini djelatnosti leasinga. Dodatno smanjenje profitabilnosti aktive u 2008. u odnosu na prethodnu godinu rezultat je povećanja iskazanog gubitka uz istovremeno povećanje vrijednosti aktive.

Stopa povrata kapitala (ROE) izračunava se kao omjer neto dobiti s vlasničkom glavnicom društava, odnosno predstavlja izračun stope povrata na vlastiti kapital. Poželjno je da pokazatelj bude što veći. Vrijednost pokazatelja od čak -631,6% na dan 31.12.2007. označuje negativnu stopu povrata na vlastiti kapital, uzrokovanu ostvarenim gubitkom nakon oporezivanja na razini djelatnosti leasinga.

Drugim riječima, iskazani gubitak na razini djelatnosti leasinga u 2008. bio je 6,3 puta veći od vrijednosti kapitala i rezervi.

Navedeni pokazatelj je na dan 31.12.2007. iznosio -54,6%, što ukazuje na dodatno pogoršanje stope povrata na vlastiti kapital u 2008. godini.

³⁸ Poželjnim se smatra da je dugotrajna aktiva u potpunosti financirana dugoročnim izvorima (pokazatelj = 1).

Regulatorne aktivnosti

Uz Zakon o leasingu¹ kao osnovni zakonski propis kojim je regulirano osnivanje i poslovanje leasing društava i nadzorne ovlasti Agencije, kao supsidijarni propisi se primjenjuju Zakon o trgovačkim društvima³⁹ kojim se reguliraju dodatna statusna pitanja leasing društava te Zakon o obveznim odnosima⁴⁰ kojim se uređuju ugovorni odnosi među strankama koji nisu regulirani samim Zakonom o leasingu.

Tijekom 2008. nastavljeno je nadograđivanje zakonskog okvira za tržište leasinga iz 2007. godine kada je doneseno 7 podzakonskih akata: Pravilnik o izmjeni pravilnika o načinu obavještavanja Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga o otuđenju dionica ili poslovnog udjela leasing društva, Odluka o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja za leasing društva te Pravilnik o sadržaju izvješća o statusnim promjenama, promjenama u temeljnom kapitalu i ulaganjima leasing društva, te načinu i rokovima izvješćivanja Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga.

Nakon ustrojavanja Registra objekata leasinga kod Agencije koja vodi navedeni Registar kao servis korisnicima, te donošenja Pravilnika o načinu i obliku vođenja Registra objekata leasinga⁴¹ i Pravilnika o izmjeni i dopuni pravilnika o načinu i obliku vođenja Registra objekata leasinga⁴², davatelji leasinga su tijekom 2008. unosili podatke propisane člankom 52. stavkom 2. Zakona o leasingu u registar koji se u elektroničkom obliku vodi na internet stranicama Agencije. U skladu sa Zakonom o leasingu, Agencija na svojim internet stranicama omogućava slobodan uvid u podatke o detaljnom opisu objekta leasinga te vremenu trajanja ugovora o leasingu. Na taj način se osigurava transparentnost i dodatna sigurnost na tržištu leasinga te se jača povjerenje među sudionicima financijskog tržišta.

Stupanjem na snagu Zakona o leasingu, leasing društvima je onemogućeno odobravanje kredita i zajmova, kao i obavljanje ostalih poslova osim poslova financijskog i operativnog leasinga, te poslova posredovanja kod prodaje, odnosno prodaja predmeta koji pripadaju leasing društvu po osnovi obavljanja poslova leasinga. Navedeno je tijekom 2008. godine imalo utjecaja na financijsko tržište, a posebice na tržište leasinga na kojem dolazi do promjena u vlasničkoj strukturi leasing društava te u broju aktivnih leasing društava.

Donošenjem Pravilnika o sadržaju izvješća o statusnim promjenama, promjenama u temeljnom kapitalu i ulaganjima leasing društva, te načinu i rokovima izvješćivanja Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, leasing društva su tijekom 2008. dostavljala Agenciji obavijesti o upisu promjena u sudski registar a koje su u skladu sa Zakonom o leasingu kao leasing društva bila dužna provesti. Iz navedenih obavijesti vidljiv je proces formiranja organizacijske strukture leasing društava, kao i mreže podružnica te zauzimanje pozicija na leasing tržištu.

Agencija je tijekom 2008. izdala 7 mišljenja o primjeni odredbi Zakona o leasingu.

Licenciranje

Prema podacima iz Godišnjeg izvješća za 2007. Agencija je zaprimila 24 izvješća o usklađivanju od strane leasing društava koja su na dan stupanja na snagu Zakona o leasingu obavljala poslove leasinga i bila upisana u sudski registar, te je Agencija izdala rješenja o odobrenju za obavljanje poslova leasinga za 5 društava koja su provela postupak usklađenja i podnijela Agenciji izvješća o usklađenju.

Tijekom 2008. nastavljen je postupak usklađivanja leasing društava, koja su na dan stupanja na snagu Zakona o leasingu obavljala poslove leasinga i bila upisana u sudski registar, sa Zakonom o leasingu te je Agencija donijela rješenja o odobrenju za obavljanje poslova leasinga za 13 društava koja su provela navedeni postupak usklađenja i u zakonskom roku podnijela Agenciji izvješća o usklađenju (BKS - leasing Croatia d.o.o., Mercedes-Benz Leasing Hrvatska d.o.o., OPTIMA LEASING d.o.o., PRO-Leasing d.o.o., JADRAN JAHTE d.o.o., MULTICONSULT LEASING d.o.o., HYPO-LEASING KROATIEN

¹ Narodne novine 135/06

² Narodne novine br. 111/93, 34/99, 118/03, 107/07 i 146/08

³ Narodne novine br. 35/05, 41/08

⁴ Narodne novine br. 24/07

⁵ Narodne novine br. 72/07

d.o.o., AUSTROFIN leasing d.o.o., ALD Automotive d.o.o., HYPO - LEASING STEIERMARK d.o.o., Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o., EUROLEASING d.o.o., S IMMORANT LEASING d.o.o.).

Društva koja su podnijela izvješće o usklađenju u Zakonom propisanom roku, a kojima Agencija do sada nije izdala rješenje o odobrenju za obavljanje poslova leasinga jer su postupci u tijeku, nastavljaju poslovati kao leasing društva do okončanja postupka koji je pokrenut radi pribavljanja odobrenja Agencije za obavljanje poslova leasinga. Na temelju odobrenja Agencije za obavljanje poslova leasinga dalje će nastaviti poslovati kao leasing društva ako su ispunila sve zakonske uvjete za pribavljanje odobrenja. Godine 2008. Agenciji su također 3 društva kao već osnovana podnijela zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova leasinga te su nakon ishodovanja odobrenja izvršili promjenu djelatnosti (i4next leasing Croatia d.o.o., SG Leasing d.o.o. i Immoconsult d.o.o.).

Tijekom 2008. godine 2 društva koja su podnijela izvješća o usklađenju te time Agenciji podnijela zahtjeve za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova leasinga, odustala su od podnesenog zahtjeva za izdavanje odobrenja (RL-ETA d.o.o. i LOCAT LEASING CROATIA d.o.o.).

Agencija je, uz rješenja kojima se društvima odobrava obavljanje poslova leasinga, te ujedno odobrava imenovanje za dva člana uprave društva kao preduvjet za funkcioniranje leasing društva, izdala i 5 rješenja kojima se odobrava imenovanje člana uprave leasing društva za one kandidate za koje zahtjev nije podnesen zajedno sa zahtjevom društva za obavljanje poslova leasinga. Uz navedena rješenja o odobrenju za imenovanje člana uprave Agencija je donijela i 3 zaključka o obustavi postupka te 1 rješenje kojim se odbija podneseni zahtjev.

Leasing društva prije stjecanja u posredno ili neposredno vlasništvo poslovnog udjela, dionica ili drugih prava na temelju kojih stječu 10% ili više u glasačkim pravima ili kapitalu određene pravne osobe, odnosno i manje od 10%, ukoliko postoji utjecaj na upravljanje tom pravnom osobom što je Zakonom o leasingu određeno kao *kvalificirani udjel*, kao i za svako daljnje stjecanje poslovnog udjela ili dionica kojima stječu ili prelaze 20%, 33% ili 50% udjela u glasačkim pravima ili kapitalu društva, dužna su od Agencije pribaviti odobrenje za stjecanje kvalificiranog udjela. Takvo odobrenje dužna je pribaviti i ona fizička ili pravna osoba koja namjerava steći kvalificirani udjel, odnosno udjel kojim bi stekla ili prešla 20%, 33% ili 50% udjela u pravu glasa ili kapitalu leasing društva.

Do 31.12.2008. Agencija je donijela rješenje kojim se odobrava stjecanje kvalificiranog udjela za 2 društva, zaključkom je odbačen zahtjev 2 društava, dok je jednom društvu odbijen zahtjev za stjecanje kvalificiranog udjela. Agencija je tijekom 2008. podnijela 4 optužna prijedloga protiv leasing društava te je do sada Prekršajni sud u Zagrebu na temelju jednog od podnesenih optužnih prijedloga izdao prekršajni nalog.

Neposredni nadzor nad poslovanjem leasing društava

U okviru svoje nadležnosti Agencija je tijekom 2008. provodila posredni i neposredni nadzor nad poslovanjem leasing društava, analizom i provjerom financijskih izvještaja leasing društava, s ciljem utvrđivanja financijske stabilnosti pojedinog leasing društva i djelatnosti leasinga u cjelini, kao i provjerom i utvrđivanjem usklađenosti poslovanja leasing društava s važećim propisima. Postupci neposrednog nadzora nad poslovanjem leasing društava pokrenuti su na temelju Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga⁴³ te Zakona o leasingu⁴⁴, s ciljem provjere posluju li leasing društva u skladu s odredbama Zakona o leasingu i propisima donesenim na temelju istog Zakona, odnosno u skladu s drugim zakonima kojima se uređuje poslovanje leasing društava te propisima donesenim na temelju tih zakona. Tijekom 2008. okončano je 5 neposrednih nadzora nad poslovanjem leasing društava koji su pokrenuti u 2007. (Hypo Leasing Steiermark d.o.o., VB leasing d.o.o., Porsche leasing d.o.o., ALD Automotive d.o.o. i RL-ETA d.o.o.), te je pokrenuto 13 postupaka neposrednog nadzora. Cjelovit nadzor nad tri leasing društva (i4next Croatia d.o.o., Central European Credit d.d., Central European Leasing d.d.) okončan je do kraja 2008, nadzor nad jednim leasing društvom (Austrofin leasing d.o.o.) okončan je početkom 2009, dok su ostali nadzori još u tijeku (Hypo-Leasing Kroatien d.o.o., Hypo Leasing Steiermark d.o.o., Erste&Steiermarkische S-leasing d.o.o., Probanka Leasing Rijeka d.o.o., S

⁴³ Narodne novine br. 140/05

⁴⁴ Narodne novine br. 135/06

Immorent Leasing d.o.o., S Immorent Leasing Zeta d.o.o., S Immorent Leasing Jota d.o.o., Central European Leasing d.d. i Multiconsult Leasing d.o.o.).

Kod 6 leasing društava predmet nadzora bilo je upravljanje rizicima u 2007. te za razdoblje od 01.01. do 30.03.2008, 30.06.2008, 30.09.2008, odnosno 30.11.2008. Kod 5 leasing društava predmet nadzora bilo je cjelokupno poslovanje za 2007. te za razdoblje od 01.01. do 30.09.2008, odnosno od 25.10.2007. do dana obavljanja nadzora, dok su kod 2 leasing društva predmet nadzora bili cjelokupni poslovni događaji vezani uz ugovore o financijskom leasingu nekretnina, odnosno cjelokupni poslovni događaji vezani uz ugovore o financijskom leasingu i ugovore o operativnom leasingu vozila.

Za izvršene nadzore Agencija je sastavila 10 Zapisnika o obavljenom nadzoru poslovanja (uključujući i leasing društva za koje je neposredni nadzor započeo u 2007) i 1 Zapisnik o ponovnom pregledu poslovanja. Na temelju Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga i Zakona o leasingu, tijekom 2008. donijela je 3 Rješenja (uključujući i leasing društva za koje je neposredni nadzor započeo u 2007), kojima je naloženo otklanjanje nepravilnosti i nezakonitosti te 2 Rješenja o dopuni Izvješća o otklanjanju nepravilnosti i nezakonitosti.

Nepravilnosti su se odnosile na nepridržavanje odredbi Zakona o leasingu te na temelju njega donesenih propisa (organizacija poslovanja i vođenje poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije te ostalih evidencija na način koji ne omogućava provjeru posluje li leasing društvo u skladu s pravilima struke; nepostojanje razrađenih politika i procedura za identificiranje, mjerenje i praćenje kreditnih i operativnih rizika; obavljanje poslova leasinga suprotno Zakonu o leasingu; sadržaj i oblik ugovora o operativnom i financijskom leasingu; neprimjenjivanje kontnog plana za leasing društva) te na nepridržavanja odredbi Zakona o računovodstvu, odnosno nepridržavanje Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja (neispravno vrednovanje bilančnih stavki, odnosno amortizacija sredstava danih u operativni leasing; umanjenje vrijednosti financijske imovine; ulaganja u dionice i investicijske fondove; razgraničavanja prihoda i rashoda od jednokratnih naknada; tečajne razlike kao i samo sastavljanje i objavljivanje financijskih izvještaja).

Na osnovu nalaza iz provedenih postupaka neposrednog nadzora nad poslovanjem leasing društava, zbog utvrđenih postupanja protivno odredbama Zakona o računovodstvu i Zakona o leasingu, Agencija je tijekom 2008. podnijela 6 optužnih prijedloga protiv pojedinih leasing društava, kao i protiv odgovornih osoba leasing društava.

U 2008. Agencija je donijela 7 Rješenja po provedenim posrednim nadzorima te je pokrenuto 6 optužnih prijedloga vezano uz kršenje odredbi Zakona o leasingu, a koje se tiču dostavljanja revidiranih financijskih izvještaja, sastavljanja konsolidiranih financijskih izvještaja te stjecanja kvalificiranog udjela u drugoj pravnoj osobi.

Metodološke napomene i točnost podataka

U razdoblju 01.01.2003-31.12.2005. statističke podatke od leasing društava prikupljala je Hrvatska narodna banka, dok podatke o financijskom poslovanju leasing društava te strukturi portfelja Agencija sustavno prikuplja na obrascima TMSI-LD od 2006. godine.

Analiza po razdobljima rađena je na temelju nerevidiranih financijskih izvještaja i statističkih podataka prikupljenih od leasing društava na obrascu TMSI-LD (za 26 društava u 2008, a za 25 društava u 2007. godini). Izuzetak se odnosi na poglavlje „Statički pokazatelji poslovanja djelatnosti leasinga“ za 2007. godinu gdje su, radi međusobne lakše usporedivosti za 2007. godinu korišteni podaci za 26 istih leasing društava, a na temelju dostavljenih podataka u 2008. godini za prethodnu godinu.

Podaci iskazani za 2007. godinu razlikuju se u Godišnjim izvješćima Agencije za 2007. i 2008. zbog primjene odredbi Zakona o računovodstvu⁴⁵, Zakona o leasingu⁴⁶, Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja i zbog postupanja po nalogima na temelju zapisnika o provedenim nadzorima. Dio leasing društava obuhvaćen analizom na dan 31.12.2007. i 31.12.2008. nije dostavio sve podatke zatražene u obrascima TMSI-LD. To se prije svega odnosi na podatke o strukturi portfelja po izvornoj ročnosti, sektorima, djelatnosti, veličini transaktora. Razlozi za nepotpune i netočne podatke različiti su: od programske ograničenosti koju nije bilo moguće prevladati i uskladiti za potrebe izvješćivanja, do različitosti u načinu objavljivanja pojedinih bilančnih pozicija, budući da se jedinstveni kontni plan za leasing društva primjenjuje tek od 01.01.2008. godine.

Factoring

Nadležnost Agencije nad factoring društvima regulirana je Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga⁴⁷, dok je način poslovanja određen Zakonom o računovodstvu⁴⁸, Zakonom o sprječavanju pranja novca⁴⁹, kao i drugim zakonodavnim propisima kojima je regulirano poslovanje poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj. Poslovi factoringa u RH putem specijaliziranih factoring društava značajnije su se počeli razvijati 2003. godine.

Osnovna podjela factoringa poslova u RH je na domaći factoring, izvozni factoring i uvozni factoring. S obzirom na pravo regresa, poslovi factoringa mogu se podijeliti na factoring s pravom regresa („nepravi“ factoring) i factoring bez prava regresa („pravi“ factoring). Prema dostavljenim izvješćima od strane factoring društava, na dan 31.12.2008. u RH dominira domaći factoring (93,4% ukupnih factoring potraživanja) kod kojeg su predmet otkupa potraživanja fakture od kupaca iz RH, te kojeg karakterizira pravo regresa (74,4% ukupnih factoring potraživanja), odnosno pravo factoring društva da se naplati od ustupatelja potraživanja u slučaju da se ne naplati od kupca.

Prema podacima iz Statističkih izvješća factoring društava dostavljenih Agenciji, na dan 31.12.2008. aktivno je 13 društava koja se bave poslovima factoringa, dok je na dan 31.12.2007. poslove factoringa obavljalo 10 društava⁵⁰, što ukazuje na nastavak trenda rasta broja društava koja se bave poslovima factoringa. Od navedenih 13 aktivnih društava, 4 društva nalaze se u neposrednom vlasništvu nerezidenata⁵¹, dok je njih 9 u vlasništvu rezidenata⁵². Kao društvo s ograničenom odgovornošću

⁴⁵ Narodne novine br. 109/07

⁴⁶ Narodne novine br. 135/06

⁴⁷ Narodne novine br. 140/05

⁴⁸ Narodne novine br. 109/07

⁴⁹ Narodne novine br. 87/08

⁵⁰ U Godišnjem izvješću Agencije za 2007. naveden je podatak o 12 aktivnih factoring društava, međutim dva društva su naknadno dostavila izvješća iz kojih je razvidno da nisu obavljali poslove factoringa, te su stoga usporedni podaci za 2007. u nastavku analize različiti od podataka iz Godišnjeg izvješća Agencije za 2007.

⁵¹ Prema odredbama Zakona o porezu na dobit (Narodne novine br. 177/04, 90/05 i 57/06) nerezident je osoba koja ne ispunjava jedan od uvjeta iz stavka 1. članka 3. Zakona o porezu na dobit.

⁵² Prema odredbama stavka 1. članka 3. Zakona o porezu na dobit (Narodne novine br. 177/04, 90/05 i 57/06) rezidenti su pravne i fizičke osobe čije je sjedište upisano u sudski ili drugi registar ili upisnik u RH, ili kojima se mjesto stvarne uprave i

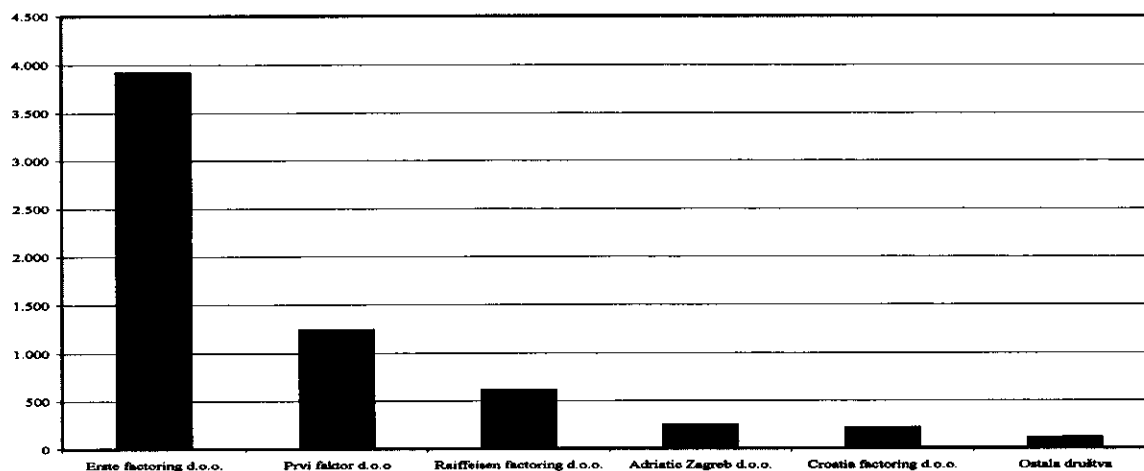
organizirano je 12 društava, dok je 1 društvo organizirano kao dioničko društvo, te na dan 31.12.2008. zajedno zapošljavaju 141 zaposlenika. Tržište factoringa u RH karakterizira visoka koncentracija jer najveće društvo po visini aktive (Erste factoring d.o.o.) zauzima 61,8% u ukupnoj aktivi factoring društava, dok udjel prva dva društva po visini aktive (Erste factoring d.o.o. i Prvi faktor d.o.o.) iznosi 81,3% ukupne aktive. Prvih 5 najvećih društava po visini aktive čini čak 98,3% ukupne aktive.

Tablica 7.1. Usporedni prikaz aktive 5 factoring društava s najvećim udjelom u aktivi (u kn)

R. br.	Naziv društva	31.12.2007.	Udjel	31.12.2008.	Udjel	Indeks 2008/2007
1	Erste factoring d.o.o.	2.564.297.616	61,0%	3.917.854.342	61,8%	152,8
2	Prvi faktor d.o.o	1.165.534.671	27,7%	1.240.938.911	19,6%	106,5
3	Raiffeisen factoring d.o.o.	132.694.086	3,2%	612.440.721	9,7%	461,5
4	Adriatic Zagreb d.o.o.	175.243.341	4,2%	246.696.393	3,9%	140,8
5	Croatia factoring d.o.o.	90.083.711	2,1%	214.200.833	3,4%	237,8
6	Ostala društva	77.310.180	1,8%	110.757.198	1,7%	143,3
	UKUPNO	4.205.163.605	100,0%	6.342.888.399	100,0%	150,8

Izvor: HANFA

Grafikon 7.1. Aktiva po društvima na dan 31.12.2008. godine (u mil. kn)

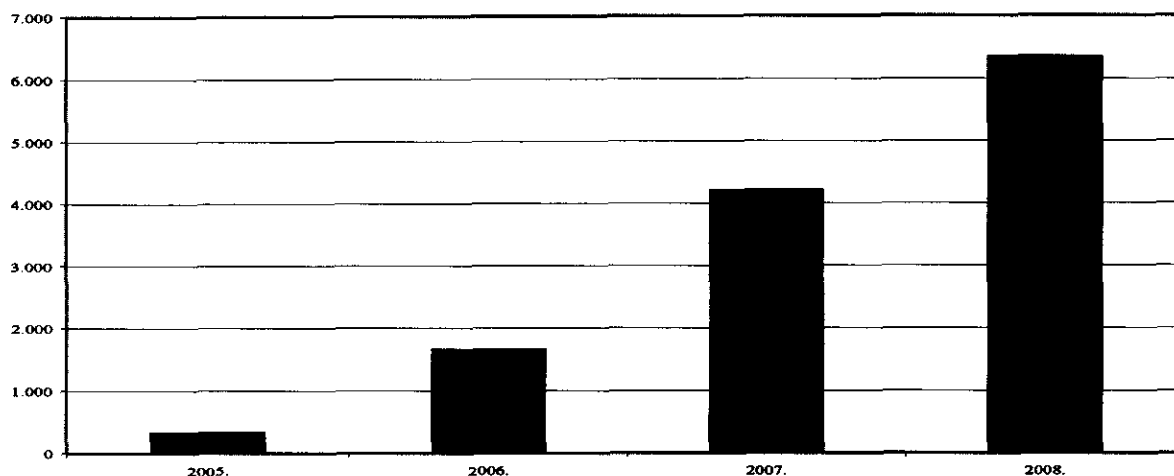
Izvor: HANFA

Struktura aktive

Ukupna aktiva svih factoring društava na dan 31.12.2008. iznosi 6,3 mlrd. kuna čime se bilježi porast od 50,8% u odnosu na dan 31.12.2007. kada je ukupna aktiva iskazana sa 4,2 mlrd. kuna. Rast aktive u 2008. u odnosu na 2005. (kada je Agencija prikupila prve podatke o visini aktive factoring društava) iznosi 1.810,50%.

Grafikon 7.2. Ukupna aktiva factoring društava 2005-2008. godine (u mil. kn)

nadzor poslovanja nalazi u RH; rezidenti su i poduzetnici fizičke osobe s prebivalištem ili uobičajenim boravištem u RH čija je djelatnost upisana u registar ili upisnik.

Izvor: HANFA

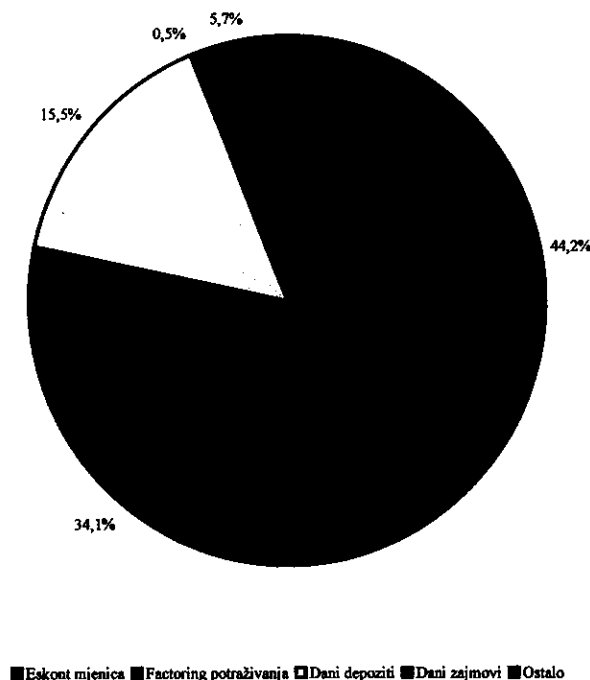
Tablica 7.2. Usporedni prikaz aktive djelatnosti factoringa na dan 31.12.2007. i 31.12.2008. godine (u kn)

Opis pozicije	31.12.2007.	Udjel	31.12.2008.	Udjel	Indeks 2008./2007.
POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	255.000	0,0%	0	0,0%	0,0
DUGOTRAJNA IMOVINA	5.214.128	0,1%	5.200.302	0,1%	99,7
KRATKOTRAJNA IMOVINA	4.193.965.621	99,7%	6.328.025.335	99,8%	150,9
Factoring potraživanja	1.430.414.189	34,0%	2.162.889.861	34,1%	151,2
Domaći factoring	1.308.937.550	31,1%	2.019.527.247	31,8%	154,3
Izvozni factoring	42.101.709	1,0%	44.329.438	0,7%	105,3
Uvozni factoring	79.374.930	1,9%	99.033.176	1,6%	124,8
Eskont mjenica	1.698.416.287	40,4%	2.801.022.358	44,2%	164,9
Dani zajmovi	61.216.237	1,5%	30.153.396	0,5%	49,3
Dani depoziti	897.033.940	21,3%	998.095.515	15,7%	111,3
Novac na računu i blagajni	70.258.697	1,7%	57.782.846	0,9%	82,2
Ostala kratkotrajna imovina	36.626.271	0,9%	278.081.358	4,4%	759,2
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA	5.728.856	0,1%	9.662.762	0,2%	168,7
UKUPNA AKTIVA	4.205.163.605	100,0%	6.342.888.399	100,0%	150,8

Izvor: HANFA

U ukupnoj aktivi factoring društava na dan 31.12.2008. najveći udjel od 44,2% čine potraživanja po eskontiranim mjenicama u iznosu od 2,8 mlrd. Kuna, koja u odnosu na 2007. bilježe porast 64,9%. Potraživanja po poslovima factoringa čine 34,1% ukupne aktive i u odnosu na 2007. porasla su 51,2% na 2,2 mlrd. kuna. Factoring potraživanja najvećim se dijelom odnose na domaći factoring koji je u odnosu na 2007. veći 54,3% i iznosi 2,0 mlrd. kuna. Značajan dio imovine factoring društva drže u depozitima kod banaka koji čine 15,7% aktive i u odnosu na prethodnu godinu povećani su 11,3% na 1,0 mlrd. kuna. Dani zajmovi čine 0,5% ukupne aktive i smanjili su se 50,7% na 30,2 mil. kuna.

Grafikon 7.3. Struktura aktive factoring društava na dan 31.12.2008. godine (u %)

Izvor: HANFA

Struktura pasive

Tablica 7.3. Usporedni prikaz pasive djelatnosti factoringa na dan 31.12.2007. i 31.12.2008. godine (u kn)

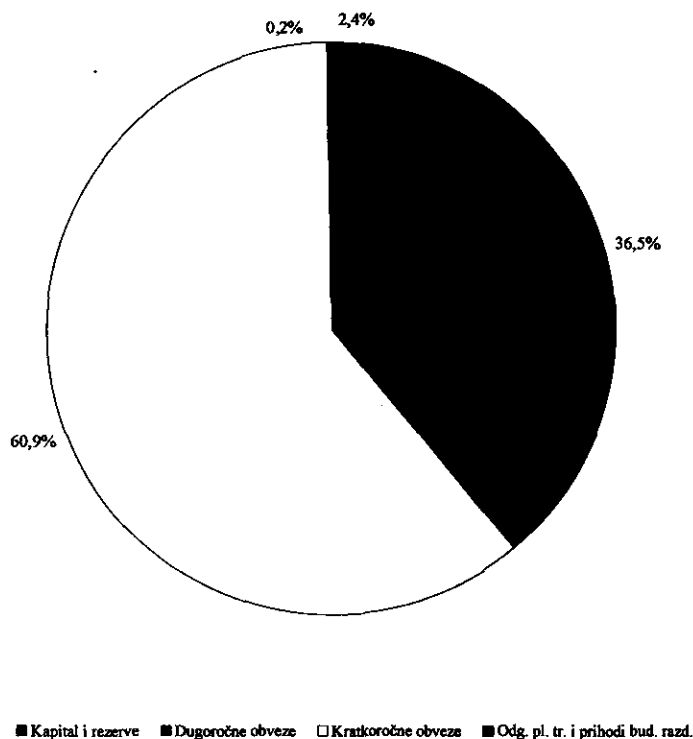
Opis pozicije	31.12.2007.	Udjel	31.12.2008.	Udjel	Indeks 2008./2007.
KAPITAL I REZERVE	91.453.568	2,2%	150.461.956	2,4%	164,5
DUGOROČNE OBVEZE	1.101.983.265	26,2%	2.316.867.771	36,5%	210,2
Obveze za kredite - domaće banke i financijske institucije	799.741	0,0%	21.998	0,0%	2,8
Obveze za kredite - inozemne banke i financijske institucije	1.101.116.679	26,2%	2.303.044.350	36,3%	209,2
Ostale dugoročne obveze	66.845	0,0%	13.801.423	0,2%	20.646,9
KRATKOROČNE OBVEZE	3.006.177.860	71,5%	3.860.997.947	60,9%	128,4
Obveze za kredite - domaće banke i financijske institucije	306.345.413	7,3%	251.120.627	4,0%	82,0
Obveze za kredite - inozemne banke i financijske institucije	2.566.275.548	61,0%	3.473.819.506	54,8%	135,4
Ostale kratkoročne obveze	133.556.899	3,2%	136.057.814	2,1%	101,9
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHODI BUDUĆEG RAZDOBLJA	5.548.912	0,1%	14.560.725	0,2%	262,4
UKUPNA PASIVA	4.205.163.605	100,0%	6.342.888.399	100,0%	150,8

Izvor: HANFA

Imovina factoring društava se najvećim dijelom financira kreditima od inozemnih banaka i financijskih institucija (91,1% ukupne pasive). U strukturi pasive na dan 31.12.2008. najveći udjel (60,9%) čine kratkoročne obveze koje su u odnosu na 2007. porasle 28,4% na 3,9 mlrd. kuna.

Kratkoročne obveze najvećim dijelom čine obveze za kredite inozemnih banaka i financijskih institucija, a koje su u odnosu na 2007. veće 35,4% i iznose 3,5 mlrd. kuna. Slijede dugoročne obveze s udjelom u pasivi od 36,5% koje u odnosu na 2007. bilježe porast od 110,2% na 2,3 mlrd. kuna. Dugoročne obveze gotovo u cijelosti čine obveze za kredite inozemnih banaka i financijskih institucija koje su u odnosu na 2007. veće 109,2% i iznose 2,3 mlrd. kuna. Kapital i rezerve čine 2,4% pasive i porasle su u odnosu na prethodnu godinu 64,5% na 150,5 mil. kuna.

Grafikon 7.4. Struktura pasive factoring društava na dan 31.12.2008. godine (u %)

Izvor: HANFA

Financijski rezultat poslovanja

U razdoblju od 01.01-31.12.2008. ukupni prihodi factoring društava iznose 881,1 mil. Kuna, dok ukupni rashodi iznose 791,7 mil. kuna. Svih 13 factoring društava je poslovnu 2008. završilo s pozitivnim rezultatom te je iskazalo dobit nakon oporezivanja u ukupnom iznosu od 67,9 mil. kuna. U odnosu na 2007. kada je ostvarena dobit od 37,5 mil. kuna, dobit djelatnosti factoringa povećala se 81,2%.

U promatranom razdoblju najveći udjel ukupnih prihoda čine ostali poslovni prihodi sa 49,5% koji se uglavnom odnose na pozitivne tečajne razlike. Prihodi od kamata po eskontiranim mjenicama u ukupnim приходima sudjeluju 19,4%, dok prihodi od kamata po poslovima factoringa čine 16,5% ukupnih prihoda. Istovremeno, najveći udjel u ukupnim rashodima čine ostali troškovi poslovanja s 51,4% koji se uglavnom odnose na negativne tečajne razlike. Rashodi od kamata po kreditima od inozemnih banaka i financijskih institucija sudjeluju 30,0%, dok troškovi ispravka vrijednosti za gubitke od umanjenja čine 4,9% ukupnih rashoda poslovanja.

Tablica 7.4. Usporedni prikaz računa dobiti i gubitka djelatnosti factoringa u 2007. i 2008. godini (u kn)

Opis pozicije	01.01.- 31.12.2007.	01.01.- 31.12.2008.	Indeks 2008/2007
PRIHODI OD KAMATA	177.491.533	381.740.706	215,1
Prihod od kamata - factoring	98.544.471	145.361.442	147,5
Domaći factoring	91.867.463	134.029.243	145,9
Izvozni factoring	2.555.709	3.067.207	120,0
Uvozni factoring	4.121.300	8.264.992	200,5
Prihod od kamata - eskont mjenica	44.053.860	171.394.590	389,1
Prihod od kamata - dani zajmovi	2.804.730	1.237.639	44,1
Prihod od kamata - dani depoziti	29.770.768	44.171.016	148,4
Ostali prihodi od kamata	2.317.704	19.576.020	844,6
RASHODI OD KAMATA	125.049.071	266.937.995	213,5
Rashod od kamata - domaće banke i finansijske institucije	13.365.139	27.549.628	206,1
Rashod od kamata - inozemne banke i finansijske institucije	107.026.616	237.429.695	221,8
Ostali rashodi od kamata	4.657.315	1.958.672	42,1
DOBIT/GUBITAK OD KAMATA	52.442.462	114.802.711	218,9
PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA	33.155.573	63.315.143	191,0
RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA	9.641.861	28.140.496	291,9
DOBIT/GUBITAK OD NAKNADA I PROVIZIJA	23.513.711	35.174.648	149,6
OSTALI POSLOVNI PRIHODI	85.735.154	436.095.958	508,7
OSTALI POSLOVNI RASHODI	115.635.973	496.577.709	429,4
Troškovi usluga	15.995.769	23.898.073	149,4
Troškovi osoblja	17.699.494	27.439.172	155,0
Troškovi ispravaka vrijednosti za gubitke od umanjenja	19.546.862	38.409.710	196,5
Ostali troškovi poslovanja	62.393.848	406.908.234	652,2
DOBIT/GUBITAK IZ OSTALIH PRIHODA I RASHODA	-29.900.819	-60.481.751	202,3
DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA NA DOBIT	46.055.354	89.495.608	194,3
Porez na dobit	8.550.819	21.605.978	252,7
DOBIT/GUBITAK NAKON POREZA NA DOBIT	37.504.535	67.889.630	181,0

Izvor: HANFA

U odnosu na 2007, neto dobit od kamata porasla je 118,9% na 114,8 mil. kuna, dok je dobit s osnove naknada i provizija 49,6% veća i iznosi 35,2 mil. kuna. Istovremeno, s osnove ostalih prihoda i rashoda ostvaren je gubitak od 60,5 mil. Kuna, što je 102,3% veći iznos gubitka s navedene osnove u odnosu na 2007. godinu. Navedeno povećanje gubitka najvećim dijelom uzrokovano je povećanjem ostalih troškova poslovanja od 552,2% na 406,9 mil. kuna.

Tablica 7.5. Prikaz factoring društava s najvećim udjelima u dobiti u 2008. godini (u kn)

R. br.	Factoring društvo	Dobit nakon oporezivanja	Udjel
1	Erste factoring d.o.o.	43.021.146	63,4%
2	Prvi faktor d.o.o.	16.808.524	24,8%
3	Adriatic Zagreb d.o.o.	3.551.975	5,2%
4	Croatia factoring d.o.o.	1.117.958	1,6%
5	FTC usluge d.o.o.	1.087.656	1,6%
6	Ostali (8 factoring društava)	2.302.372	3,4%
	UKUPNO	67.889.630	100,0%

Izvor: HANFA

U ukupnoj dobiti djelatnosti factoringa, društvo Erste factoring d.o.o. sudjeluje sa čak 63,4%, udjel društva Prvi faktor d.o.o. iznosi 24,8%, dok je udjel društva Adriatic Zagreb d.o.o. 5,2%. Navedena 3 društva ostvarila su 93,4% ukupne dobiti djelatnosti factoringa. Ostalih 10 factoring društava u ukupnoj dobiti sudjeluju s ukupno 6,6%, dok su pojedinačni udjeli tih društava u dobiti djelatnosti factoringa manji od 2,0%.

Volumen transakcija

Volumen transakcija predstavlja kumulativni iznos otkupljenih faktura kod poslova factoringa te kumulativni iznos eskontiranih mjenica u razdoblju 01.01-31.12.2008. godine.

U razdoblju 01.01-31.12.2008. factoring društva su po poslovima factoringa otkupila fakture u iznosu od 6,4 mlrd. Kuna, dok su u istom razdoblju po poslovima eskonta mjenica otkupila mjenice u iznosu od 6,1 mlrd. kuna.

Pokazatelji poslovanja djelatnosti factoringa

Pokazatelji likvidnosti

Koeficijent tekuće likvidnosti je omjer kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza te na dan 31.12.2008. iznosi 1,64, što znači da je vrijednost kratkotrajne imovine 64,0% veća od kratkoročnih obveza. Navedeni pokazatelj na dan 31.12.2007. iznosio je 1,40, što ukazuje na poboljšanje tekuće likvidnosti u 2008. godini.

Koeficijent trenutne likvidnosti je omjer novčanih sredstava i kratkoročnih obveza te na dan 31.12.2008. iznosi 0,01. Navedeni pokazatelj na dan 31.12.2007. iznosio je 0,02, što ukazuje na pogoršanje trenutne likvidnosti u 2008. godini.

Pokazatelji zaduženosti

Koeficijent samofinanciranja prikazuje udjel vlastitih sredstava u ukupnoj imovini te na dan 31.12.2008. iznosi 0,024, što znači da je imovina factoring društava financirana s 2,4% vlastitog kapitala. Navedeni pokazatelj na dan 31.12.2007. iznosio je 0,022, što ukazuje na povećanje samofinanciranja u 2008. godini.

Koeficijent zaduženosti prikazuje udjel obveza u ukupnoj imovini te na dan 31.12.2008. iznosi 0,976, što znači da je imovina factoring društava financirana s 97,6% obveza. Navedeni pokazatelj na dan 31.12.2007. iznosio je 0,978, što ukazuje na smanjenje financiranja tuđim kapitalom u 2008. godini.

Pokazatelji rentabilnosti

Stopa povrata na ukupnu aktivu (ROA) izračunava se kao omjer bruto dobiti s ukupnim sredstvima (aktivom) društava te na dan 31.12.2008. godine iznosi 1,41%. Navedeni pokazatelj na dan 31.12.2007. iznosio je 1,10%, što ukazuje na poboljšanje rentabilnosti imovine u 2008. godini.

Stopa povrata kapitala (ROE) izračunava se kao omjer neto dobiti s vlasničkom glavnicom društava, odnosno predstavlja izračun stope povrata na vlastiti kapital te na dan 31.12.2008. iznosi 45,12%. Navedeni pokazatelj je na dan 31.12.2007. iznosio 41,01%, što ukazuje na poboljšanje rentabilnosti kapitala u 2008. godini.

Suradnja i zaštita potrošača

Suradnja s domaćim i stranim nadzornim i regulatornim tijelima te međunarodnim organizacijama

Agencija kontinuirano surađuje s Hrvatskom narodnom bankom u skladu sa Sporazumom o suradnji iz 2006. godine. Suradnja se odnosi na razmjenu podataka, suradnju u provođenju nadzora, kao i na koordinaciju u donošenju nove regulative. Agencija je tijekom 2008. surađivala i s ostalim domaćim institucijama, i to prije svega s Ministarstvom financija, Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvom unutarnjih poslova, Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, Državnim odvjetništvom i Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja.

Zbog povećane međunarodne aktivnosti na tržištima kapitala i osiguranja, uočena je potreba za odgovarajućom zajedničkom suradnjom između relevantnih nadzornih tijela s ciljem poboljšanja

učinkovitosti pri provođenju zakona iz njihove nadležnosti. Stoga je Agencija potpisala nekoliko Sporazuma o suradnji:

- iz područja nadzora tržišta osiguranja s Austrijskim ministarstvom financija i Austrijskim nadzornim tijelom za područje financijskih tržišta (FMA),
- iz područja nadzora tržišta osiguranja i mirovinskih fondova s Kosovskom centralnom bankom,
- iz područja nadzora cjelokupnog tržišta financijskih usluga s Njemačkim državnim tijelom za financijski nadzor (BaFin) i
- iz područja nadzora tržišta vrijednosnih papira s Komisijom za vrijednosne papire distrikta Brčko, Federacije Bosne i Hercegovine.

Tijekom 2008. Agencija je održavala stalne kontakte i surađivala na rješavanju brojnih pitanja, kako s nadzornicima s kojima Agencija ima potpisane sporazume o suradnji, tako i s ostalim inozemnim srodnim institucijama. Pokrenuta je i inicijativa za potpisivanje sporazuma o suradnji s talijanskim nadzornim tijelom tržišta kapitala (CONSOB).

Agencija je članica IOSCO-a (International Organization of Securities Commissions) gdje je ujedno i članica Odbora za tržišta u razvoju i Europskog regionalnog odbora. Agencija je 2008. tajništvu IOSCO-a uputila zahtjev za potpisivanje Multilateralnog memoranduma o razumijevanju. Potpisivanje ovog memoranduma poboljšalo bi razmjenu podataka vezanih za nadzor tržišta kapitala sa svim ostalim potpisnicama ovog memoranduma. Agencija je i članica Capital Market Regulatory and Supervisory Consultative Group koja je osnovana 30.05.2001. u Varšavi, u čijem je članstvu trenutno 20 nadzornih tijela iz zemalja regije. Tijekom 2008. zamjenik predsjednika Uprave Agencije preuzeo je dužnost predsjedanja navedenom grupom, a Agencija obavlja poslove održavanja njezine web stranice. Agencija je također članica IAIS (International Association of Insurance Supervisors).

Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma

Agencija je sudjelovala u izradi Akcijskog plana borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma, koji predviđa 150 aktivnosti (razvoj i harmonizacija postojećeg sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma s relevantnim međunarodnim standardima) za 11 institucija, među kojima je i Agencija. Vladi RH će se dva puta godišnje podnositi izvješće o stanju na području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma. Vlada RH je na sjednici održanoj 31.01.2008. prihvatila navedeni Akcijski plan. Dana 10.04.2008, na 26. plenarnom zasjedanju Moneyvala (Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism) predstavnik Agencije sudjelovao je u radu hrvatske delegacije tijekom rasprave o izvješću o stanju sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u RH.

Agencija je u prosincu 2008. organizirala edukaciju za subjekte nadzora Agencije radi upoznavanja s obvezama, u skladu s novim Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, koji se počeo primjenjivati 01.01.2009. godine.

Djelatnosti Agencije vezane uz proces pregovora o pristupanju Europskoj uniji

Agencija je nastavila aktivno sudjelovati u pregovaračkom procesu za ulazak u Europsku uniju a najveći angažman je dan u rješavanju 3 pristupna poglavlja:

- poglavlje 4. Sloboda kretanja kapitala,
- poglavlje 6. Pravo trgovačkih društava i
- poglavlje 9. Financijske usluge.

U sklopu poglavlja 9. Financijske usluge, Agencija je u tijekom 2008. radila na novom Zakona o tržištu kapitala i pravilnicima kojima se hrvatsko zakonodavstvo usklađuje s direktivama koje se odnose na sudionike tržišta kapitala. Agencija je također sudjelovala u izradi Izmjena i dopuna Zakona o osiguranju. Agencija je također sudjelovala u izradi Nacionalnog programa RH za pristupanje Europskoj uniji za 2009. godinu. U skladu s programom preuzela je obvezu donošenja podzakonskih akata na temelju

Zakona o tržištu kapitala čije je stupanje na snagu također predmet usklađenja s propisima Europske unije.

Djelatnici Agencije su, nakon sudjelovanja u izradi dokumenta pod nazivom *Samo-procjena za izradu Redovitog izvješća Europske komisije o napretku RH u procesu pristupanja EU (Self Assessment Report)*, sudjelovali i u izradi nadopuna navedenog dokumenta, tzv. *Follow up Self assessment* za 2008. godinu. Agencija je također sudjelovala u radu i pripremi materijala za sastanak Pododbora za ekonomska i financijska pitanja i statistiku, koji je održan 03.07.2008. u Zagrebu, te Pododbora za unutarnje tržište i tržišno natjecanje, koji je održan u Zagrebu 14.05.200., a u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica te RH.

Edukativni program

U prvoj polovici 2008, Agencija je pokrenula edukativni program pod nazivom *Imate pravo znati*. Svrha kampanje bila je edukacija malih investitora o njihovim pravima i obvezama te edukacija stručne javnosti o promjenama vezanim za novi Zakon o tržištu kapitala.

Edukacijski program se realizirao na nekoliko načina:

TV spotovi – snimljena su dva TV spota s temama: *Fondovi i Tržište kapitala*. Oba spota su se prikazivala na 1. i 2. programu HTV tijekom cijele godine.

Edukativni prilozi u TV emisijama Dobro jutro Hrvatska i Hrvatska uživo – od lipnja do rujna jednom tjedno u emisijama Hrvatska uživo i Dobro jutro Hrvatska gostovali su djelatnici Agencije i odgovarali na upite novinara o određenim temama. Na taj su način obrađene teme: Tržište kapitala, Razvrstavanje klijenata, Burza, Investicijski fondovi, Zloupotreba tržišta, IPO, Ovlaštena društva za trgovanje, Osiguranja.

Radio emisije: prema istom principu edukacija je provedena i putem radija, u emisiji *Poslovni tjedan* na 1. programu Hrvatskog radija.

U drugoj polovici godine redizajnirana je internetska stranica Agencije te je kampanja *Imate pravo znati* dobila svoje mjesto na naslovnici. Korisnicima je omogućeno da na vrlo jednostavan i efikasan način dođu do potrebnih osnovnih informacija. Podaci na web kampanji su pratili zbivanja u TV i radio emisijama te su na vrijeme dopunjavani i ažurirani. Osim toga, s ciljem boljeg informiranja javnosti i unapređenja transparentnosti, na internetskoj stranici Agenciji objavljuju se upiti novinara i odgovori Agencije.

S ciljem podizanja svijesti i razine financijskog obrazovanja, Agencija je publicirala edukativnu brošuru „Novo tržište kapitala“ koja je dostupna i na internetskoj stranici Agencije. Agencija je također započela i s objavom kvartalnog biltena. Navedeni bilten dostupan je na internetskoj stranici Agencije, a donosi aktualnosti financijskog sektora, te analize i dodatne informacije vezane uz djelokrug i nadležnost rada Agencije.

Osim edukativne kampanje koja je prvenstveno bila usmjerena na male ulagače, Agencije je započela i s dodatnom edukacijom sudionika na financijskom tržištu i ostale zainteresirane stručne javnosti. U tu svrhu, djelatnici Agencije održali su niz predavanja na kojima su odredbe nove zakonske regulative predstavljene pravnicima, javnim bilježnicima, sucima, policijskim djelatnicima, novinarima i sl.

Zaštita potrošača

Agencija zaprima pritužbe i predstavke korisnika financijskih usluga koje se odnose na odredbe zakona iz nadležnosti Agencije, kao i na Zakon o zaštiti potrošača. Agencija također radi na edukaciji korisnika financijskih usluga kako bi podigli razinu informiranosti prilikom odlučivanja oko korištenja određene financijske usluge. Agencija je također uključena u rad Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača.

Agencije je tijekom 2008. surađivala s predstavnicima Svjetske banke pri izradi nacрта o Zaštiti potrošača i financijskoj pismenosti u RH.

U 2008. Agencija je zaprimila ukupno 19 predstavki potrošača na poslovanje subjekata nadzora Agencije koji su navedeni u tablici, te 1 zahtjev za davanjem mišljenja Agencije glede zaštite potrošača.

Tablica 8.1.: Struktura predstavki potrošača

NAZIV SUBJEKTA NADZORA	BROJ PREDSTAVKI
Jadransko osiguranje d.d.	4
Croatia osiguranje d.d.	3
Addenda usluge d.o.o. u likvidaciji	2
Agram životno osiguranje d.d.	2
Triglav osiguranje d.d.	2
Euroherc osiguranje d.d.	1
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	1
Generali osiguranje d.d.	1
Grawe Hrvatska d.d.	1
Cosmopolitan life d.d.	1
Hrvatski ured za osiguranje	1

Izvor: HANFA

Edukacija zaposlenika Agencije

Agencija kontinuirano provodi edukaciju svojih djelatnika kroz njihovo sudjelovanje na seminarima, radionicama, konferencijama i savjetovanjima koja se odnose na financijski sektor. U protekloj godini djelatnici agencije su sudjelovali na slijedećim seminarima:

- Capital Markets, Regulation and Compliance: Systems and Controls, London
- Programme in Compliance and Regulation, Stockholm
- 33rd Annual OICV-IOSCO Conference, Pariz
- Hrvatsko novčano tržište, Opatija
- An Enterprise Odyssey – Governance and Entrepreneurship, Cavtat
- Enforcement Aspects of Takeover Regulations, Istanbul
- Capital Market Regulatory and Supervisory Consultative Group, Beograd
- IOSCO Emerging Market Committee Meeting, Marrakech
- 10. međunarodna konferencija Zagrebačke burze, Novigrad
- European Pension Funds Congress, Frankfurt
- FSA Annual International Seminar – Supporting Financial Stability, London
- Izmjene direktive o potrošačkom kreditu, Zagreb
- Stručno usavršavanje za ovlaštenog internog revizora, Zagreb
- VI3, Instalation and configuration, Beč
- Study tour – Focus on Current STG Storage, Boston
- Study tour IBM, Las Vegas
- Sastanak za izradu Zakona o tržištu kapitala, Frankfurt

- Global Corporate Governance Forum, Bruxelles
- Zatezne kamate, parnični postupak i naknada štete, zastare prema novom Zakonu o obveznim odnosima, Zagreb
- Susret pravnika, Opatija
- Dani hrvatskog osiguranja 2008, Opatija
- Lessors in Central, Eastern and South-Eastern Europe, Sofija
- Provedba zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, Zagreb
- Solvency II, Zagreb
- Seminar on Cooperation and Exchange of Information between Securities Regulators, international Institute for Securities Market Development, Washington D.C.
- Regional Securities Program, Sofija
- Financijski izvještaji investicijskih fondova, Zagreb
- Tranzicija i posle u regionu nekadašnje Jugoslavije, Miločer
- Financial Risk in Changing World, Rim
- Capital Market Development Enforcement and Oversight Training Program, Istanbul
- 2. međunarodna konferencija „Portfolio management i tržište kapitala“, Dubrovnik
- Reviewing Market Abuse Regime, Bruxelles
- Actuarial Modelling of Unit Linked Insurance Policies, Zagreb
- Tečajne razlike, Zagreb
- Tehnička i fundamentalna analiza tržišta kapitala, Zagreb
- Risk Management for Actuaries, Ljubljana
- ARROW – Risk Based Regulation Foundation Level: Booking change, London
- Financije i računovodstvo u funkciji jačanja konkurentnosti Hrvatskog gospodarstva, Pula
- EU Membership Impact on Capital Markets in South-eastern Europe, Sofija
- GLMs and their extensions, with application in actuarial science, Zurich
- Moneyval, Strasbourg
- Abeceda EU, Zagreb

Financijski izvještaj Agencije

U skladu s odredbom članka 20. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga⁵³, Agencija se može financirati: iz sredstava državnog proračuna, iz naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora i iz naknada za pružene usluge iz nadležnosti Agencije. Tijekom 2008. Agencija se financirala od naknada za pružene usluge i naknada iz prihoda i imovine subjekata nadzora. Agencija nije koristila sredstva državnog proračuna za financiranje svojih aktivnosti. U 2008. Agencija je ostvarila prihode u visini od 32,1 mil. kuna, a koji su najvećim dijelom (31,0 mil. kuna) ostvareni na temelju naplaćenih naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora, kao i od naplaćenih naknada za pružene usluge iz djelokruga Agencije. Ostvareni rashodi Agencije iznosili su 34,6 mil. kuna. Od ukupnog rashoda Agencije, na bruto plaće djelatnika odnosi se 72,3%, dok ostali rashodi čine 27,7%.

Vrsta i visina naknada koji su prihod Agencije, a obveza subjekata nadzora, utvrđena je Pravilnikom o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2008.⁵⁴ godinu te Pravilnikom o vrsti i visini naknada i administrativnih pristojbi Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga⁵⁵. Navedeni pravilnici doneseni su na temelju članka 20. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga.

Na dan 31.12.2008. ukupna aktiva iznosila je 28,9 mil. kuna, od čega se 6,1 mil. kuna odnosi na dugotrajnu imovinu, a preostalih 22,8 mil. kuna čini kratkotrajnu imovinu Agencije. Agencija se u 2008. isključivo financirala iz vlastitih sredstava naplaćenih od subjekata nadzora. Na 31.12.2008. iskazane su obveze u iznosu od 2,1 mil. kuna a iste se sastoje većim dijelom od ukalkuliranih plaća i doprinosa za zaposlenike te manjim dijelom za neizmirene obveze prema dobavljačima.

Tablica 9.1. Bilanca Agencije za 2008. godinu (u kn)

AKTIVA	
Dugotrajna imovina	6.134.605
Kratkotrajna imovina	22.800.337
UKUPNA AKTIVA	28.934.942
PASIVA	
Izvori financiranja	26.828.604
Obveze	2.106.338
UKUPNA PASIVA	28.934.942

Izvor: HANFA

Tablica 9.2. Račun prihoda i rashoda Agencije za 2008. godinu (u kn)

PRIHODI	32.123.440
Prihodi od članarina i naknada	31.061.530
Ostali prihodi	1.061.910
RASHODI	34.634.095
Materijalni troškovi i amortizacija	9.471.833
Troškovi za zaposlene	25.025.919
Ostali rashodi	136.343
MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA	2.510.655

Izvor: HANFA

Odlukom Uprave a u skladu s navedenim, Agencija je kao neprofitna organizacija ostvareni manjak prihoda nad rashodima tekuće godine u iznosu od 2,5 mil. kuna nadoknadila iz viška prihoda iz proteklih godina.

⁵³ Narodne novine br. 140/05

⁵⁴ Narodne novine br. 14/07

⁵⁵ Narodne novine br. 45/06 i 11/07

Dodaci
Statistički pregled

Tablica A1: Broj investicijskih fondova (na kraju razdoblja)

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Otvoreni investicijski fondovi	41	56	72	100	126
- s javnom ponudom	41	56	62	83	98
Novčani	12	13	15	15	17
Obveznički	10	15	14	14	14
Mješoviti	11	15	18	18	19
Dionički	8	13	15	36	48
- s privatnom ponudom			9	16	26
Novčani					1
Obveznički			1	1	1
Mješoviti			6	6	9
Dionički			2	9	15
- Otvoreni investicijski fondovi rizičnog kapitala			1	1	2
Zatvoreni investicijski fondovi	5	6	7	9	11
- s javnom ponudom	4	4	4	4	4
- s javnom ponudom za ulaganje u nekretnine	1	2	3	5	7

Izvor: HANFA

Tablica A2: Neto imovina investicijskih fondova (u tis. kn, na kraju razdoblja)

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Otvoreni investicijski fondovi	4.527.735	8.834.460	16.038.989	30.056.247	9.890.231
- s javnom ponudom	4.527.735	8.834.460	15.719.074	29.017.625	9.322.244
Novčani	2.880.958	4.660.176	4.274.744	4.140.206	3.907.382
Obveznički	667.235	1.451.489	1.138.589	674.073	510.977
Mješoviti	764.001	2.011.603	5.994.698	10.022.402	2.150.291
Dionički	215.541	711.193	4.311.043	14.180.944	2.753.595
- s privatnom ponudom			319.915	1.038.621	567.986
Novčani					8.398
Obveznički			78.927	103.466	78.269
Mješoviti			163.908	276.994	150.697
Dionički			77.079	658.162	330.623
- otvoreni investicijski fondovi rizičnog kapitala					
Zatvoreni investicijski fondovi	1.120.273	1.537.356	2.443.431	3.682.360	1.895.576
- s javnom ponudom	1.120.273	1.493.316	2.280.197	3.299.808	1.298.848
- s javnom ponudom za ulaganje u nekretnine		44.040	163.235	382.552	596.729

Izvor: HANFA

Napomena

Jedan zatvoreni investicijski fond (nekretninski) je 08.12.2008. prestao s radom, ali nije brisan iz registra do konačnog mišljenja revizije.

Tablica A3: Struktura ulaganja otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom na dan 31.12.2008. godine (u tis. kn)

Vrsta imovine	Novčani	Obveznički	Mješoviti	Dionički	Ukupno
Novčana sredstva	101.704	5.600	50.727	99.140	257.171
Potraživanja	636.088	19.324	65.505	116.709	837.626
Vrijednosni papiri i depoziti	3.247.049	505.173	2.133.719	2.598.588	8.484.529
D o m a ć i	3.223.027	455.197	1.435.239	1.455.929	6.569.392
Dionice + GDR	0	1.319	552.652	879.314	1.433.286
Državne obveznice	2.001	94.847	95.939	10.242	203.029
Municipalne obveznice	3.278	523	3.596	0	7.397
Korporativne obveznice	43.839	91.843	319.906	126.738	582.326
Zatvoreni investicijski fondovi	0	316	8.344	11.349	20.009
Otvoreni investicijski fondovi	0	6.484	44.001	38.007	88.492
Kratkoročni vrijednosni papiri	689.058	101.516	97.021	29.118	916.713
Depoziti	2.484.851	158.349	313.781	361.159	3.318.140
I n o z e m n i	24.022	49.976	698.480	1.142.660	1.915.137
Dionice	0	0	382.484	977.638	1.360.121
Državne obveznice	2.651	43.494	266.520	111.979	424.643
Municipalne obveznice	21.371	3.616	3.616	0	28.603
Korporativne obveznice	0	2.866	8.424	0	11.289
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	3.161	14.867	18.028
Otvoreni investicijski fondovi	0	0	34.276	38.176	72.452
Kratkoročni vrijednosni papiri	0	0	0	0	0
Depoziti	0	0	0	0	0
Ostala imovina	0	0	95	0	96
UKUPNA IMOVINA	3.984.841	530.097	2.250.047	2.814.437	9.579.422
UKUPNE OBVEZE	77.460	19.120	99.756	60.842	257.178
Neto imovina	3.907.382	510.977	2.150.291	2.753.595	9.322.244
IZVEDENICE	-237	0	137	947	847
REPO UGOVORI	634.881	19.879	83.727	73.449	811.935

Izvor: HANFA

Tablica B1: Broj mirovinskih fondova (na kraju razdoblja)

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Obvezni mirovinski fondovi	4	4	4	4	4
Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi	4	6	6	6	6
Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi	4	8	10	12	15
Ukupno	12	18	20	22	25

Izvor: HANFA

Tablica B2: Članstvo u mirovinskim fondovima (na kraju razdoblja)

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Obvezni mirovinski fondovi	1.170.092	1.248.931	1.322.010	1.395.693	1.475.729
Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi	30.022	51.121	75.161	103.923	127.738
Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi	1112	5.336	10.633	11.943	17.285
Ukupno	1.201.226	1.305.388	1.407.804	1.511.559	1.620.752

Izvor: HANFA

Tablica B3: Neto imovina mirovinskih fondova (u tis. kn, na kraju razdoblja)

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Obvezni mirovinski fondovi	7.913.238	11.714.215	15.919.423	21.001.886	22.590.933
Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi	95.682	206.269	397.335	692.810	799.665
Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi	1.235	7.682	60.303	119.082	148.378
Ukupno	8.010.155	11.928.166	16.377.061	21.813.778	23.538.977

Izvor: HANFA

Tablica B4: Struktura ulaganja imovine obveznih mirovinskih fondova (u tis. kn, na kraju razdoblja)

Vrsta imovine	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
DOMAĆA IMOVINA	7.498.547	10.673.953	14.588.033	20.297.532	20.920.792
Vrijednosni papiri i depoziti	7.174.461	10.294.567	14.313.666	19.947.365	20.633.823
Dionice + GDR	279.148	333.484	851.845	3.127.776	2.529.825
Državne obveznice	6.210.223	8.709.190	11.447.577	13.484.885	15.937.982
Municipalne obveznice	66.697	60.016	62.810	76.277	81.448
Korporativne obveznice	521.763	442.878	476.121	451.259	732.269
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	0	0	56.909
Otvoreni investicijski fondovi	0	258.985	1.147.996	2.543.021	373.285
Kratkoročni vrijednosni papiri	59.953	163.563	11.682	21.792	290.562
Depoziti	36.676	326.450	315.635	242.354	631.543
Novčana sredstva	221.129	148.781	138.521	232.527	265.500
Potraživanja	102.957	230.604	135.845	117.641	21.470
INOZEMNA IMOVINA	585.955	1.318.030	1.456.965	904.867	1.696.084
Dionice	62.982	134.902	218.338	689.226	481.446
Državne obveznice	41.257	208.561	232.649	0	307.489
Municipalne obveznice	0	0	0	0	0
Korporativne obveznice	57.855	52.765	183.122	42.114	475.845
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	0	0	0
Otvoreni investicijski fondovi	423.862	921.801	822.855	173.527	431.303
Kratkoročni vr. papiri	0	0	0	0	0
Depoziti	0	0	0	0	0
UKUPNA IMOVINA	8.084.502	11.991.983	16.044.997	21.202.399	22.616.876
Neto imovina	7.913.238	11.714.215	15.919.423	21.001.886	22.590.933

Izvor: HANFA

**Tablica B5: Struktura ulaganja imovine otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova
(u tis. kn, na kraju razdoblja)**

Vrsta imovine	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
DOMAĆA IMOVINA	91.876	198.645	392.823	687.823	744.502
Vrijednosni papiri i depoziti	87.013	186.430	376.158	648.184	727.049
Dionice + GDR	2.523	5.227	32.619	161.645	108.508
Državne obveznice	72.672	153.251	212.871	313.900	362.484
Municipalne obveznice	2.742	3.113	1.788	553	4.213
Korporativne obveznice	6.692	10.600	51.753	9.978	82.256
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	0	0	3.061
Otvoreni investicijski fondovi	550	13.384	50.457	144.684	9.031
Kratkoročni vrijednosni papiri	1.780	49	0	0	66.323
Depoziti	54	805	26.669	17.424	91.172
Novčana sredstva	4.863	12.212	14.623	38.956	17.290
Potraživanja	0	4	2.042	683	164
INOZEMNA IMOVINA	6.825	11.905	22.818	28.501	60.173
Dionice	0	0	1.889	12.886	16.359
Državne obveznice	0	0	0	699	32.786
Municipalne obveznice	0	0	0	0	0
Korporativne obveznice	0	0	0	0	0
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	0	0	0
Otvoreni investicijski fondovi	6.825	11.905	20.930	14.916	11.027
Kratkoročni vr. papiri	0	0	0	0	0
Depoziti	0	0	0	0	0
UKUPNA IMOVINA	98.701	210.550	415.641	716.324	804.675
Neto imovina	95.682	206.269	397.335	692.810	799.665

Izvor: HANFA

**Tablica B6: Struktura ulaganja imovine zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova
(u tis. kn, na kraju razdoblja)**

Vrsta imovine	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
DOMAĆA IMOVINA	739	20.545	59.099	118.447	140.654
Vrijednosni papiri i depoziti	649	17.744	55.322	111.222	128.886
Dionice + GDR	10	302	3.852	23.649	11.803
Državne obveznice	486	14.385	30.115	41.643	60.146
Municipalne obveznice	110	346	252	133	94
Korporativne obveznice	9	558	5.725	6.693	12.370
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	0	0	0
Otvoreni investicijski fondovi	0	1.953	13.490	30.999	8.427
Kratkoročni vrijednosni papiri	0	0	0	209	18.654
Depoziti	35	200	1.887	7.896	17.391
Novčana sredstva	90	2.102	3.438	6.359	8.971
Potraživanja	0	700	339	867	2.798
INOZEMNA IMOVINA	53	1.039	2.506	3.403	9.997
Dionice	0	0	0	2.262	1.863
Državne obveznice	0	0	0	0	7.035
Municipalne obveznice	0	0	0	0	0
Korporativne obveznice	0	0	0	0	0
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	0	0	0
Otvoreni investicijski fondovi	53	1.039	2.506	1.140	1.099
Kratkoročni vr. papiri	0	0	0	0	0
Depoziti	0	0	0	0	0
UKUPNA IMOVINA	792	21.584	61.604	121.850	150.651
Neto imovina	748	21.511	60.303	119.082	148.378

Izvor: HANFA

Tablica C1: Adekvatnost kapitala društava za osiguranje i društava za reosiguranje sa stanjem na dan 31.12.2008. godine

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje	ADEKVATNOST KAPITALA							
	život				neživot			
	JK >= 1/3 GS	JK >= min TK	K >= GS	zadovoljava	JK >= 1/3 GS	JK >= min TK	K >= GS	zadovoljava
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Agram životno osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA				
Allianz Zagreb d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Basler osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
Basler životno osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA				
Cardif osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
Cosmopolitan Life VIG d.d.	DA	DA	DA	DA				
Croatia osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA				
Euroherc osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
Generali osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Grave Hrvatska d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Helios VIG d.d.	DA	NE	DA	NE	DA	DA	DA	DA
HOK osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
Jadransko osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
KD životno osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA				
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Merkur osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Sunce osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
Triglav osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Uniqa osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Velebit osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
Velebit životno osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA				
Victoria životno osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA				
Osiguranje Zagreb d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Allianz reosiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
Croatia Lloyd d.d.					DA	DA	DA	DA

Napomene:

- podaci u stupcima od 3 do 5 i od 7 do 9 preuzeti su iz obrasca Adekvatnost kapitala (AK) u skladu s Pravilnikom o načinu izračuna granica solventnosti (adekvatnosti kapitala) društva za osiguranje (NN 112/06),
- podaci u stupcima 6 i 10 ovise o ispunjenju uvjeta iz prethodna tri stupca,
- TK = temeljni kapital (članak 19. Zakona o osiguranju); JK = jamstveni kapital (članak 100. Zakona o osiguranju); K = kapital (članak 94. Zakona o osiguranju); GS = granica solventnosti (članci 98. i 99. Zakona o osiguranju)

Izvor: HANFA

Tablica C2: Odnos jamstvenog kapitala i granice solventnosti društava za osiguranje i društava za reosiguranje sa stanjem na dan 31.12.2008. godine

u 000 kuna

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje	JAMSTVENI KAPITAL (prema članku 100. ZO-a)		GRANICA SOLVENTNOSTI (prema člancima 98. i 99. ZO-a)		1/3 GRANICE SOLVENTNOSTI		ODSTUPANJE OD 1/3 GRANICE SOLVENTNOSTI (>=1/3)	
	život	neživot	život	neživot	život	neživot	život	neživot
1	2	3	4	5	6	7	8 (2-6)	9 (3-7)
Agran životno osiguranje d.d.	132.528		40.752		13.584		118.944	
Allianz Zagreb d.d.	115.386	160.264	53.146	98.295	17.715	32.765	97.670	127.499
Basler osiguranje d.d.		24.596		4.176		1.392		23.204
Basler životno osiguranje d.d.	31.480		11.064		3.688		27.792	
Cardif osiguranje d.d.		31.345		4.537		1.512		29.833
Cosmopolitan Life VIG d.d.	24.558		14.057		4.686		19.873	
Croatia osiguranje d.d.	96.419	1.011.462	69.450	372.524	23.150	124.175	73.270	887.288
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.		30.764		14.176		4.725		26.039
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	25.904		7.614		2.538		23.366	
Euroherc osiguranje d.d.		775.459		159.837		53.279		722.179
Generali osiguranje d.d.	27.723	34.372	18.857	16.034	6.286	5.345	21.437	29.028
Grawe Hrvatska d.d.	77.090	39.009	71.693	22.899	23.898	7.633	53.192	31.376
Helios VIG d.d.	17.936	28.815	14.574	9.843	4.858	3.281	13.078	25.534
HOK osiguranje d.d.		22.782		18.550		6.183		16.599
Jadransko osiguranje d.d.		605.805		103.864		34.621		571.184
KD životno osiguranje d.d.	26.939		273		91		26.848	
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	38.655	53.457	26.976	39.000	8.992	13.000	29.663	40.457
Merkur osiguranje d.d.	71.300	25.448	58.351	3.023	19.450	1.008	51.850	24.440
Sunce osiguranje d.d.		111.710		30.724		10.241		101.468
Triglav osiguranje d.d.	27.205	49.838	10.101	46.463	3.367	15.488	23.838	34.351
Uniq osiguranje d.d.	28.106	24.836	10.984	7.485	3.661	2.495	24.445	22.341
Velebit osiguranje d.d.		45.130		5.473		1.824		43.305
Velebit životno osiguranje d.d.	53.619		602		201		53.418	
Victoria životno osiguranje d.d.	38.478		79		26		38.452	
Osiguranje Zagreb d.d.	53.854	41.300	53.378	37.673	17.793	12.558	36.061	28.743
Allianz reosiguranje d.d.		23.069		301		100		22.969
Croatia Lloyd d.d.		226.964		40.707		13.569		213.395

Izvor: HANFA

Tablica C3: Odnos kapitala i granice solventnosti društava za osiguranje i društava za reosiguranje sa stanjem na dan 31.12.2008. godine

u 000 kuna

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje	KAPITAL (prema članku 94. ZO-a)		GRANICA SOLVENTNOSTI (prema člancima 98. i 99. ZO-a)		ODSTUPANJE OD GRANICE SOLVENTNOSTI (>=)	
	život 2	neživot 3	život 4	neživot 5	život 6 (2-4)	neživot 7 (3-5)
Agram životno osiguranje d.d.	107.510		40.752		66.758	
Allianz Zagreb d.d.	115.386	132.764	53.146	98.295	62.239	34.469
Basler osiguranje d.d.		24.596		4.176		20.420
Basler životno osiguranje d.d.	31.480		11.064		20.416	
Cardif osiguranje d.d.		31.345		4.537		26.808
Cosmopolitan Life VIG d.d.	24.558		14.057		10.502	
Croatia osiguranje d.d.	96.419	670.122	69.450	372.524	26.970	297.598
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.		30.764		14.176		16.588
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	25.904		7.614		18.290	
Euroherc osiguranje d.d.		754.210		159.837		594.372
Generali osiguranje d.d.	27.723	34.372	18.857	16.034	8.866	18.338
Grawe Hrvatska d.d.	77.090	39.009	71.693	22.899	5.396	16.110
Helios VIG d.d.	17.936	28.815	14.574	9.843	3.361	18.973
HOK osiguranje d.d.		22.782		18.550		4.232
Jadransko osiguranje d.d.		599.557		103.864		495.694
KD životno osiguranje d.d.	26.939		273		26.666	
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	38.605	53.265	26.976	39.000	11.629	14.265
Merkur osiguranje d.d.	71.300	23.211	58.351	3.023	12.949	20.189
Sunce osiguranje d.d.		104.402		30.724		73.677
Triglav osiguranje d.d.	27.205	49.838	10.101	46.463	17.105	3.375
Uniqa osiguranje d.d.	28.106	24.836	10.984	7.485	17.122	17.351
Velebit osiguranje d.d.		45.130		5.473		39.657
Velebit životno osiguranje d.d.	53.619		602		53.017	
Victoria životno osiguranje d.d.	38.478		79		38.399	
Osiguranje Zagreb d.d.	53.854	37.981	53.378	37.673	475	308
Allianz reosiguranje d.d.		23.069		301		22.768
Croatia Lloyd d.d.		217.995		40.707		177.289

Izvor: HANFA

Tablica C4: Osnovni osigurateljno-tehnički pokazatelji

Redni broj	DRUŠTVO	RAZMJER ŠTETA (%)		RAZMJER TROŠKOVA (%)		KOMBINIRANI RAZMJER (%)		REZULTAT ULAGANJA (%)		KOEFIČIJENT ZADUŽENOSTI		RENTABILNOST VLAST. SREDSTAVA (%)		RENTABILNOST IMOVINE (%)	
		2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.
		1	Agram životno osiguranje d.d.	75,92	78,43	24,38	17,81	100,30	96,24	4,56	5,04	0,85	0,83	26,09	39,09
2	Allianz Zagreb d.d.	69,65	64,57	35,06	36,39	104,72	100,97	6,43	0,52	0,89	0,87	19,05	5,61	1,76	0,67
3	Basler osiguranje d.d.	50,29	41,80	53,91	65,16	104,20	106,96	5,14	-3,19	0,57	0,66	8,02	-11,92	3,19	-4,56
4	Basler životno osiguranje d.d.	66,09	38,81	44,75	56,08	110,85	94,89	3,89	-0,66	0,82	0,77	-7,35	9,63	-1,45	1,99
5	Cardif osiguranje d.d.	67,65	59,64	652,30	59,87	719,94	119,51	2,63	-7,23	0,08	0,35	-16,34	-16,89	-17,98	-13,20
6	Cosmopolitan Life VIG d.d.	61,20	59,59	48,82	51,96	110,03	111,55	5,80	-3,66	0,79	0,88	5,40	-30,46	1,05	-5,39
7	Croatia osiguranje d.d.	78,87	68,67	43,81	38,19	122,68	106,86	5,89	2,25	0,75	0,84	6,33	5,91	1,51	0,91
8	Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	48,80	51,54	39,64	38,43	88,44	89,97	2,06	3,21	0,66	0,67	4,78	9,93	1,53	2,99
9	Erste Sparkassen osiguranje d.d.	77,97	72,87	36,22	37,84	114,19	110,71	4,69	4,75	0,81	0,85	-11,53	1,97	-2,47	0,30
10	Euroherc osiguranje d.d.	62,22	64,11	35,34	35,72	97,56	99,82	3,04	3,47	0,65	0,65	6,85	7,01	2,24	2,31
11	Generali osiguranje d.d.	62,70	47,55	99,79	64,52	162,49	112,07	6,14	-5,43	0,87	0,89	-6,53	-46,18	-0,94	-9,38
12	Grawe Hrvatska d.d.	91,93	81,41	31,77	37,28	123,71	118,69	6,29	5,07	0,93	0,93	16,46	27,89	0,93	1,54
13	Osiguranje Helios d.d.	87,52	96,66	41,27	64,82	128,79	161,47	4,92	3,11	0,90	0,92	0,36	-39,69	0,03	-5,51
14	HOK osiguranje d.d.	57,25	50,34	38,51	27,98	95,76	78,32	14,16	-6,34	0,60	0,81	0,46	1,85	0,18	0,34
15	Jadransko osiguranje d.d.	70,13	65,59	34,78	33,75	104,91	99,35	7,85	3,16	0,60	0,57	6,52	5,69	2,45	2,31
16	KD životno osiguranje d.d.		15,73		1009,32		1025,05		-7,85		0,09		-26,19		-32,36
17	Kvarner Vienna Insurance Group d.	71,10	63,84	45,04	53,39	116,13	117,22	7,65	3,62	0,86	0,92	9,60	-21,52	1,26	-2,19
18	Merkur osiguranje d.d.	88,75	74,32	27,00	28,02	115,76	102,34	7,78	-0,03	0,90	0,93	58,30	0,83	3,58	0,06
19	Sunce osiguranje d.d.	77,17	80,79	26,80	23,39	103,97	104,19	10,35	2,15	0,69	0,65	8,73	11,43	2,51	3,57
20	Triglav osiguranje d.d.	72,57	69,77	44,14	40,89	116,71	110,66	8,83	-6,41	0,90	0,90	8,12	-39,29	0,73	-6,53
21	Uniqa osiguranje d.d.	65,00	74,57	43,79	67,81	108,79	142,38	4,39	1,95	0,82	0,94	5,61	5,64	0,98	0,33
22	Velebit osiguranje d.d.		77,54		80,96	0,00	158,50	1,63	4,70	0,06	0,44	-9,56	-27,96	-9,97	-21,90
23	Velebit životno osiguranje d.d.	99,76	85,29	119,70	172,60	219,46	257,90	1,48	4,53	0,12	0,17	-7,93	-15,49	-7,58	-15,12
24	Osiguranje Zagreb d.d.	71,16	79,76	52,17	46,87	123,32	126,62	0,61	0,70	0,93	0,94	-26,59	-44,75	-2,62	-4,82
25	Allianz reosiguranje d.d.	7,85	-45,94	345,46	1144,61	353,30	1098,67	6,24	3,91	0,22	0,18	1,88	1,03	1,44	0,83
26	Croatia Lloyd d.d.	70,41	80,55	8,33	34,65	78,74	115,21	5,82	0,75	0,61	0,69	25,22	19,20	7,86	5,00
27	Victoria životno osiguranje d.d.		79,74		702,58		782,32		3,13		0,04		-12,30		-13,40
	UKUPNO	73,93	68,42	40,21	39,38	114,14	107,80	5,65	1,88	0,79	0,82	7,63	0,22	1,48	0,04

Izvor: HANFA

Tablica C5: Odnos poslovnih rashoda (izdaci za obavljanje djelatnosti) i zaradene premije neživotnih osiguranja za razdoblje 01.01.-31.12.2008. godine

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje	Zarađena premija		Poslovni rashodi		Odnos poslovnih rashoda i zaradene premije	
	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.
1	2	3	4	5	6 (4/2)	7 (5/3)
Agram životno osiguranje d.d.	0	0	0	0		
Allianz Zagreb d.d.	462.373	565.541	199.639	232.793	43,2%	41,2%
Basler osiguranje d.d.	19.155	18.896	11.514	14.389	60,1%	76,1%
Basler životno osiguranje d.d.	0	0	0	0		
Cardif osiguranje d.d.	844	25.205	5.503	15.090	652,3%	59,9%
Cosmopolitan Life VIG d.d.	0	0	0	0		
Croatia osiguranje d.d.	2.267.917	2.409.221	799.759	895.227	35,3%	37,2%
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	68.474	80.574	30.373	34.045	44,4%	42,3%
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	0	0	0	0		
Euroherc osiguranje d.d.	923.038	1.011.881	279.655	325.252	30,3%	32,1%
Generali osiguranje d.d.	43.283	120.568	62.056	63.666	143,4%	52,8%
Grawe Hrvatska d.d.	105.519	115.104	58.185	56.131	55,1%	48,8%
Helios VIG d.d.	52.610	54.410	29.113	33.298	55,3%	61,2%
HOK osiguranje d.d.	11.644	66.657	10.592	27.921	91,0%	41,9%
Jadransko osiguranje d.d.	589.683	644.327	195.396	206.692	33,1%	32,1%
KD životno osiguranje d.d.	0	0	0	0		
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	183.123	221.664	94.432	103.411	51,6%	46,7%
Merkur osiguranje d.d.	15.683	16.717	15.399	12.251	98,2%	73,3%
Sunce osiguranje d.d.	130.499	161.119	38.418	38.917	29,4%	24,2%
Triglav osiguranje d.d.	239.456	244.510	93.739	100.726	39,1%	41,2%
Uniq osiguranje d.d.	23.618	36.047	41.807	51.825	177,0%	143,8%
Velebit osiguranje d.d.	0	13.565	4.009	23.478		173,1%
Velebit životno osiguranje d.d.	0	0	0	0		
Victoria životno osiguranje d.d.	0	0	0	0		
Osiguranje Zagreb d.d.	216.907	202.107	102.759	90.018	47,4%	44,5%
Allianz reosiguranje d.d.	332	138	2.391	1.885	719,7%	1370,1%
Croatia Lloyd d.d.	165.147	155.448	60.744	62.908	36,8%	40,5%
UKUPNO društva za osiguranje	5.353.825	6.008.112	2.072.350	2.325.130	38,7%	38,7%
UKUPNO društva za reosiguranje	165.480	155.585	63.135	64.794	38,2%	41,6%
UKUPNO	5.519.305	6.163.697	2.135.485	2.389.924	38,7%	38,8%

Izvor: HANFA

Tablica C6: Izdaci za osigurane slučajeve neživotnih osiguranja, bruto iznos za razdoblje 01.01.-31.12.2008. godine (u tis. kn)

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje	Likvidirane štete, bruto iznos		Promjena pričuva za štete, bruto iznos		Izdaci za osigurane slučajeve, bruto iznos	
	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.
1	2	3	4	5	6 (2+4)	7 (3+5)
Agram životno osiguranje d.d.						
Allianz Zagreb d.d.	231.148	294.347	68.073	67.297	299.221	361.644
Basler osiguranje d.d.	4.568	4.982	5.857	3.816	10.425	8.797
Basler životno osiguranje d.d.						
Cardif osiguranje d.d.		95	20	1.372	20	1.467
Cosmopolitan Life VIG d.d.						
Croatia osiguranje d.d.	1.792.403	1.807.677	132.705	88.827	1.925.108	1.896.504
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	31.394	42.496	2.021	-967	33.415	41.529
Erste Sparkassen osiguranje d.d.						
Euroherc osiguranje d.d.	502.917	525.282	85.269	125.934	588.186	651.216
Generali osiguranje d.d.	32.686	54.104	24.048	23.367	56.734	77.471
Grawe Hrvatska d.d.	65.824	68.782	20.535	13.484	86.359	82.266
Helios VIG d.d.	45.316	58.803	9.712	-7.279	55.028	51.524
HOK osiguranje d.d.	1.305	15.200	5.583	19.674	6.888	34.874
Jadransko osiguranje d.d.	341.529	354.910	89.035	67.497	430.564	422.407
KD životno osiguranje d.d.						
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	157.603	172.290	16.195	20.481	173.797	192.771
Merkur osiguranje d.d.	10.578	12.247	5.571	3.641	16.149	15.888
Sunce osiguranje d.d.	106.054	120.436	3.050	-751	109.104	119.685
Triglav osiguranje d.d.	156.144	184.226	24.379	10.099	180.523	194.326
Uniq osiguranje d.d.	18.197	53.840	5.658	29.484	23.854	83.324
Velebit osiguranje d.d.		5.363		8.073		13.436
Velebit životno osiguranje d.d.						
Victoria životno osiguranje d.d.						
Osiguranje Zagreb d.d.	129.368	134.191	30.074	-6.917	159.442	127.274
Allianz reosiguranje d.d.	322	1.088	98	-195	421	893
Croatia Lloyd d.d.	235.867	287.070	21.427	21.477	257.295	308.547
UKUPNO društva za osiguranje	3.627.034	3.909.271	527.784	467.133	4.154.818	4.376.404
UKUPNO društva za reosiguranje	236.190	288.159	21.526	21.282	257.715	309.440
UKUPNO	3.863.224	4.197.430	549.309	488.415	4.412.533	4.685.845

Izvor: HANFA

Tablica C7: Odnos poslovnih rashoda (izdaci za obavljanje djelatnosti) i zarađene premije životnih osiguranja za razdoblje 01.01.-31.12.2008. godine

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje	Zarađena premija		Poslovni rashodi		Odnos poslovnih rashoda i zarađene premije	
	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.
1	2	3	4	5	6	7
Agram životno osiguranje d.d.	215.367	234.230	32.908	41.219	15,3%	17,6%
Allianz Zagreb d.d.	423.470	420.567	124.274	123.138	29,3%	29,3%
Basler osiguranje d.d.						
Basler životno osiguranje d.d.	60.319	62.941	26.610	33.888	44,1%	53,8%
Cardif osiguranje d.d.						
Cosmopolitan Life VIG d.d.	69.819	80.297	36.104	41.713	51,7%	51,9%
Croatia osiguranje d.d.	343.533	363.607	110.499	118.353	32,2%	32,6%
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.						
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	64.554	74.084	23.614	27.958	36,6%	37,7%
Euroherc osiguranje d.d.						
Generali osiguranje d.d.	90.669	125.840	87.996	100.117	97,1%	79,6%
Grawe Hrvatska d.d.	261.709	265.137	79.375	83.794	30,3%	31,6%
Helios VIG d.d.	53.791	49.555	20.289	22.807	37,7%	46,0%
HOK osiguranje d.d.						
Jadransko osiguranje d.d.						
KD životno osiguranje d.d.		804		8.065		1003,5%
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	144.701	147.631	77.826	89.126	53,8%	60,4%
Merkur osiguranje d.d.	257.471	257.906	65.298	64.240	25,4%	24,9%
Sunce osiguranje d.d.						
Triglav osiguranje d.d.	78.732	80.729	27.323	25.748	34,7%	31,9%
Uniq osiguranje d.d.	63.094	80.687	23.948	28.807	38,0%	35,7%
Velebit osiguranje d.d.						
Velebit životno osiguranje d.d.	2.834	7.834	3.413	13.492	120,4%	172,2%
Victoria životno osiguranje d.d.		979		6.877	0,0%	702,5%
Osiguranje Zagreb d.d.	201.987	197.779	87.702	78.794	43,4%	39,8%
Allianz reosiguranje d.d.						
Croatia Lloyd d.d.						
UKUPNO društva za osiguranje	2.332.052	2.450.607	827.179	908.134	35,5%	37,1%
UKUPNO društva za reosiguranje						
UKUPNO	2.332.052	2.450.607	827.179	908.134	35,5%	37,1%

Izvor: HANFA

Tablica C8: Izdaci za osigurane slučajeve životnih osiguranja, bruto iznosi (bez matematičke pričuve životnih osiguranja) za razdoblje 01.01.-31.12.2008. godine (u tis. kn)

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje	Likvidirane štete, bruto iznos		Promjena pričuva za štete, bruto iznos		Izdaci za osigurane slučajeve, bruto iznos	
	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.
1	2	3	4	5	6 (2+4)	7 (3+5)
Agram životno osiguranje d.d.	40.545	42.341	2.483	1.190	43.029	43.532
Allianz Zagreb d.d.	54.502	58.876	3.632	936	58.135	59.812
Basler osiguranje d.d.						
Basler životno osiguranje d.d.	2.258	4.442	522	967	2.779	5.409
Cardif osiguranje d.d.						
Cosmopolitan Life VIG d.d.	3.392	4.001	635	470	4.027	4.471
Croatia osiguranje d.d.	150.060	182.870	1.186	-2.033	151.246	180.837
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.						
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	3.588	5.709	323	162	3.911	5.872
Euroherc osiguranje d.d.						
Generali osiguranje d.d.	11.553	18.184	4.514	-312	16.067	17.873
Grawe Hrvatska d.d.	93.052	109.554	1.577	1.981	94.629	111.535
Helios VIG d.d.	107.897	39.008	-1.606	-670	106.291	38.338
HOK osiguranje d.d.						
Jadransko osiguranje d.d.						
KD životno osiguranje d.d.		6		34		40
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	20.813	31.909	-1.173	1.343	19.640	33.252
Merkur osiguranje d.d.	48.326	69.688	7.273	3.403	55.599	73.091
Sunce osiguranje d.d.						
Triglav osiguranje d.d.	25.289	23.673	590	-664	25.879	23.009
Uniq osiguranje d.d.	7.970	9.448	-575	-194	7.395	9.254
Velebit osiguranje d.d.						
Velebit životno osiguranje d.d.			1	538	1	538
Victoria životno osiguranje d.d.						
Osiguranje Zagreb d.d.	66.829	82.884	5.258	-667	72.087	82.216
Allianz reosiguranje d.d.						
Croatia Lloyd d.d.						
UKUPNO društva za osiguranje	636.072	682.594	24.640	6.483	660.712	689.077
UKUPNO društva za reosiguranje						
UKUPNO	636.072	682.594	24.640	6.483	660.712	689.077

Izvor: HANFA

Tablica C9: Pregled zaračunate bruto premije neživotnih i životnih osiguranja na dan 31.12.2008. godine (u tis. kn)

Društva za osiguranje	ŽIVOTNA OSIGURANJA					NEŽIVOTNA OSIGURANJA					UKUPNO				
	2007.	2008.	Indeks	Udjel u premiji svih društava u %		2007.	2008.	Indeks	Udjel u premiji svih društava u %		2007.	2008.	Indeks	Udjel u premiji svih društava u %	
				2007.	2008.				2007.	2008.				2007.	2008.
1	2	3	4 (3/2)	5	6	7	8	9 (8/7)	10	11	12 (2+7)	13 (3+8)	14 (13/12)	15	16
Agram životno osiguranje d.d.	214.579	235.856	109,9	8,6%	9,3%				0,0%	0,0%	214.579	235.856	109,9	2,4%	2,4%
Allianz Zagreb d.d.	427.144	423.964	99,3	17,2%	16,7%	636.355	697.106	109,5	9,7%	9,8%	1.063.499	1.121.070	105,4	11,7%	11,6%
Basler osiguranje d.d.				0,0%	0,0%	24.015	27.326	113,8	0,4%	0,4%	24.015	27.326	113,8	0,3%	0,3%
Basler životno osiguranje d.d.	61.117	64.702	105,9	2,5%	2,5%				0,0%	0,0%	61.117	64.702	105,9	0,7%	0,7%
Cardif osiguranje d.d.				0,0%	0,0%	844	25.205	2.988	0,0%	0,4%	844	25.205	2.988	0,0%	0,3%
Cosmopolitan Life VIG d.d.	72.112	82.190	114,0	2,9%	3,2%				0,0%	0,0%	72.112	82.190	114,0	0,8%	0,8%
Croatia osiguranje d.d.	343.964	363.697	105,7	13,9%	14,3%	2.751.953	2.880.265	104,7	41,8%	40,4%	3.095.917	3.243.961	104,8	34,2%	33,5%
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.				0,0%	0,0%	78.213	88.600	113,3	1,2%	1,2%	78.213	88.600	113,3	0,9%	0,9%
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	65.550	75.267	114,8	2,6%	3,0%				0,0%	0,0%	65.550	75.267	114,8	0,7%	0,8%
Euroherc osiguranje d.d.				0,0%	0,0%	1.001.296	1.086.568	108,5	15,2%	15,2%	1.001.296	1.086.568	108,5	11,0%	11,2%
Generali osiguranje d.d.	155.843	127.461	81,8	6,3%	5,0%	120.980	138.983	114,9	1,8%	1,9%	276.823	266.443	96,3	3,1%	2,8%
Grawe Hrvatska d.d.	263.738	267.070	101,3	10,6%	10,5%	159.234	165.787	104,1	2,4%	2,3%	422.972	432.857	102,3	4,7%	4,5%
Helios VIG d.d.	55.207	51.353	93,0	2,2%	2,0%	80.442	63.471	78,9	1,2%	0,9%	135.649	114.823	84,6	1,5%	1,2%
HOK osiguranje d.d.				0,0%	0,0%	30.033	105.058	349,8	0,5%	1,5%	30.033	105.058	349,8	0,3%	1,1%
Jadransko osiguranje d.d.				0,0%	0,0%	637.539	680.209	106,7	9,7%	9,5%	637.539	680.209	106,7	7,0%	7,0%
KD životno d.d.		812		0,0%	0,0%				0,0%	0,0%		812	,0	0,0%	0,0%
Kvarner VIG d.d.	197.325	206.030	104,4	7,9%	8,1%	281.066	334.449	119,0	4,3%	4,7%	478.391	540.479	113,0	5,3%	5,6%
Merkur osiguranje d.d.	266.768	267.484	100,3	10,7%	10,5%	30.838	29.222	94,8	0,5%	0,4%	297.607	296.706	99,7	3,3%	3,1%
Sunce osiguranje d.d.				0,0%	0,0%	155.233	186.307	120,0	2,4%	2,6%	155.233	186.307	120,0	1,7%	1,9%
Triglav osiguranje d.d.	78.723	80.776	102,6	3,2%	3,2%	297.857	297.084	99,7	4,5%	4,2%	376.579	377.860	100,3	4,2%	3,9%
Uniqa osiguranje d.d.	75.606	92.295	122,1	3,0%	3,6%	63.020	91.272	144,8	1,0%	1,3%	138.625	183.567	132,4	1,5%	1,9%
Velebit osiguranje d.d.				0,0%	0,0%		38.468		0,0%	0,5%		38.468	,0	0,0%	0,4%
Velebit životno osiguranje d.d.	2.851	7.948	278,8	0,1%	0,3%				0,0%	0,0%	2.851	7.948	278,8	0,0%	0,1%
Victoria životno osiguranje d.d.		979		0,0%	0,0%				0,0%	0,0%		979	,0	0,0%	0,0%
Osiguranje Zagreb d.d.	202.217	197.892	97,9	8,1%	7,8%	233.272	198.984	85,3	3,5%	2,8%	435.489	396.875	91,1	4,8%	4,1%
UKUPNO	2.482.743	2.545.775	102,5	100,0%	100,0%	6.582.189	7.134.366	108,4	100,0%	100,0%	9.064.932	9.680.141	106,8	100,0%	100,0%

Izvor: HANFA

Tablica C10: Rezultat tehničkih računa i ukupnog obračuna po društvima za osiguranje i društvima za reosiguranje na dan 31.12.2008. godine (u tis. kn)

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje	Život		Neživot		Ukupno	
	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.
1	2	3	4	5	6 (2+4)	7 (3+5)
Agram životno osiguranje d.d.	28.116	51.823			28.116	51.823
Allianz Zagreb d.d.	4.573	3.408	30.472	13.115	35.045	16.523
Basler osiguranje d.d.			2.237	-3.374	2.237	-3.374
Basler životno osiguranje d.d.	-1.754	3.043			-1.754	3.043
Cardif osiguranje d.d.			-3.726	-6.388	-3.726	-6.388
Cosmopolitan Life VIG d.d.	1.897	-11.415			1.897	-11.415
Croatia osiguranje d.d.	3.741	945	105.819	63.966	109.560	64.911
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.			1.432	3.115	1.432	3.115
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	-2.846	515			-2.846	515
Euroherc osiguranje d.d.			43.633	54.390	43.633	54.390
Generali osiguranje d.d.	1.046	-40.008	-6.091	-16.462	-5.045	-56.470
Grawe Hrvatska d.d.	5.433	20.358	12.320	12.405	17.752	32.763
Helios VIG d.d.	-812	-22.341	988	-8.962	176	-31.303
HOK osiguranje d.d.			569	428	569	428
Jadransko osiguranje d.d.			31.983	36.755	31.983	36.755
KD životno osiguranje d.d.		-9.618				-9.618
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	8.903	-15.875	4.526	-14.881	13.429	-30.756
Merkur osiguranje d.d.	49.461	1.585	-408	-760	49.053	824
Sunce osiguranje d.d.			7.110	12.774	7.110	12.774
Triglav osiguranje d.d.	7.833	-4.282	-2.271	-47.268	5.561	-51.550
Uniqa osiguranje d.d.	6.101	344	-2.944	2.707	3.157	3.051
Velebit osiguranje d.d.			-3.589	-17.564	-3.589	-17.564
Velebit životno osiguranje d.d.	-2.976	-9.829			-2.976	-9.829
Victoria životno osiguranje d.d.		-5.463				-5.463
Osiguranje Zagreb d.d.	-30.192	-73.829	-13.166	-6.973	-43.358	-80.802
Allianz reosiguranje d.d.			453	237	453	237
Croatia Lloyd d.d.			56.674	43.607	56.674	43.607
UKUPNO društva za osiguranje	78.524	-110.640	208.894	77.023	287.418	-33.617
UKUPNO društva za reosiguranje			57.127	43.844	57.127	43.844
UKUPNO	78.524	-110.640	266.021	120.866	344.545	10.227

Izvor: HANFA

Tablica C11: Izdvajanja u tehničke pričuve društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2007. i 2008. godini (u tis. kn)

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje	TEHNIČKE PRIČUVE, neto iznos		PRIČUVA ZA PRIJENOSNE PREMIJE, neto iznos		MATEMATIČKA PRIČUVA OSIGURANJA, neto iznos		PRIČUVA ŠTETA, neto iznos		PRIČUVE ZA POVRATE PREMIJA OVISNE I NEOVISNE O REZULTATU (BONUSI I POPUSTI), neto iznos		PRIČUVE ZA IZRAVNAVANJE ŠTETA (KOLEBANJE ŠTETA), neto iznos		OSTALE OSIGURATELJNO - TEHNIČKE PRIČUVE, neto iznos	
	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Agram životno osiguranje d.d.	665.188	808.469	3.536	4.787	645.630	786.469	16.022	17.212						
Allianz Zagreb d.d.	1.362.488	1.646.126	255.879	278.854	785.462	969.143	319.601	396.897	1.481	1.104			64	128
Basler osiguranje d.d.	36.568	39.325	12.649	12.390			23.919	26.935						
Basler životno osiguranje d.d.	87.985	108.007	92	96	87.003	106.169	890	1.742						
Cardif osiguranje d.d.	571	15.509			551	14.117	20	1.392						
Cosmopolitan Life VIG d.d.	129.595	173.400	231	211	128.683	172.038	682	1.152						
Croatia osiguranje d.d.	5.084.601	5.308.279	1.025.912	1.093.320	1.379.069	1.497.392	2.665.621	2.703.367					14.000	14.200
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	57.353	66.000	39.620	46.790			11.314	10.347	6.419	8.862				
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	89.317	137.638	-43	-49	88.663	136.827	698	861						
Euroherc osiguranje d.d.	1.128.506	1.307.050	506.806	558.341			621.700	748.710						
Generali osiguranje d.d.	295.145	464.603	54.507	63.127	190.296	335.751	26.050	59.700					24.292	6.026
Grawe Hrvatska d.d.	1.708.602	1.859.835	67.431	69.383	1.508.656	1.633.661	126.770	151.349					5.744	5.442
Helios VIG d.d.	440.324	448.610	34.007	25.171	319.559	343.494	86.646	79.812			111	133		
HOK osiguranje d.d.	33.531	84.949	18.207	51.200			15.323	33.748			1	1		
Jadransko osiguranje d.d.	685.557	780.348	312.241	337.077			373.316	443.272						
KD životno d.d.		51		4			13	34						
Kvarner VIG d.d.	644.625	738.774	105.497	117.454	392.814	454.248	143.644	164.612					2.671	2.460
Merkur osiguranje d.d.	1.197.771	1.326.505	10.397	10.122	1.114.086	1.237.079	73.242	79.261			47	43		
Sunce osiguranje d.d.	163.549	187.754	67.926	80.308			95.476	107.333	147	112				
Triglav osiguranje d.d.	477.819	509.270	126.828	131.480	130.343	148.894	220.109	226.921			380	334	159	1.642
Uniq osiguranje d.d.	147.276	218.713	12.397	24.514	119.122	174.166	15.757	20.033						
Velebit osiguranje d.d.		22.053		15.784				6.269						
Velebit životno osiguranje d.d.	2.844	9.528	17	18	2.827	9.195	1	314						
Victoria životno osiguranje d.d.		781					781							
Osiguranje Zagreb d.d.	1.405.564	1.495.157	104.749	88.894	1.068.883	1.178.937	231.932	227.326						
Allianz reosiguranje d.d.	534	288	23	51			511	237						
Croatia Lloyd d.d.	359.604	399.186	32.313	59.771			302.093	315.930	219	168			24.978	23.316
UKUPNO društva za osiguranje	15.844.779	17.756.735	2.758.885	3.009.276	7.961.645	9.198.374	5.068.732	5.508.598	8.048	10.078	539	512	46.931	29.897
UKUPNO društva za reosiguranje	360.138	399.473	32.337	59.822			302.604	316.167	219	168			24.978	23.316

Izvor: HANFA

Tablica C12: Račun dobiti i gubitka društava za osiguranje i društava za reosiguranje za razdoblje 01.01.-31.12.2008. godine (u tis. kn)

Broj	Oznaka	Opis pozicije	Život	Neživot	Ukupno	Život	Neživot	Ukupno
			2007.	2007.	2007.	2008.	2008.	2008.
1	2	3	4	5	6 (4+5)	7	8	9 (7+8)
001	I	Zarađene premije (prihodovane)	2.332.052	5.519.305	7.851.357	2.450.607	6.163.697	8.614.305
010	II	Prihodi od ulaganja	698.699	732.563	1.431.262	645.530	490.144	1.135.675
024	III	Prihodi od provizija i naknada	23.469	187.308	210.776	32.120	240.711	272.831
025	IV	Ostali osigurateljno - tehnički prihodi, neto od reosiguranja	62.171	222.043	284.215	34.580	156.977	191.556
026	V	Ostali prihodi	4.331	73.961	78.292	8.720	85.951	94.671
027	VI	Izdaci za osigurane slučajeve, neto	-644.079	-3.840.411	-4.484.489	-673.217	-4.023.867	-4.697.084
036	VII	Promjena ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja (+/-)	-1.162.422	-13.947	-1.176.370	-1.109.219	-13.220	-1.122.439
044	VIII	Promjena tehničkih pričuva životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja, neto od reosiguranja (+/-)	-186.547		-186.547	-74.203		-74.203
048	IX	Izdaci za povrate premija (bonusi i popusti), neto od reosiguranja		-4.207	-4.207		-1.980	-1.980
051	X	Poslovni rashodi (izdaci za obavljanje djelatnosti), neto	-827.179	-2.135.485	-2.962.664	-908.134	-2.389.924	-3.298.059
060	XI	Troškovi ulaganja	-155.336	-136.604	-291.940	-470.187	-302.196	-772.383
067	XII	Ostali tehnički troškovi, neto od reosiguranja	-49.686	-240.679	-290.365	-11.530	-200.452	-211.982
070	XIII	Ostali troškovi, uključujući vrijednosna usklađenja	-5.733	-38.631	-44.364	-21.781	-24.145	-45.926
071	XIV	Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja prije poreza (+/-)	89.739	325.214	414.954	-96.714	181.697	84.983
072	XV	Porez na dobit ili gubitak	-11.215	-59.193	-70.409	-13.926	-60.830	-74.756
075	XVI	Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja poslije poreza (+/-)	78.524	266.021	344.545	-110.640	120.866	10.227
085	1	UKUPNI PRIHODI	3.133.651	6.765.454	9.899.104	3.182.652	7.141.341	10.323.993
086	2	UKUPNI RASHODI	-3.055.126	-6.499.433	-9.554.559	-3.293.292	-7.020.475	-10.313.767
Prikaz prihoda i troškova ulaganja prema izvoru sredstava								
Vrsta prihoda / troškova ulaganja								
Prihodi od ulaganja kapitala			52.008	73.582	125.590	34.223	87.740	121.963
Prihodi od ulaganja matematičke pričuve			633.217	8	633.225	601.006	819	601.825
Prihodi od ulaganja ostalih tehničkih pričuva			9.973	658.973	668.946	9.138	401.586	410.723
Ukupni prihodi od ulaganja			695.198	732.563	1.427.761	644.366	490.144	1.134.511
Troškovi ulaganja kapitala			-3.839	-32.399	-36.238	-72.086	-53.527	-125.614
Troškovi ulaganja matematičke pričuve			-146.628	-15	-146.642	-315.097	-51	-315.148

Izvor: HANFA

Tablica C13: Udjel aktive pojedinog društva za osiguranje i društva za reosiguranje u ukupnoj aktivi svih društava u 2007. i 2008. godini

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje	Život	Neživot	Ukupno	Udjel u aktivi svih društava u %	Život	Neživot	Ukupno	Udjel u aktivi svih društava u %
	2007.				2008.			
	1	2	3		4 (2+3)	5	6	
Agram životno osiguranje d.d.	874.244		874.244	3,6%	1.057.637		1.057.637	4,0%
Allianz Zagreb d.d.	1.172.828	897.389	2.070.216	8,5%	1.458.748	1.023.878	2.482.626	9,3%
Basler osiguranje d.d.		74.364	74.364	0,3%		73.956	73.956	0,3%
Basler životno osiguranje d.d.	121.012		121.012	0,5%	152.832		152.832	0,6%
Cardif osiguranje d.d.		26.593	26.593	0,1%		48.379	48.379	0,2%
Cosmopolitan Life VIG d.d.	180.623		180.623	0,7%	211.658		211.658	0,8%
Croatia osiguranje d.d.	1.551.488	5.968.834	7.520.322	30,9%	1.688.137	5.456.129	7.144.267	26,9%
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.		93.476	93.476	0,4%		104.167	104.167	0,4%
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	116.117		116.117	0,5%	172.381		172.381	0,6%
Euroherc osiguranje d.d.		1.962.868	1.962.868	8,1%		2.354.079	2.354.079	8,9%
Generali osiguranje d.d.	487.494	179.571	667.065	2,7%	401.717	200.433	602.150	2,3%
Grawe Hrvatska d.d.	1.578.664	373.999	1.952.663	8,0%	1.789.928	343.014	2.132.942	8,0%
Helios VIG d.d.	357.178	203.245	560.424	2,3%	374.191	193.630	567.821	2,1%
HOK osiguranje d.d.		64.512	64.512	0,3%		127.545	127.545	0,5%
Jadransko osiguranje d.d.		1.319.983	1.319.983	5,4%		1.591.514	1.591.514	6,0%
KD životno osiguranje d.d.				0,0%	29.720		29.720	0,1%
Kvarner VIG d.d.	754.223	484.067	1.238.290	5,1%	873.248	530.047	1.403.295	5,3%
Merkur osiguranje d.d.	1.319.727	80.184	1.399.911	5,8%	1.406.663	80.548	1.487.212	5,6%
Sunce osiguranje d.d.		301.406	301.406	1,2%		358.260	358.260	1,3%
Triglav osiguranje d.d.	225.318	543.308	768.626	3,2%	238.961	550.583	789.544	3,0%
Uniq osiguranje d.d.	284.748	125.104	409.852	1,7%	469.840	464.909	934.749	3,5%
Velebit osiguranje d.d.		35.997	35.997	0,1%		80.206	80.206	0,3%
Velebit životno osiguranje d.d.	39.287		39.287	0,2%	64.984		64.984	0,2%
Victoria životno osiguranje d.d.				0,0%	40.767		40.767	0,2%
Osiguranje Zagreb d.d.	1.189.164	493.113	1.682.277	6,9%	1.280.725	396.680	1.677.405	6,3%
Allianz reosiguranje d.d.		35.196	35.196	0,1%		28.474	28.474	0,1%
Croatia Lloyd d.d.		818.803	818.803	3,4%		872.193	872.193	3,3%
UKUPNO društva za osiguranje	10.252.115	13.228.012	23.480.127	96,5%	11.712.137	13.977.958	25.690.094	96,6%
UKUPNO društva za reosiguranje		853.998	853.998	3,5%		900.667	900.667	3,4%

Izvor: HANFA

Tablica D1: Agregirana bilanca leasing društava - AKTIVA (u tis. kn, na kraju razdoblja)

	Opis	31.12.2005. ¹	31.12.2006. ¹	31.12.2007. ²	31.12.2008. ³
	AKTIVA				
A.	DUGOTRAJNA IMOVINA (stalna sredstva)	18.409.748	24.699.527	26.919.867	29.953.355
I.	NEMATERIJALNA IMOVINA	44.611	75.073	23.924	42.123
II.	MATERIJALNA IMOVINA	7.708.095	10.402.958	11.294.451	13.056.951
2.1	Materijalna imovina u pripremi (investicije u tijeku)	768.634	1.602.920	416.586	431.502
2.2	Materijalna imovina dana u operativni leasing	6.786.582	8.585.080	10.657.341	12.398.326
	u tome imovina dana u operativni leasing nerezidentima	26.015	32.249	3.528	3.903
2.2.1	Osobni automobili	3.604.841	4.711.876	6.101.477	6.467.490
2.2.2	Gospodarska (teretna + prijevozna) vozila	813.913	956.534	958.493	1.534.464
2.2.3	Strojevi i oprema	936.450	1.039.250	1.940.583	1.929.590
2.2.4	Postrojenja	31.063	27.877	15.031	4.955
2.2.5	Nekretnine	966.788	1.179.058	682.381	919.584
2.2.6	Plovila	348.705	579.767	899.830	1.428.130
2.2.7	Ostalo	84.822	90.719	59.545	114.113
2.3	Ostala materijalna imovina	152.880	214.958	220.525	227.123
III.	DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	4.398.594	5.663.369	4.500.081	3.116.748
3.1	Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate	1.261	18.828	79.659	43.087
3.2	Dani dugoročni zajmovi povezanim osobama	1.413	189.459	64.161	35.071
3.3	Ulaganja u dugoročne vrijednosne papire	64.310	96.888	113.547	117.470
3.4	Dani dugoročni zajmovi	4.326.719	5.351.956	4.228.665	2.910.191
3.5	Dani dugoročni depoziti	0	650	509	2.270
3.6	Ostala financijska imovina	4.891	5.587	13.541	8.659
IV.	DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA	6.258.448	8.558.127	11.101.410	13.737.532
4.1	Potraživanja po osnovi financijskog leasinga	6.258.187	8.547.397	11.096.492	13.737.211
4.2	Potraživanja od povezanih osoba	0	0	0	0
4.3	Ostala potraživanja	261	10.730	4.919	321
B.	KRATKOTRAJNA IMOVINA	1.933.714	2.172.971	3.230.570	4.921.286
I.	ZALIHE	51.894	198.040	96.778	94.355
II.	KRATKOTRAJNA POTRAŽIVANJA	1.242.884	1.313.182	1.799.019	2.607.605
2.1	Potraživanja po osnovi operativnog leasinga	252.749	217.333	230.809	293.260
2.2	Potraživanja po osnovi financijskog leasinga	585.649	501.364	778.345	1.727.593
2.3	Potraživanja od povezanih poduzeća	6.459	18.811	19.901	41.873
2.4	Potraživanja od države i drugih institucija	125.927	122.864	90.254	149.632
2.5	Ostala potraživanja	272.099	452.811	679.710	395.247
III.	KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	417.874	309.862	959.289	1.938.249
	Ulaganje u podružnice, pridružena društva i zajedničke poduhvate	0	0	0	0
3.1	Ulaganja u vrijednosne papire	2.504	16.710	102.244	99.774
3.2	Dani zajmovi	278.122	187.571	466.127	941.855
3.3	Dani depoziti	121.585	88.566	382.160	886.544
3.4	Ostala imovina	15.663	17.015	8.758	10.076
IV.	NOVAC NA RAČUNU I BLAGAJNI	221.063	351.887	375.485	281.077
C.	PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA	60.140	96.093	153.428	242.331
D.	UKUPNA AKTIVA	20.403.602	26.968.591	30.303.865	35.116.972
E.	Aktivni izvanbilančni zapisi	107.490	111.739	760.153	777.544

Izvor: HANFA

Tablica D2: Agregirana bilanca leasing društava - PASIVA (u tis. kn, na kraju razdoblja)

	Opis	31.12.2005. ¹	31.12.2006. ¹	31.12.2007. ²	31.12.2008.
	PASIVA				
A.	KAPITAL I REZERVE	742.138	860.497	766.772	79.78
I.	Upisani kapital	342.040	380.419	428.756	401.65
	u tome u vlasništvu nerezidenata	180.619	197.350	285.055	258.84
II.	Revalorizacijska rezerva	733	5.692	7	-3.35
III.	Ostale rezerve	368.479	442.903	280.760	190.00
IV.	Zadržana dobit/preneseni gubitak	-196.210	-58.419	142.880	-43.65
V.	Dobit/gubitak tekuće godine	227.096	89.902	-85.632	-464.82
B.	DUGOROČNE OBVEZE	17.749.955	23.367.423	25.551.999	30.238.13
I.	Obveze prema povezanim poduzećima	10.330.070	12.463.863	11.792.640	14.434.67
II.	Obveze za dugoročne kredite ino banaka i financijskih instucija	5.818.973	8.837.153	11.250.672	13.251.76
III.	Obveze za dugoročne kredite domaćih banaka i financijskih institucija	388.555	558.976	932.971	751.33
IV.	Obveze za predujmove, depozite i jamstva po osnovi leasinga	1.112.955	1.384.174	1.571.480	1.705.54
	Obveze za izdane vrijednosne papire	0	0	0	1.80
V.	Ostale dugoročne obveze	99.401	123.258	4.236	93.01
C.	KRATKOROČNE OBVEZE	1.574.636	2.274.685	3.369.447	4.047.20
I.	Kratkoročne obveze prema povezanim poduzećima	545.226	601.178	1.597.011	534.90
II.	Obveze za kredite ino banaka i financijskih instucija	358.047	572.944	372.398	2.472.02
III.	Obveze za kredite domaćih banaka i financijskih institucija	150.312	331.988	605.699	434.75
	Obveze za kratkoročne vrijednosne papire	0	0	0	
IV.	Obveze za predujmove, depozite i jamstva po osnovi leasinga	158.372	179.278	356.263	314.75
V.	Ostale kratkoročne obveze	362.679	589.297	438.077	290.71
D.	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	336.874	465.986	615.648	751.84
E.	UKUPNA PASIVA	20.403.602	26.968.591	30.303.865	35.116.97
F.	Pasivni izvanbilančni zapisi	107.490	111.739	760.153	777.54

Izvor: HANFA

Tablica D3: Izvješće o strukturi aktivnih ugovora o operativnom leasingu prema objektima (na kraju razdoblja, ugovorena vrijednost u tis. kn)

Broj aktivnih ugovora	31.12.2005. ¹	31.12.2006. ¹	31.12.2007. ²	31.12.2008. ³
Osobni automobili	40.371	50.801	63.334	73.808
Gospodarska (teretna i prijevozna) vozila	7.879	9.042	9.275	8.690
Strojevi i oprema	2.004	2.336	2.986	3.601
Postrojenja	14	13	14	21
Nekretnine	91	118	107	115
Plovila	335	514	721	937
Ostalo	338	789	178	204
Ukupno	51.032	63.613	76.615	87.376
Ugovorena vrijednost	31.12.2005. ¹	31.12.2006. ¹	31.12.2007. ²	31.12.2008. ³
Osobni automobili	5.023.123	6.391.657	8.151.690	9.961.956
Gospodarska (teretna i prijevozna) vozila	1.688.519	1.976.496	2.103.244	2.426.411
Strojevi i oprema	1.103.303	1.252.528	2.367.200	2.648.653
Postrojenja	32.540	32.084	22.119	35.379
Nekretnine	888.680	1.360.724	797.820	1.084.618
Plovila	490.707	781.817	1.209.500	1.851.857
Ostalo	110.965	173.540	112.192	121.703
Ukupno	9.337.836	11.968.846	14.763.766	18.130.578

Izvor: HANFA

Tablica D4: Izvješće o strukturi aktivnih ugovora o financijskom leasingu prema objektima (na kraju razdoblja, ugovorena vrijednost u tis. kn)

Broj aktivnih ugovora	31.12.2005. ¹	31.12.2006. ¹	31.12.2007. ²	31.12.2008. ³
Osobni automobili	23.428	28.929	34.615	41.536
Gospodarska (teretna i prijevozna) vozila	9.731	11.494	15.692	18.224
Strojevi i oprema	4.937	5.703	9.254	10.618
Postrojenja	22	25	38	38
Nekretnine	205	413	701	860
Plovila	389	521	836	891
Ostalo	624	890	659	913
Ukupno	39.336	47.975	61.795	73.080
Financirana vrijednost	31.12.2005. ¹	31.12.2006. ¹	31.12.2007. ²	31.12.2008. ³
Osobni automobili	2.754.947	3.760.242	4.543.497	5.671.138
Gospodarska (teretna i prijevozna) vozila	2.327.840	2.920.447	4.427.536	5.832.597
Strojevi i oprema	1.794.568	2.321.544	3.977.177	4.734.272
Postrojenja	16.210	21.027	32.280	25.293
Nekretnine	2.068.659	2.694.705	2.844.969	4.010.242
Plovila	290.233	416.852	611.974	822.538
Ostalo	143.867	225.738	227.399	312.517
Ukupno	9.396.325	12.360.555	16.664.831	21.408.598

Izvor: HANFA

Tablica D5: Izvješće o strukturi aktivnih ugovora o zajmu prema objektima (na kraju razdoblja, ugovorena vrijednost u tis. kn)

Broj aktivnih ugovora	31.12.2005.¹	31.12.2006.¹	31.12.2007.²	31.12.2008.³
Osobni automobili	13.170	13.282	11.637	9.801
Gospodarska (teretna i prijevozna) vozila	5.119	5.029	4.495	3.942
Strojevi i oprema	2.510	2.628	2.565	2.321
Postrojenja	18	21	12	10
Nekretnine	601	743	725	647
Plovila	423	504	472	410
Ostalo	360	307	91	82
Ukupno	22.201	22.514	19.997	17.213
Financirana vrijednost	31.12.2005.¹	31.12.2006.¹	31.12.2007.²	31.12.2008.³
Osobni automobili	1.268.266	1.302.187	1.152.555	1.011.500
Gospodarska (teretna i prijevozna) vozila	1.073.444	1.092.869	965.227	846.591
Strojevi i oprema	1.095.900	1.110.066	1.132.509	1.033.286
Postrojenja	5.593	8.639	7.064	6.558
Nekretnine	2.268.097	4.026.892	3.877.154	3.751.256
Plovila	325.170	394.886	361.251	319.338
Ostalo	197.654	190.978	297.591	258.154
Ukupno	6.234.124	8.126.518	7.793.352	7.226.683

Izvor: HANFA

Kratice

BDP	bruto domaći proizvod
CROBEX	službeni indeks cijena dionica kojima se trguje na Zagrebačkoj burzi
EU	Europska unija
HANFA	Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
kn	kuna
mil.	milijun
mlrd.	milijarda
MMF	Međunarodni monetarni fond
MOD	Mirovinsko osiguravajuće društvo
MSFI	Međunarodni standardi financijskog izvješćivanja
ODMF	Otvoreni dobrovoljni mirovinski fond
OIF	Otvoreni investicijski fond
OMF	Obvezni mirovinski fond
REGOS	Središnji registar osiguranika
RH	Republika Hrvatska
ZDMF	Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi
ZIF	Zatvoreni investicijski fond

POPIS TABLICA

Broj tablice	Naziv	Stranica
TRŽIŠTE KAPITALA		
1.1.	Usporedba vrijednosti uloga od 10.000 kn u CROBEX od 1997. do 2008. godine	4
1.2.	Kretanje vrijednosti burzovnih indeksa u svijetu u 2008. godini	4
1.3.	Ukupni prihod od naknada i provizija za 2007. i 2008. godinu (u tis. kn)	6
1.4.	Bilanca brokerskih društava na dan 31.12.2007. i 31.12.2008. godine (u tis. kn)	7
1.5.	Usporedba izdavanja i oduzimanja dozvola u 2007. i 2008. godini	10
1.6.	Prospekti i uvrštenja tijekom 2007. i 2008. godine	10
1.7.	Odobrenje internih akata u 2007. i 2008. godini	10
INVESTICIJSKI FONDOVI		
2.1.	Usporedba broja investicijskih fondova u 2007. i 2008. godini	15
2.2.	Neto imovina otvorenih investicijskih fondova (u tis. kn)	15
2.3.	Neto imovina pod upravljanjem društava koja upravljaju otvorenim investicijskim fondovima	17
2.4.	Bilanca društava za upravljanje na dan 31.12.2007. i 31.12.2008. godine (u tis. kn)	20
2.5.	Račun dobiti i gubitka društava za upravljanje u 2008. godini (u tis. kn)	21
2.6.	Investicijski fondovi osnovani posebnim zakonom na dan 31.12.2008. godine (neto imovina u tis. kn)	22
2.7.	Struktura ulaganja Fonda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji na dan 31.12.2008. godine (u tis. kn)	22
2.8.	Struktura ulaganja Umirovljeničkog fonda na dan 31.12.2008. godine (u tis. kn)	22
2.9.	Podzakonski akti doneseni na temelju Zakona o investicijskim fondovima u 2008. godini	23
2.10.	Broj okončanih predmeta u 2007. i 2008. godini	24
2.11.	Provedeni neposredni nadzori nad društvima za upravljanje i investicijskim fondovima u 2008. godini	26
MIROVINSKI FONDOVI		
3.1.	Članstvo u obveznim mirovinskim fondovima	27
3.2.	Neto doprinosi obveznih mirovinskih fondova u 2008. godini (u tis. kn)	28
3.3.	Struktura ulaganja obveznih mirovinskih fondova (u tis. kn)	30
3.4.	Anualizirani prinosi vrijednosti obračunskih jedinica OMF-ova i Mirex-a	32
3.5.	Bilanca društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondom na dan 31.12.2007. i 31.12.2008. godine (u tis. kn)	33
3.6.	Račun dobiti i gubitka društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondom u 2007. i 2008. godini (u tis. kn)	34
3.7.	Članstvo u otvorenim dobrovoljnim mirovinskim fondovima	35
3.8.	Bruto doprinosi članova ODMF-ova (u tis. kn)	36
3.9.	Struktura ulaganja otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova (u tis. kn)	37
3.10.	Anualizirani prinosi ODMF-ova	39
3.11.	Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi	40
3.12.	Osnovni pokazatelji za ZDMF-ove	40
3.13.	Vrijednost obračunskih jedinica i prinosi ZDMF-ova	41
3.14.	Bilanca društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima na dan 31.12.2007. i 31.12.2008. godine (u tis. kn)	42
3.15.	Račun dobiti i gubitka društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima u 2007. i 2008. godini (u tis. kn)	43

POPIS TABLICA

Broj tablice	Naziv	Stranica
TRŽIŠTE OSIGURANJA		
4.1.	Poslovi osiguranja koje su društva za osiguranje i društva za reosiguranje obavljala tijekom 2008. godine	48
4.2.	Udjel većinskog vlasništva rezidenata i nerezidenata po skupinama osiguranja u ukupnom temeljnom kapitalu društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 31.12.2008. godine (u %)	49
4.3.	Zaračunata bruto premija društava za osiguranje u 2007. i 2008. godini (u kn)	50
4.4.	Obvezno osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama u 2008. godini (u kn)	53
4.5.	Struktura aktive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2007. i 2008. godini (u kn)	54
4.6.	Struktura pasive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2007. i 2008. godini (u kn)	56
4.7.	Skraćena bilanca za 2007. i 2008. godinu (u kn)	63
4.8.	Skraćeni prikaz bilance stanja za 2007. i 2008. godinu (u kn)	65
4.9.	Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka za 2007. i 2008. godinu (u kn)	66
MIROVINSKA OSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA		
5.1.	Bilanca sa stanjem na dan 31.12.2007. i 31.12.2008. godine (u kn)	68
5.2.	Račun dobiti i gubitka za razdoblje 01.01. - 31.12.2008. godine (u kn)	69
LEASING		
6.1.	Broj leasing društava u razdoblju 2003. - 2008. godine	70
6.2.	Pregled stanja u djelatnosti leasinga u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2008. godine	70
6.3.	Struktura portfelja cjelokupne djelatnosti leasinga u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2008. godine	72
6.4.	Struktura portfelja zajmova u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2008. godine	73
6.5.	Usporedni prikaz broja, strukture i vrijednosti aktivnih ugovora djelatnosti leasinga	74
6.6.	Usporedni prikaz broja, strukture i vrijednosti zaključenih ugovora djelatnosti leasinga (u kn)	76
6.7.	Broj aktivnih ugovora djelatnosti leasinga prema objektima leasinga/zajma	77
6.8.	Vrijednost svih aktivnih ugovora (u kn)	78
6.9.	Usporedni prikaz aktive 5 leasing društava s najvećim udjelima u ukupnoj aktivi (u kn)	80
6.10.	Usporedni prikaz kapitala i rezervi 5 leasing društava s najvećim udjelima (u kn)	81
6.11.	Usporedni prikaz 5 leasing društava s najvećim udjelima u ukupnim obvezama leasing društava (u kn)	81
6.12.	Usporedni prikaz 5 najvećih leasing društava prema visini iskazane dobiti nakon oporezivanja u 2007. i 2008. godini (u kn)	82
6.13.	Usporedni prikaz 5 najvećih leasing društava prema visini iskazanog gubitka nakon oporezivanja u 2007. i 2008. godini (u kn)	83
6.14.	Procjena koncentriranosti tržišta primjenom mjerila HHI	84
6.15.	HH indeksi djelatnosti leasinga po razdobljima	84
FACTORING		
7.1.	Usporedni prikaz aktive 5 factoring društava s najvećim udjelom u aktivi (u kn)	91

7.2.	Usporedni prikaz aktive djelatnosti factoringa na dan 31.12.2007. i 31.12.2008. godine (u kn)	93
7.3.	Usporedni prikaz pasive djelatnosti factoringa na dan 31.12.2007. i 31.12.2008. godine (u kn)	94
7.4.	Usporedni prikaz računa dobiti i gubitka djelatnosti factoringa u 2007. i 2008. godini (u kn)	96
7.5.	Prikaz factoring društava sa najvećim udjelima u dobiti u 2008. godini (u kn)	96

SURADNJA I ZAŠTITA POTROŠAČA

8.1.	Struktura predstavki potrošača	100
FINANCIJSKO IZVJEŠĆE AGENCIJE		
9.1.	Bilanca Agencije za 2008. godinu (u kn)	102
9.2.	Račun prihoda i rashoda Agencije za 2008. godinu (u kn)	102

POPIS GRAFIKONA

Broj grafikona	Naziv	Stranica
-------------------	-------	----------

TRŽIŠTE KAPITALA

1.1.	Kretanje vrijednosti CROBEX i prometa na Zagrebačkoj burzi u 2008. godini	3
1.2.	Godišnji prinos indeksa Crobex 1998. - 2008. godine	3
1.3.	Prinos svjetskih indeksa u 2008. godini	5
1.4.	Kretanje vrijednosti indeksa CROBIS i prometa na Zagrebačkoj burzi u 2008. godini	5
1.5.	Godišnji prinos indeksa CROBIS 2002. - 2008. godine	6
1.6.	Ostvareni prihodi od provizija i naknada za 2008. po ovlaštenim društvima (u tis. kn)	7
1.7.	Udjel imovine brokerskog društva u ukupnoj imovini brokerskih društava na dan 31.12.2008. godine (u tis. kn)	8
1.8.	Dobit brokerskih društava ostvarena u 2008. godini (u tis. kn)	8

INVESTICIJSKI FONDOVI

2.1.	Udjel u ukupnoj neto imovini otvorenih investicijskih fondova (u tis. kn)	16
2.2.	Struktura ulaganja otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom	16
2.3.	Udjel domaće i inozemne imovine u imovini otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom	17
2.4.	Udjel u imovini otvorenih investicijskih fondova prema vlasničkoj strukturi društava za upravljanje	18
2.5.	Neto imovina zatvorenih investicijskih fondova u 2005., 2006., 2007. i 2008. godini (u tis. kn)	18
2.6.	Udjel nekretninskih fondova u ukupnoj imovini zatvorenih investicijskih fondova u 2008. godini	19
2.7.	Udjel u imovini zatvorenih investicijskih fondova prema vlasničkoj strukturi društava za upravljanje	19
2.8.	Udjel imovine društava za upravljanje na dan 31.12.2008. godine	20
2.9.	Ostvarena dobit društava za upravljanje nakon oporezivanja u 2008. godini	21

MIROVINSKI FONDOVI

3.1.	Neto doprinosi obveznih mirovinskih fondova 2002. - 2008. godine (u tis. kn)	28
3.2.	Neto imovina obveznih mirovinskih fondova u 2008. godini	29

3.3.	Omjer neto imovine i neto doprinosa obveznih mirovinskih fondova u razdoblju 30.04.2002. - 31.12.2008. godine	29
3.4.	Struktura ulaganja obveznih mirovinskih fondova (u tis. kn)	30
3.5.	Kretanje vrijednosti obračunskih jedinica i indeksa Mirex tijekom 2008. godine	31
3.6.	Udjel u imovini pod upravljanjem prema vlasničkoj strukturi	35
3.7.	Bruto doprinosi članova ODMF-ova u posljednjih 5 godina (u tis. kn)	36
3.8.	Struktura ulaganja ODMF-ova u posljednjih 5 godina (u tis. kn)	37
3.9.	Udjel u imovini pod upravljanjem prema vlasničkoj strukturi	44

TRŽIŠTE OSIGURANJA

4.1.	Premija po stanovniku za razdoblje 2000. - 2008. godine (u kn)	46
4.2.	Udjel zaračunate bruto premije u BDP-u za razdoblje 2000. - 2008. godine (u %)	46
4.3.	Broj društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 01.01.2008. i 31.12.2008. godine	47
4.4.	Vlasnička struktura društava za osiguranje i društava za reosiguranje (neposredno vlasništvo)	48
4.5.	Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja društava za osiguranje za razdoblje 2000. - 2008. godine (u tis. kn)	51
4.6.	Indeksi zaračunate bruto premije osiguranja društava za osiguranje za razdoblje 2000. - 2008. godine	52
4.7.	Udjel životnih i neživotnih osiguranja društava za osiguranje u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji osiguranja za razdoblje 2000. - 2008. godine (u %)	52
4.8.	Struktura premije po vrstama osiguranja u 2008. godini (u %)	53
4.9.	Struktura aktive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2007. i 2008. godini (u %)	55
4.10.	Udjel aktive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u ukupnoj aktivni djelatnosti osiguranja u 2008. godini (u %)	56
4.11.	Struktura pasive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2007. i 2008. godini (u %)	57
4.12.	Izdvajanja iz tehničke pričuve za razdoblje 2000. - 2008. godine (u tis. kn)	58
4.13.	Struktura tehničkih pričuva za razdoblje 2000. - 2008. godine (u %)	58
4.14.	Struktura ulaganja iz sredstava tehničke pričuve za razdoblje 2000. - 2008. godine (u %)	59
4.15.	Struktura ulaganja iz sredstava matematičke pričuve za razdoblje 2000. - 2008. godine (u %)	60
4.16.	Stanje imovine Garancijskog fonda 01.01. - 31.12.2008. godine (u mil. kn)	64

POPIS GRAFIKONA

Broj grafikona	Naziv	Stranica
----------------	-------	----------

LEASING

6.1.	Temeljni kapital djelatnosti leasinga po podrijetlu kapitala na dan 31.12.2008. godine (u %)	71
6.2.	Vrijednost novozaključenih i aktivnih ugovora u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2008. godine (u mil. kn)	72
6.3.	Prosječna vrijednost aktivnih ugovora u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2008. godine (u tis. kn)	73
6.4.	Prosječna vrijednost novozaključenih ugovora u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2008. godine (u tis. kn)	73
6.5.	Usporedba broja aktivnih ugovora u 2007. i 2008. godini	74

6.6.	Struktura broja aktivnih ugovora na dan 31.12.2008. godine (u %)	75
6.7.	Usporedba vrijednosti aktivnih ugovora u 2007. i 2008. godini (u mil. kn)	75
6.8.	Struktura vrijednosti aktivnih ugovora na dan 31.12.2008. godine (u %)	76
6.9.	Struktura broja aktivnih ugovora prema objektima leasinga/zajma na dan 31.12.2008. godine (u %)	77
6.10.	Struktura vrijednosti aktivnih ugovora prema objektima leasinga/zajma na dan 31.12.2008. godine (u %)	78
6.11.	Struktura ukupne aktive leasing društava na dan 31.12.2008. godine (u %)	79
6.12.	Struktura ukupne pasive leasing društava na dan 31.12.2008. godine (u %)	80
6.13.	Prikaz 5 najvećih leasing društava prema visini iskazane dobiti nakon oporezivanja u 2008. godini (u mil. kn)	82
6.14.	Struktura iskazane dobiti nakon oporezivanja leasing društava u 2008. godini (u %)	82
6.15.	Prikaz 5 najvećih leasing društava prema visini iskazanog gubitka nakon oporezivanja u 2008. godini (u mil. kn)	83
6.16.	Struktura iskazanog gubitka nakon oporezivanja leasing društava u 2008. godini (u%)	83
6.17.	HH indeksi djelatnosti leasinga po razdobljima	85

Broj grafikona	Naziv	Stranica
-------------------	-------	----------

FACTORING

7.1.	Aktiva po društvima na dan 31.12.2008. godine (u mil. kn)	92
7.2.	Ukupna aktiva factoring društava 2005. - 2008. godine (u mil. kn)	93
7.3.	Struktura aktive factoring društava na dan 31.12.2008. godine (u %)	94
7.4.	Struktura pasive factoring društava na dan 31.12.2008. godine (u %)	95

HRVATSKI SABOR

Klasa: 021-12/09-09/22

Urbroj: 65-09-03

Zagreb, 10. lipnja 2009.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 32. stavak 1. podstavak 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *sažetak Godišnjeg izvješća o radu Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2008. godinu*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, aktom od 5. lipnja 2009. godine.

PREDSJEDNIK

Luka Bebić

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA
Klasa: 001-02/09-03/1
Ur. broj: 326-01-09-3
Zagreb, 5. lipnja 2009.

REPUBLIKA HRVATSKA
61 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Prilježeno: 10-06-2009		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
021-12/09-09/22	65	
Uredbeni broj:	Pril.	Vrij.
56-09-01	248	

HRVATSKI SABOR
N/p gosp. Luka Bebić, predsjednik

Trg sv. Marka 6
10 000 Zagreb

Predmet: Godišnje izvješće za 2008. Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga
- dostavlja se

Poštovani,

U skladu s odredbom članka 21. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga („Narodne novine“ br. 140/05), Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga dužna je jedanput godišnje podnijeti Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru izvješće o svom radu i stanju financijskih institucija koje ulaze u njen djelokrug i nadležnost.

Postupajući po citiranoj odredbi, u privitku Vam dostavljamo Godišnje izvješće za 2008. godinu. Istodobno, izvješće se dostavlja i Hrvatskom saboru.

S poštovanjem,

Predsjednik Uprave

Ante Samodol

Privitci:

1. Sažetak Godišnjeg izvješća Agencije za 2008.
2. Godišnje izvješće Agencije za 2008.
3. CD sa Godišnjim izvješćem Agencije za 2008.

**Hrvatska agencija za nadzor
financijskih usluga**

**SAŽETAK GODIŠNJEG IZVJEŠĆA
ZA 2008. GODINU**

Zagreb, lipanj 2009.

Tržište kapitala

Svjetska tržišta kapitala

U mnogo čemu 2008-a godina je bila bez presedana na svjetskim tržištima vrijednosnih papira. Navedimo nekoliko značajnih činjenica:

- Izgubljeno 30.000.000.000.000 \$US (30 bilijuna) na tržištu vrijednosnih papira.
- MSCI World Index: -42.1% (najgora godina od početka računanja indeksa 1970.). Rast 2007: +7.1%.
- MSCI Emerging Markets Index: -54.5% (najgora godina od početka računanja indeksa 1987.). Rast u 2007: +38.2% .
- MSCI Emerging Markets Eastern Europe Index: -69.6%. Rast 2007: +23.7%.
- CROBEX: -67.1% (najveći godišnji pad). Rast u 2007: +63.2%.
- S&P 500 Index: -38.5% (najgori godišnji pad od 1937, treći ukupno). Rast 2007: +3.5%
- Dow Jones Industrial Index: -33.8% (najgori godišnji pad od 1931, treći ukupno). Rast u 2007: +6.4%.
- S&P 500 i Dow Jones: Na kraju svakog dana u 2008 godini oba indeksa su imali negativni prinos u odnosu na početak 2008. godine (od 1900-te samo 3 godine su bile slične:1910,1962,1977)
- FTSE Eurofirst 300 Indeks: -44.8% (najgora godina od početka računanja indeksa 1986). Rast 2007: 1.6%
- Nikkei 225 Average: -42.1% (najgori pad ikada). Rast 2007: +12.5%
- Volatility Indeks (VIX): Povijesno najviša u 11. mjesecu 2008.

Hrvatsko tržište kapitala

Ukupni ostvareni promet na Zagrebačkoj burzi u 2008. godini dosegao je 31.064 milijuna kuna, što predstavlja smanjenje od 53,3% u odnosu na ukupan promet u 2007. godini. Omjer ukupnog prometa i BDP-a pao je na 9.1% od rekordnih 21.2% iz 2007. godine. Aktivno se trgovalo s 372 izdanja vrijednosnih papira, što je 1,07% manje u odnosu na godinu ranije. Redovan promet dionicama iznosio je 16.842,3 milijuna kuna, odnosno 23,4% manje nego u prethodnoj godini. Dionički indeks Crobex na kraju godine je bio 67,1% manji nego na njezinu početku. Tržišna kapitalizacija manja je 55,1% u odnosu na 2007. godinu

Trgovina obveznicama u 2008. između institucionalnih ulagatelja iznosila je 11.686,6 milijuna kuna, što predstavlja smanjenje od 70,1% u odnosu na 2007. godinu. Redovan promet obveznicama na Zagrebačkoj burzi ostvaren je u iznosu od 398,1 milijun kuna, što je 47,5% manje nego u 2007. godini.

U 2008. godini ovlaštena društva ostvarila su prihode od naknada i provizija u iznosu od 330,4 milijuna kuna, od čega su brokerska društva ostvarila 131,8 milijuna kuna (39,9%), a banke 198,6 milijuna kuna (60,1%) prihoda. U strukturi prihoda od provizija i naknada najveći udjel od 52,8% pripada prihodima od kupnje i prodaje vrijednosnih papira po nalogu nalogodavca. Od toga su brokerska društva ostvarila 111,2 milijuna kuna (63,7%), a banke 63,4 milijuna kuna (36,3%). Prihod od kupnje i prodaje vrijednosnih papira po nalogu nalogodavca ujedno predstavlja 84,4% udjela u ukupnim prihodima od naknada i provizija brokerskih društava. Istovremeno, bankama najveći udjel u prihodima od naknada i provizija predstavljaju prihodi od poslova skrbništva 50,6%. Najveći prihod od provizija i naknada ostvarile su Zagrebačka banka d.d. i Privredna banka Zagreb d.d., a od brokerskih društava Auctor d.o.o. i Fima-vrijednosnice d.o.o.

Uspoređujući podatke s prethodnom godinom, ovlaštena društva ostvarila su 253,9 milijuna kuna manje prihoda od provizija i naknada ili 43,5%. Najveći pad zabilježili su prihodi od poslova agenata

izdanja, u iznosu od 67,6 milijuna kuna (74,2%) i prihodi od upravljanja portfeljem vrijednosnih papira za račun nalagodavca, u iznosu od 53,9 milijuna kuna (69,6%). Jedino su prihodi od poslova skrbništva zabilježili rast u iznosu od 17,0 milijuna kuna (20,4%). Ukupna vrijednost imovine brokerskih društava 31.12.2008. iznosila je 2.230,8 milijuna kuna i smanjila se za 421,0 milijun kuna ili 15,9% u odnosu na 2007. godinu.

Godinu 2008. obilježio je velik broj aktivnosti Agencije usmjerenih na izradu nacrtu ključnih propisa koji uređuju prava i obveze sudionika na domaćem tržištu kapitala. Zakon o tržištu kapitala i brojni podzakonski akti kojima je izvršen proces prilagodbe i usklađivanja zakonodavstva u ovom području s Pravnom stečevinom EZ, objavljen je u Narodnim novinama br. 88 od 28.07.2008, a stupio je na snagu 01.01.2009. godine. Danom njegova stupanja na snagu prestao je važiti Zakon o tržištu vrijednosnih papira. Iznimno velik broj podzakonskih propisa, kao i velik obim Zakona o tržištu kapitala, uvjetovani su brojnim direktivama EZ koje je bilo potrebno implementirati u hrvatsko zakonodavstvo.

Tijekom 2008. izdano je 80 dozvola za obavljanje poslova brokera, 43 dozvole za obavljanje poslova investicijskog savjetnika te 9 dozvola ovlaštenim društvima za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima. U istom razdoblju oduzeto je 25 dozvola za obavljanje poslova brokera, 14 dozvola za obavljanje poslova investicijskog savjetnika te 6 dozvola ovlaštenim društvima

Agencija je u 2008. zaprimila 21 zahtjev za odobrenje prospekta o izdavanju dionica privatnom ponudom, te su svi zahtjevi odobreni rješenjima Agencije. Isto tako, Agencija je u 2008. zaprimila 2 zahtjeva za odobrenje prospekta o izdavanju dionica javnom ponudom i oba su odobrena rješenjima Agencije.

Tijekom 2008. Agencija je donijela 6 rješenja kojima se društvima odobrava objavljivanje podataka pri uvrštenju vrijednosnih papira u prvu kotaciju Zagrebačke burze, od čega se 5 odnosi na obveznice, a 1 rješenje se odnosi na objavljivanje podataka pri uvrštenju dionica društva u prvu kotaciju Zagrebačke burze

U 2008. rješenjima Agencije odobrena su 4 izdanja obveznica javnom ponudom, ukupne vrijednosti 25.991.505,00 eura i 100.000.000,00 kuna. Komercijalne zapise u RH, u 2008. izdalo je 18 trgovačkih društava. Ukupna vrijednost izdanih komercijalnih zapisa je 1.568.672.000,00 kuna. Tijekom 2008. Agencija je odobrila ukupno 15 zahtjeva za odobrenje objavljivanja ponude za preuzimanje, 3 zahtjeva odbačena su rješenjem Agencije jer podnositelji zahtjeva nisu postupili po traženju Agencije i u roku uredili svoj zahtjev i dostavili dokumentaciju koja je nedostajala, dok su 2 zahtjeva odbijena zbog neusklađenosti sa svim zakonom propisanim uvjetima.

U okviru svojih nadležnosti Agencija je tijekom 2008. provodila posredni i neposredni nadzor nad ovlaštenim društvima i izdavateljima vrijednosnih papira.

Investicijski fondovi

Zaključno s 31.12.2008. godine u RH je registrirano 126 otvorenih investicijskih fondova, 11 zatvorenih investicijskih fondova i 2 fonda osnovana posebnim zakonima: Fond hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Umirovljenički fond. Također je na kraju 2008.godine registrirano 39 društava za upravljanje investicijskim fondovima (7 više u odnosu na prethodnu godinu).

Otvoreni investicijski fondovi

Tijekom 2008. odobreno je osnivanje 26 novih otvorenih investicijskih fondova i to 15 u javnoj ponudi (2 novčana, 1 mješoviti i 12 dioničkih) i 11 u privatnoj ponudi (1 novčani, 3 mješovita, 6 dioničkih i 1 fond rizičnog kapitala). Kao i u 2007.godini, najveći porast broja fondova zabilježen je

kod dioničkih fondova (33 % u javnoj i 67 % u privatnoj ponudi), dok je broj obvezničkih fondova ostao nepromijenjen.

Došlo je do velikog pada ukupne neto imovine otvorenih investicijskih fondova s 30,1 milijarde kuna u 2007. na 9,9 milijardi kuna na kraju 2008.godine. Razlog je nesumnjivo i poremećaj na svim velikim financijskim tržištima, a posebno na američkom, odakle je taj val promjena s negativnim predznakom i krenuo.

Najveći pad ukupne neto imovine zabilježili su dionički fondovi (80,6%), zatim mješoviti (78,5%), obveznički (24,2%), a najmanji pad bilježe novčani fondovi (5,6%). U privatnoj ponudi situacija je slična, dionički fondovi bilježe pad od 49,8%, mješoviti 45,6%, a obveznički 24,4%.

Tijekom 2008. nije došlo do značajnijih promjena ukupnog udjela 5 najvećih društava za upravljanje u ukupnoj imovini investicijskih fondova. Njihov udjel je i dalje visok (78,5 %), iako neznatno manji nego u 2007. godini (81,4 %). Pod upravljanjem ostalih društava je ostatak ukupne imovine od 2,1 milijarde kuna.

Od ukupno 32 društva za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima, koliko ih je evidentirano u 2008. godini, 17 ih je u domaćem vlasništvu, 8 u neposrednom stranom vlasništvu i 7 u posrednom stranom vlasništvu. Jedno društvo je promijenilo vlasničku strukturu.

Zatvoreni investicijski fondovi

U 2008. poslovalo je ukupno 11 zatvorenih investicijskih fondova, od kojih je 7 registrirano za ulaganje u nekretnine. Ukupna imovina svih zatvorenih investicijskih fondova iznosila je 1,9 milijardi kuna, a nekretninski fondovi sudjeluju u njoj s 31%. Tijekom 2008. osnovana su 2 nova fonda za ulaganje u nekretnine. U 2008. godini, 7 društava upravlja zatvorenim investicijskim fondovima. Od toga ih je 6 u domaćem vlasništvu, a 1 u neposrednom stranom vlasništvu.

Kao i prethodne godine, i u 2008. su poslovala 2 fonda osnovana posebnim zakonima: Fond hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te Umirovljenički fond.

Zaključno s 31.12.2008. godine, neto imovina Fonda branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji iznosila je 2,4 milijarde kuna, što je smanjenje za 43,3 % u odnosu na prethodnu godinu. Neto imovina Umirovljeničkog fonda iznosila je 3,5 milijarde kuna.

Tijekom 2008. godine zabilježen je porast broja društava za upravljanje te je osnovano 7 novih društava za upravljanje investicijskim fondovima u domaćem vlasništvu, a od toga jedno društvo (Allianz Invest d.o.o) je u posrednom stranom vlasništvu budući da je osnivač društvo za osiguranje.

Zaključno s 31.12.2008., u RH ukupno je registrirano 39 društava za upravljanje investicijskim fondovima, od toga 2 društva za upravljanje investicijskim fondovima rizičnog kapitala.

Tijekom 2008. odobreno je osnivanje 15 otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom i 10 otvorenih investicijskih fondova s privatnom ponudom te 1 fond rizičnog kapitala s privatnom ponudom. Tijekom 2008, 7 otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom nije počelo s radom. Ukupna imovina kojom na dan 31.12. 2008. upravljaju svi otvoreni investicijski fondovi koji uključuju javnu i privatnu ponudu, iznosi 9.890.230.534,34 kune. Također, u 2008. osnovan je i otvoreni investicijski fond s privatnom ponudom Fond za stabilnost kojim upravlja društvo za upravljanje ICAM d.o.o, s kvalificiranim ulagateljima s tržišta kapitala, kojem je svrha iskup nelikvidne i niskolikvidne imovine otvorenih investicijskih fondova.

U RH je s 30.11.2008. godine¹ registrirano 11 zatvorenih investicijskih fondova. Na dan 31.11.2008, ukupna imovina svih zatvorenih investicijskih fondova u RH iznosila je 598.674.221,58 kuna. Tijekom 2008. osnovana su 2 zatvorena investicijska fonda s javnom ponudom za ulaganje u nekretnine.

Na osnovu nalaza provedenih postupaka neposrednih nadzora nad poslovanjem društava za upravljanje i investicijskih fondova kojima upravljaju, zbog utvrđenih postupanja suprotno odredbama Zakona o investicijskim fondovima, Agencija je protiv 2 društva za upravljanje pokrenula Optužni prijedlog protiv društva i odgovornih osoba u društvu, te 1 društvu dala nalog za usklađenje portfelja zatvorenog investicijskog fonda za ulaganje u nekretnine.

Mirovinski fondovi

Mirovinsko tržište u Republici Hrvatskoj nastavilo je s rastom u 2008. godini. Broj članova obveznih mirovinskih fondova (OMF) povećan je za 5,73% te je na kraju godine u sva četiri OMF-a ukupno bilo učlanjeno 1.475.729 osiguranika. Ukupna neto imovina OMF-ova na kraju 2008. iznosila je 22,59 milijardi kuna, ili 7,57% više u odnosu na prethodnu godinu. Promatrano prema članovima fonda, u 2008. na jednog člana odnosilo se 15.308,32 kune, što je za 1,73% više nego u 2007. godini. Prosječni godišnji neto doprinos po članu fonda u 2008. iznosio je 3.058,15 kuna, što je za 6,84% više nego u 2007. godini. Obvezni mirovinski fondovi i dalje najviše ulažu u državne obveznice (domaće i strane), odnosno 71,83% ukupne imovine. Tijekom 2008. smanjila su se ulaganja obveznih mirovinskih fondova u domaće i strane dionice, jednako kao i ulaganja u domaće otvorene investicijske fondove, dok su započela ulaganja u domaće zatvorene investicijske fondove i povećana su ulaganja u domaće i strane korporativne obveznice. Prinos indeksa Mirex u 2008. godini, za razliku od prethodnih godina, zabilježio je pad od 12,50%.

Ukupni prihodi društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondom u 2008. iznosili su 242,8 milijuna kuna, što je povećanje od 6,9% u odnosu na 2007. godinu. Prihod od upravljanja fondom (prihod od naknada članova fonda) iznosio je 215,8 milijuna kuna (porast od 5,3%), a najznačajniji izvor prihoda bila je naknada za upravljanje na temelju koje su društva prošle godine ukupno prihodovala 185,5 milijuna kuna. Tijekom 2008. došlo je do porasta ukupnih rashoda za 17,5% u odnosu na prethodnu godinu te su ukupno iznosili 108,4 milijuna kuna. Ukupna neto dobit društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondom u 2008. iznosila je 107,5 milijuna kuna, što čini pad od 1,4% u odnosu na 2007. godinu. Povrat na uloženu imovinu (ROA) u 2008. povećao se za 3,3% u odnosu na 2007. te je iznosio 22,0%. Povrat na uloženi vlastiti kapital (ROE) povećao se za 1,3% te je u 2008. iznosio 23,0%. Od 4 društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondom koja su poslovala u 2008. godini, 2 su u neposrednom vlasništvu stranih financijskih institucija, 1 je u posrednom stranom vlasništvu, dok u 1 podjednak vlasnički udjel imaju domaći i strani osnivač.

Ukupna neto imovina otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova (ODMF-ova) na kraju 2008. godine iznosila je 799,67 milijuna kuna, odnosno 6.260,20 kuna po članu fonda, što predstavlja smanjenje od 6,09% u odnosu na 2007. godinu. Prosječni godišnji bruto doprinos po članu fonda u 2008. iznosio je 1.952,88 kuna, što je za 22,40% manje nego u 2007. godini.

Ukupna imovina ODMF-ova u 2008. u odnosu na prethodnu godinu povećala se za 12,33%. U strukturi imovine došlo je do promjene, pri čemu su ulaganja u domaću imovinu smanjena a povećana ulaganja u inozemnu imovinu. Također su se ulaganja u državne obveznice kod domaće imovine povećala s 43,8% na 45,0%, a kod inozemne imovine s 0,1% na 4,1%. Došlo je do znatnog pada ulaganja u domaće dionice i to s 22,6% na 13,5%, dok je udjel domaćih otvorenih investicijskih fondova s 20,2% smanjen na 1,1%.

Broj članova otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova, i dalje bilježi znatan porast. S 31.12. 2008, ODMF-ovi su brojali ukupno 127.738 osoba, što je za 22,92% više nego godinu dana ranije.

¹ Stanje na 30. 11. 2008. navedeno je zbog toga što zatvoreni investicijski fondovi imaju obvezu dostave izvješća kvartalno.

U 2008. ODMF-ovi su pojedinačno ostvarili prinose između 5,30% i -23,21% i prinose na godišnjoj razini koje su fondovi ostvarili od početka poslovanja između 0,94% i 8,17%.

Uz otvorene dobrovoljne mirovinske fondove u Republici Hrvatskoj djeluju i zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi (ZDMF), čiji članovi mogu postati zaposlenici određenog poslodavca, članovi sindikata ili članovi udruga samostalnih djelatnosti. U 2008. osnovana su 3 nova ZDMF-a, čime je ukupan broj tih fondova porastao na 15.

Broj članova ZDMF-a u 2008. se povećao za 44,73% u odnosu na prethodnu godinu, odnosno ukupno broji 17.285 članova, a ukupna neto imovina je 148,38 milijuna kuna ili 24,60% više u odnosu na 2007. godinu. Prosječna neto imovina po članu ZDMF-a na kraju 2008. iznosila je 8.584,21 kunu ili 13,91% manje nego godinu dana ranije. Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi su u 2008. ostvarili prinose u rasponu od 1,04% do -23,49%.

Od 4 društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima koja su poslovala u 2008. godini, 1 je u neposrednom vlasništvu stranih financijskih institucija, 2 su u posrednom stranom vlasništvu preko društava osnovanih u RH, dok je 1 društvo u domaćem vlasništvu.

Ukupni prihodi društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom u 2008. iznosili su 32,9 milijuna kuna, što je povećanje od 8,8% u odnosu na 2007. godinu. Tijekom 2008. došlo je do porasta ukupnih rashoda za 2,6% te su iznosili 31,7 milijuna kuna

Agencija je tijekom 2008. kontinuirano nadzirala poslovanje mirovinskih društava i mirovinskih fondova te njihovu usklađenost sa zakonskim i podzakonskim aktima u svrhu zaštite interesa članova obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova. Izmjena i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima od srpnja 2007., izvršena je liberalizacija ulaganja imovine mirovinskih fondova. Agencija je u 2008. obavila izravan neposredan nadzor nad Središnjim registrom osiguranika (REGOS), odnosno poslova transferiranja doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje i poslove vođenja evidencija o osiguranicima, članovima obveznih mirovinskih fondova.

Tržište osiguranja

U 2008. nastavljen je trend pada udjela zaračunate bruto premije u BDP-u kod skupina životnih osiguranja i to s 0,79% u 2007. na 0,74% u 2008., dok kod skupina neživotnih osiguranja ostaje na istoj razini kao i 2007. kada je iznosio 2,09% u BDP-u.

Unatoč smanjenju udjela premije u BDP-u, iznos premije po stanovniku iznosi 2.181 kunu, odnosno 298 eura², što je i dalje znatno ispod prosjeka europskih zemalja.

Tijekom 2008. dozvolu za obavljanje djelatnosti osiguranja dobila su 4 nova društva za osiguranje: KD životno osiguranje d.d, Victoria životno osiguranje d.d., Societe Generale osiguranje d.d. – životno osiguranje te Victoria osiguranje d.d. - neživotno osiguranje. Na tržištu osiguranja na dan 31.12.2008. poslove osiguranja aktivno je obavljalo 25 društava za osiguranje i 2 društva za reosiguranje.

Od ukupno 27 društava koja su na dan 31.12.2008. obavljala djelatnost osiguranja i reosiguranja na hrvatskom tržištu osiguranja, 18 društava je u neposrednom ili posrednom većinskom vlasništvu nerezidenata. Od ukupno 1,8 milijardi kuna registriranog temeljnog kapitala društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 31.12.2008, iznos od 968,6 milijuna kuna (52,9%) u vlasništvu je domaćih fizičkih i pravnih osoba (reзиденata), a iznos od 863,2 milijuna kuna (47,1%) u vlasništvu je stranih pravnih osoba (nerezidenata).

U 2008. izvršena je dokapitalizacija 11 društava za osiguranje u ukupnom iznosu od 498,1 milijuna kuna, od čega je 190,9 milijuna kuna uplaćeno na ime temeljnog kapitala, te 307,2 milijuna kuna na ime rezervi.

Tijekom 2008. društva za osiguranje ostvarila su zaračunatu bruto premiju u iznosu od 9,7 milijardi kuna, što je za 615,2 milijuna kuna, odnosno 6,8% više u odnosu na 2007. godinu. Od navedenog iznosa povećanja zaračunate bruto premije, na segment neživotnih osiguranja odnosi se iznos od 552,2 milijuna kuna, dok se na segment životnih osiguranja odnosi iznos od svega 63,0 milijuna kuna. Porast zaračunate bruto premije u 2008. u odnosu na 2007. iznosi 6,8%, što predstavlja najmanji godišnji porast premije još od 2001. godine.

Croatia osiguranje d.d. kao najveće društvo za osiguranje na tržištu osiguranja u RH, ostvarilo je i najveći apsolutni porast premije u iznosu od 148,0 milijuna kuna. Međutim, to nije bilo dovoljno da društvo održi razinu udjela u ukupno zaračunatoj premiji na razini djelatnosti iz 2007. (34,2%), već se taj udjel smanjio na 33,5%.

Trend kontinuiranog dvoznamenkastog porasta premije životnog osiguranja u ukupnom portfelju tržišta osiguranja prekinut je u 2008. godini. Od 2001. prosječni godišnji porast premije životnog osiguranja iznosio je 16,5%, dok je porast premije u 2008. iznosio 2,5% u odnosu na 2007. godinu.

Premija neživotnih osiguranja bilježi porast od 8,4% u odnosu na 2007, što je za 0,1% više od prosječne godišnje stope rasta ove skupine osiguranja u posljednjih osam godina.

U 2008. udjel životnih osiguranja u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji iznosi 26,3%. Iako udjel životnih osiguranja u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji bilježi kontinuirani porast od 2001. godine. Stopa rasta bruto premije životnih osiguranja iznosi 2,5% te je prvi put od 2001. niža od stope rasta zaračunate bruto premije u skupini neživotnih osiguranja koja iznosi 8,4%.

U strukturi ukupne zaračunate bruto premije, najveću zastupljenost (40,1%) i dalje imaju osiguranja motornih vozila (osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila i osiguranje cestovnih vozila). Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila (poznatije kao osiguranje od automobilske odgovornosti), poraslo je za 7,4% u odnosu na 2007, te je s 2,9 milijardi kuna zaračunate bruto premije u 2008. zadržalo isti tržišni udjel kao i u 2007. godini (30,2%). Premija osiguranja cestovnih vozila (kasko) porasla je za 7,4%, odnosno s 1,1 milijarde kuna na 1,2 milijarde kuna, no tržišni udjel ove vrste osiguranja ostao je na razini iz 2007. i iznosi 11,9%. Porast zaračunate bruto premije osiguranja imovine

Osiguranjem motornih vozila (obveznim osiguranjem od automobilske odgovornosti, odnosno osiguranjem automobilske kaska) u RH bavi se 14 društava za osiguranje.

Vrijednost ukupne imovine društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 31.12.2008. iznosi 26,6 milijardi kuna i veća je za 2,3 milijarde kuna ili 9,3% u odnosu na vrijednost ukupne imovine iskazane na razini djelatnosti osiguranja u 2007. godini. Od ukupno iskazane aktive čak 72,7% odnosi se na ulaganja, 9,5% na potraživanja, 8,1% na materijalnu imovinu te na udjel reosiguranja u tehničkim pričuvama 4,1%.

U ukupnim obvezama djelatnosti osiguranja u 2008, na tehničke pričuve odnosi se 72,4%, 17,6% na kapital i pričuve, 4,4% na ostale obveze, dok se na ostale stavke (financijske obveze, tehničke pričuve životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja, depozite zadržane iz posla predanog u reosiguranje, ostale obveze, odgođenu i tekuću poreznu obvezu i odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja) odnosi 5,7% pasive djelatnosti osiguranja.

U razdoblju 01.01-31.12.2008. kao rezultat poslovanja na razini djelatnosti osiguranja ostvarena je neto dobit od 10,2 milijuna kuna, što predstavlja smanjenje neto dobiti za 334,3 milijuna kuna u odnosu na 2007. kada je ostvareno 344,5 milijuna kuna neto dobiti.

Od 25 društava za osiguranje i 2 društva za reosiguranje koja su na dan 31.12.2008. obavljala poslove osiguranja, neto dobit u visini od 324,8 milijuna kuna ostvarilo je 13 društava za osiguranje i 2 društva

za reosiguranje, dok je gubitak u visini od 314,5 milijuna kuna ostvarilo 12 društava za osiguranje. U ostvarenoj dobiti od 324,8 kuna, Croatia osiguranje d.d. sudjeluje s 20,0%, Euroherc osiguranje d.d. sa 16,7%, dok udjel društva Agram životno osiguranje d.d. iznosi 16,0%. Istovremeno, u ostvarenom gubitku od 314,5 milijuna kuna, društvo Osiguranje Zagreb d.d. sudjeluje s 25,7%, slijedi Generali osiguranje d.d. s udjelom od 18,0% te Triglav osiguranje sa 16,4%.

Temeljem provedenog nadzora donesena su rješenja kojima su oduzete dozvole za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju za 3 društva za zastupanje u osiguranju. Temeljem primljenih obavijesti društava za zastupanje u osiguranju i obrta za zastupanje u osiguranju o prestanku poslovanja, donesena su rješenja kojima se utvrđuje prestanak važenja dozvole za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju za 7 društava za zastupanje u osiguranju i 7 obrta za zastupanje u osiguranju.

Tijekom 2008. održano je 10 ispitnih rokova za polaganje ispita za stjecanje ovlaštenja za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, odnosno posredovanja u osiguranju, a izdano je 1888 ovlaštenja za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju i 24 ovlaštenja za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju.

U 2008. godini izdano je 16 odobrenja za stjecanje kvalificiranog udjela u društvima za osiguranje, 15 odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave društva za osiguranje i 2 odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave društva za reosiguranje.

Na zahtjev društava za osiguranje izdane su suglasnosti za angažiranje unutarnjeg revizora bez zasnivanja radnog odnosa za 3 društva za osiguranje.

Tijekom 2008. Agencija je podnijela 31 optužni prijedlog, 1 kazvenu prijavu i donijela 9 rješenja s mjerama za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju subjekata nadzora.

U 2008. izdano je 1 odobrenje za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora mirovinskog osiguravajućeg društva, a izdana su 3 rješenja kojim se obnavlja licenca za ovlaštenog upravitelja mirovinskim osiguravajućim društvom.

Agencija je u okviru svoje nadležnosti tijekom 2008. provodila posredni i neposredni nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje, društava za reosiguranje, posrednika u osiguranju, zastupnika u osiguranju, mirovinskog osiguravajućeg društva i Hrvatskog ureda za osiguranje. U skladu s odredbama Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, Zakona o osiguranju i Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, a temeljem dostavljenih financijskih i statističkih izvješća, mišljenja aktuara i revizorskih izvješća, sustavno je obavljena analiza i provjera poslovanja subjekata nadzora.

Tijekom 2008. pokrenuto je 20 postupaka neposrednog nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje, uključujući i nadzor nad poslovanjem Hrvatskog ureda za osiguranje, 2 postupka nadzora nad poslovanjem društava za posredovanje u osiguranju, 12 postupaka nadzora nad poslovanjem društava za zastupanje u osiguranju te 1 postupak nadzora nad poslovanjem mirovinskog osiguravajućeg društva.

Mirovinska osiguravajuća društva

Prema bilanci sa stanjem na 31.12.2008. vrijednost ukupne imovine jedinog mirovinskog osiguravajućeg društva - Raiffeisen mirovinskog osiguravajućeg društva d.o.o. (u daljnjem tekstu: Društvo) iskazana je u iznosu od 69,3 mil. kn, što je za 33,8% više u odnosu imovinu iskazanu na dan 31.12.2007. godine. U ukupnoj pasivi na dan 31.12.2008., tehničke pričuve iskazane su s 59.191.191 kuna i čine 85,4% pasive.

U razdoblju siječanj – prosinac 2008. Društvo je ostvarilo ukupne prihode u iznosu od 30,3 mil. ili 28,6% više u odnosu na isto razdoblje 2007. godine. Ukupni rashodi iskazani su sa 30,2 mil. kn, što je za 26,6% više u odnosu na rashode ostvarene u 2007. godini. Društvo je ostvarilo dobit tekućeg

obračunskog razdoblja prije oporezivanja u iznosu od 139,2 tis. kn, a nakon odbitka poreza, u iznosu 54,7 tis. Kn

Ukupan broj sklopljenih ugovora o mirovini na dan 31.12.2008. iznosio je 1.414, od čega se 1.281 ugovor odnosi na dobrovoljno mirovinsko osiguranje (III. stup mirovinskog osiguranja), a 133 ugovora na obvezno mirovinsko osiguranje (II. stup mirovinskog osiguranja).

Leasing

Na dan 31.12.2008. poslovima leasinga bavilo se 26 društava čija je ukupna aktiva iznosila 35,1 milijardi kuna, vrijednost novozaključenih ugovora 15,5 milijardi kuna, a vrijednost aktivnih ugovora 46,8 milijardi kuna.

Pet leasing društava nalazi se u neposrednom vlasništvu rezidenata, dok je čak 21 društvo u vlasništvu nerezidenata. Ukupno iskazani temeljni kapital djelatnosti leasinga iznosi 401,7 milijuna kuna, od čega udjel kapitala nerezidenata iznosi 64,4% ili 258,8 milijuna kuna, dok se 35,6% ili 142,8 milijuna kuna odnosi na temeljni kapital u vlasništvu rezidenata.

U razdoblju 01.01.-31.12.2008. zaključeno je ukupno 59.410 novih ugovora o leasingu što je za 3.575 ili za 6,4% više novih ugovora nego što ih je zaključeno u istom razdoblju 2007. godine. Ukupna vrijednost novozaključenih ugovora iznosi 15,5 milijardi kuna što predstavlja porast od 1,6 milijardi kuna ili 11,9% u odnosu na vrijednost novozaključenih ugovora u 2007. godini.

Na dan 31.12.2008. ukupno je aktivnih 177.572 ugovora, što je za 19.165 ugovora ili 12,1% više nego na isti dan prethodne godine. Broj aktivnih ugovora o financijskom leasingu porastao je za 18,3% i iznosi 73.080, dok je u operativnom leasingu veći za 13,9% i iznosi 87.279. Financirana vrijednost aktivnih ugovora iznosila je 46,8 milijardi kuna i u odnosu na dan 31.12.2007. povećala se za 7,5 milijardi kuna ili 19,2%. Na što je u najvećem dijelu utjecao porast vrijednosti ugovora o financijskom leasingu od 4,8 milijardi kuna, odnosno 28,5%.

Ukupna aktiva 26 leasing društava na dan 31.12.2008. iznosi 35,1 milijardi kuna i veća je za 4,8 milijardi kuna ili za 15,7% u odnosu na 2007. godinu.

Kapital i rezerve djelatnosti leasinga na dan 31.12.2008. iznose 72,1 milijuna kuna i manje su za 90,6% u odnosu na 2007. godinu. Smanjenje kapitala i rezervi posljedica je prenesenog gubitka od 61,1 milijuna kuna te gubitka tekuće godine od 455,2 milijuna kuna. Upisani kapital iznosi 401,7 milijuna kuna i u odnosu na 2007. smanjio se za 6,3%.

Ukupne obveze iskazane su u visini od 34,3 milijarde kuna i u odnosu na 2007. veće su za 18,5%. Imovina djelatnosti leasinga u najvećoj mjeri financirana je kreditima inozemnih banaka i kreditnih institucija ukupne vrijednosti od 15,7 milijardi kuna što je za 35,1% više u odnosu na 2007. godinu. Leasing društva ostvarila su gubitak u visini od 455,2 milijuna kuna, što u odnosu na 2007., predstavlja povećanje iznosa gubitka za 369,5 milijuna kuna. Struktura prihoda i rashoda u 2008. razlikuje se u odnosu na prethodnu godinu. Na negativni rezultat djelatnosti leasinga u 2008. u najvećoj mjeri utjecala su rezerviranja za sumnjiva i sporna potraživanja koja iznose 352,1 milijun kuna i neto gubitak od tečajnih razlika u iznosu od 255,6 milijuna kuna

Od ukupno 26 leasing društava, dobit u visini od 61,7 milijuna kuna iskazalo je 8 društava dok je gubitak od 516,9 milijuna kuna iskazalo 18 društava.

Agencija na svojim internet stranicama omogućava slobodan uvid u podatke o detaljnom opisu objekta leasinga te vremenu trajanja ugovora o leasingu. Na taj način se osigurava transparentnost i dodatna sigurnost na tržištu leasinga te se jača povjerenje među sudionicima financijskog tržišta.

Do 31. prosinca 2008. Agencija je donijela rješenje kojim se odobrava stjecanje kvalificiranog udjela za 2 društva, zaključkom je odbačen zahtjev 2 društva dok je jednom društvu rješenjem odbijen zahtjev za stjecanje kvalificiranog udjela. Agencija je tijekom 2008. podnijela 4 optužna prijedloga protiv leasing društava te je do sada Prekršajni sud u Zagrebu temeljem jednog od podnesenih optužnih prijedloga izdao prekršajni nalog.

Tijekom 2008. okončano je 5 neposrednih nadzora nad poslovanjem leasing društava koji su pokrenuti u 2007., te je pokrenuto 13 postupaka neposrednog nadzora. Cjelovit nadzor nad tri leasing društva okončan je do kraja 2008., nadzor nad jednim leasing društvom okončan je početkom 2009., dok su ostali nadzori još u tijeku.

Na osnovu nalaza iz provedenih postupaka neposrednog nadzora nad poslovanjem leasing društava zbog utvrđenih postupanja protivno odredbama Zakona o računovodstvu i Zakona o leasingu, Agencija je tijekom 2008. podnijela 6 optužnih prijedloga protiv pojedinih leasing društava kao i protiv odgovornih osoba leasing društva.

U 2008. Agencija je donijela 7 Rješenja po provedenim posrednim nadzorima te je pokrenuto 6 optužnih prijedloga vezano uz kršenje odredaba Zakona o leasingu, a koje se tiču dostavljanja revidiranih financijskih izvještaja, sastavljanja konsolidiranih financijskih izvještaja te stjecanja kvalificiranog udjela u drugoj pravnoj osobi.

Factoring

Osnovna podjela factoringa poslova u RH je na domaći factoring, izvozni factoring i uvozni factoring. S obzirom na pravo regresa poslovi factoringa mogu se podijeliti na factoring s pravom regresa („nepravi“ factoring) i factoring bez prava regresa („pravi“ factoring). Prema dostavljenim izvješćima od strane factoring društava na dan 31.12.2008. u RH dominira domaći factoring (93,4% ukupnih factoring potraživanja) kod kojeg su predmet otkupa potraživanja fakture od kupaca iz RH, te kojeg karakterizira pravo regresa (74,4% ukupnih factoring potraživanja) odnosno pravo factoring društva da se, u slučaju da se ne naplati od kupca, naplati od ustupatelja potraživanja. Od 13 aktivnih društva, 4 društva nalaze se u neposrednom vlasništvu nerezidenata, dok je njih 9 u vlasništvu rezidenata.

Ukupna aktiva svih factoring društava na dan 31.12.2008. iznosi 6,3 milijarde kuna čime se bilježi porast od 50,8% u odnosu na dan 31.12.2007. kada je ukupna aktiva iskazana sa 4,2 milijarde kuna. Imovina factoring društava se najvećim dijelom financira kreditima od inozemnih banaka i financijskih institucija (91,1% ukupne pasive). U strukturi pasive na dan 31.12.2008. najveći udjel (60,9%) čine kratkoročne obveze koje su u odnosu na 2007. porasle za 28,4% na 3,9 milijardi kuna.

Ukupni prihodi factoring društava iznose 881,1 milijuna kuna dok ukupni rashodi iznose 791,7 milijuna kuna. Svih 13 factoring društava je poslovnu 2008. završilo s pozitivnim rezultatom te je iskazalo dobit nakon oporezivanja u ukupnom iznosu od 67,9 milijuna kuna. U odnosu na 2007., kada je ostvarena dobit od 37,5 milijuna kuna, dobit djelatnosti factoringa povećala se za 81,2%.

Suradnja i zaštita potrošača

Agencija kontinuirano surađuje s Hrvatskom narodnom bankom, sukladno Sporazumu o suradnji iz 2006. godine. Suradnja se odnosi na razmjenu podataka, suradnju u provođenju nadzora, kao i na koordinaciju u donošenju nove regulative. Agencija je tijekom 2008. surađivala i s ostalim domaćim institucijama, i to prije svega s Ministarstvom financija, Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvom unutarnjih poslova, Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, Državnim odvjetništvom i Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja.

U 2008. Agencija je potpisala nekoliko Sporazuma o suradnji:

- iz područja nadzora tržišta osiguranja s Austrijskim ministarstvom financija i Austrijskim nadzornim tijelom za područje financijskih tržišta (FMA),
- iz područja nadzora tržišta osiguranja i mirovinskih fondova s Kosovskom centralnom bankom,
- iz područja nadzora cjelokupnog tržišta financijskih usluga s Njemačkim državnim tijelom za financijski nadzor (BaFin) i
- iz područja nadzora tržišta vrijednosnih papira s Komisijom za vrijednosne papire distrikta Brčko, Federacije Bosne i Hercegovine.

Pokrenuta je i inicijativa za potpisivanjem sporazuma o suradnji i s talijanskim nadzornim tijelom tržišta kapitala (CONSOB).

Agencija je članica IOSCO-a (International Organization of Securities Commissions) gdje je ujedno i članica Odbora za tržišta u razvoju i Europskog regionalnog odbora. Agencija je 2008. godine u tajništvo IOSCO-a uputila zahtjev za potpisivanje Multilateralnog memoranduma o razumijevanju. Agencija je i članica Capital Market Regulatory and Supervisory Consultative Group koja je osnovana 30.05.2001. u Varšavi, u čijem je članstvu trenutno dvadeset nadzornih tijela iz zemalja regije. Tijekom 2008. zamjenik predsjednika Uprave Agencije preuzeo je dužnost predsjedanja navedenom grupom, a Agencija obavlja poslove održavanja njezine web stranice. Agencija je također članica IAIS (International Association of Insurance Supervisors).

Agencija je sudjelovala u izradi Akcijskog plana borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma, koji predviđa 150 aktivnosti (razvoj i harmonizacija postojećeg sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma s relevantnim međunarodnim standardima) za 11 institucija.

U prosincu 2008. Agencija je organizirala edukaciju za subjekte nadzora Agencije, radi upoznavanja s obvezama, u skladu s novim Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, koji se počeo primjenjivati 01.01.2009. godine.

Agencija je nastavila aktivno sudjelovati u pregovaračkom procesu za ulazak u Europsku uniju a najveći angažman je dan u rješavanju tri pristupna poglavlja:

- poglavlje 4. Sloboda kretanja kapitala,
- poglavlje 6. Pravo trgovačkih društava i
- poglavlje 9. Financijske usluge.

U sklopu poglavlja 9. Financijske usluge, Agencija je u tijekom 2008. godine radila na novom Zakonu o tržištu kapitala i pravilnicima kojima se hrvatsko zakonodavstvo usklađuje s direktivama koje se odnose na sudionike tržišta kapitala. Agencija je također sudjelovala u izradi Izmjena i dopuna Zakona o osiguranju. Agencija je također sudjelovala u izradi Nacionalnog programa RH za pristupanje Europskoj uniji za 2009. godinu. U skladu s programom preuzela je obvezu donošenja podzakonskih akata na temelju Zakona o tržištu kapitala čije je stupanje na snagu također predmet usklađenja s propisima Europske unije.

Djelatnici Agencije su, nakon sudjelovanja u izradi dokumenta pod nazivom *Samo-procjena za izradu Redovitog izvješća Europske komisije o napretku RH u procesu pristupanja EU (Self Assessment Report)*, sudjelovali i u izradi nadopuna navedenog dokumenta tzv. *Follow up Self assessment* za 2008. godinu. Agencija je također sudjelovala u radu i pripremi materijala za sastanak Pododbora za ekonomska i financijska pitanja i statistiku, koji je održan 03. srpnja 2008. u Zagrebu, te Pododbora za unutarnje tržište i tržišno natjecanje, koji je održan u Zagrebu 14. svibnja 200., a u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica te RH.

U prvoj polovici 2008., Agencija je pokrenula edukativni program pod nazivom *Imate pravo znati*. Svrha kampanje bila je edukacija malih investitora o njihovim pravima i obvezama te edukacija stručne javnosti o promjenama vezanim za novi Zakon o tržištu kapitala. Edukacijski program se

realizirao se kroz: TV spotove, edukativne priloge u TV emisijama Dobro jutro Hrvatska i Hrvatska te radio emisije.

S ciljem podizanja svijesti i razine financijskog obrazovanja, Agencija je publicirala edukativne brošuru „Novo tržište kapitala“, a koja je dostupna i na internetskoj stranici Agencije. Agencija je također započela i s objavom kvartalnog biltena. Navedeni bilten dostupan je na internetskoj stranici Agencije, a donosi aktualnosti financijskog sektora, te analize i dodatne informacije vezane uz djelokrug i nadležnost rada Agencije.

Osim edukativne kampanje koja je prvenstveno bila usmjerena na male ulagače, Agencije je započela i s dodatnom edukacijom sudionika na financijskom tržištu, te ostale zainteresirane stručne javnosti. U tu svrhu, djelatnici Agencije održali su niz predavanja na kojima su odredbe nove zakonske regulative predstavljene pravnicima, javnim bilježnicima, sucima, policijskim djelatnicima, novinarima i sl.

Agencija zaprima pritužbe i predstavke korisnika financijskih usluga koje se odnose na odredbe zakona iz nadležnosti Agencije kao i na Zakona o zaštiti potrošača. Agencija također radi na edukaciji korisnika financijskih usluga kako bi podigli razinu informiranosti prilikom odlučivanja oko korištenja određene financijske usluge. Agencija je također uključena u rad Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača.

Agencije je tijekom 2008. surađivala s predstavnicima Svjetske banke pri izradi nacрта o Zaštiti potrošača i financijskoj pismenosti u RH.

U 2008. Agencija je zaprimila ukupno 19 predstavljeni potrošača na poslovanje subjekata nadzora Agencije navedenih u tablici, te 1 zahtjev za davanjem mišljenja Agencije, glede zaštite potrošača.

- Agencija kontinuirano provodi edukaciju svojih djelatnika kroz njihovo sudjelovanje na seminarima, radionicama, konferencijama i savjetovanjima koja se odnose na financijski sektor.

Financijsko izvješće Agencije

Tijekom 2008. Agencija se financirala od naknada za pružene usluge i naknada iz prihoda i imovine subjekata nadzora. Agencija nije koristila sredstva državnog proračuna za financiranje svojih aktivnosti. U 2008. Agencija je ostvarila prihode u visini od 32,1 milijun kuna, a koji su najvećim dijelom (31,0 milijuna kuna) ostvareni temeljem naplaćenih naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora, kao i od naplaćenih naknada za pružene usluge iz djelokruga Agencije. Ostvareni rashodi Agencije iznosili su 34,6 milijuna kuna. Od ukupnog rashoda Agencije, na bruto plaće djelatnika odnosi se 72,3%, dok ostali rashodi čine 27,7%.

Na dan 31.12.2008. ukupna aktiva iznosi 28,9 milijuna kuna, od čega se 6,1 milijun kuna odnosi na dugotrajnu imovinu, a preostalih 22,8 milijuna kuna čini kratkotrajnu imovinu Agencije. Agencija se u 2008. isključivo financirala iz vlastitih sredstava naplaćenih od subjekata nadzora. Na 31.12.2008, iskazane su obveze u iznosu od 2,1 milijun kuna a iste se sastoje u većem dijelu od ukalkuliranih plaća i doprinosa za zaposlenike te manjim dijelom za neizmirene obveze prema dobavljačima.

U skladu s navedenim, Agencija je kao neprofitna organizacija ostvareni manjak prihoda nad rashodima tekuće godine u iznosu od 2,5 milijuna kuna, Odlukom Uprave nadoknadila iz viška prihoda iz proteklih godina.